చరిత్ర రచన పద్ధతి

యమ్.ఏ. - చరిత్ర
సెమిస్టర్ IV, పేపర్ - I

రచయితలు

ప్రొఫెసర్॥ ఎస్. మురళిమోహన్
చరిత్ర మరియు పురావస్తు శాఖ,
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్, గుంటూరు,
గుంటూరు జిల్లా, ఆం.ప్ర.

డా॥ షేక్. రమీబెగమ్
అధ్యాపకులు,
చరిత్ర మరియు పురావస్తు శాఖ,
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్, గుంటూరు,
గుంటూరు జిల్లా, ఆం.ప్ర.

డా॥ డి. సహాదేవుడు
అధ్యాపకులు,
చరిత్ర శాఖ,
గవర్నమెంట్ కాలేజీ (అ), అనంతపూరము
అనంతపూరము జిల్లా, ఆం.ప్ర.

డా॥ బి.ఆర్. ప్రసాద్‌రెడ్డి
అసోసియెట్ ప్రొఫెసర్,
చరిత్ర శాఖ,
సిల్వర్ జూబ్లీ గవర్నమెంట్ కాలేజీ,
కర్నూలు,
కర్నూలు జిల్లా, ఆం.ప్ర.

సంపాదకులు

ప్రొఫెసర్॥ ఎస్. మురళిమోహన్ యం.ఏ., పి.హెచ్.డి.
చరిత్ర మరియు పురావస్తు శాఖ
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం,
నాగార్జున నగర్, గుంటూరు
గుంటూరు జిల్లా, ఆం.ప్ర.

డైరెక్టర్

డా॥ నాగరాజు బట్టు
యంహెచ్ఆర్ఎమ్., ఎంబిఎ., ఎల్ఎల్ఎమ్., ఎం.ఎ (సై)., ఎం.ఎ (సో)., ఎం.ఇడి., ఎం.ఫిల్., పి.హెచ్.డి

దూర విద్యా కేంద్రము

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం, నాగార్జున నగర్ - 522 510.
ఫోన్ నెం: 0863 - 2346208, 0863 - 2346222, 0863 - 2346259 (స్టడీ మెటీరియల్)
వెబ్‌సైట్ : www.anucde.info ఇమెయిల్ : anucdedirector@gmail.com

M.A. History : HISTORIOGRAPHY

Edition: 2023

No. of Copies:

©Acharya Nagarjuna University

ISBN 978-93-87418-76-9

9 789387 418769

This book is exclusively prepared for the use of students of M.A (History) Centre for Distance Education, Acharya Nagarjuna University and this book is meant for limited circulation only.

Published by:

Dr. NAGARAJU BATTU

Director

Centre for Distance Education

Acharya Nagarjuna University

Printed at:

ముందుమాట

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం 1976లో స్థాపించినది మొదలు నేటి వరకు ప్రగతి పథంలో పయణిస్తూ వివిధ కోర్సులు, పరిశోధనలు అందిస్తూ, 2016 నాటికి NAAC చే A గ్రేడును సంపాదించుకొని, దేశంలోనే ఒక ప్రముఖ విశ్వ విద్యాలయంగా గుర్తింపు సాధించుకొన్నదని తెలియజేయటానికి సంతోషిస్తున్నాను. ప్రస్తుతం గుంటూరు, ప్రకాశం జిల్లాలలోని 447 అనుబంధ కళాశాలల విద్యార్థులకు డిప్లమో, డిగ్రీ, పి.జి. స్థాయి విద్యాబోధనను ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం అందిస్తోంది.

ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం ఉన్నత విద్యను అందరికి అందించాలన్న లక్ష్యంతో 2003-04లో దూరవిద్యా కేంద్రాన్ని స్థాపించింది. పూర్తి స్థాయిలో కళాశాలకు వెళ్ళి విద్యనభ్యసించలేని వారికి, వ్యయభరితమైన ఫీజులు చెల్లించలేని వారికి, ఉన్నత విద్య చదవాలన్న కోరిక ఉన్న గృహిణులకు, ఈ దూర విద్యా కేంద్రం ఎంతో ఉపయోగపడుతుంది. ఇప్పటికే డిగ్రీ స్థాయిలో బి.ఏ., బి.కాం., బి.ఎస్.సి. మరియు పి.జి. స్థాయిలో ఎం.ఏ., ఎం.కాం., ఎం.ఎస్.సి., ఎం.బి.ఏ., కోర్సులను ప్రారంభించిన విశ్వవిద్యాలయం గత సంవత్సరం కొత్తగా 'జీవన నైపుణ్యాలు' అనే సర్టిఫికేట్ కోర్సును కూడా ప్రారంభించింది.

ఈ దూరవిద్యా విధానం ద్వారా విద్యనభ్యసించే విద్యార్థుల కొరకు రూపొందించే పాఠ్యాంశాలు, సులభంగాను, సరళంగాను, విద్యార్థి తనంతట తానుగా అర్థం చేసుకొనేలా ఉండాలనే ఉద్దేశ్యంతో విశేష బోధనానుభవం కలిగి, రచనా వ్యాసంగంలో అనుభవం గల అధ్యాపకులతో పాఠ్యాంశాలను వ్రాయించడం జరిగింది. వీరు ఎంతో నేర్పుతో, నైపుణ్యంతో, నిర్ణీత సమయంలో పాఠ్యాంశాలను తయారు చేశారు. ఈ పాఠ్యాంశాల పై విద్యార్థినీ, విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయులు నిష్ణాతులైన వారు ఇచ్చే సలహాలు, సూచనలు సహృదయంతో స్వీకరించబడతాయి. నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలను గ్రహించి, మున్ముందు మరింత నిర్దిష్టంగా, అర్థమయ్యే రీతిలో ప్రచురణ చేయగలం. ఈ పాఠ్యాంశాల అవగాహన కోసం, సంశయాల నివృత్తి కోసం వారాంతపు తరగతులు, కాంటాక్టు క్లాసులు ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది.

దూరవిద్యా కేంద్రం ద్వారా విజ్ఞాన సముపార్జన చేస్తున్న విద్యార్థులు, ఉన్నత విద్యార్హతలు సంపాదించి జీవనయాత్ర సుగమం చేసుకోవడమే గాక, చక్కటి ఉద్యోగావకాశాలు పొంది, ఉద్యోగాలలో ఉన్నత స్థాయికి చేరాలని, తద్వారా దేశ పురోగతికి దోహదపడాలని కోరుకుంటున్నాను. రాబోయే సంవత్సరాలలో దూర విద్యా కేంద్రం మరిన్ని కొత్త కోర్సులతో దినదినాభివృద్ధి చెంది, ప్రజలందరికి అందుబాటులో ఉండాలని ఆకాంక్షిస్తున్నాను. ఈ ఆశయ సాధనకు సహకరిస్తున్న, సహకరించిన దూరవిద్యా కేంద్రం డైరెక్టర్లకు, సంపాదకులకు, రచయితలకు, అకడమిక్ కో-ఆర్డినేటర్లకు మరియు అధ్యాపకేతర సిబ్బందికి నా అభినందనలు.

ప్రొఫెసర్ పి. రాజశేఖర్
ఉప కులపతి
ఆచార్య నాగార్జున విశ్వ విద్యాలయం.

ACHARYA NAGARJUNA UNIVERSITY

DEPARTMENT OF HISTORY ARCHAEOLOGY

SEMESTER-IV

M.A. PAPER – I A/H 4.1 (COMMON FOR HISTORY AND ARCHAEOLOGY)
401HI21 - HISTORIOGRAPHY

UNIT - I : Traditions of Ancient Historical Writing – Greek - Roman – Indian.

UNIT - II : Traditions of Medieval Historical Writing - ST. Augustine - Ibn Khaldun Abul Fazl – Kalhana - Alberuni

UNIT - III : Traditions of Modern Historical Writing - Enlightenment – Romantic – Positivist and Marxist.

UNIT - IV : Approaches to Modern Indian history – Orientals – Imperialist – James Mill -V.A Smith – Nationalists -K.P. Jayaswal - Marxist– D.D Kosambi R .S. Sarma - Subaltern – Ranajit Guha.

UNIT - V : Select Historians – Ranke - Toynbee – J.N. Sarkar– R.C. Majumdar – Nihar Ranjan Roy.

SUGGESTED READINGS

1.	Sheik Ali, B.	History: Its Theory and Method
2.	Subrhmanyan, N	Historiography
3.	Collingwood, R.G	The Idea of History
4.	Sen. S.P.	Historians and Historiography in Modern India.
5.	Philips, C.H.	Historians of Indian, Pakistan and Ceylon.
6.	Thapar, Romila	Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing

విషయ సూచిక

పాఠం	1.	గ్రీకుల చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం	1.1 - 1.6
పాఠం	2.	రోమన్‌ల చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం	2.1 - 2.3
పాఠం	3.	ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం	3.1 - 3.4
పాఠం	4.	మధ్యయుగంలో ఐరోపాలో చారిత్రిక రచనాభివృద్ధి	4.1 - 4.4
పాఠం	5.	మధ్యయుగంలో మహమ్మదీయుల చరిత్ర రచన	5.1 - 5.5
పాఠం	6.	కల్హణుడు - అబుల్ ఫజల్	6.1 - 6.5
పాఠం	7.	ఆధునిక చారిత్రక రచన - ఎన్‌లైటెన్మెంట్ , రొమాంటిసిజం హిస్టోరియోగ్రఫీ	7.1 - 7.12
పాఠం	8.	ఆధునిక చారిత్రక రచన యొక్క సంప్రదాయాలు - పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, మార్కిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ	8.1 - 8.11
పాఠం	9.	ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు - ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ	9.1 - 9.13
పాఠం	10.	ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు -ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ-విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్	10.1 - 10.11
పాఠం	11.	ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు - నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - కె.పి.జయస్వాల్	11.1 - 11.10
పాఠం	12.	ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు - మార్కిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - డి డి కోశాంబి, ఆర్ ఎస్ శర్మ	12.1 - 12.11
పాఠం	13.	ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు - సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - రణజిత్ గుహ	13.1 - 13.12
పాఠం	14.	చరిత్రకారులు - లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే	14.1 - 14.13
పాఠం	15.	చరిత్రకారులు - ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ, ఆర్.సి. మజుందార్	15.1 - 15.12
పాఠం	16.	చరిత్రకారులు - జె.ఎన్. సర్కార్, నిహర్రంజన్ రే	16.1 - 16.10

పాఠము - 1

గ్రీకుల చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం

1.0 లక్ష్యం :

. ఈ పాఠం చదవడం వలన ప్రాచీన కాలంలో గ్రీకుల చరిత్ర సాంప్రాదాయకంగా ఎలా రచించాలో తెలుసుకుంటారు.

. చరిత్ర రచనలో హెరడోటస్, థూసిడైడిస్‌లు ఏ మేరకు కృషి చేసారో తెలుసుకుంటారు.

1.1 పరిచయం

1.2 ప్రామాణికేతర సాంప్రాదాయం

1.2.1 గ్రీకుల చరిత్ర రచన

1.2.2 హెరడోటస్

1.2.3 థూసిడైడిస్

1.2.4 ఇతర గ్రీకు చరిత్రకారులు

1.3 ముగింపు

1.4 సంక్షిప్తంగా

1.5 నమూనా ప్రశ్నలు

1.6 ఉపయుక్త గ్రంథాలు

1.1 పరిచయం :

యుగాలుగా, తరాలుగా, కాలానికి, కాలానికి, ప్రాంతానికి ప్రాంతానికి చరిత్ర రచన ఎలా సాగిందో తెలుసుకుంటే చరిత్ర సిద్ధాంతం, సంవిధానాల గురించి అవగాహన మరింత సులభం అవుతుంది. యువ చరిత్ర పరిశోధకుల గత చరిత్ర రచనలు అధ్యయనం చేయడం వలన చారిత్రిక వాఙ్మయం సామాజిక పరిస్థితుల ప్రభావానికి ఎలా లోనయ్యింది తెలుసుకోవచ్చును. గుణంలోను పరిమాణంలోను అసలు సిసలు సాహిత్యం తరువాతి స్థానం చారిత్రిక వాఙ్మయం సంతరించుకుంది. హోమరిక్ కాలం (C800 - 50BC) లో చరిత్ర రచనలో ఇతిహాస సాంప్రదాయ ప్రభావం ఎక్కువగా కనిపిస్తుంది. ప్రామాణిక చరిత్ర రచనా గ్రీకులతోనే ఆరంభం అయ్యిందని చెప్పవచ్చు.

విభిన్న ప్రాంతాలలో, ఆయా ప్రాంతాల ప్రజలు చారిత్రిక మనస్తత్వాన్ని బట్టి చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం వేర్వేరుగా రూపొందింది. అందువల్లే కొంతమంది ఎక్కువ చారిత్రక వాఙ్మయాన్ని రచించగా, కొన్ని ప్రాంతాలలో తక్కువ చరిత్రను వ్రాశారు. మరికొందరు అసలు చరిత్రనే వ్రాయలేక పోయారు. ప్రాచీన గ్రీకులు, చైనీయులు, మధ్యయుగపు ముస్లింలు ఉన్నత స్థాయి చారిత్రిక వివేకం ప్రదర్శించగా ప్రాచీన భారతీయులకు ఆ దృష్యేలేదనే విమర్శ నేటికి వినిపిస్తూనే ఉంది. చెప్పాలంచే చరిత్ర రచనా జ్ఞానం ప్రజల అభిరుచి, ఆకాంక్షలపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

1.2 ప్రామాణికేతర సాంప్రాదాయం :

చరిత్ర రచనకు గ్రీకులు ఆద్యులు అని భావించబడినప్పటికి హెలెనిష్టిక్ ప్రభావానికి లోనైన ఈజిప్టియన్లను,

తూర్పు మెడిటేరియన్ ప్రజలను ఐరోపా సాంప్రాదాయంలో భాగంగానే గుర్తించాలి. క్రీ.పూ 2600 నాటి 'పాలెర్మోశిల' (Paler no stone) ఈజిప్టు వారి చారిత్రక మనస్తత్వాన్ని ప్రతిబింబిస్తూనే ఉంది. వీరు చరిత్రను ఇప్పుడున్న భావనలో రచించక పోయినా పాలిస్తున్న ప్రభువును గురించి, రాజ వంశాల గురించి జాబితాను ఇవ్వటం వలన ఈజిప్టు చరిత్రకు ఉపకరిస్తున్నాయి. బాబిలోనియన్లు, అస్సీరియన్లు ఈజిప్షియన్‌ల కంటే ఎక్కువమేమి కాదు. కాకపోతే వారిలో రెండు సుగుణాలు ఉన్నాయి. అవి ఏమంటే ఏ అంశానికి అయిన మూలానికి సంబంధించి కుతూహలం, గతకాలపు రచనల గురించి జాగ్రత్త తీసుకోవడం. విమర్శనా సూత్రాన్ని కూడా అనుసరించి ఉంటే గొప్ప చరిత్ర ఆవిష్కృతమయ్యేది.

ఇక అస్సీరియా వారు పూర్వ చరిత్ర సామాగ్రిని శాసనాల రూపంలో భద్రపరిచి చారిత్రిక లక్షణాన్ని పొందారు. అస్సిరియన్ పండితులు బాజిలోన్‌ను అస్సీరియాలోని సాదృశ్య సంఘటనలను తెలియచేసే సంఘటనల వంశ చరిత్రలను తయారు చేశారు.

బాబిలోన్, అస్సీరియా చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయాన్ని పారశీకులు కొనసాగించారు. దీనికి ఉదాహరణగా ప్రాచీన ప్రాచ్య చరిత్ర పునర్నిర్మాణంలో విశేషంగా భావించిన పారశీక ప్రభువు మొదటి డేరియస్ (Darius) ప్రకటించిన బెహిస్తాన్ (Behisten) శిలాశాసనాలు దీనికి నిదర్శనం, ఆసియా మైనరు, సిరియాలకు చెందిన ప్రజలు హిటైట్‌లు (Hitites) మూడవ హట్టుసిల్ స్వీయచరిత్రను వెలువరించారు. నిర్దుష్ట ప్రమాణాలకు, సత్యానికి అనుగుణంగా నిజమైన చారిత్రిక రచనను చేసిన ఘనత పాలస్తీనాకు చెందిన హిబ్రూలకు దక్కుతుంది. బైబిల్‌లోని పాత నిబంధన రచనలే దీనికి నిదర్శనం. H.E బార్నెస్ చెప్పినట్లు యూదుల పవిత్ర గ్రంధాలను క్రైస్తవుల హస్తగతం చేసుకునే వరకు చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం, చారిత్రిక రచనా ధోరణిని ప్రభావితం చేయలేదు. క్రైస్తవులు తమ ధర్మశాస్త్రానికి ఈ పవిత్ర గ్రంధాలను ఆధారంగా ఉపయోగించడయే కాకుండా తమ కాలక్రమణికకు తమ గత చరిత్ర సమన్వయానికి వాటినే పునాదిగా కూడా ఉపయోగించుకున్నారు.

1.2.1 గ్రీకుల చరిత్ర రచనా సాంప్రాదాయం :

ప్రామాణిక చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం గ్రీకులతోనే ఆరంభమయ్యింది. గ్రీసులో చారిత్రిక భావం, చరిత్ర రచన అభివృద్ధి చెందుటకు భౌగోళిక పరిస్థితులు, భూకంపాలు, సముద్రాలు కోసుకుపోవడం, నాగరికత అభివృద్ధి చెందటం, తరచు ఇతర సంస్కృతులతో సంపర్కంలోనికి రావడం వారికి తోడ్పడాయి. ప్రజా జీవితంలో తరచు మార్పు రావడం, నగర రాజ్యాలు (city states) రాజకీయ వ్యవస్థల మార్పులు, ఈ మార్పులకు అనుగుణంగా మారకపోతే భవిష్యత్తు ఉండదని ముందే గ్రహించడం జరిగింది. భవిష్యత్తు మార్గదర్శకంగా ఉండడానికి మార్పులకు అనుగుణంగా అధ్యయనం చేయడం ఆవశ్యకమని గ్రహించారు. ఈలోగా చరిత్ర రచనకు అవసరమైన విశ్లేషణ, విమర్శన, సత్యాన్వేషణలో సరైన విజ్ఞానం పొందటంలో శిక్షణ పొందారు. తమ సమకాలికులకు భిన్నంగా ఆధ్యాత్మికత కంటే భిన్నంగా లౌకిక పరమైన వాటిలో ఆస్తకి కనబరిచారు. తెలియని వాటి గురించి క్షుణ్ణంగా తెలుసుకునేలా ప్రయత్నం చేసే కుతూహలం ఎప్పటికి చరిత్ర కారుడికి ఉండవలసిన ప్రధమ లక్షణం. ఇది గ్రీకులలో ప్రస్ఫుటమయ్యింది.

గ్రీకు రచయితల్లో మొట్టమొదట చెప్పాల్సింది కవుల గురించి కొంతవరకు చరిత్ర రచనను హోమర్ కవికి అపాదించవచ్చు. ఆనాటి సమాజం, సంస్కృతి గురించి కొంతవరకు ఇతని కవితల్లో కనిపిస్తుంది. గ్రీకు దేవతలకు ప్రాచీనతను కల్పించినవాడు హెసియడ్ అనే కవి. ఇటువంటి ప్రాచీనతను, వంశపారంపర్యతను మహాపురుషులకు కల్పించడంలో ఈ కవి మార్గదర్శకుడయ్యాడు. ప్రపంచ చరిత్రను స్వర్ణ, రజిత, కాంస్య, అయో (iron) యుగాలుగా వర్ణించడటమే కాకుండా మనం అతి నీచమైన అయో యుగంలో జీవిస్తున్నామని చెప్పినవాడు కూడా ఇతనే. ఈ యుగ విభజన మన భారతీయ యుగ విభజనను పోలివుంది. కాని ఈ రచనలను చరిత్రగా పరిగణించలేము. షాట్‌వెల్ పండితుడు అన్నట్లు వీరి పద్య రచన చరిత్ర మార్గానికి అవరోధం కల్గించిన, ఇతర ఏవిధంగాను గ్రీకుల దృష్టిని మర్చల లేకపోయింది.

ఈ అంశాలన్ని క్రీ.పూ 6వ శతాబ్ధంలో లోగోగ్రాఫర్ల (Logographers) ఆవిర్భావానికి దోహదం చేశాయి. వీరు వచన

రచయితలు. చరిత్ర రచనకు పద్య రచన సంతృప్తి సాధనం కాకపోవడంతో (Ionia) అయోనియావో ఈ వచన రచయితల ఆవిర్భావంతో చరిత్ర రచన సుగమం అయ్యింది. పూర్వ రచనల్ని ప్రత్యక్షంగా స్వీకరించడం, విమర్శించడం ద్వారా ఈ లోగోగ్రాఫర్లు చరిత్ర అంటే పరిశోధనా అనే భావాన్ని బలంగా పెంచారు.

గ్రీకు వచన రచయితల్లో సుప్రసిద్ధుడు హెకటేయిస్ (Hacataeus). క్రీ.పూ 6వ శతాబ్దానికి చెందిన ఉన్నత గ్రీకు కుటుంబంలో జన్మించిన ఇతడు ఈ జిప్టులో విస్తృతంగా పర్యటించి ట్రావెల్స్ ఎరౌండ్ ది వరల్డ్ (Travels around the world) , బుక్ ఆఫ్ లోకల్ జీనియాలజీ (Book of Local Genealogy) అనే గ్రంథాలను వ్రాశాడు. మొదటి గ్రంథంలో పారశీకుల గురించి వర్ణించగా, రెండవదానిలో సాంప్రాదాయ కట్టుకథలను నిశితంగా విమర్శించి, ప్రశ్నించాడు. యథార్థాలను రాబట్టాలనే రెండు ప్రాథమిక సూత్రాలను చరిత్ర రచనలో ప్రవేశపెట్టాడు. ఇతని రచనలను చరిత్రగా భావించకున్న (Scylax) స్కైలాక్స్, (Hellanicus)హెలానికస్, (Charon) చరోన్, (Dionysius) డైయోనీషియస్, మొదలైన రచయితల్ని ప్రభావితం చేసింది. ఈ గ్రీకు వచన రచనలు హెరోడోటస్‌కు బాగా ఉపకరించాయి.

1.2.2 హెరడోటస్ (Herodotus) :

క్రీ.పూ 5వ శతాబ్దంలో హెరడోటస్, థూసిడైడిల చరిత్ర రచనలో విమర్శనాత్మక వైఖరి పరాకాష్టకు చేరింది. చరిత్ర పితగా పేరొందిన హెరోడోటస్ పారశీకుల పాలనలో ఉన్న ఆసియా మైనర్ నైఋతి ప్రాంతంలోని గ్రీకు నగరం హెలికార్నసస్‌లో జన్మించాడు. క్రీ.పూ 484లో జన్మించి ఉండవచ్చు. అతని గ్రంథంలో పేర్కొన్న దానిబట్టి అతడు క్రీ.పూ 430 నాటికి జీవించే ఉన్నాడు. ఆ తరువాత ఎప్పుడు ఎక్కడ మరణించాడో తెలియడం లేదు. క్రీ.పూ 425కు పూర్వమే అతని గ్రంథం ప్రచురించబడి ప్రజల దృష్టిలో ఉందని తెలుస్తున్నది.

హెరొడొటస్ విస్తృతంగా చాలా దేశాలు పర్యటించి అయోనియోలో కొంతకాలం గడిపాడు. పెరిక్లియన్ ఏథెన్స్ నగరంలో 4సం॥రాలు గడిపాడు. థ్రేస్, ఈజిప్టు, బాబిలోనియా ప్రాంతాలు పర్యటించి రాజకీయ పరిస్థితుల్ని, వ్యవస్థలను అధ్యయనం చేశాడు.హెకటేయస్‌లో తన గ్రంథ రచనకు సమాచార సేకరణకు మౌఖిక సాంప్రదాయం, విస్తృత పర్యటనల్లో నిర్మాణాల గురించి చేసిన ప్రత్యక్ష పరిశీలన, లిఖిత పూర్వక ఆధారాలపై ఆధారపడ్డాడు. చరిత్ర అంటే అన్వేషణ లేదా పరిశోధన అనే అర్థానికి వాస్తవ రూపాన్ని ఇచ్చాడు. మానవ శాస్త్రానికి (Anthropology) అపారమైన సేవలందించి రెండింటికి 'పిత'గా విఖ్యాతి పొందాడు.

హెరొడొటస్ రాసిన ' హిస్టరి' అనే గ్రంథము మొట్టమొదట సర్వతోముఖమైన చారిత్రిక రచన. పారశీక సామ్రాజ్యం పుట్టుక గురించి పారశీకులకు గ్రీకులతో క్రీ.పూ 499 - 479 మధ్య జరిగిన పోరాటాల గురించి ముఖ్యంగా జెర్‌క్సస్ (Xerxes) సేవలు గ్రీకుల చేతుల్లో చిత్తుగా ఓడిపోవడం గురించి ఈ గ్రంథం చెప్తుంది. గ్రంథం ప్రధానంగా పారశీక యుద్ధాల గురించి ఆసక్తికరమైన వివరాలనిచ్చింది. అంటే హెరడోటస్ తానెంచుకున్న విషయానికే పరిమితం కాక సమకాలీన చరిత్రను క్షుణ్ణంగా వ్రాయడానికి ప్రయత్నం చేశాడని అర్థమౌతుంది. కథ గమనంలో అతని ఆసక్తి వలన 'హిస్టరి' (History) ని కథా రూపంగా వర్ణనాత్మకంగా వివరించడం జరిగింది. ఇతన్ని మించిన కథకుడు బహుశ ఉండరేమో అన్నట్టుగా ఉందనే చెప్పాలి. లక్ష్య సాధన దిశగా తన రచనను కొనసాగించాడు. చరిత్ర కారునిగా తన కర్తవ్యం గ్రీకులు, గ్రీకేతరులు అయిన అనాగరికల చేసిన పనుల గురించి భావితరాల వారికి అంటే వారి పరస్పర కలహాల గురించి, వాటి కారణాల గురించి తెలియచేయడం అని పేర్కొన్నాడు. అంటే ఏమి జరిగిందో చెప్పటం మాత్రమే కాదు ఎందుకు జరిగిందో కార్యకరణ సంబంధంతో విశ్లేషించటం కూడా చరిత్రకారుని కర్తవ్యం అని భావించాడు. అంతేగాక మొదటిసారిగా ఒక దేశ చరిత్రను పుక్కిటి పురాణం నుండి శాస్త్ర స్థాయికి పెంచడానికి కృషిచేశాడు. ఒక దేశ చరిత్రను మరొక దేశానికి పరిచయం చేసే సాంద్రాయాన్ని ప్రారంభించాడు. ఆచార్య షాట్‌వెల్ చెప్పినట్లు "హెరొడోటస్ నిశిత పరిశీలనా కౌశలానికి ఒక గొప్ప కళాకారుని సమగ్ర కౌశలాన్ని జోడించాడు." ఎటువంటి ఆత్మాశ్రయతకు లోనుకాకుండా, ఎటువంటి స్వదేశాభిమానం, పక్షపాతంనకు లోను కాకపోవడం హెరడోటస్ గ్రంథం ప్రత్యేకత. కనుకనే పారశీకుల శౌర్యాన్ని అభినందించగలిగాడు. చరిత్రను మార్గదర్శకంగా నీతిని ప్రభోదించేదిగా రచించాడు. ఇతని రచనల్లో చివరి వరకు

కూడా ఏకరీతి (Consistency) అవిచ్ఛిన్నతలు (Continuity) కథనాన్ని ఆసక్తికరంగా తీర్చదిద్దడానికి ఉపయోగించిన శక్తివంతమైన శైలి గణనీయమైనది. ఇన్ని లక్షణాలు కల్గిన హెరడోటస్ గ్రంథం 'చరిత్ర' ఉన్నతమైన చరిత్ర గ్రంథంగా అవతరించింది. కనుకనే హెరడోటస్ 'చరిత్ర పితగా' ప్రసిద్ధికెక్కాడు.

అయితే హెరడోటస్‌లో ఏ లోపాలు లేవనికాదు. ఆయా దేశాలను పర్యటించినపుడు అక్కడ భాష జ్ఞానం లేకపోవడం వలన మరియు ఎవరు ఏమి చెప్పినా అదే నిజమని నమ్మే మనస్తత్వం, కల్గి ఉండటం వల్ల ఆధారాలను పరిశీలించి నిగ్గు తేల్చే విషయంలో సాధారణంగా పొరపాట్లు జరిగే అవకాశం ఉండి ఉండవచ్చు. సైనిక సంబంధమైన సంఘటనలను వివరించడంలో కొంతమేర లోపం కనపడుతుంది. దీనికి తోడు అతీత శక్తులను నమ్ముతున్నట్లు కనపడుతుంది, ఇది ఆ రోజుల్లో సర్వసాధారణం అయి ఉండవచ్చు అందువల్ల తప్పు పట్టలేము. ఆ కాలం దృష్ట్యా ఆ గ్రంధంను చూడవలసిన ఆవశ్యకత ఉన్నది. సూక్ష్మబుద్ధి, అనుకున్నది సాధించాలనే తపన ఎంచుకున్న అంశం పై సరైన అవగాహన ఈ లక్షణాలే ఇతణ్ణి ప్రపంచంలోనే మొట్టమొదటి చరిత్రకారునిగా నిలబెడ్తున్నాయి.

1.2.3 థూసిడైడిస్ : (క్రీ.పూ 460 - 400) :

గ్రీకుల చరిత్ర రచనకు విశేషమైన సేవలను అందించిన మరో ప్రముఖ చరిత్రకారుడు థూసిడైడిస్. ఇతని జీవితానికి సంబంధించిన విషయాలు ఇతని గ్రంథంలో మాత్రమే లభ్యమయ్యాయి. ఇంచుమించు క్రీ.పూ 460 ప్రాంతంలో ఇతడు ఏథెన్స్‌కు చెందిన ఉన్నత కుటుంబంలో జన్మించినట్లుగా తెలుస్తుంది. సాహిత్యం, కళల పట్ల ఆకర్షితుడయి అభ్యసనం చేశాడు. ఏథెన్స్ సైన్యంలో సేనానిగా పనిచేసి పెలపొనీషియన్ యుద్ధం జరుగుతున్న 8వ సం॥లో శత్రువుల నుండి త్రేస్ తీర ప్రాంతాన్ని రక్షించటానికి నావికాధళపతిగా నియమింపబడ్డాడు. ఆ ప్రాంతంలోనే అతనికి సొంత బంగారు గనులు ఉండటం వలన తన ఆస్థిని కాపాడుకునే ప్రయత్నంలో స్పార్టా సైన్యాలు ఆంఫిపోలిస్‌ని పట్టుకోవడాన్ని నిలువరించలేక పోయాడు. అందువలన 20సం॥ పాటు దేశ బహిష్కారానికి గురయ్యాడు. ఈ కాలంలోనే విశేషంగా యాత్రలు చేసి యుద్ధ గమనాన్ని క్షుణంగా అధ్యయనం చేశాడు. క్రీ.పూ 404లో యుద్ధం ముగిసి శాంతియుత వాతావరణం ఏర్పడ్డాక ఏథెన్స్‌కు తిరిగి వచ్చి ఆనతి కాలంలోనే మరణించాడు.

థూసిడైడిస్ చరిత్ర గ్రంథం 'పెలపొనీషియన్ యుద్ధ చరిత్ర' (History of peloponesian war) అసంపూర్ణ రచన కారణం క్రీ.పూ 431లో ఆరంభమైన పోరాటంతో రచన ప్రారంభమై క్రీ.పూ 411లో అర్ధాంతరంగా ఆగిపోయింది. ఏథెన్స్ ఓటమితో పెంక్లిస్ యుగ వైభవం అంతరించింది. రోజుల వారి యుద్ధ వివరాల్ని గ్రంధస్థం చేయడం ప్రారంభించాడు. సమకాలీన సంఘటనలనే చరిత్రగా చేపట్టాలని సంవత్సర క్రమంలోనే ఖచ్చితంగా వాటిని చర్చించాలని, వాటికి మానవ సంబంధ కారణాలను మాత్రమే వెదకాలని అప్పుడే జరగటానికి అవకాశం ఉన్న సాదృశ్య సంఘటనలపై అ కారణాలు వెలుగును ప్రసరిస్తాయి అని ఇతడు నమ్మాడు.

థూసిడైడిస్ యదార్ధాలను వెతకటంలో విశేషకృషి చేశాడు. ఆత్మాశ్రయతకు లోను కాకుండా తన స్వస్థలం ఎథెన్స్ పట్ల అభిమానం ఉన్న లోపాలను ఎత్తిచూపడంలో ఒక చరిత్రకారుడిగా వెనుకాడలేదు. ఎథెన్స్, తన శత్రువుల పట్ల సమతుల్యంగానే వ్యవహరించాడు. ఇలా తను నడుచుకున్న విధానంవలెనె హెరడోటస్ కంటే మరింత శాస్త్రీయంగా కీర్తింపబడ్డాడు. ఆధునిక యుగంలో 'రాంకె'కి మార్గదర్శకుడయ్యాడు. ఇతని రచనలో మరో విశేషాంశం చరిత్రలోని ముఖ్యపాత్రధారుల ప్రసంగాలు జొప్పించడం యుద్ధానంతరం చనిపోయిన సైనికుల అంత్యక్రియల సమయంలో పెరిక్లిస్ ఇచ్చిన అద్భుత ఉపన్యాసం. ఈ ప్రసంగాలను జొప్పించడం వలన 'కాలింగ్‌వుడ్' ఇతణ్ణి 'మనోవైజ్ఞానిక చరిత్ర కారుడని' పేర్కొన్నాడు. హెరడోటస్ పరిశోధన ఏంజరిగిందో తెలుసుకోవటానికి పరిమితమైతే ఇతడు ఎలా జరిగింది, ఎందుకు జరిగిందో తెలుసుకోవటంలో శ్రద్ధ వహించాడు. హేతుబద్ధంగా, క్రమ బద్ధంగా శాశ్వత రీతిలో పరస్పర కార్యకరణ సంబంధం రీత్యా అనుసంధించిన యదార్ధ సంఘటనల అధ్యయనమే చరిత్ర అనే భావన థూసిడైడిస్ భోధించాడు. యదార్ధాలను సమన్వయం చేసి సాధారణ సూత్రాలను రూపాదించి

నీతిభోదకం చేశాడు కనుక చరిత్ర కారుడిగా కంటే తత్త్వవేత్తగా ఇతడిని భావించాలేమో!

చరిత్ర కారుడిగా ఇతనిలో లోపాలు లేకపోలేదు. యదార్థాల ప్రామాణికతతో రచనకు పూనుకున్న చారిత్రిక అవలోకనంలో పరిశీలించ లేకపోవడం అంటే నిర్ధుష్టమైన తేదిలను తీసుకోలేకపోవడం, భౌగోళికాంశాల ప్రభావం, సాంఘిక, ఆర్థిక శక్తుల ప్రభావం గుర్తించలేకపోవడం, ఇతనిలో లోపాలని 'బర్నెస్' పేర్కొన్నాడు. వేసవికాలం - శీతాకాలం పద్ధతి (Summer- winter system) పాఠకులలో కొంత గందరగోళాన్ని సృష్టిస్తుంది. రచనశైలి అర్థం చేసుకోవడం కష్టంగా ఉన్నా సారస్వత కళ రచనగానే ఇతని గ్రంథం అత్యున్నత స్థానం అలకరించింది.

1.2.4 ఇతర గ్రీకు చరిత్ర కారులు :

హెరడోటస్, ధూసిడైడిస్‌లు మాత్రమే కాక ప్రాచీన గ్రీకు రచయితల్లో గ్జెనఫోన్ (Xenophon), పలిబియస్‌లు (Polibious) ముఖ్యులు. గ్జెనఫోన్ రచించిన గ్రంథాలలో Anabasis ముఖ్యమైనది. ఇందులో సోక్రటీస్‌తో తన జ్ఞాపకాలు చాలా అమూల్యమైనవి. ఇతడు ధూసిడైడిస్ అసంపూర్తి గ్రంథం అయిన పెలపోనేషియన్ యుద్ధం గ్రంథాన్ని హెలెనికా (Hellenica) పేరుతో కొనసాగించాడు. గ్రీకు రాజకీయాల్లో ఆర్థిక అంశాలను గూర్చి 'ధన సంపాదనా విధానాలు' (Ways and Means) అనే రచనలో అధ్యయనం చేశాడు. పొలిబియన్ (క్రీ.పూ 198-117) మెగలోపోలిస్ ప్రాంతం వాడు. యుద్ధ ఖైదిగా రోమ్‌కు తీసుకువెళ్ళినపుడు సిపియోస్ ఆదరణలో గ్రీకు భాషలో రోమన్ చరిత్ర రచనా చేశాడు.చరిత్రకు నిస్పాక్షిక ధోరణితో యదార్థాలకు అధిక ప్రాధాన్యతను ఇచ్చాడు.

క్రీ.పూ మొదటి శతాబ్దంలో గ్రీకు చరిత్రలో పెరెన్నిక గల వారు స్టాయిక్, పసిడోనియస్, స్ట్రాబో, డైయోడోరస్, సికలస్,డైయోనిషియస్‌లు. వీరిలో డయోనిషియస్, చరిత్రను ఉదాహరణల ద్వారా బోధించే తత్యశాస్త్రమని నిర్వచించాడు. ప్లూటార్క్ క్రీ.శ 50-125 చరిత్ర రచనలలో జీవిత చరిత్రకు స్థానం కల్పించాడు. ఇతడు తన 'సమానాంతర జీవితాలు' (Parallel lives) అనే గ్రంథం ద్వారా జీవిత చరిత్రలు ఎలా రచించాలో చెప్పాడు.

1.3 ముగింపు :

ఈ విధంగా ప్రాచీన గ్రీకు కవులు జ్ఞాన ప్రపంచానికి చరిత్ర అనే పదాన్ని ఆవిష్కరించటమే కాక దానిలోని వస్తుతత్వాన్ని కూడా పెంపొందించారు. హోమర్ కవిత్వం, లోగోగ్రాఫర్ల వచన రచనలు. చరిత్ర అంటే అన్వేషణగా పరిమాణం చెందింది. హెరడోటస్ చరిత్ర గ్రంథంలో భూభాగాల భౌగోళిక లక్షణాలు, ప్రజల జీవన విధానాలు చోటు చేసుకున్నాయి. ధూసిడైడిస్ అభిప్రాయంలో చరిత్ర వస్తుగతం అయ్యింది. పొలిబియస్ రచనలో అన్వేషణతో పాటు కథనం ప్రాముఖ్యత పెరిగింది.

1.4 సంక్షిప్తంగా :

ఈ విధంగా ప్రాచీన గ్రీకు చరిత్రకారుల చేతుల్లో చరిత్ర ప్రధాన లక్షణాలను సంతరించుకుని, మానవీయం (Humanistic), శాస్త్రీయంగా (Scientific) స్వీయ దర్శనీయంగా (Self revelatory) రూపొందించి. విజ్ఞాన శాస్త్రం, తత్వశాస్త్రాల మాదిరిగానే చరిత్రకు మూలపురుషులు అయ్యారు.

1.5 నమూనా ప్రశ్నలు :

I క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి?

1. ప్రామాణిక గ్రీకు చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం ముఖ్యలక్షణాలు వివరించండి.
2. చారిత్రిక రచనలో గ్రీకు రచయితల సేవలను పేర్కొనండి?

3. చరిత్ర రచనా శాస్త్ర ప్రారంభంలో, అభివృద్ధిలో హెరడోటస్, ధూసిడైడిస్‌లను పోల్చి తేడాలను పేర్కొనండి?

II క్రింది వాటిలో లఘు వ్యాఖ్యలను రాయండి?

1. అత్యున్నత చరిత్రకారుల్లో హెరడోటస్ ఎలా పరిగణించబడుతున్నాడు.

2. గ్రీకు చరిత్రకారుల రచనా శాస్త్ర అభివృద్ధిని వర్ణించి చరిత్రకారులను వర్ణించండి?

1.6 ఉపయుక్త గ్రంధాలు :

1. James T. Shotwell - The History of History
2. Barnes - A History of Historical writing (Dover, New york, 1962)
3. Toyanbee A.J. - The Greek Historical thought
4. Ali Sheik B - History & its Theory and Method Macmilian India, 1975
5. Durga Prasad J - చరిత్ర రచనా శాస్త్రం , తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాద్, 1987

Dr. Ramee Begam Shaik

పాఠము - 2

రోమన్‌ల చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం

2.0 లక్ష్యం :

. ఈ పాఠం అభ్యసించడం వలన

గ్రీకులను అనుసరించి రోమన్ల చరిత్ర రచనాభివృద్ధి ఏ విధంగా జరిగిందో తెలుసుకుంటారు.

లివి, టాసిటస్‌ల చరిత్ర రచనకు చేసిన సేవలను తెలుసుకుంటారు.

విషయ సూచిక

2.1 పరిచయం

2.2 రోమన్ల రచనా సాంప్రదాయం

2.2.1 లివి

2.2.2 టాసిటస్

2.3 ముగింపు

2.4 సంక్షిప్తంగా

2.5 నమూనా ప్రశ్నలు

2.6 ఉపయుక్త గ్రంధాలు

2. 1 పరిచయం :

రోమన్లు తమ సంస్కృతిని ఇతర దేశాలలోని చరిత్ర రచనా పద్ధతినే అవలంభించారు. ముఖ్యంగా గ్రీకులను అనుకరించారు. ధూసిడైడిస్, పాలిబియస్ ఇతర చరిత్రకారుల అంతటి రచనా సాగుకున్న విమర్శనాత్మక పద్ధతిని వీరు అవలంభించారు.

2.2 రోమన్ల చరిత్ర రచనా సాంప్రాదాయం :

రోమన్ల చరిత్ర రచనా సాంప్రాదాయంలో ప్రత్యేకంగా దీనికి ఒక పద్ధతి అంటూ లేదు. సునిశిత ఆలోచన, సహేతుక విశ్లేషణాత్మక ధోరణి మనోజ్ఞమైన రచనా శైలి చరిత్రలో ఉన్నత ప్రమాణాలు రోమన్లలో కనిపించవు. రోమన్లలలో ఆనిశిత దృష్టి, స్ఫూర్తి, కార్యదీక్ష కొరవడ్డాయి. దీనికి కారణాలున్నాయి. లేషియమ్ (Latium) రాజ్యాల్లో ముఖ్య నగరంగా రూపొంది. మధ్యధరా ప్రాంతాన్ని జయించడం ఆరంభమయ్యాకనే రోమన్లు మిగతా ప్రపంచానికి తెలిశారు. అయితే రోమన్లకు జాత్యాహంకారం లేదు. కనుకనే వీరి ఆంతరంగిక వ్యవహారాలు మామూలు రోజు వారి కార్యకలాపాల వలె ఉండేది. వీరి మత విశ్వాసాలపై, సాహిత్య విషయాల్లో, చారిత్రక చింతనలో గ్రీకుల ప్రభావం సృష్టంగా కనబడుతుంది. ప్రారంభ దశలో రోమన్లు గ్రీకు భాషలోనే తమ చరిత్ర రచనా చేశారంటే గ్రీకు ప్రభావం అర్థం చేసుకోవచ్చు. గ్రీకులో కవుల రచన ఆరంభమైన 500 సం॥రాల వరకు రోమన్లకు చారిత్రక చింతన లేదనే చెప్పాలి. గ్రీకు రచనలు పఠించాకనే వీరు తమ ఘనకార్యాలను గ్రంధస్థం చేయాలనుకున్నారు. అంటే వీరి చరిత్రను సృష్టించి, చరిత్రను వ్రాసుకున్నారు. వీరు మొదట గ్రీకులోనే చరిత్ర వ్రాయడం జరిగింది. దీనికి కారణం లేకపోలేదు. వారిని జయించిన వారి భాష గ్రీకు కావడం వలన వారు గ్రీకులో వ్రాశారు. అలాగే భారతీయులను జయించిన ఆంగ్లేయుల భాషలోనే ఇప్పటికి రచనలు కొనసాగుతున్నాయి కదా! కాని కొద్ధికాలం తరువాత తమ లాటిన్ భాషలోనే రచనలు సాగించారు. మొత్తం మీద చరిత్ర వైపు వీరి దృష్టి మళ్ళడం, గ్రీకు చరిత్ర రచనల ప్రభావ ఫలితమే.

క్రీ.పూ 201లో రెండవ ప్యూనిక్ యుద్ధం ముగిసాక కాని రోమన్ల చరిత్ర ఆరంభం కాలేదు. ఫెబియస్ పిక్టర్ మొదటి రోమన్ చరిత్రకారుడు. ఇతడు గ్రీకు భాషలో రోమ్ గాధను తన చరిత్ర (Annals)లో రచించాడు. అయితే కాటో ది ఎల్డర్ (Cato the elder) క్రీ.పూ 234- 1491ని మాత్రమే రోమన్‌ల చరిత్ర రచనకు మూల పురుషుడిగా పరిగణిస్తున్నారు. ఇతని 'ఆరిజన్స్' (Origins) లాటిన్ భాషలో రోమ్ చరిత్రపై వ్రాయబడిన మొదటి చరిత్ర రచన. ఆ తరువాత గ్రీకు రచనల నమూనాలపై లాటిన్‌లోనే వ్రాయబడింది. ప్రపంచ చరిత్రలోనే ప్రముఖ సేనానాయకునిగా ప్రసిద్ధి చెందిన రోమన్ రాజనీతిజ్ఞుడు జూలియస్‌సీజర్ (క్రీ.పూ 12 - 44) తన జీవిత గమనాన్ని సమర్ధించుకుంటూ గాలిక్ (Gallic) యుద్ధం, అంతర్యుద్ధాలపై కామెంటరీస్ (Commentaries) అన్నే గ్రంధాన్ని రచించాడు. సాలస్ట్ (క్రీ.పూ. 86-34) రచనలలో ప్రాదేశిక, కాలమానాల విషయంలో అశ్రద్ధ వహించిన నిస్పాక్షికత వాటిలో కనిపించే లక్షణం.

2.2.1 లివీ (క్రీ.పూ 59 - క్రీ.శ. 17)

రోమన్ చరిత్రకారుల్లో సుప్రసిద్ధులు లివీ, టాసిటస్‌లు వీరిని రోమన్ హెరడోటస్, ధూసిడైడిస్‌లుగా పరిగణిస్తారు. రోమ్ గొప్పతనం గూర్చి నమ్మకాన్ని పెంచుకున్నారు.రోమ్ చరిత్రలో నూతనశకం ఆరంభమైనదనే చెప్పాలి. జూలియస్ సీజర్ మరణం తరువాత రోమ్ మొత్తం ఏకతాటిగా సమైఖ్యమైంది. ఇదే లివీ, టాసిటస్‌లకు స్ఫూర్తినిచ్చింది. లివి, టాసిటస్ కంటే 3 తరాల ముందువాడు. లివీ క్రీ.పూ 39లో ఇటలీ ఉత్తర భాగంలోని పాడువాలో జన్మించాడు. రోమ్‌లో ఇతని జీవితం గడిచింది. ఉపాధ్యాయుడిగా పని చేసి ఆ తరువాత మొదటి రోమన్ చక్రవర్తి అగస్టస్ ఆదరణలో తన రచనలను సాగించాడు. కథలు చెప్పటంలో అందేవేసిన చెయ్యిగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు.

లివీ రోమ్ చరిత్ర 'అబ్ అర్‌బె కండితలబ్రె' (Ab urbe condita libri) అనే ప్రసిద్ధ గ్రంధాన్ని రచించాడు. ఈ గ్రంధం 142 సంపుటాల్లో, రోమ్ నగర స్థాపన మొదలు సామ్రాజ్య స్థాపన వరకే అంటే 753 క్రీ.పూ - 8 క్రీ.పూ వరకు చారిత్రిక పరిణామాలను వివరిస్తూ వ్రాయబడింది. కానీ 35 సంపుటాలు మాత్రమే పూర్తిగా లభ్యమైనవి. రోమ్ పతనానికి దారీ తీసిన పరిస్థితుల వలన ఇవి లభ్యమవటం ఆశ్చర్యకర విషయమే. ఇందులో కొన్ని మధ్యయుగ చరిత్ర లభించలేదంటే అర్ధం చేసుకోవచ్చును. అయితే మొత్తం చరిత్రకు పెరియాకె (Periochae) ఒక సంగ్రహ ప్రతిలాంటిది లభించడంతో గ్రంధంలోని ఖాళీలను పూరించడానికి అవకాశం లభించింది. రోమ్ గత వైభవాన్ని సమకాలీన ప్రజలకు చూపించడం, వారి కళ్ళముందు ప్రముఖుల్ని, ఆదర్శమూర్తులుగా మార్గదర్శకులుగా నిలబెట్టడం తన కర్తవ్యం అని పీఠికలో వ్రాసుకున్నాడు. ఇతని రచనలో కనిపించే సమగ్రత నిజంగా అద్భుతం. కానీ రచనా విధానంలో ఆధారాలను పరిశీలించటంలో విమర్శనా ధకృధం కన్పించదు. అందుకనే శాస్త్రీయ చరిత్రకారులో అతనికి స్థానంలేదు. కాలింగ్‌ఉడ్ చెప్పినట్లు 'అతుకుల బొంత చరిత్రే' అని, అయిన అవిచ్ఛిన్న కథనంగా రూపొందిన ఘనత లివీదే.

2.2.2 టాసిటస్ (క్రీ.పూ 55 - 117)

ప్రసిద్ధ చరిత్రకారుల్లో చివరివాడు టాసిటస్ చరిత్రకారుడిగా లివీ కంటే గొప్పవాడు. ఇతని జీవితానికి సంబంధించిన విషయాలను ఇతని సన్నిహితుడు ప్లినీ వివరించాడు. క్రీ.శ 55లో జన్మించిన టాసిటస్ న్యాయవాద విద్య అభ్యసించి. న్యాయవాదిగా పనిచేశాడు. బ్రిటిషు గవర్నర్ జూలియస్ అగ్రికోలా కుమార్తెను క్రీ.శ 77లో వివాహం చేసుకున్నాడు. సమాజంలో ఉన్నత పదవులను అధిరోహించాడు. జీవితం అంతిమ దశలో చరిత్ర రచనకు పునుకున్నాడు. ఇతని సారస్వత జీవితం 'అగ్రికోలాజీవితం' (Life of Agricola) అనే గ్రంధ రచనతో ప్రారంభమైంది. ఈ రచన తమ మామదే. బ్రిటన్‌లో రోమన్ల యుద్ధాల గురించి, రోమన్‌ల పరిపాలనలో బ్రిటన్ ఎలా ఉంది, అగ్రికోలా పరిపాలన గురించి వ్రాశాడు. జీవిత చరిత్ర రచనలు ఎలా ఉండాలో తెలుపుటకు ఇది ఒక నిదర్శనం దీని తర్వాత 'వక్తృత్వ సంభాషణల' (Dialogue on orator's) ను రచించాడు.

టాసిటస్ చరిత్ర రచనా విధానంలో గ్రీకు చరిత్రకారుడు ధూసిడైడిస్ గోచరిస్తాడు. టాసిటస్ చరిత్ర రచనల్లో జర్మానియా (Germania) జర్మన్‌ల సాంప్రదాయాలను కట్టుబాట్లను విశ్వాసాలను ఈ గ్రంధం వర్ణనాత్మక సమాజ శాస్త్రానికి సంబంధించిన తొలి రచన కూడా హిస్టరీస్ (Histories), ఆనల్స్‌లు (Annals) టాసిటస్ రాసిన ఇతర చరిత్ర గ్రంధాలు. ఈ రెండు గ్రంధాలు

రోమ్ చరిత్రను నీరో నుండి అగస్టస్, అగస్టస్ కాలం నుండి డొమిషియన్ వరకు ఉపన్యాస ధోరణిలో వర్ణిస్తున్నాయి. అంటే క్రీ.శ 14 నుండి 96 వరకు రోమ్ చరిత్రను ఈ గ్రంథాలు వివరిస్తున్నాయి.

టాసిటస్ రచనా విధానంలో ప్రత్యేకించి కారణాలను రూపొందించడంలోను. సంఘటనలను, వ్యాఖ్యానించటం మాత్రమే ఈ థూసిడైడిస్‌ను అనుకరించినట్లుగా పేర్కొనవచ్చును. టాసిటస్ చాలా కష్టపడి సమాచారాన్ని సేకరించిన, మానవ స్వభావాల్ని లోతుగా పరిశీలించిన, ఇదంతా సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉండలేదు. ఇతర రోమన్లలాగా ఇతను బద్ధకస్తుడే భాష కోసం శైలికోసం ఇతను ప్రాకులాడడం కనపడుతుంది. సత్యాన్ని కూడా త్యాగం చేసేవాడు. పక్షపాతం వైఖరి, ఆత్మాశ్రయత నిండుగా ఇతని రచనలలో కనపడుతుంది. అబద్ధంలో కూడా కొంతనిజం ఉంటుందనే మాదిరిగా తన రచనలు సాగినవి. సమాజంలోని ఉన్నత వర్గాల గురించే ఇతని రచనలు సాగినవి. గణతంత్ర్య రాజ్యం దాని సంస్థల పట్ల అనుకూలత కనిపిస్తుంది. ఇతని రచనల్లో చారిత్రిక, నైతిక, ఉపదేశాత్మక వర్ణన జరిగింది.

2.3 **ముగింపు**

టాసిటస్ అనంతర కాలంలో రోమన్ చరిత్రకారులో, ట్రాంక్విలస్, మక్సిమస్, మార్సెలినస్‌లు ముఖ్యులు. రోమన్ చరిత్రకారులు గ్రీకుల చరిత్రకారులను అనుకరించటం వలన తాత్విక స్థాయిలో గ్రీకుల స్థాయికి అందుకనే ప్రయత్నం చేసిన వారి నిశిత దృష్టి, స్ఫూర్తి కార్యదీక్షత వీరిలో లోపించాయి.

2.4 **సంక్షిప్తంగా**

లివి, టాసిటస్‌లు రోమన్ చరిత్ర కారుల రచనల్లో భావ వ్యక్తీకరణ, అద్భుత రచనాశైలి, ఐరోపా ప్రాచీన యుగంలో ప్రస్ఫుటంగా వర్ణించడం జరిగింది.

2.5 **నమూనా ప్రశ్నలు** :

I క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి?

1. ప్రామాణిక రోమన్ చరిత్ర పాచీన సాంప్రదాయ ముఖ్య లక్షణాలు వ్రాయుము.
2. చారిత్రిక రచనకు రోమన్‌ల సేవ ఎట్టిది?
3. లివి రచనా విధానం పేర్కొనుము?

II లఘు ప్రశ్నలను వ్రాయండి.

1. అత్యున్నత చరిత్ర కారురుల్లో టాసిటస్ ఎలా పరిగణింపబడుతున్నాడు?
2. లివి, టాసిటస్‌ల మధ్య చరిత్ర రచన తేడాలను వివరించండి?

2.6 ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1. Ali Shaik . B - History its Theory and Method (Macmillan India 1978)
2. Barnes H.E - A History of Historical writting (Dover Newyork 1962)
3. Usher, Stephen - A Historian of Grece and Rome
4. Robinson C.A. - Selections from Greek and Roman Histories (RINEHARTED 1957)

Dr. Ramee Begam Shaik

పాఠము - 3

ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం

3.0 లక్ష్యం :

. ఈ పాఠం చదవడం వలన ప్రాచీన కాలంలోని భారతీయుల చారిత్రిక దృష్టిని తెలుసుకోగల్గుతారు.
ఇతిహాస, పురాణ సాంప్రదాయం తెలుస్తుంది.

విషయసూచిక

3.1 పరిచయం
3.2 ప్రాచీన భారతీయుల చారిత్రక దృష్టిలేదు.
3.3 చారిత్రిక దృష్టి లోపించడానికి కారణాలు
3.4 చారిత్రిక దృష్టి లోపించలేదు
3.5 ఇతిహాస పురాణ సాంప్రదాయం
3.6 బౌద్ధుల - జైనుల చరిత్ర రచన
3.7 సంక్షిప్తంగా
3.8 నమూనా ప్రశ్నలు
3.9 ఉపయుక్త గ్రంధాలు

3.1 పరిచయం

ప్రాచీన యుగంలో భారతీయులకు చారిత్రిక రచనా సాంప్రదాయం చాలా తక్కువ అని చెప్పవచ్చు. వీరు గ్రీకు రోమన్ చరిత్ర రచనా సాంప్రాదాయంలో తులనాత్మకంగా అధ్యయనం చేసి మన ప్రాచీనుల్లో హెరడోటస్, థూసిడైడిస్, లివి లేదా టాసిటస్‌లతో తులతూగే చరిత్రకారుడు లేడు అని విచారించే వ్యక్తుల దృష్టిలో లోపం అనే అనుకోవాలి.

గత కాలపు ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక అంశాలతో పాటు పరిపాలన పరమైన అనేక విషయాలు వెలుగులోనికి తెచ్చింది. ఆ విమర్శలను తిప్పి కొట్టే విధంగా పురావస్తు, శాసన, సాహిత్య ఆధారాలతో వెలుగులోనికి తేవడం జరిగింది.

3.2 ప్రాచీన భారతీయుల చారిత్రిక దృష్టిలేదు.

ఈనాడు చరిత్ర అంటే మనం ఇప్పుడు అర్థం చేసుకునే భావంలో చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం లేదనే అనుకోవాలి. ఆధునిక యుగం ఆరంభమయ్యే వరకు భారతదేశంలో ఎటువంటి విలువైన చరిత్ర రచన వెలువడలేదని నిజానికి భారతదేశ చరిత్ర రచనను విదేశీయులు తెలియచేశారని పేర్కొంటారు. చారిత్రిక క్రమంలో విషయాలను చెప్పేటప్పుడు, సమాచారం కోసం ఒత్తిడి పెరిగినపుడు ఎమి చెప్పాలో తెలియని అయోమయంలో తప్పని సరిగా కట్టుకథలు అల్లేవారని, సంస్కృత చరిత్రకారుడైన కీత్ కూడా 'సాహిత్యం అపారంగా ఉన్నప్పటికి చరిత్ర ఎంత దారుణంగా ప్రతిబించించిందంటే మహోన్నత సంస్కృతి సాహిత్యం మొత్తం నిశిత దృష్టి ఉన్న చరిత్రకారునిగా, నిజంగా పరిగిణించ దగ్గ రచయిత ఒక్కడు కూడా లేడు ' అని చెప్పాడు.

3.3 చారిత్రిక దృష్టి లోపించడానికి కారణాలు

భారతీయులకు కర్మ సిద్ధాంతం పై ఉన్న అపారమైన నమ్మకం వలన ఈ భూమి మీద అభివృద్ధి అశాశ్వతమైనదని భావించటంవల్ల, సామ్రాజ్యవాద కాంక్ష లోపించడం వలన నూతన భావాలు భారతీయులు లోను కాకపోవడం వలన, ప్రాచీన గ్రంధాలు, మట్టిపాలు కావడం వలన, ఆధారాలు బయటికి తీసుకరావడంలో అలసత్వం వలన, ప్రాచీన భారతీయులకు చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం లేదని భావిస్తున్నారు కొందరు చరిత్రకారులు.

3.4 చారిత్రిక దృష్టి లోపించలేదు

ఏ చారిత్రిక దృష్టి లేకుండా మన ప్రాచీనులు అనేక రకాల చరిత్ర ఆధారాలను మనకు ఎలా అందించగలిగారని మజుందార్, రొమిల్లాథాపర్ బావించినట్లు మన ప్రాచీన సాహిత్యంలో చరిత్ర రచనకు పనికొచ్చే ముడి సరుకు చాలా ఉంది. ఇతి హాసాలు, పురాణాలు, బుద్ధని జాతక కధలు, జైనగ్రంధాలు వీరశైవ రచనలు, వైష్ణవ భక్తి గీతాలు, తమిళ సంగమ రాజ్మయం, సమకాలిక భారతీయుల. సామాజిక రుగ్మతలను ప్రతిబింబించేవే. గతం గురించి అవగాహన లేకుండా ఏ సమాజం ఉంటుంది. అయితే చారిత్రిక భావన మనం అనుకున్న భావన ఒకటే అయ్యుండాలని లేదు. ఆ చారిత్రిక భావన ఆ సమాజానికి పనికి వచ్చేది అయితే చాలు. గత సంఘటనల చైతన్యమే వారి ధృక్పధం అయ్యి ఉంటుంది. భారతీయుల ఆలోచనా ధోరణి, పాశ్చాత్యుల ఆలోచన ధోరణి వేరు కావడం వలన మన వారి చారిత్రక ధృక్పధం వేరు అని రొమిల్లా థాపర్ అభిప్రాయం.

3.5 ఇతిహాస పురాణ సాంప్రదాయం

ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర రచనా విధానం తెలియచేసే ఆధారాలలో ముఖ్యమైనది వాఙ్మయం. సంస్కృత సాహిత్యంలో చరిత్రకు ఉపయోగించిన పదం ఇతిహాసం ఈ పదానికి మన నిఘంటువులు ఇస్తున్న అర్ధం 'తొల్లిటి కధ' 'ఈ విధంగా' అని చెప్పబడింది. ఇతిహాస సూక్తులుగా వర్ణించబడ్డ శ్లోకాలు కనీసం 3 ఋగ్వేదంలో కనిపిస్తున్నాయి. వీటి చారిత్రక ప్రాముఖ్యం తెలియకపోయినప్పటికి ఆ ఋగ్వేదంలో చెప్పబడ్డ సందర్భాలను బ్రాహ్మణాలు, ఉపనిషత్తుల్లో ఇతిహాస పదం వాడబడ్డ సందర్భాలను పరిగణనలోనికి తీసుకున్నట్లేతే ఇది ఉపయోగకరమైన కధనంగా కనిపిస్తుంది. అంతర్లీనంగా ఏదో పరమార్ధం ఉన్న, అర్ధాన్ని వివరించే గత కాలపు సంఘటనల వర్ణనగా కనపడుతుంది.

ప్రయోజనకరమైన అర్ధాన్ని మన రామాయణ భారత ఇతిహాసాల రచయితలు మరింత విస్తృత అర్ధాన్ని కల్పించారు. మహభారతాన్ని కౌటిల్యుడు పంచమ వేదంగా వర్ణించాడు. అంతేగాక పురాణం ఇతివృత్తం (Ancient events) అఖ్యాయిక కధలు (Anecdotes Tales), ఉదాహరణం, ధర్మశాస్త్రం, అర్ధశాస్త్రాలు ఇతిహాసంగా ఏర్పడ్డాయి అని పేర్కొన్నాడు. దీని వలన చరిత్రకు అన్ని విద్యల కంటే ప్రాముఖ్యతను కౌటిల్యుడు ఇచ్చినట్లు తెలుస్తుంది. చరిత్ర పరిధి స్వభావం సర్వతోముఖమని చారిత్రక వ్యక్తులే కాక, రాజకీయ, ఆర్ధిక, మత, సామాజిక, నైతిక సిద్ధాంతాలు, న్యాయ వ్యవహారాలు, సంస్థలు, మొత్తం నాగరికతకు సంబంధించిన సమగ్ర వర్ణన మొత్తం చరిత్ర కిందకే వస్తాయి అనే భావన ఏర్పడింది.

ధర్మార్ధ కామ మోక్షాణమ్ ఉపదేశ సమన్వితమ్, పూర్వవృత్తమ్ ఇతిహాసం ప్రచక్షతే.ధర్మార్ధ కామ మోక్షపదేశ సమన్వితమైన పురుషార్ధాలకు సంబంధించిన పూర్వవృత్తాంతంను కథల రూపంలో చెప్పడమే ఇతిహాసం చరిత్ర యొక్క సమగ్ర దృష్టి చాలా కాలం ఇలాగే కొనసాగబడింది.

చరిత్రకు మరోవైపు పురాణం కలదు. పురాణంనందు సర్గం (Creation), ప్రతిసర్గం (Dissolution and Recreation), వంశం (Divine Genealogies), మన్వంతరం (Ages of Manu), వంశాను చరిత్రం (Genealogies of kings)ఈ 5 భాగాలుగా ఉన్న పురాణం చరిత్ర యొక్క సంశ్లేషణ మన కళ్ల ముందు ప్రతిబింబిస్తుంది. వైదిక కాలం నుండి ప్రచారంలో ఉన్న పాటలను నారసంసీలను, కధాగేయాలను, వివిధ తెగలకు చెందిన పురోహితకవులు సంకలనం చేసి సమావేశముందు పాడేవారు. మొదట్లో సూతులు, మాగధులు అనే వర్గం వారు దేవతల, ఋషుల, యోధుల, వంశావళులను

జాగ్రత్త చేసి అవసరమైనపుడు వినిపించేవారు. ఈ వంశావళులే చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయంలో ప్రధానమైనది. తెగల గుర్తింపును కాపాడుకొనుటయే దీని ప్రధాన లక్ష్యము. ఈ వంశావళులను క్రీ.శ 4వ శతాబ్దంలో క్రోడికరించి, గ్రంధస్థం చేయబడగా పురాతన కాలంనాటి సంఘటనలను వివరించేవి కావటం చేత, వీటిని పురాణాలు అన్నారు. ఈ పురాణాల్లో సాంఘిక, మత విషయాలు, సాంప్రదాయిక చరిత్రలు చోటుచేసుకున్నాయి. చరిత్రాకాంశాలు అంటు ప్రత్యేకంగా ఏ శాఖ లేదు. ఈ పురాణాలలో కాలక్రమము, విలువ లేకపోవటంతో పురాణముల యొక్క చారిత్రక విలువ తగ్గింది.

ఇతిహాస, పురాణా సాంప్రాదాయాలలో మూడు కీలకమైన అంశాలున్నాయి. అవి. 1. కట్టుకథ (Myth), 2. వంశావళి (Geneology), 3. చారిత్రక వివరణము (Historical narrative). సాధారణంగా చరిత్ర సాంఘికంగా, రాజకీయంగా ఉన్నతులైన వర్గాల వారి కార్యకలాపముల పట్టిక అవడం చేతను భారతీయ సమాజంలో అంతస్తు పుట్టుక బట్టి నిర్ణయించటం చేత, సామాజిక చలనం (Social mobility) వ్యక్తిపరంగా కాక వర్గ పరంగా అవటంచేత వంశావళులు చారిత్రక ప్రాధాన్యం ఏర్పడింది. ప్రాచీన భారతదేశంనకు సంబంధించి రొమిల్లాధాపర్ అభిప్రాయం ప్రకారం భారతీయ చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయంలో రాజకీయ చరిత్ర కీలకమైన అంశం కాదు. కాని గుప్తుల అనంతరం వచ్చిన కొన్ని ప్రత్యేక కారణాల చేత దేశ రాజకీయ చరిత్రకు పాధ్రాన్యత పెరిగింది.

3.6 బౌద్ధుల జైన రచనలు

బౌద్ధుల చరిత్ర రచన మౌలికము, మాధ్యమికము. సమకాలీన సంఘటనలను ప్రత్యక్షంగా గ్రంధస్థం చేసేవి మౌలికం. త్రీపీటకాలు మౌలిక చరిత్ర గ్రంధాలే. బుద్ధుని జీవితంలోని ముఖ్యమైన ఘట్టాలను, అతని సిద్ధాంతాలకు రూపాన్ని కల్పించిన ప్రసంగాలను, బౌద్ధ సంఘం స్థాపనకు సంబంధించిన సంఘటనలను. ఇవి తెలియచేస్తాయి. సమకాలీన ప్రజల సాంఘిక, ఆర్థిక జీవనపరిస్థితులను కూడా ఇవి తెలియపరుస్తున్నాయి. A.K.వార్డర్ చెప్పినట్లు బౌద్ధ సంఘ స్థాపన, గూర్చి వర్ణించడం, కాలానుగతంగా సంఘటనలను గ్రంధస్థం చేయడం ద్వారా వినయ పీటకం వాస్తవానికి బౌద్ధమత చరిత్రను ప్రారంభించిదని భావించవచ్చు. బుద్ధుని పరినిర్వాణం తరువాత 100 సం॥ సంబంధించిన అంశాలను కూడా ఈ త్రిపిటకంలో వర్ణించడం జరిగింది. త్రిపిటకాలతో బాటు బౌద్ధుల చరిత్ర రచనమే మరో ముఖ్య ఆధారం అవదానాలు. ఇవి రెండోరకం మాధ్యమిక ఆధారం క్రిందకు వస్తాయి. చరిత్ర అంటే పుక్కిటి పురాణం నుండి చరిత్ర స్థాయికి మారిన సంఘటనలకు సంబంధించిన మాద్యమిక రచన. ఇవి బుద్ధుని గత జన్మకు సంబంధించి కల్పితగాధలు. వీటిని నమ్మే వారికి బుద్ధుని చరిత్ర వంటి జీవిత చరిత్రలు, చరిత్రలో అంతర్భాగమే. సింహళ బౌద్ధ గ్రంధాలు దీపవంశం మహావంశం ప్రాచీన భారతీయ చారిత్రిక సాంప్రాదాయంతో ముడిపడ్డాయని రొమిల్లాధాపర్ అభిప్రాయం. చరిత్ర పట్ల బౌద్ధుల ధృక్పధాన్ని ముఖ్యంగా ధేరవాద బౌద్ధుల ధృక్పధాన్ని విశదం చేస్తాయి.

జైనుల చరిత్ర రచన కూడా బౌద్ధ చరిత్ర రచయితలు వివరించిన చరిత్ర కాలానికి సంబంధించిందే. జైనుల వారి రచనలను అంతగా భద్రపరిచినట్లు లేరు. వ్యాఖ్యా ప్రజ్ఞప్తి, స్థనంగ, సమయవాంగ ముఖ్యమైన గ్రంధాలు. చారిత్రక సంఘటలను కల్పితగాధలుగా వర్ణించాయి. జైన చరిత్ర రచయితల హిందువుల, రామాయణ భారతాలను తమ సిద్ధాంతాలకు అనుగుణంగా హేతుబద్ధం చేశారు. పద్మ చరిత్ర, హరివంశ పురాణ గ్రంధాల్లో ఆ శైలి కనిపిస్తుంది. జైన ఆచార్యుల జాబితా, గాధలను జోడించటంతో జైనులు చరిత్ర గ్రంధాల్లో భారతీయ కాలక్రమణి చోటు చేసుకుంది.

3.7 సంక్షిప్తంగా

ప్రాచీన యుగంలో భారత చరిత్ర రచనలో విమర్శనాత్మకమైన, అసలైన చరిత్రను రూపొందించేలా హిందువులకు ఎప్పుడైనా చారిత్రిక దృక్పధం ఉందా? అనేది ప్రశ్నార్ధకమేనని ఫ్లీట్ వంటి పండితుడు సమరస భావంతో చూడలేదని చెప్పాలి. ప్రాచీనుల ఇతిహాస, పురాణ సాంప్రాదాయం వారు గ్రహించలేదు. ప్రాచీన భారతీయులు ధర్మార్ధ, కామ, మోక్షాలను కథల రూపంలో చెప్పుటయే ఇతిహాసం అని, ఇతిహాసమే చరిత్రగా నిర్వచించారు. చరిత్ర పట్ల సమగ్ర దృష్టిని మన రామాయణం,

భారతం, పురాణం, కావ్యాలు శాసనాలు ప్రతిబింబిస్తాయి.

3.8 నమూనా ప్రశ్నలు

I ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాస రూప సమాధానాలు వ్రాయండి?

1. ప్రాచీన భారతీయులకు చారిత్రక దృష్టి సాంప్రదాయలు లేవు? చర్చించండి?
2. ఇతిహాసం పురాణాల భారతీయ చరిత్ర రచనకు ఎలా దోహదం చేశాయి?.

II లఘు వ్యాఖ్యలను వ్రాయండి?

1. బౌద్ధుల రచనలను పేర్కొనండి?
2. భారతీయ చరిత్ర రచనకు జైనుల రచనల ఎలా దోహదం చేసిందో వివరించండి?

3.9 ఉపయుక్త గ్రంథాలు

1. Romila Thaper - The Past and Prejudice
2. Shaik Ali B - History its theory and Method 1978
3. VS Pathak - Ancient Histrians of India
4. Nilakanta Sastry K.A - The Begining of Indain Historiography and other essays
5. Durga Prasad J - చరిత్ర రచనా శాస్త్రం , తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాద్, 1987

Dr. Ramee Begam Shaik

పాఠము - 4

మధ్యయుగంలో ఐరోపాలో చారిత్రిక రచనాభివృద్ధి

లక్ష్యం :

4.0 పరిచయం

4.1 క్రైస్తవుల చరిత్ర రచన

4.2 తొలి క్రైస్తవ చరిత్రకారులు

4.3 సెయింట్ అగస్టీన్ (క్రీ.శ 354 -430)

4.4 ఇతర క్రైస్తవ చరిత్రకారులు

4.5 క్రైస్తవ రచనల్లో కన్పించే కొన్ని అంశాలు

4.6 లౌకిక చరిత్ర రచనలు

4.7 ముగింపు

4.8 సంగ్రహంగా

4.9 పరోక్ష నమూనా ప్రశ్నలు

4.10 ఉపయుక్త గ్రంథాలు

లక్ష్యం - ఈ పాఠం చదవడం వలన

క్రీ.శ 3వ శతాబ్దం నుండి ఐరోపాలో మానవాతీత శక్తులు క్రైస్తవ మత ధర్మ ప్రభావం, చరిత్ర రచన తెలుసుకోగల్గుతారు.

గోథులు రోమన్ సామ్రాజ్యాన్ని ఏ విధంగా చిన్నాభిన్నం చేశారో అగస్టీన్ వివరించిన రచనలను విశ్లేషించగల్గుతారు.

లౌకిక చరిత్రలను వివరించగల్లుతారు.

4.0 పరిచయం :

ప్రాచీనకాలంలో గ్రీకులు,రోమన్‌ల చరిత్ర రచనలో వివేచనాత్మకత చోటు చేసుకుంది. చరిత్ర రచనా సంవిధానంలో మత విశ్వాసానికి ఉన్నతాస్థానాన్ని ఇచ్చారు. క్రీ.శ 310లో కాన్‌స్టాంటిన్ చక్రవర్తి క్రైస్తవాన్ని అంగీకరించటంతో, ఐరోపా మొత్తం క్రైస్తవ ప్రపంచంగా మారింది. దీంతో కనిపించేదంతా చరిత్ర ప్రక్రియలో భగవంతుడు, మానవుడు పాల్గొన్ని గొప్ప విశ్వ ప్రణాళికగా తయారయ్యింది. ఇదే ఆనాటి చరిత్ర రచనల్లో అవతరించింది.

4.1 క్రైస్తవుల చరిత్ర రచన :

మంచిగానో, చెడ్డగానో కన్పించే ప్రతిదీ, భగవంతుని ప్రణాళికలో పొడవైన గొలుసులో కొక్కేము క్రైస్తవుల భావన, వారి చరిత్ర రచనా విధానానికి మూలమైంది. వారికి అరబ్బులు, యూదుల మాదిరిగానే ఎక్కువ చారిత్రిక పరిజ్ఞానమే ఉన్నప్పటికి, అది మత అవసరాలకు పరిమితం చేయబడింది. వారు చరిత్ర ప్రక్రియను భగవంతుడు, మానవుడు పాల్గొన్న గొప్ప విశ్వ ప్రణాళికని నమ్మారు. దైవం చేత సృష్టించబడ్డ మానవుని చేతిలో ఏమి లేదని అతడు అతీత శక్తుల చేతిలో కీలుబొమ్మ అనీ, చారిత్రిక పరిణామమంతా విశ్వప్రణాళికలో భాగమేనని, కనుక మానవుడు భూమి మీద అడుగునప్పటి నుండి మోక్షం పొందేవరకు జరుగుతున్న ప్రక్రియను, చరిత్ర అధ్యయనం చేస్తుందని భావించారు. సెయింట్ అగస్టీన్ ఈ చారిత్రిక ప్రక్రియను మంచి, చెడ్డ మధ్య, స్వర్గ, నరకాల మధ్య సంఘర్షణగా చిత్రించాడు. దాదాపు పది శతాబ్దాలు క్రైస్తవ చరిత్రకారులు రచనా

రంగాన్ని ఏలారు. ఈ రచయితలు అందరు చర్చిలో ఏదో ఒక పదవిని అలంకరించారు. క్రైస్తవేతరుల రచనలు 14వ శతాబ్దం వరకు కనిపించవు.

పేగన్ల క్రైస్తవేతరులను క్రైస్తవులుపిలిచే పేరు రచనలు యూదుల రచనల కంటే ఉన్నతమైనవే. అయినప్పటికి, క్రైస్తవులు వాటిని సైతాన్‌గా సృష్టించి నిరాకరించారు. 'పాత నిబంధన'కు గౌరవం ఇచ్చారు. చరిత్రకు క్రీస్తు జననాన్ని కేంద్ర బిందువుగా చిత్రించారు. ఈ మత పరమైన ఆలోచనలతో, చరిత్ర రచనకు అవసరమైన విమర్శనాత్మకతను మాని, మతపరమైన దృష్టిలో అంతర్థాన్ని వెతకటం ప్రారంభించారు. మత వాఙ్మయానికి అనుగుణంగా వాటిని వ్యాఖ్యానించారు. చారిత్రిక వాఖ్యానంలో భావోపదేశం చేయు ప్రయత్నం చేశారు. గ్రెగరి, ఇసిడోర్‌ల రచనలే దీనికి చక్కని నిదర్శనం అయితే ఈ రచయితలు చరిత్ర ఆధారాలను పవిత్రం, అపవిత్రం అనే రెండు భాగాలుగా విభజించి మతానికి సంబంధించిన ఆధారాలు పవిత్రం అని లౌకిక ఆధారాలను అపవిత్రంగా చిత్రించారు. దైవిక, అలౌకిక అంశాల ద్వారా సంబంధించే అద్భుతాలు ప్రాధాన్యతను ఇచ్చే మత చరిత్రపై దృష్టిని సారించారు. యూదుల పవిత్ర గ్రంధాలను అధికార రికార్డులుగా గుర్తించిన క్రైస్తవ చరిత్రకారులు తమ ధర్మానికి చారిత్రకత ఆపాదించడం కోసం, పేగన్ల నిరాకరించిన గౌరవస్థానాన్ని పొందడం కోసం గత చరిత్రను అధ్యయనం చేయవలసి ఉన్నదని భావించారు.

4.2. తొలి క్రైస్తవ చరిత్రకారులు :

మానవుల గతానికి సంబంధించిన కాలక్రమణికను వివరించే ప్రయత్నం చేసిన మొదటి క్రైస్తవ రచయిత ఆఫ్రికానస్(Africanus) (క్రీ.శ 180 -250) ఇతడు రాసిన క్రోనో గ్రాఫియా (Chronographia) అనే గ్రంథంలో ప్రపంచ కాల పరిమితి క్రీయపూ 5499 సం॥రాలని, క్రీస్తు జీవనం తర్వాత 500 సం॥ మాత్రమే ఈ భౌతిక ప్రపంచం మనుగడ సాగిస్తుందని చెప్పాడు. తన గ్రంధ రచనకు ఇతడు మెనెధో, బెరోసాన్ అపొల్లో డోరన్, జస్టన్ మొదలగు వారి పూర్వ రచయితల రచనలను ఉపయోగించినాడు. చర్చి చరిత్రను మూల పురుషుడుగా యూసేబియస్ పాంఫిలస్ (Eusebius pamphilus) (క్రీ.శ 260-340)ని పేర్కొంటారు. ఇతని రచనల్లో క్రైస్తవ మత చరిత్ర (Ecelesiastical History) ముఖ్యమైంది. ఇది చాలా పత్రాల సమీకరణయే అయితే అపారంగా ఉన్న రచనా సామాగ్రి నుండి ఆధారాలను, యదార్థాలను ఎన్నుకోనటంలో నిజమైన చారిత్రిక ప్రవృత్తిని ప్రదర్శించాడు.

4.3 సెయింట్ అగస్టీన్ (క్రీ.శ 354 - 430) :

క్రైస్తవ చరిత్రకారులందరిలోనికి ప్రసిద్ధుడైన సెయింట్ అగస్టీన్ ధార్మికుడు, తత్వవేత్త, ఉపాధ్యాయుడు, కవి, రాజనీతి వేత్త. ప్రాచీనకాలపు పేగనిజం పోయి క్రైస్తవ మతం మధ్యయుగంలో అడుగుపెడుతున్న సంధికాలంలో ఇతడు జీవించాడు. ఉత్తర ఆఫ్రికాలో మధ్యధరా ప్రాంత్రంలో 'తెగెస్టే'లో రోమన్ కుటుంబంలో జన్మించిన ఇతడు కార్తెజ్ విశ్వవిద్యాలయంలో విద్యాభ్యాసం చేశాడు. మొదట సాహిత్యంలో శిక్షణ కొనసాగించాడు. ఆ తరువాత మతపరమైన అంశాల మీద దృష్టిని కొనసాగించాడు. మిలాన్ విశ్వవిద్యాలయంలో సాహిత్య ఆచార్యుడుగా పనిచేశాడు. అంబ్రోజ్ మత భోదనలు ఇతణ్ణి మరింత ఆకర్షించాయి. తన పూర్తి జీవితం చర్చికే అంకితం చేసి 'హిప్పో బిషప్‌గా' పేరుగాంచాడు.

రోమన్ సామ్రాజ్యం గోధుల దండయాత్ర ఫలితంగా చిన్నాభిన్నమై అరాచకాలకు గురై క్రైస్తవ మతం క్లిష్టపరిస్థితుల్లో ఉన్నప్పుడు అగస్టీన్ అశాశ్వతమైన ఐహిక రాజ్యం కన్నా బలవత్తరమైనది శాశ్వతమైనది అయుష్మిత రాజ్యమైన భగవన్నగరం అని ప్రచారం చేశాడు. భగవన్నగరం (The city of God) చరిత్ర గ్రంథం కాదు కానీ చరిత్రను ఎలా వ్రాయాలో తెలియచేస్తుంది. రోమ్ గత వైభవానికి కారణమైన దైవం పట్ల గౌరవం, ధార్మిక చింతన లేకపోవుట వలనే రోమన్ సామ్రాజ్యం చిన్నాభిన్నం అయ్యిందని సమర్ధించటానికే అగస్టీన్ ఈ గ్రంధ రచన క్రీ.శ 413లో చేపట్టాడు. మొత్తం 22 భాగల్లో పూర్తి చేశాడు. ఇందులో

పేగన్ల విమర్శలను ఖండిస్తూ క్రైస్తవ మతాన్ని సమర్ధించాడు. చర్చిని సమర్ధించడానికి చారిత్రిక ఆధారాలను ఉపయోగించుకున్నాడు.

ఇతని ఇంకొక గ్రంథం కన్‌ఫెషన్స్ (Confessions) స్వపాపనివేదన. ఈ గ్రంథంలో తాను క్రైస్తవంలోనికి మారకముందు చెడు ప్రభావాలకు ఏవిధంగా అలవాటు పడినాడో, ఆ చెడు ప్రభావాల నుంచి తప్పుకొన్న మానవుడిని భగవంతుడు ఏ విధంగా రక్షిస్తాడో తెలిపి భగవంతుడు ఆరు రోజులు ప్రపంచమును సృష్టించి ఏడవ రోజున విశ్రాంతి తీసుకోవడంతో చరిత్ర ఏడు యుగాలున్నాయన్నాడు.

మతధర్మం తాత్విక చింతనలో అగస్టీన్ అనుసరించిన మార్గం విశిష్టమైనది. పవిత్ర బైబిల్ గ్రంధాన్ని కాపాడటానికి, వ్యాఖ్యానించటానికి భగవద్దత్తమైన అధికారం ఉన్న సంస్థగా, భగవదనుగ్రహభూమిగా, పరిపూర్ణతను అలవర్చే శిక్షణా కేంద్రంగా, చర్చి సంస్థను ఇతను పరిగణించాడు. మానవాత్మకు దేవునితోనే విశ్రాంతి లభిస్తుందని, ఆత్మ జరిపే సుదూర్ఘ యాత్రకు గమ్యం దేవుడే అని నొక్కి వక్కాణించాడు.

క్రైస్తవ ధార్మిక గ్రంథాల ఆధారంతో అగస్టీన్ తన అభిప్రాయాలను ఏర్పరుచుకున్నాడు. ప్లేటో, ధర్మ సిద్ధాంతం, సిసిరో విశ్వమానవ సమాజ భావన, స్టాయిక్ మార్గం వారి విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్యం. ఇతనిపై ప్రభావాన్ని చూపించాయి. జరిగిన యదార్థాలను జరిగినట్లుగా కాక ఆత్మాశ్రయతకులోనై తన పథకానికి ఇమిడిపోయేలా వాటిని మలుచుకున్నాడు. భగవన్నగరంను చరిత్ర గ్రంథంలాగా చూస్తే కనిపించే ముఖ్యమైన లోపం అగస్టీన్‌లో ఇదే

4.4 ఇతర క్రైస్తవ చరిత్రకారులు :

అగస్టీన్‌తో పాటు జరోమ్, ఓరోషియస్‌లు కూడా క్రైస్తవ రచనా సాంప్రదాయాన్ని సుసంపన్నుల చేశాయి. గ్రీకులు రోమన్లు వర్తమానానికి ప్రాధాన్యతను ఇవ్వగా క్రైస్తవ చరిత్రకారులు క్రీస్తు రెండవ ఆగమనం కల భవిష్యత్తుకు ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. జెరొమ్ క్రీ.శ 391లో రచించిన ఎక్లిసియాస్టిసిస్ (Ecclesiastics) మొదట నుండి తన కాలం వరకు 135 గురు క్రైస్తవ రచయితల జీవిత చరిత్రలను తెలియచేశాడు. యూసేబియస్ ఫాంఫిలస్, వంశ చరిత్ర గ్రంథాలకు తన ధోరణిలో చేసిన అనువాదం మధ్యయుగ చర్చి చరిత్రలకు ఒక నమూనాగా రూపొందింది. ఓరోషియస్ (క్రీ.శ 380 - 420) అగస్టీన్ శిష్యుడు. తన గురువు ప్రభావం ఇతనిపై ఎక్కువుగా కనపడుతుంది. అతని 'పేగన్ల వ్యతిరేక సప్త చరిత్ర గ్రంథాలు'లో ముందుగా అనకున్న పరిజ్ఞానంతో ప్రపంచ భౌగోళిక స్వరూపాన్ని వర్ణించి, తర్వాత సృష్ట్యాది నుండి మానవుని చరిత్రను, బాబిలోనియా చరిత్రను, గ్రీస్ - మాసిడోనియాల చరిత్రను, రోమన్ చరిత్రను వివరించాడు.

4.5 క్రైస్తవ రచనలలో కనిపించే కొన్ని అంశాలు :

చరిత్ర స్వభావ రీత్యా విశ్వజనీనమని, ప్రక్రియ చర్యగా కాక దైవేచ్ఛయని నమ్మారు. మానవునికి సంబందించిన విషయాల్లో ఆసక్తిని వదిలి చరిత్ర మధ్యయుగంలో మతపరమైన విశ్వ జనీన లక్షణాలను సంతరించుకొంది. ఈ రకమైన ధృకృధం కేవలం మధ్యయుగానికే పరిమితం కాలేదు. మత సంస్కరణోద్యమ కాలంలోను ప్రభావాన్ని చూపించింది. అంతేగాక, ఆధునిక శాస్త్రీయ పద్ధతిని ఆవిష్కరించిన జర్మన్ చరిత్రకారుడు నీబూర్ (Neibutor) బటర్ ఫీల్ట్ వంటి వారు కూడా, చరిత్రను ఈ ధోరణిలోనే వ్యాఖ్యానించారు. అయితే ఆ మతదృక్పధాన్ని మరీ సాగచేస్తే చరిత్ర నియతవాదానికి పరిమితమై, పరిశోదన అనే అర్థాన్నే కొల్పోయే ప్రమాదం ఉంది

4.6 లౌకిక చరిత్ర రచనలు :

ఐరోపా చరిత్ర రచనాభివృద్ధిలో మధ్యయుగ చివరిదశలో, లౌకిక చరిత్ర రచనలు కూడా వెలువడ్డాయి. ఇటలీని పాలించిన ఆస్ట్రో గోథుల రాజు థియోడరిక్ వద్ద ఉన్నత ఉద్యోగిగా పనిచేసిన కాసియోడోరస్ (క్రీ.శ 480 - 570) రచించిన 'వేరియె', గోథుల (History of Goths) చరిత్ర (Seven Books of History Against the Pagans) ఈ కోవలోనికే వస్తాయి. ఇందులో వేరియె ప్రభుత్వ ప్రతాల లేఖ సంకలనం అయితే ఆస్ట్రో గోథుల రాజ్యానికి సంబంధించిన ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, రాజకీయ పరిస్థితులను

తెలుసుకోవడానికి చరిత్ర రచనా పద్ధతిఉపయోగపడుతుంది. 12 భాగాల గోధుల చరిత్ర లభ్యం కావడం లేదు. చరిత్రకారుడిగా కాసియోడోరస్ కంటే ప్రకోపియస్ (క్రీ.శ 500 - 565) మిన్న ప్రసిద్ధ బైజాంటైన్ సేనాని బెలిసేరియస్‌ని వెన్నంటే ఉండిన ఇతడు బెలిసేరియస్ చేసిన దాడులను గూర్చిన వర్ణనలను గ్రంథస్థం చేశాడు. ఆధారాలను సేకరించడంలో ప్రముఖ పాత్ర వహించాడు. కానీ ఆత్మాశ్రయతకు లోనైనాడు. ఫ్రాంకుల చరిత్ర అనే గ్రంథంలో రచయిత గ్రెగొరి (క్రీ.శ 532 - 594) సమకాలీన సంఘటనలను గూర్చి ప్రత్యక్ష సమాచారమిచ్చాడు.

4.7 ముగింపు :

ఈ విధంగా ప్రాచీన గ్రీకు కవులు జ్ఞాన ప్రపంచానికి చరిత్ర అనే పదాన్ని ఆవిష్కరించటమే కాక దానిలోని వస్తుతత్వాన్ని కూడా పెంపొందించారు. హోమర్ కవిత్వం, లోగోగ్రాఫర్ల వచన రచనలు. చరిత్ర అంటే అన్వేషణగా పరిమాణం చెందింది. హెరడోటస్ చరిత్ర గ్రంథంలో భూభాగాల భౌగోళిక లక్షణాలు, ప్రజల జీవన విధానాలు చోటు చేసుకున్నాయి. థూసిడైడిస్ అభిప్రాయంలో చరిత్ర వస్తుగతం అయ్యింది. పాలిబియస్ రచనలో అన్వేషణతో పాటు కథనం ప్రాముఖ్యత పెరిగింది.

4.8 సంక్షిప్తంగా :

ఈ విధంగా ప్రాచీన గ్రీకు చరిత్రకారుల చేతుల్లో చరిత్ర ప్రధాన లక్షణాలను సంతరించుకుని, మానవీయం, శాస్త్రీయంగా స్వీయ దర్శనీయంగా రూపొందించి. విజ్ఞాన శాస్త్రం, తత్వశాస్త్రాల మాదిరిగానే చరిత్రకు మూలపురుషులు అయ్యారు.

4.9 నమూనా ప్రశ్నలు :

I క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి?

1. ప్రామాణిక గ్రీకు చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయం ముఖ్యలక్షణాలు వివరించండి.
2. చారిత్రిక రచనలో గ్రీకు రచయితల సేవలను పేర్కొనండి?
3. చరిత్ర రచనా శాస్త్ర ప్రారంభంలో, అభివృద్ధిలో హెరడోటస్, థూసిడైడిస్‌లను పోల్చి తేడాలను పేర్కొనండి?

II క్రింది వాటిలో లఘు వ్యాఖ్యలను రాయండి?

1. అత్యున్నత చరిత్రకారుల్లో హెరడోటస్ ఎలా పరిగణించబడుతున్నాడు.
2. గ్రీకు చరిత్రకారుల రచనా శాస్త్ర అభివృద్ధిని వర్ణించి చరిత్రకారులను వర్ణించండి?

4.10 ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1. James T. Shotwell - The History of History
2. Barnes - A History of Historical writing (Dover, New york, 1962)
3. Toyanbee A.J. - The Greek Historical thought
4. Ali Sheik B - History & its Theory and Method Macmilian Indai, 1975
5. Durga Prasad J - చరిత్ర రచనా శాస్త్రం , తెలుగు అకాడమి, హైదరాబాద్, 1987

Dr. Ramee Begam Shaik

పాఠము - 5

మధ్యయుగంలో మహమ్మదీయుల చరిత్ర రచన

లక్ష్యం:

ఈ పాఠం చదవడం వలన మీరు ముస్లిం చరిత్రకారుల చారిత్రక దృష్టిని తెలుసుకోగల్గుతారు.

ఆధారాల సూక్ష్మ పరిశీలన, యాత్ర వర్ణనలు సమగ్రంగా విశేషించగల్గాలి.

5.1. పరిచయం

5.2. ముస్లింల చరిత్ర రచన

5.2.1. అల్‌బెరూని (క్రీ.శ.973-1048)

5.2.2. ఇబ్న్ ఖల్దూన్ (క్రీ.శ.332-1406)

5.3. సంగ్రహంగా

5.4. పరీక్ష నమూనా ప్రశ్నలు

5.5. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

5.1 పరిచయం:-

మహమ్మదీయుల మతం ఇస్లాం. వీరి చరిత్ర రచన మహమ్మదు ప్రవక్త ఇస్లాం ఆరంభానికి ముందు, అరేబియాలో చరిత్ర రచన సగం కట్టుకథ, సగం వాస్తవికతల నడుమ సాగింది. హెరడోటస్‌కు ముందు గ్రీస్‌లో పరిస్థితి, అలాగే అరేబియాలో కూడా పద్యరూపంలోనే చరిత్ర రచన సాగింది. క్రీ.శ. 7వ శతాబ్దంలో మహమ్మదు ప్రవక్త ఇస్లాం స్థాపించినపుడు పూర్వ సంస్కృతి విశ్వాసాలకు ప్రాథమికంగా ఇది భిన్నంగా ఉండటం వలన ఈ మతాన్ని సమర్థించడానికి చరిత్ర రచనలు కొనసాగాయి. తొలి ఖలీఫాలు తమ వంశపారంపర్య ఆధికృతను, హక్కును ధృవీకరించుకోవడానికి ప్రవక్తతో తమకు గల బాంధవ్యాలను తెలుసుకోవడానికి రికార్డు చెయ్యాలని ఉవ్విళ్ళూరారు. ఆస్థాన సూతులను, చరిత్రకారులను పోషించారు. ఈ విధంగా ముస్లింల చరిత్ర ఆరంభమయ్యింది.

ముస్లింల చరిత్ర రచన

మధ్యయుగంలో చరిత్ర రచనను క్రైస్తవ మతం వారు నిర్దేశిస్తున్న సమయంలోనే ముస్లింలు స్వీయ ధోరణిలో చారిత్రక రచన చేపట్టారు. ముస్లిం చరిత్ర రచనా మొత్తం మతపరమైనదే కాని ఆయా విషయాలలో శాస్త్రీయతను కూడా కల్గి ఉంది. మహ్మద్ ప్రవక్తకు పూర్వం అంటే ఇస్లాం మతం ప్రాబల్యానికి రాకముందు చరిత్ర కేవలం కథాగేయం (Ballad)గా ఉండేది. ఇది సగం కట్టుకథ సగం చరిత్రల సమ్మిళితం.

ముస్లింల తొలి చరిత్ర రచనలు, తరువాతి రచనలు మొత్తం అరబ్బీలోనే కొనసాగాయి. ఐతే వీటిని గ్రంథస్థం చేసిన వారు అరబ్బులు కారు. మత సంబంధమైన, రాజకీయ సంబంధమైన రచనలుగా మాత్రమే కొనసాగాయి. ఆర్థిక, సామాజిక విషయాలకు వీరు ప్రాధాన్యతను ఇవ్వలేదు. మహమ్మద్ ప్రవక్త జీవిత చరిత్రకు, ముస్లింల సైనిక విజయాలకు పరిమితం అయ్యాయి. ప్రవక్త జీవితానికి సంబంధించిన ఐతిహ్యాలేకాక, ఖలీఫత్ స్థాపన, ఇస్లాం సంస్కృతి, విస్తరణలు వర్ణించడం జరిగింది.

ఒక మతం స్థాపించినపుడు పూర్వ సంస్కృతి విశ్వాసాలకు భిన్నంగా కొత్త మార్గాన్ని సమర్థించుకుంటూ పాతను ఏవగించుకుంటూ, కొత్తను ప్రస్తుతించే కొత్తరకం చరిత్రలు రావడం సహజంగా కనపడతాయి. బౌద్ధమతం స్థాపించాక త్రిపీటకాలు, జాతక కథలు, దీపవంశం, మహావంశం వంటి గ్రంథాలు వెలువడ్డాయి. అదే విధంగా క్రైస్తవ ధార్మికులు పేగన్లపై విమర్శను తీవ్రం చేశాక క్రైస్తవ థృక్పథం నుండి చరిత్ర రచించబడింది. అలాగే ముస్లింల ఇస్లాం దృక్పథం నుండి చరిత్ర రచనలను వెలువరించటం ప్రారంభించారు.

అరబ్బులు చారిత్రక మనస్తత్వాన్ని పెంపొందించుకోవడానికి చాలాకాలం పట్టింది. అయితే పర్షియన్‌లను జయించాక పారశీకుల ప్రభావంతో మార్పు వచ్చింది. పారశీకుల ప్రభావం వలన ఇస్లాంలో చింతనాధోరణి, వాఙ్మయంలో లోతైన మార్పు ఆవిర్భవించింది. అరేబియన్ల సాహిత్యంలో (క్రీ.శ. 700-1000) మధ్య కాలాన్ని ప్రామాణిక యుగంగా పేర్కొనవచ్చు. ముస్లిం చరిత్ర మొదట మదీనా కేంద్రంగా, తరువాత డెమాస్కస్ కేంద్రంగా ఆ తరువాత బాగ్దాద్ కేంద్రంగా భాసిల్లాయి. క్రీ.శ. 1258లో మంగోల్ దండయాత్రతో ఖిలాఫత్ నాశనం కావడం. ఒక ముఖ్య ఘట్టం. ఉమాయ్యదుల పతనంతో అసలైన అరబియా శకం ముగిసింది.

అరబ్బులు లౌకిక చరిత్ర అని, భక్తి హీనమైన చరిత్ర అని తేడా చూపలేదు. క్రైస్తవంలో చూపించినటువంటి బ్రహ్మచర్యం, పరిత్యాగం వంటి వాటిని ఇస్లాం ఎప్పుడు ఆమెదించలేదు. ఇస్లాం, ఇహానికి, పరానికి రెంటింటికి ప్రాధాన్యతను ఇచ్చింది. ముస్లింలు మనిషి ఋజుప్రవర్తనే అతణ్ణి భగవంతుని దరికి చేరుస్తుందని నమ్మారు. క్రైస్తవులకు ఇహలోకం ముఖ్యమైనదే కాని, అసందిగ్ధమైనది కాదు. అదే ముస్లింలకైతే ఇహలోకం అసందిగ్ధమైందే కాని అంతిమమైనది కాదు. జీవితం పట్ల ఉన్నత ధోరణి, చరిత్రపై చాలా ప్రభావం చూపింది. కనుకనే వివేచన ప్రాతిపదికగా రూపొందించిన గ్రీకు సంప్రదాయాల పట్ల ముస్లింల చరిత్ర ఎక్కువ మొగ్గు చూపింది.

షేక్ ఆలీ చెప్పినట్లు ముస్లింల చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయంలో, ప్రత్యేకించి మూడు అంశాలు కనపడుతున్నాయి. మొదటిది ముస్లింలు సూక్ష్మాతిసూక్ష్మంగా చరిత్ర ఆధారాలను నిశితంగా పరిశీలించటం. వీరు 'ఇస్నద్' అనే ప్రత్యేక లక్షణాన్ని అభివృద్ధి చేశారు. పూర్వ అనేక ప్రామాణికతలను జల్లెడవేసి ఖచ్చితమైన సమాచారాన్ని రాబట్టే పద్ధతి. రెండవది ప్రత్యక్ష పరిశీలన ద్వారా, స్వభావ రీత్యా, వస్తువు పరంగా, సమాచారాన్ని అందించే ముస్లింల యాత్రా వర్ణనలు. ఇతర ప్రాంతాల్లో పయనించటం, ఆ అనుభవాలను గ్రంధస్థం చేయటం వీరికి ఉత్సాహం, కుతూహలంగా ఉండేది. మూడవది ఇబన్ ఖల్దూన్, ఇబన్ రష్ద్ వంటి తత్త్వవేత్తలు వీరిలో ఆవిర్భవించటం.

మొట్టమొదటి ముస్లిం చరిత్రకారులు మహామ్మద్ ప్రవక్త జీవిత చరిత్ర పైన, మహమ్మదీయుల సైనిక విజయాల పైన ప్రధానంగా దృష్టిని కేంద్రీకరించారు. ప్రవక్త జీవితానికి సబంధించిన ఐతిహ్యాలను, సంస్కృతిని, ఖలీఫాల రాజ్య స్థాపన, విస్తరణను కూడా రచయితలు వర్ణించారు. ఇటువంటి రచనల్లో ఇబ్న్ ఇషక్ రాసిన 'ప్రవక్త జీవిత చరిత్ర' (The Biography of the Prophet), అబ్బాసిడ్ ఆస్థానంలోని చరిత్రకారుడు అల్‌వకీది (క్రీ.శ.747-823)లో వ్రాసిన 'ప్రవక్త యుద్ధ చరిత్ర', కితాబ్ ఉల్ మఘాజి' (History of wars of the Prophet) లను పేర్కొనవచ్చు. క్రీ.శ. 833లో చనిపోయిన ఇబ్న హిషామ్ తన జీవితకాలంలో చరిత్రకు ఇంకా మెరుగులు దిద్దాడు.

అల్‌తబారి (క్రీ.శ. 838-923) ఇతడు ప్రవక్తలు, ప్రభువుల చరిత్ర (The Annals of the Apostles and Rings) అనే గ్రంథాన్ని రచించాడు. ఈ గ్రంథ రచనకు ముందు విస్తృతంగా పర్యటించాడు. ముస్లింల న్యాయశాస్త్రాన్ని క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేశాడు. తన రచనలో అనుసరించిన కాలక్రమ చారిత్రక పద్ధతి (Annalistic Method) తరువాత తరాల వారికి మార్గదర్శకం అయ్యింది. 10వ శతాబ్దానికి చెందిన అల్ యసూది విజ్ఞాన ఖని. ఇతడు అల్-తబారి పద్ధతిని విడిచిపెట్టి సమాచారాన్ని పాలకులు, రాజవంశాలు, విషయాలు, ప్రాతిపదికగా వర్గీకరించాడు.

అరబ్బుల చరిత్ర రచనా సంవిధానం మిస్కాలే (Miskawaihi) రాతలలో ఉన్నత స్థాయిని చేరింది. అసాధారణ మేధావి పరిపాలన, సైనిక విషయాలను, 'జాతుల అనుభవాలు' (experiences of the Nations) అనే గ్రంథంలో వివరించడం జరిగింది. ముస్లిం పాలకుల మీద నిష్పక్షపాతంగా, సునిశితమైన తీర్పులు చెప్పాడు కాని చరిత్ర తాత్విక చింతన ఇతనిలో లోపించింది. మరో ముస్లిం చరిత్రకారుడు మిక్రిజి (Mikrigi) (క్రీ.శ.1360-1442) ఈజిప్టు గురించి ఎక్కువగా వ్రాశాడు. పారిశీక కవి ఫిరదౌసి 'షానామా'లో ఇరాన్ పూర్వచరిత్రని వ్రాశాడు.

5.2.1. అల్-బెరూని (క్రీ.శ. 973-1048)

చరిత్ర నిష్ణాతులు, మేధావులకే మేధావి, విజ్ఞానఖనిగా ఖ్యాతి గడించిన అల్ బెరూని ప్రాచీన పర్షియాలోని ఖ్వారిజమ్ (నేటి ఖివా) నివాసి. క్రీ.శ. 973లో జన్మించాడు. ఇతని పూర్తి పేరు అబురాయ్ హన్ మహమ్మద్ బిన్ అహ్మద్ అల్‌బెరూని అల్ క్వారిజ్మి. ఇతని మరోపేరు 'అబురైహన్' ఘజనీ సుల్తాన్‌కు సమకాలికుడు. తత్త్వశాస్త్రం, గణితం, ఖగోళం, వైద్యం, మతం ఈశ్వరవాదం, తర్క శాస్త్రాలను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేశాడు. భారతదేశ విజ్ఞాన శాస్త్రాలను పరిశీలించి, సంస్కృత భాషను నేర్చుకొని, అనేక గ్రంథాలను అరబ్బీ భాషలోనికి తర్జుమా చేశాడు. గొప్ప ముస్లిం ప్రాచీన చరిత్రకారుడిగా (Indologist) గా గౌరవం పొందాడు.

అపర మేథావిగా గుర్తించదగిన అల్‌బెరూని ఖ్వారిజమ్ పాలకులకు సలహాదారుగా నియమింపబడి, ఖ్వారిజమ్ వ్యవహారాల్లో కలుగజేసుకుని, ఆ ప్రాంతాన్ని ఘజనీ సుల్తాన్, మహమూద్ క్రీ.శ. 1017లో జయించటంతో పదవిని కోల్పోవటంతో, రాజకుటుంబీకులు, యుద్ధఖైదీలతో బాటు బందీగా ఘజనీ చేరుకున్నాడు. మహమూద్ మరణించాక గానీ ఇతనికి గుర్తింపు రాలేదు. మహమ్మద్ అనంతరం మసూద్ సింహాసనం అధిష్టించగా, అల్‌బెరూనీకీ కలిసి వచ్చింది. 61 సం॥ల వయస్సులో ఆర్థిక సౌలభ్యం వలన విజ్ఞాన సముపార్జనకు, గ్రంధ రచనకు కాలాన్ని వెసులుబాటు చేసుకున్నాడు. 75 సం॥ల ప్రాయంలో క్రీ.శ. 1048లో మరణించాడు.

చారిత్రక కాలక్రమాణికకు గట్టి పునాది వేసి ముస్లిం చరిత్ర రచనకు ఎనలేని సేవచేశాడు. ఇతని 'ప్రాచీన జాతుల కాలక్రమణిక' (అల్ అథర్ ఉల్ బకియా) (Chronology of the Ancient Nations) గ్రంథం నిదర్శనం. ఇది తులనాత్మకమైన కాలక్రమణిక రచన. దీనిలో ప్రాచీన పర్షియా చరిత్రతో పాటు పురాతన సుఘ్ధ్, ఖ్వారిజమ్ మాండలికాల నమూనాలను కూడా పేర్కొన్నాడు. ఇతని అత్యంత ప్రసిద్ధి గాంచిన మరొక గ్రంథం 'కానన్ మసూబికస్' (Canon Masubicus) అంటే 'గతతరం అవశేష చిహ్నం' (The Surviving Moments of the Past Generation) అని అర్థం. ఇది ఖగోళశాస్త్ర గ్రంథంలో తన పరిపాలకులను విపరీతంగా పొగడటం గమనార్హాం. ఇతన స్వస్థలం అయిన ఖ్వారిజమ్‌కు గురించిన గ్రంథం, క్వార్మాటియన్ మత చరిత్ర గ్రంథం కానీ ఇప్పుడు లభ్యం కావటం లేదు.

అల్ బెరూన్ భారతదేశంలో గడిపిన కాలంలో అనేక ప్రాంతాలు పర్యటించాడు. మనదేశ చరిత్ర, సంస్కృతి, మతం జీవన విధానం పట్ల ఆసక్తిని చూపాడు. సంస్కృతంను అధ్యయనం చేయడం వలన మన ఖగోళం, గణితం మొదలైన గ్రంథాలను అరబ్బీలోనికి అనువాదం చేశాడు. కొన్ని గ్రీకు గ్రంథాల అరబ్బీ అనువాదాలను సంస్కృతంలోనికి మార్చాడు. మూల గ్రంథాల అనువాదాలు ప్రాచీన పర్షియా, భారత వాఙ్మయాల నుండి తీసుకున్న కథలు, పురాణ గాథలతో కలిసి మొత్తం ఇరవై గ్రంథాలకు పైగా భారతదేశం పై వ్రాశాడు. వీటిలో క్రీ.శ. 1030లో రచించిన 'తారిఖ్ ఉల్- హింద్ (History of India) ముఖ్యమైనది. ఈ గ్రంథం మొదట అరబ్బీ భాషలో వ్రాయబడింది. తర్వాత పార్శీలోనికి అనువదించబడింది. ఇది రచనా విషయంలోను, శాస్త్రీయ రచనా విషయంలోను అసదృశ్యమైనది.

ఒక మిత్రుడితో మతం, తాత్విక వాఙ్మయం గురించి చర్చించినపుడు భారతదేశంపై గ్రంథం రాయాలన్నా ఆలోచన అల్‌బెరూనికి వచ్చింది. అప్పటి అరబ్బీ సాహిత్యం హిందువుల నమ్మకాల గురించి కేవలం విన్నటువంటి, విమర్శనా రహితమైన సమాచారంతో మాత్రమే రాయడంతో ఈ లోపాన్ని సరిదిద్ది తాను స్వయంగా చూసిన సహేతుకమైన నిస్పాక్షిమైన వివరాలతో గ్రంథం రాయాలన్న సంకల్ప ఫలితమే 'తారిఖ్ ఉల్ హింద్'. హిందువుల శాస్త్ర విజ్ఞానం, సారస్వతను చదివి మంత్ర ముగ్ధుడయ్యి, హిందువులను, నాస్థికులుగా భావించిన పాలకుల వైఖరిని నిరసించాడు. సుల్తాన్ ఈ దేశ సంపదను పూర్తిగా నాశనం చేశాడని, దండయాత్రలతో హిందూవులను చెల్లాచెదురు చేశాడని వర్ణించాడు. హిందూ సంస్కృతిలోని లోపాలను వేలెత్తి చూపాడు. సుగుణాలను, విగ్రహారాధన, ప్రపంచ ఆలోచనలను నిస్పక్షపాత ధోరణితో హృదయపూర్వకంగా అధ్యయనం చేశాడు.

5.2.2 ఇబ్న్ ఖల్దూన్ (క్రీ.శ.1332-1406)

ముస్లిం చరిత్రకారులు అందరి కంటే గొప్పవాడు. టాయన్బీ, జార్జి సార్టన్ వంటి వారిచే కీర్తింపబడ్డాడు. ఉత్తర ఆఫ్రికాలోని ట్యూనిస్ పట్టణానికి వలస వచ్చిన స్పానిష్ కుటుంబంలో జన్మించాడు. ఇతను సుల్తాన్‌ల ఆదరణలో అనేక పదవులు అధిరోహించాడు. అదేవిధంగా సుల్తాన్‌ల ఆగ్రహానికి లోనై 2 సార్లు జైలు పాలయ్యాడు. ఈ అనుభవం ఇతనికి స్పెయిన్, ఉత్తర ఆఫ్రికాలలోని రాజకీయాల పట్ల ఆసక్తిని పెంపొందించుకున్నాడు. తైమూరుకు అతిథిగా చాలాకాలం డెమాస్కస్‌లో ఉన్నాడు. ఓరన్‌లో ఉండగా (క్రీ.శ. 1374) 4 సం॥ల కృషి చేసి (కితాబ్ - అల్ -ఇబర్) సార్వత్రిక చరిత్ర - (Universal History) అనే ప్రసిద్ధ గ్రంథం ఏడు సంపుటాలలో రచించాడు. క్రీ.శ. 1406లో కైరోలో మరణించాడు.

మొదట్లో ఖల్దూన్ బార్బర తెగకు చెందిన చరిత్రను వ్రాయాలని సంకల్పించాడు. విషయ పరిధి పరిమితమని దానికి అరబ్బుల చరిత్రకు దానిని విస్తరించాడు. కాని ఇది కూడా ఇస్లాం ప్రపంచంలో ఒక భాగం మాత్రమే అనిపించి ఇస్లాం ప్రజల మతం, వ్యాప్తిని గురించి వ్రాయాలనుకున్నాడు. ప్రపంచ చరిత్ర అతని దృష్టిలో స్థిరపడింది. ఫలితమే ఖల్దూన్ 'సార్వత్రిక చరిత్ర' మొదటిభాగంలో మానవుని నాగరికత ప్రభావాన్ని విపులంగా చర్చించాడు. ఖల్దూన్ గ్రంథాలలో ముఖ్యమైందిగా కళాఖండంగా 'అవతారిక (ముకద్దిమా - Prolegomera) భాగం పరిగణించబడుతున్నది. చరిత్ర పట్ల ఇతనికున్న అవగాహనను ఈ భాగం తెలియచేస్తుంది. ఇతని దృష్టిలో చరిత్ర అంటే సమాజం, నాగరికతల మూలం, పరిణామాలకు సంబంధించిన విజ్ఞాన శాస్త్రం అని, చరిత్ర ప్రగతిలో ఏకత, అవిచ్ఛిన్నతలను అతడు సందర్శించలని. జ్ఞాన ప్రాప్తి కేవలం తర్కం వల్ల రాదని, అనుభవం, ప్రయోగాల సత్యాన్ని అన్వేషించవచ్చని, చరిత్రను అర్థం చేసుకోవటం వలన ప్రకృతిని అధ్యయనం చేయటం వలన కార్యకరణ నియమం ప్రయోజనకరమని నమ్మాడు. జరిగిపోయిన సంఘటనలను క్రమబద్ధంగా తీసుకుని ఎటువంటి ఆత్మాశ్రయతకు లోనుకాకుండా వాటిలో కార్యకరణ సంబంధాన్ని కనిపెట్టి చరిత్రను నిర్దేశించే సూత్రాలను అన్వేషిస్తూ, సమాజాలు, సంస్కృతులు చిరస్థాయిగా ఉండటానికి గాని, శిథిలమవడానికి గాని ఏవి కారణాలో నిర్ణయించే చరిత్ర సూత్రాలను కనుక్కోవచ్చని, అదే చరిత్ర విజ్ఞానశాస్త్రం కావడానికి దోహదపడుతుందని విశ్లేషించాడు. అనేక దేశాల పర్యటనల అనంతరం సమాజం వికాసంలో 3 దశలు ఉన్నాయని పేర్కొన్నాడు. 1. ఆహారాన్ని సేకరిస్తూ తిరిగే దశ, 2. స్థిర నివాసం, పశుపాలన వ్యవసాయం చేస్తు ఒక సైనిక రాజవంశ ఆధీనంలో ఉండే దశ, 3. రాజ్య వ్యవహారానికి నగర నిర్మాణం, శ్రమభాగం వల్ల సంపదల వృద్ధి, నాగరికతా వ్యాప్తి. ఈ 3వ దశ వలన విలాసాలు, సోమరితనం పెరిగి, ఉన్నత వర్గం శ్రమ పడలేని మానసిక, శారీరక నిర్వీర్య స్థితికి వస్తుంది. నిర్వీర్యులైన వారిని అడవిజాతుల, ఎడారి జాతులు జయించి పాలిస్తాయి. ఈ చరిత్ర పునరావృతమౌతుంది అని ఖల్ధూన్ పేర్కొన్నాడు.

ఏమైనప్పటికి తన రచనను సాంప్రదాయకంగాను అరబ్బులు, వారి ఇరుగు పొరుగు వారితో ఆరంభించి, తర్వాతి తన బెర్బర తెగ గురించి ఉత్తర ఆఫ్రికాల గురించి వర్ణించడంతో ముగించాడు. విమర్శనాత్మకమైన, వ్యాఖ్యానం, లోతైన ఆలోచన ధోరణి, విశాల ధృక్పథం, శ్లాఘనీయమైన శైలి. ఇబ్న్ ఖల్దూన్ అధ్యయనానికి అసాధారణతను చేకూర్చి పెట్టాయి. ఇవే ఐరోపాలో ఇటీవలి కాలం వరకు సాధించని గౌరవాన్ని అతని చరిత్రకు సాధించి పెట్టాయి.

19వ శతాబ్దంలో పాశ్చాత్య రచన ప్రభావంలో ముస్లింల చరిత్ర రచన కూడా చాలావరకు శాస్త్రీయంగా, దేశభక్తి పూరితంగా, లౌకికంగా అంటే మత సంబంధం కానీ విధంగా రూపొందింది.

5.3. సంగ్రహంగా

ముస్లింలు ఇస్లాం మత దృష్టిలో చరిత్ర రచనను ప్రారంభించారు. మిస్కావే రాతల్లో అరబ్బుల రచనా విధానం ఉన్నతస్థాయిని చేరింది. అల్‌బెరూని చారిత్రక కాలక్రమణీకకు గట్టి పునాది వేసిన ఇబ్న్ ఖల్దూన్ విమర్శనాత్మకంగా లోతైన, ఆలోచన, విశాల దృక్పథంతో చరిత్ర రచనను అంచెలంచెలుగా శ్లాఘించడానికి తోడ్పడినది.

5.4 పరీక్ష నమూనా ప్రశ్నలు

(I) ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాలు వ్రాయండి.

1. మధ్యయుగంలో అరబ్బులు చరిత్ర రచనకు చేసిన సేవ ఎట్టిది?

2. చరిత్రపై ఇస్లాం ప్రభావం తెలిసి, ఇబ్న్ ఖల్దూన్ సేవలను వివరించండి?

(II) లఘు వ్యాఖ్యలను వ్రాయండి?

1. మధ్యయుగ ఇస్లాం చరిత్ర రచనలో అల్ తబారీ, అల్ మసూదీల పాత్ర ఎట్టిది?

5.5 ఉపయుక్త గ్రంథాలు

Barnes B.E. - A History of Historical writings.

Gardiner Patrick - The Philosophy of History.

Shaik Ali, B : History its theory and Method.

Dants, Arther C : Analytical Philosophy of History.

Encyclopedia Americana Vol 14.

విజ్ఞాన సరస్వం - 7వ సంపుటం

దర్శనాల మతాల

డా. జాస్తి దుర్గాప్రసాద్ - చరిత్ర రచనా శాస్త్రం.

Dr. Ramee Begam Shaik

పాఠం - 6

కల్హణుడు - అబుల్ ఫజల్

లక్ష్యం:

ఈ పాఠ్య అధ్యయనం వలన మీరు భారతీయ చరిత్ర రచయిత అయిన కల్హణుడు గురించి, మధ్యయుగ చరిత్రకారుడైన అబుల్ ఫజల్ గురించి తెలుసుకోగలగాలి.

ప్రాచీన భారతీయుల చరిత్ర రచయితలలో విశిష్టస్థానం ఆక్రమించిన కల్హణుడు సంస్కృత భాషలో వ్రాసిన 'రాజతరంగిణి' విమర్శనాత్మక దృష్టితో పరిశీలించాలి.

మధ్యయుగ చరిత్రగాంచిన అబుల్ ఫజల్ రచించిన 'అక్బర్ నామా' 'ఐన్-ఇ-అక్బరీ' విశ్లేషించటం.

విషయ సూచిక:

6.1. పరిచయం
6.2 భారత రచనా సాంప్రదాయం
6.3 కల్హణుని విశిష్టత
6.4 రాజతరంగిణిలో విషయ వివరణ
6.5 కల్హణుని స్థానం
6.6 అబుల్ ఫజల్ణ్
6.7 అబుల్ ఫజల్
6.8 అక్బర్ నామా విషయ వివరణ
6.9 ఐనీ అక్బరీ విషయ వివరణ
6.10 అబుల్ ఫజల్ రచనల ప్రాముఖ్యం
6.11 నమూనా ప్రశ్నలు
6.12 ఉపయుక్త గ్రంథాలు

6.1 పరిచయం:

క్రీ.శ. 12వ శతాబ్దంలో కల్హణుడు సంస్కృత భాషలో వ్రాసిన రాజ తరంగిణి ప్రధానమైనది. ముస్లింలకు ముఖ్యంగా మధ్య ఆసియా ప్రజలకు చారిత్రక దృష్టి చాలా ఎక్కువ. ఇస్లాం మతాన్ని భారతదేశంలో వ్యాప్తి చేయడంలో భారత చరిత్ర రచనలో అనేక మార్పులు వచ్చాయి. కాశ్మీర్ రాజుల చరిత్రను విమర్శనాత్మక దృష్టితో పరిశీలించి ప్రామాణిక చరిత్ర గ్రంథంగా కల్హణుడు రూపొందించాడు. శాస్త్రీయంగా వ్రాయాలన్న ప్రభావం కాశ్మీర్‌పై పడటం వలన కల్హణుడి రాజ తరంగిణి చారిత్రక గ్రంథం వెలువడిందని కొందరి పండితుల అభిప్రాయం. భారతీయ సాంప్రాదాయ పరిధిలోనే ఈ రచన సాగింది అని రొమిల్లా ధాపర్ తన అభిప్రాయాన్ని వ్యక్తం చేశారు. కల్హణునిపై ఏదైనా ప్రభావం పడింది అంటే అది బౌద్ధ సాంప్రదాయం అవుతుందేమో పరిశీలించవలసి ఉందని తన అభిప్రాయంను వెల్లబుచ్చారు.

6.2 భారతీయ రచనా సాంప్రదాయం:

భారతీయులకు చారిత్రక దృష్టి, దృక్పధము లోపించాయని హెరడోటస్, థూసిడైడిస్ లాంటి చరిత్రకారులు మనకు లేరని భావించారు. కానీ ప్రాచీన భారతీయులు ఇతిహాస - పురాణ సాంప్రదాయకంగా చరిత్ర రచనా సాగిందని రొమిల్లా ధాపర్ పేర్కొన్నారు. ఇతిహాస పురాణ కట్టుకథ, వంశావళిలో చారిత్రక వివరణ ఈ మూడు కీలక అంశాలున్నాయి. అయితే ప్రాచీన భారతీయుల చారిత్రక దుష్టి కాలక్రమానికి సంబంధించినంత వరకు అపరిపూర్ణమే క్రీ.శ. 7వ శతాబ్ధం నుండి ఇతిహాస -

పురాణ సాంప్రదాయం విస్తృతమైంది. ప్రతి రాజ్యం తన పరిపాలకుల వంశావళిని చాలా జాగ్రత్తగా భద్రపర్చటమే కాక చరిత్ర రచనా పద్ధతిలో 'చారిత్రక పురుషుల జీవిత చరిత్రలను రచించటం' అనే ఒక క్రొత్త ప్రక్రియ ప్రారంభమైంది. చిన్న చిన్న రాజ్యాలు ఎక్కువ అవ్వడం వలన చరిత్రకారుని దృష్టి, రాజు మీది నుండి ఆస్థానం వైపుకు మళ్ళింది. చరిత్ర రచనా సాంప్రదాయంలో సేత్రలు, మగధులు మరుగున పడ్డారు. ఆస్థాన కవులకు ప్రాముఖ్యత పెరిగింది. క్రీ.శ. 600-1200 మధ్యకాలంలో అనేకమంది రాజుల జీవిత చరిత్రలు రచించారు. అయితే పురాణ రచయితలు జీవిత చరిత్రల గ్రంథకర్తలు ఒకే విధానమైన ఆలోచన ధోరణి, సామాజిక వ్యవస్థకు చెందిన వారు కావడంలో రచన విధానంలో తేడానే కాని మౌళిక స్వరూపంలో ఏ మార్పు లేదు.

ఆస్థాన కవుల విషయం ప్రస్తావించినపుడు శాసన కవుల రచన గురించి చెప్పుకోదగినది. ప్రభువులు సాధించిన ఘనకార్యాలను, వారి వ్యక్తిత్వాలను పొగుడుతూ, శాసనరూపంలో రచించారు. ఇవి చిన్న తరహా కావ్యాలే. ఈ ప్రశస్తి కావ్యాల్లో సమకాలీన రాజకీయ సంఘటనలను పేర్కొన్నారు. వీరు తమ ప్రభువుల పట్ల భక్తి, గౌరవాలను, విధేయత, కృతజ్ఞతలను ఆస్థాన కవులు మాదిరిగానే, ప్రదర్శించారు.

హరిసేనుడు (సుమారు క్రీ.శ. 350 నాటి సముద్రగుప్తుకి అలహాబాద్ శాసనం) కుబ్జుడు క్రీ.శ.460 నాటి కదంబ శాంతివర్మని తాలగుండ శాసనం) వత్సభటి (క్రి.శ?473 నాటి కుమారగుప్తుని మందసోర్ శాసనం), వాసలుడు (క్రీ.శ.532 నాటి యందసోర్ శాసనం), రవికీర్తి (క్రీ.శ.634 నాటి రెండో పుకొశి ఐహోల్ శాసనం) మొదలైన సమకాలీన సంఘటలను వివరించటంలో చారిత్రక దృష్టిని ఏర్పరుచుకున్నారు. చారిత్రక పురుషుల జీవిత చరిత్రలను రచించటం. వీరే ఆరంభించారని చెప్పిన తప్పిదం కాదు.

ఆస్థాన కవుల విషయానికి వస్తే బాగా భట్టుని ముందుగా ప్రస్తావించాలి. 7వ శతాబ్దం. మొదటి దశలో హర్షవర్ధనుని జీవిత చరిత్రను రచించాడు. హర్షుని జీవితానికి సంబంధించిన పూర్తి వివరాలను కావ్య రచనల మాదిరిగా సాగింది. చరిత్ర కారులు రెండు ఇందులో చోటు చేసుకున్నాయి. హర్యుడు న్యాయపరంగానే రాజైన వివరాలను వెల్లడించాడు.

11వ శతాబ్దంలో బిల్హణుడు కాశ్మీరి బ్రహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించి కళ్యాణి చాళుక్య ఆహవమల్ల సోమేశ్వరుని ఆదరణకు పాత్రుడై 'విద్యాపతి బిరుదాన్ని పొందాడు. సోమేశ్వరుని తరువాత చాళుక్య సామ్రాజ్యాన్ని పరిపాలించిన అతని కుమారుడు ఆరో విక్రమాదిత్యుని జీవిత చరిత్రను 'విక్రమాంక దేవ చరిత్ర' గా గ్రంధిస్థం చేసి చారిత్రక యదార్థాల వాస్తవికతను నిరూపించటానికి ప్రయత్నం చేశాడు. ఈ విక్రమాధిత్యుడు ఆహావమల్లుని ముగ్గరి కుమారుల్లో మధ్యమడు. అతని సోదరుడు రెండో సోమేశ్వరుడు అహంభావ ధోరణి, దుషంపాలనతో ప్రజలకు దూరవటమేకాక తమ్ముడు విక్రమాదిత్యునికి వ్యతిరేకంగా శత్రువులతో చేతులు కలిపి ప్రాణహాని తలపెట్టినపుడు, దుష్టశిక్షణ గావించి విక్రమసింహుడు సింహాసనం అధిష్టించిన విషయాన్ని బిల్హణుడు గ్రంధంలో పేర్కొన్నాడు. అయితే ఇతర చారిత్రక ఆధారాలు పూర్తిగా ధృవీకరించటం లేదు. సమకాలీన శాసనాలు, రెండో సోమేశ్వరుని సమున్నత వ్యక్తిత్వాన్ని నివాళులు అర్పించటం, విక్రమాదిత్యుని పట్ల ప్రదర్శించిన పక్షపాతం బిల్హణుకి రచనను చరిత్రగా పరిగణించలేం. సోదరునికి వ్యతిరేకంగా చేసిన కొన్ని యుద్ధాలు వంటికి చారిత్రక యదార్థాలను విక్రమాంకదేవ చరిత్ర వివరిస్తుంది. ఆరో విక్రమాదిత్యుని కుమారుడు భూలోకమల్ల మూడో సోమేశ్వరుడు, తండ్రి తర్వాత సంహాసన మధించాడు. ఇతడు మానసోల్లాసం, విక్రమాంకభ్యుదయం అనే రెండు రచనలను చేశాడు. మొదటిది రాజరిక విధులు, వినోదాలపై విజ్ఞాన సర్వస్వం. రెండోది, తండ్రి జీవిత చరిత్రపై అసంపూర్ణ గ్రంథం.

చహమణ రాజవంశ పూర్వ చరిత్రను, పృథ్వీరాజ్ సాహసకార్యాలను అతని ఆస్థాన కవి జయనాయకుడు 'పృద్విరాజ విజయం'లో ప్రస్తుతించాడు. చాంద్ బర్థాయ్ హిందీ రచన 'పృధ్వీరాజరాసో' ఈ కాలానిదే. ఈ గ్రంథాలలో పాలకుని పొగడ్తనే ప్రాముఖ్యతను ఇచ్చారు. గ్రంధకర్త పాలకుని ఆదరణ వాంఛించగా, పాలకుడు తనకు శాశ్వతస్థానం కావాలని కోరుకున్నాడు. ఫలితంగా వాస్తవికత లోపించింది. ఈ గ్రంథకర్తలకు ఇతిహాస - పురాణ సాంప్రదాయంతో పరిచయం ఉండటం వలన పురాణాలకు జీవిత చరిత్రలకు గల సంబంధం స్పష్టంగా కనపడుతుంది. అందుచేతనే రచనా పద్ధతిలో మార్పు కనిపించినప్పటికి మౌలికంగా పెద్దమార్పు లేదు.

6.3 కల్హణుడు విశిష్టత :-

ఉన్నత కాశ్మీరీ బ్రాహ్మణ కుటుంబంలో జన్మించిన కల్హణుడు కాశ్మీరరాజు హర్షుని 'ద్వారపతి' లేదా సరిహద్దు రక్షణ దళాలకు అధిపతి అయిన కణ్వకుని (చంపకుని) కుమారుడు, హర్షుడు పదవిని కోల్పోయి చంపబడ్డాక, కణ్వకుడు రాజ్య వ్యవహారాల్లో జోక్యం లేదు, కల్హణుడు హర్షుడి తరువాత కాశ్మీరంను పాలించిన లోహార వంశుల ప్రాపకం కోసం ప్రాకులాడలేదు. బ్రాహ్మణ మేథాకి వర్గంనకు చెందిన వాడైన శైవనుతావలంబులైనా, బౌద్ధధర్మం పట్ల స్నేహభావం, సహనంతోనే మెలిగారు. శైవ అధిగామి (Transcendental) అంటే సాధారణ అనుభవ పరిధులను దాటి విషయాలను అంతర్లీనంగా మరింత విస్తృత పరిధిలో చూడగల్గిన సిద్ధాంతాలు, వాటికి సంబంధించిన తాంత్రిక ఆరాధనా, ఒక బ్రాహ్మణునిగా అతనికి సుపరిచితం. ధర్మ సిద్ధాంతంలో అతనికి నమ్మకం ఉంది. మత తత్త్వ జాతీయవాద సంకుచితత్వాన్ని దరి చేరనీయలేదు, వీరారాధనకు పూనుకోలేదు. అతని భాష పాండిత్యం - సారస్వత శిక్షణ కవి చరిత్రకారునిగా సమర్ధవంతమైన పాత్రను నిర్వహించటంలో తోడ్పడ్డాయి.

6.4 రాజతరంగిణిలోని విషయ వివరణ:-

'రాజతరంగిణి' ని సంస్కృతంలో 8000 పద్యాల్లో, సంస్కృత భాషలో రచించాడు. ఈ గ్రంథంలో కాశ్మీర చరిత్రను మొదటి నుండి 12వ శతాబ్దం వరకు వివరించారు. తన రచనకు ఆధారాలుగా ప్రాచీన చారిత్రక సాంప్రదాయాన్నే కాక ప్రాంతీయ మత, లౌకిక రచనలను శాసనాలను ఇతర చారిత్రక అవశేషాలను కూడా ఉపయోగించుకున్నాడు.

కల్హణ 'రాజతరంగిణి' గ్రంథాన్ని ప్రధానంగా మూడు భాగాలుగా విభజించవచ్చు. మొదటి భాగంలో ఇతిహాస పురాణ సాంప్రదాయం పై ఆధార పడటం కనిపిస్తుంది. రెండవభాగంలో చారిత్రక అంశాలను ధృవీకరించడానికి వీలవుతుంది. మూడవ భాగంలో క్రీ.శ. 8 శతాబ్దం నుండి 12వ శతాబ్దం వరకు జరిగిన చరిత్రను వివరించారు. ఈ మూడవ భాగం వలనే కల్హణున్ని చరిత్రకారునిగా గుర్తింపు తెచ్చిపెట్టింది.

గ్రంథ ఉపోద్ఘాత పద్యాలలో కల్హణుడు తాను రచన చేయుటకు పాటించిన పద్ధతిని ప్రస్తావించి, తన గ్రంథ రచనకు ఆధారాలను వివరించటమే కాక తనకు పూర్వం రచించిన పదకొండు వంశావళులను (Chronicles) పరిశీలించినట్లు, నేలమేట పురాణాన్ని, సువ్రతుని రచనలను క్షేమేంద్రుని కాశ్మీర రాజుల వంశచరిత్రను, పురావస్తు ఆధారాలను, రాజ్యాధికార పత్రాలను, మౌలిక సాంప్రదాయాలను ఉపయోగించుకున్నట్లు చెప్పుకున్నారు. పూర్వ రచయితల సమాచారాన్ని సరైందని అంగీకరించక, అందులో నిజం ఎంత వుందో, విమర్శ, విశ్లేషణ, వర్గీకరణను చేసి అందువల్లనే సువ్రతలోని, క్షామేంద్రుని రచనలలోని దోషాలు గుర్తించి వాటిని సరిచేయుటకు ప్రయత్నం చేశాడు.

కనుకనే సువ్రతుని క్షేమేంద్రుని రచనలలోని దోషాలను గుర్తించి వాటిని సరిచేయడానికి ప్రయత్నం చేశాడు. ఈ విషయంలో కల్హణుని పై గ్రీకుల లేదా మధ్యాసియా తురుష్కుల చరిత్ర రచనా ప్రభావం పడిందని, కొందరు ఆధునిక చరిత్రకారుల అభిప్రాయం గ్రంథంలో ఆధారాల ప్రామాణికతకు ఇచ్చిన ప్రాధాన్యం దృష్ట్యాను ముచ్చట గొలిపే రచనాశైలి కారణంగాను, ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రకారుల్లో కల్హణునికి చరిత్ర రచనల్లో 'రాజతరంగిణి'కి ఒక విశిష్ట స్థానం లభించింది.

అయితే రాజతరంగిణిలో లోపాలు లేకపోలేదు. మొదటి భాగంలో కట్టు కథలను విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించకుండానే వాటిని పేర్కొన్నాడు. లలితాదిత్యుడు 300 సం॥లు పరిపాలించాడని, ఇంద్రుని ఉద్యానవనం నుండి భగవత్ప్రసాదమైన పండును తీసుకు వచ్చాడని, వరుణుడు సముద్రాన్ని స్థంబింపచేయడంలో మేఖవాహనుని సైన్యం సింహళం పై దండెత్తాయని చెప్పిన కథలే దీనికి నిదర్శనం. కర్మ, పూర్వ జన్మ సిద్ధాంతాలను నమ్మడం అతని వ్యాఖ్యానాలలో ప్రతిబింబిస్తాయి. ఉదాహరణకు లలితాదిత్యుడు పూర్వజన్మలో బ్రాహ్మణులకు దానాలు ఇవ్వటం వలనే విజయాలను సాధించాడు అనే భావనను వ్యక్తపరచాడు మిహరకులుడు నియంత అయినప్పటికి భగవంతుని ఆశీర్వచనం ఉండటం వలన చంపబడలేదు అని అభిప్రాయపడ్డాడు. అతీతశక్తులే ఇతని రచన మొత్తం ప్రభావితం చేయలేదు. పాలకులు, బలవంతులు, ధృడమైన నిర్ణయాలు కలిగి ఉంటూనే, పాలనా సంబంధమైన విషయాల్లో మేధావులు, జ్ఞానవంతులు సలహా తీసుకోవాలి అని ప్రభుత్వ ఉద్యోగులపై అధికారం కలిగి

ఉండాలన్నాడు. పాలకుల నియంతృత్వాన్ని ఖండించాడు.

6.5 కల్హణుని స్థానం:-

కల్హణుడు అత్యంత ఆదరణీయమైన గ్రంథంగా రాజతరంగిణిని రచించాడు. మూడోభాగంలోని చారిత్రక యదార్ధత, రచనాశైలి కల్హణునికి విశిష్టతను తెచ్చిపెట్టాయి. ఈ రకమైన గ్రంథం, చరిత్రకారుడు లేనందున ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్రలో కల్హణుడు ఒక్కడే నిజమైన చరిత్రకారుడుగా పేర్కొనబడుతున్నాడు.

6.6. అబుల్ ఫజల్ :-

పరిచయం :-

ఢిల్లీ సుల్తానత్ యుగంగా లేదా తురుష్కయుగంగా ఖాసిల్లిన క్రీ.శ.13,14,15 శతాబ్ధాల్లోని చరిత్ర రచయితల విషయానికి వస్తే, చరిత్రను సృష్టించటానికి భాగస్వాములైన వారు, పాలకులు, పాలకుల బంధువులు, పాలకుల ఆజ్ఞ మేరకు చరిత్ర రచనకు పూనుకున్నారు. భారతదేశంలో ముస్లింల చరిత్రకు మొదటి ఉదాహరణ క్రీ.శ. 12వ శతాబ్ధపు 'చాచ్‌నామా'. అరబ్బుల సింధు దండయాత్రకు సంబంధించిన చారిత్రక వీరగాథ. తర్వాత పర్షియాభాషలో చరిత్ర రచనలు వెల్లవ ప్రారంభమైంది. 15వ శతాబ్ధపు చరిత్రకారుల్లో ప్రసిద్ధుడు అబుల్ ఫజల్.

6.7 అబుల్ ఫజల్:-

షేక్ అబుల్ ఫజల్ హిజాజి అరబ్ తెగకు చెందినవాడు. ఇతని పూర్వీకులు సింధు ప్రాంతానికి వలస వచ్చారు. అక్కడి నుండి అజ్మీర్ సమీపంలోని నాగౌర్ వచ్చి స్థిరపడ్డారు. అబుల్ ఫజల్ క్రీ.శ.1551లో ఆగ్రాలో జన్మించాడు. విద్యాభ్యాసం పూర్తి అయ్యాక అధ్యాపకునిగా, తన 20 సంవత్సరాల ప్రాయంలో నియమితుడయ్యాడు. అపరమేధావిగా గుర్తింపు లభించింది. క్రీ.శ. 1602లో అక్బర్ ఆస్థానంలో స్థానం కల్పించుకున్నాడు. అపారమైన జ్ఞానంతో అక్బర్ చక్రవర్తిని మెప్పించి, ప్రధాన స్థాయికి ఎదిగాడు.

రాజకీయాల్లో, రాజ్యతంత్రాల్లో, యుద్ధ కథనంలో కూడా చాలా ప్రసిద్ధుడైన అబుల్ ఫజల్ ప్రపంచానికి చరిత్రకారుడిగానే సుపరిచితుడు. అక్బర్ కోరిక మేరకు అతని పరిపాలనకు సంబంధించిన విపులమైన చరిత్ర రచనకు పూనుకున్నాడు. దీని కోసం, సమకాలీనుల రచనలను, కథనాలను, ప్రభుత్వ రికార్డుల నుండి, ప్రబుత్వ ఉద్యోగుల నుండి, ప్రసిద్ధికెక్కిన కుటుంబాల నుండి పరిపాలన, సాంఘిక జీవితం, ఆర్థిక పరిస్థితులు ప్రతి విషయంపై, వివిధ ప్రాంతాల నుండి సమాచారం గ్రహించేలా శ్రద్ధ తీసుకున్నాడు. దాదాపు 7 సంవత్సరాలు కృషి చేశాడు.

6.8 అక్బర్ నామా విషయ వివరణ:

అక్బర్ పాలపై 4 సంపుటాలు, పాలనా సంస్థల గురించి ఒక సంపుటాన్ని రాయాలని సంకల్పించాడు. చివరకు క్రీ.శ. 1598 నాటికి మొఘల్‌యుగ అధికార చరిత్రల్లో తలమానికంగా 'అక్బర్ నామా' ను తీర్చిదిద్దాడు.

'అక్బర్‌నామా' మూడు సంపుటాల్లో వ్రాయబడింది. మొదటి సంపుటంలో తైమూరు నుండి హుమాయున్, సూర్ వంశస్థులను గురించి, రెండవ సంపుటంలో బైరాంఖాన్, అక్బర్ హేమును ఎలా ఓడించింది వివరించబడింది. మూడవ సంపుటంలో, సమకాలీన సాంఘిక, ఆర్థిక పరిస్థితులను వివరించడం జరిగింది. ఈ మూడవ సంపుటం ఐన్-ఇ-అక్బరీగా ప్రసిద్ధి చెందింది.

6.9 ఐనీ అక్బరీ విషయ వివరణ:

ఈ మూడవ సంపుటం అయిన ఐనీ అక్బరీ యుధార్థాలను నమోదు చేయడమేకాక, కార్యకరణ సంబంధాలను విశ్లేషించడం దీనిలో ప్రత్యేకమైన అంశం. B.N.Lunia ఇది భారత ప్రజల నియమాలు, చట్టాలు, స్థల వర్ణన, రెవెన్యూ, పద్ధతి, సాంఘిక అలవాట్లు, ఆచారాలు ఇంకా అనేక సంగతుల సమాచార ఖని, మొఘల్ చరిత్రను వ్రాయడానికి పూనుకున్నవారు ఎవరైనా గ్రంథం ప్రామాణికంగా తీసుకుని వ్రాయాల్సిందే అని పేర్కొన్నాడు.

6.10 అబుల్ ఫజల్ రచనల ప్రాముఖ్యం:

అబుల్ ఫజల్ 'భగవద్గీత'ను పర్షియన్ భాషలోనికి అనువదించాడు. అతడు వ్రాసిన అనేక లేఖల సంకలనం 'రుక్ అల్-ఇ-అబుల్ ఫజల్' 'అధికార వార్తల సంకలనం' 'Official dispatches' ఇన్నా ఇ అబుల్ ఫజల్', కూడా చరిత్రకారునిగా అతని కీర్తి ప్రతిష్టలను ఇనుమడింప చేశాయి.

6.11 నమూనా ప్రశ్నలు:

(i) ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు వ్యాసరూప సమాధానాల వ్రాయండి?

1. రాజతరంగిణి ప్రాధాన్యతను తెలియచేయండి?
2. అబుల్ ఫజల్ ఏ విధంగా చరిత్రకారుడో తెలియజేయండి?

(ii) లఘు వ్యాఖ్యాలను వ్రాయండి?

1. కల్హణుని విశిష్టతను వ్రాయండి.
2. అక్బర్ నామా, ఐనీ - అక్బరి ప్రాముఖ్యతను వివరించండి?

6.12 ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

The Past and Prejudice	-	Thaper Romilla
Ancient Historians of India	-	V.S. Pathak
Studies in Indian History	-	Kul Karni Chidambara
Kalhana	-	Somanath, Dhar
The Akbar Name of ABU-L-FAZL	-	H. Beveridge
Some Historians of Medieval India	-	LUniya B.N.
Historians and Historiography during the reign of Akbar	-	Makhia Harban
చరిత్ర రచనా శాస్త్రం	-	దుర్గాప్రసాద్. జె.

Dr. Ramee Begam Shaik.

పాఠం - 7

ఆధునిక చారిత్రక రచన - ఎన్‌లైట్మెంట్ , రొమాంటిసిజం హిస్టోరియోగ్రఫీ

లక్ష్యము :

హిస్టోరియోగ్రఫీలో ఎన్‌లైట్మెంట్ మరియు రొమాంటిసిజం యొక్క అధ్యయన పరిస్థితులను పరిశీలించడం. ఎన్‌లైట్మెంట్ మరియు రొమాంటిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీలోని చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

7.1. పరిచయం

7.2. ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

7.3. రొమాంటిసిజం - హిస్టారియోగ్రఫీ

7.4. సంక్షిప్తంగా

7.5. మాదిరి ప్రశ్నలు

7.6. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

7.1. పరిచయం :

ఎన్‌లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ (1450-1700 నుండి 18వ శతాబ్దం వరకు) :

జ్ఞానోదయం యొక్క యుగం మధ్య యుగాల నుండి పరివర్తనను గుర్తించింది. భౌగోళిక అన్వేషణను ప్రోత్సహించడం, విదేశీ విస్తరణ మరియు వాణిజ్య విప్లవం వంటి సంఘటనలు చోటు చేసుకున్నాయి. 18వ శతాబ్దంలో జ్ఞానోదయం ఒక మేధో విప్లవంగా ఉద్భవించింది. ఇది మధ్యయుగ వేదాంతశాస్త్రం నుండి ఆధునిక హేతువాదానికి మారింది. జ్ఞానోదయ ఆలోచనాపరులు ప్రజలను పక్షపాతం మరియు మూఢనమ్మకాల నుండి విముక్తి చేయడానికి జ్ఞానాన్ని కోరుకున్నారు. మతపరమైన అధికారానికి వ్యతిరేకంగా కారణాన్ని నొక్కి చెప్పారు. ఎన్‌లైట్మెంట్, హిస్టోరియోగ్రఫీ చరిత్రకారులు రాజకీయాలకు అతీతంగా చరిత్ర పరిధిని విస్తృతం చేశారు మరియు విమర్శనాత్మక దృక్పథాన్ని అవలంబించారు. సామాజిక పరిస్థితులు మరియు సంస్కృతులను అన్వేషించారు.

రొమాంటిసిజం (18వ శతాబ్దం చివరిది) : జ్ఞానోదయ హేతువాదానికి ప్రతిస్పందనగా రొమాంటిసిజం యూరోపియన్ ఆలోచన యొక్క ఆకర్షణీయమైన వ్యక్తీకరణగా మారింది. కారణం యొక్క ఆధిపత్యాన్ని తిరస్కరించడం. ఇది ఊహాత్మక మరియు వీరోచిత ప్రదర్శనల ద్వారా భావోద్వేగంపై దృష్టి సారించింది. రొమాంటిసిజం గతాన్ని కీర్తించింది, సాహిత్యం మరియు చరిత్ర మధ్య బలమైన బంధాన్ని ఏర్పరుస్తుంది. రొమాంటిసిజం యొక్క పితగా గుర్తించబడిన జీన్ జాక్వెస్ రూసో వంటి వ్యక్తులు జ్ఞానోదయ అభిప్రాయాలను సవాలు చేశారు. చారిత్రక ఆలోచనను భావోద్వేగంతో, ప్రకృతికి తిరిగి రావడంతో సుసంపన్నం చేశారు. ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్ మరియు హెగెల్ చరిత్రలో భావోద్వేగం, నైతికత మరియు మాండలిక కదలికలను నొక్కిచెప్పడం ద్వారా రొమాంటిక్ ఐడియలిజం ఉద్యమానికి మరింత దోహదపడ్డారు.

7.2. ఎన్‌లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

జ్ఞానోదయ యుగం : 1450 నుండి 1700 వరకు విస్తరించిన యుగం మధ్య యుగాల నుండి జ్ఞానోదయ యుగానికి పరివర్తనను సూచిస్తుంది. ఈ పరివర్తన కాలం భౌగోళిక అన్వేషణలు, యూరోపియన్ విదేశీ విస్తరణ మరియు వాణిజ్య విప్లవం ప్రారంభానికి సంకేతంగా వచ్చిన మార్పుల ద్వారా వర్గీకరించబడింది. 15వ, 16వ మరియు 17వ శతాబ్దాల చివరలో జ్ఞానోదయానికి సన్నాహక సంవత్సరాలుగా పరిగణించబడ్డాయి. ఇది 18వ శతాబ్దాన్ని నిర్వచించిన మేధో విప్లవానికి పునాది వేసింది.

యూరోపియన్ ఆలోచన, సాహిత్యం, సైన్స్ మరియు కళల ద్వారా విపరీతమైన మార్పులు సంభవించినందున, 18వ శతాబ్దానికి జ్ఞానోదయ యుగం అని సముచితంగా నామం చేయబడింది. ఈ యుగం మధ్యయుగ వేదాంత దృక్పథాల రూపాంతరాన్ని ఆధునిక హేతువాద దృక్పథాలుగా మార్చింది. మేధో విప్లవం జ్ఞానోదయానికి మార్గం సుగమం చేసింది. యూరోపియన్లు జీవితాన్ని ఎలా భిన్న కోణాలలో సంప్రదించారు అనే దానిలో గణనీయమైన మార్పును సూచిస్తుంది.

ఎన్‌లైట్మెంట్, “జ్ఞానోదయం” అనే పదం ప్రజలను పక్షపాతం, అజ్ఞానం మరియు మూఢనమ్మకాల నుండి విముక్తి చేయడానికి జ్ఞానాన్ని అందించాలనే ఆలోచనను తెలియజేస్తుంది. జ్ఞానోదయం లేదా ఎన్‌లైట్మెంట్ భావన, మానవ జీవితం మరియు ఆలోచన యొక్క అన్ని అంశాల లౌకికీకరణను కలిగి ఉంటుంది. మధ్యయుగ పురాణాలు మరియు మయోపియాల చీకటిని తొలగించే మార్గదర్శక సూత్రంగా కారణం ఉద్భవించింది. అందువల్ల జ్ఞానోదయం, పూజారులు, ప్రభువులు మరియు దేశాలచే ప్రచారం చేయబడిన మోసం, కుతంత్రాలు మరియు కుట్రలను తిరస్కరించింది. లౌకికవాదం, హేతువాదం మరియు వ్యావహారిక సత్తావాదం జ్ఞానోదయం యొక్క శక్తివంతమైన భవనం నిర్మించబడిన పునాది స్తంభాలను ఏర్పరచాయి.

జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు : జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు హేతువాదం, లౌకికవాదం, వ్యావహారిక సత్తావాదం మరియు పురోగతిని వారి మార్గదర్శక సూత్రాలుగా హేతువాద స్ఫూర్తితో నడిపించారు. మేధో విప్లవం యొక్క వారసులుగా, ఈ చరిత్రకారులు సత్యం మరియు న్యాయం యొక్క క్రైస్తవ భావనను తీవ్రంగా వ్యతిరేకించారు. చర్చి యొక్క అధికారాన్ని సవాలు చేస్తూ మరియు సాంప్రదాయ విశ్వాసాలను ప్రశ్నించారు. ద్యోతకాన్ని తిరస్కరించేటప్పుడు వారు కారణాన్ని స్వీకరించారు.

ఈ చరిత్రకారులు మధ్యయుగ చర్చి చరిత్ర చరిత్రను తిరస్కరించి, మతపరమైన పరిశీలనల నుండి చరిత్రను స్పృహతో వేరు చేసి ఏర్పాటు తీసుకున్నారు. వారు మధ్యయుగ కాలాన్ని మూఢనమ్మకం మరియు స్తబ్దతతో కూడిన దురదృష్టకర అంతరాయంగా భావించారు. దానిని మేధో వెనుకబాటుతనం, దివాలా మరియు అనాగరికతతో సమం చేశారు. జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు మధ్య యుగాలను విమర్శించారు. మానవ సంస్కృతి మరియు పురోగతికి అర్థవంతంగా దోహదపడడంలో విఫలమైన “చీకటి అంతరాయం”గా దీనిని వీక్షించారు. మతం మరియు మత సంస్థల పరిమితుల నుండి సమాజాన్ని విముక్తి చేయడం ద్వారా మాత్రమే నిజమైన పురోగతిని సాధించవచ్చని వారు వాదించారు.

జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు చారిత్రక సంఘటనలకు సాంప్రదాయ ‘ఆర్కైవల్ విధానాన్ని’ తిరస్కరించారు. వాటి బదులుగా గతంలోని నిజమైన సామాజిక పరిస్థితులు, ఆచారాలు మరియు సంస్కృతులను వెలికి తీయడంపై దృష్టి పెట్టారు. వారి ఆసక్తి యుద్ధాలు, సంఘర్షణలు మరియు కుతంత్రాలకు మించి విస్తరించింది. ఎందుకంటే వారు సమాజాల విధులను

లోతుగా పరిశోధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. గుర్తించదగిన నిష్క్రమణలో వారు చైనా, భారతదేశం మరియు ఇస్లామిక్ ప్రపంచం నుండి దృక్కోణాలను చేర్చడం ద్వారా చరిత్ర యొక్క పరిధిని విస్తృతం చేశారు. సున్నితమైన కళాత్మక మరియు సాహిత్య సృజనల చిత్రణలతో చారిత్రక కథనాలను సుసంపన్నం చేశారు. దృఢమైన ఆశావాదంతో నడిచే వారి విధానం, కారణంపై విశ్వాసం మరియు మానవతావాదం పట్ల నిబద్ధతపై ఆధారపడింది. చారిత్రక అభివృద్ధిని సమగ్రంగా అంచనా వేయడానికి మరియు మూలాల విమర్శనాత్మక మూల్యాంకనం ద్వారా చారిత్రక రచనలో నూతనత్వాన్ని స్థాపించడానికి వారిని ప్రేరేపించింది.

జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు గత సమాజాలపై దృష్టి సారించే తాజా దృక్పథాన్ని పరిచయం చేస్తూ, కారణ కటకం ద్వారా చరిత్రను ప్రకాశవంతం చేశారు. వారి ప్రాధాన్యత ఆలోచనలు, సంస్థలు మరియు సంస్కృతుల చరిత్రపై ఉంది. రాజకీయ మరియు రాజవంశ సంఘటనలపై ఇరుకైన దృష్టి నుండి దూరంగా ఉంటుంది. వారి విస్తృతమైన ఆందోళన మానవాళి పురోగతికి సంబంధించినది. ఈ ముసుగులో వారు చరిత్ర యొక్క కోణాలను విస్తరించారు, లోతుగా మరియు ఉన్నతీకరించారు.

సరళంగా చెప్పాలంటే, వారి లక్ష్యాలు ప్రాధాన్యంగా ఇలా ఉన్నాయి :

1) అతీంద్రియ వివరణ యొక్క పరిమితుల నుండి చరిత్రను విడిపించడం.

2) చారిత్రక రచన యొక్క సాంప్రదాయిక కాలక్రమ పద్ధతిని అధిగమించడం.

3) అధికారిక ఆధారాల విమర్శనాత్మక పరిశీలన ఆధారంగా హేతుబద్ధమైన తాత్విక కథనాన్ని రూపొందించడం.

4) సాక్ష్యం యొక్క సాంస్కృతిక విలువను విప్పుటకు.

5) చారిత్రాత్మక పాండిత్యాన్ని మరియు రచనా శైలిని అంతిమంగా కాకుండా ముగింపుకు సాధనంగా చూడటం.

6) ప్రజలకు ఉపయోగపడే చరిత్రను రూపొందించడం.

జ్ఞానోదయం కాలం నాటి ఈ చరిత్రాత్మక విధానం ఒక సంచలనాత్మక నిష్క్రమణను గుర్తించింది. చరిత్రను వ్రాసే కళలో కొత్త శకానికి నాంది పలికింది మరియు చరిత్ర యొక్క మొత్తం భావనను ప్రాథమికంగా మార్చింది. ముఖ్యంగా వోల్టైర్ డేవిడ్ హ్యూమ్ మరియు గిబ్బన్ జ్ఞానోదయం యొక్క ప్రముఖ చరిత్రకారులుగా ఉద్భవించారు.

వోల్టైర్ (1694 – 1778) :

వోల్టైర్‌గా ప్రసిద్ధి చెందిన ఫ్రాంకోయిస్ మేరీ అరౌట్, తత్వవేత్త, రచయిత మరియు చరిత్రకారుడు నవంబర్ 21, 1694న పారిస్‌లో జన్మించారు. అనిశ్చిత బాల్యంలో ఉన్నప్పటికీ అతను చెప్పుకోదగ్గ ముందస్తు ప్రవర్తనను ప్రదర్శించాడు. అతని ప్రారంభ విద్య ట్యూటర్‌లు మరియు జెస్యూట్‌లచే రూపొందించబడింది. అప్రయత్నంగా సాహిత్యంలో మునిగిపోతూ వైద్యులతో వేదాంత చర్చలలో నిమగ్నమై ఉండేవారు. 1717లో ఫ్రాన్స్ రాజు లూయిస్ XV పాలనపై విమర్శలకు వోల్టైర్ జైలు శిక్షకు దారితీసింది. ఒక ఉన్నతాధికారితో ఏర్పడిన వివాదం 1725లో వోల్టైర్ లండన్‌కు బహిష్కరణకు దారితీసింది. ఇంగ్లీషులో అతని లేఖల ప్రచురణ ముప్పు తెచ్చిపెట్టింది. అతను సిర్సీలో ప్రవాసం పొందాడు. అక్కడ అతను అధ్యయనం, పరిశోధన మరియు రచన కోసం తన సమయాన్ని కేటాయించాడు. ఫ్రెడరిక్ ది గ్రేట్ ఆఫ్ ప్రష్యా పాలనను ప్రస్తుతించారు.

వోల్టైర్ మరోసారి ఫ్రాన్స్ నుండి బహిష్కరణను ఎదుర్కొన్నాడు. చివరికి జెనీవా సమీపంలోని ఫెర్నీలో ఆశ్రయం పొందాడు. అర్చకత్వం మరియు నిరంకుశత్వంపై సుదీర్ఘ పోరాటంతో అలసిపోయిన 'చారిత్రక తత్వవేత్త వోల్టైర్ మే 30, 1778న 83 సంవత్సరాల వయసులో కన్నుమూశారు.

వోల్టైర్ అసాధారణమైన ఫలవంతమైన రచయిత, చారిత్రక రచన చరిత్రలో చెరగని ముద్ర వేశారు. అతని ముఖ్యమైన రచనలు, లెటర్స్ ఆన్ ది ఇంగ్లీష్, ఎస్సే ఆన్ ది మోరల్స్ అండ్ ది స్పిరిట్ ఆఫ్ ది నేషన్స్ ఫ్రమ్ లూయిస్ VIII, చార్లెస్ XII, ది ఏజ్ ఆఫ్ లూయిస్ XIV, వరల్డ్ హిస్టరీ, హిస్టరీ ఆఫ్ ది ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ ఆఫ్ క్రిస్టియానిటీ, ది ఏజ్ ఆఫ్ లూయిస్ VIII మరియు ది ఫిలాసఫీ ఆఫ్ హిస్టరీ. అతని రచనలు సాహిత్య భూభాగంలో ప్రశంసనీయమైన మైలురాళ్ళుగా నిలుస్తాయి.

ఎడ్వర్డ్ గిబ్బన్ (1737 – 1794) :

ఎడ్వర్డ్ గిబ్బన్ 1737లో లండన్‌లోని పుట్నీలో జన్మించాడు. అతని అత్త కేథరీన్ పోర్టర్ చేత పోషించబడ్డాడు. ఆమెను తరచుగా "అతని మనస్సు యొక్క తల్లి" అని పిలుస్తారు. అతని ప్రారంభ విద్య కింగ్‌స్టన్ ఆన్ థేమ్స్, బాష్ మరియు వెస్ట్ మినిస్టర్‌లలో ప్రారంభమైంది. అతని తాత లైబ్రరీలోని చారిత్రక సమాచారం యొక్క సంపద మరియు అతని తండ్రితో కలిసి దేశ గృహాలలో చారిత్రక వస్తువులను బహిర్గతం చేయడం అను పనులతో జీవితాన్ని గడిపాడు. ఇవి అతని విపరీతమైన మేధో ఆకలికి పునాది వేసింది. గిబ్బన్ ఆక్స్‌ఫర్డ్‌లోని మాగ్డలెన్ కాలేజీలో చేరాడు. 1753 నుండి 1758 వరకు స్విట్జర్లాండ్‌లోని లౌసాన్‌లో లాటిన్ మరియు ఫ్రెంచ్ భాషలలో చదువుకున్నాడు. గణితం మరియు తర్కశాస్త్రంలో ప్రావీణ్యం ఉన్న గిబ్బన్ ఫెర్నీలో వోల్టైర్‌తో కీలకమైన సమావేశం అతని జీవితంలో ఒక పరివర్తన ఘట్టాన్ని సూచించింది.

లౌసాన్ నుండి తిరిగి వచ్చిన గిబ్బన్ హాంప్‌షైర్ సైన్యంలో చేరాడు. సప్తవర్ష సంగ్రామం (1756–1763) సమయంలో కెప్టెన్‌గా పనిచేశాడు. 1764లో అతని రోమ్ పర్యటన నగరం యొక్క పతనానికి గల కారణాలను పరిశోధించాలనే అభిరుచిని రేకెత్తించింది. ఇంగ్లాండ్‌కు తిరిగి వచ్చిన తర్వాత, గిబ్బన్ రాజకీయాల్లోకి ప్రవేశించాడు. 1776లో పార్లమెంటులో స్థానం సంపాదించాడు. గిబ్బన్ లార్డ్ నార్త్ మినిస్ట్రీలో పనిచేశాడు. అప్పటి నుండి అతను తన జీవితాన్ని తన అంతిమ ఆశయం, చరిత్ర రచనకు అంకితం చేశాడు.

గిబ్బన్ యొక్క ముఖ్యమైన రచనలలో అతని ఆత్మకథ "ది మెమోయిర్స్," "విండికేషన్," మరియు అతని మాగ్నమ్ ఓపస్, "ది డిక్లైన్ అండ్ ఫాల్ ఆఫ్ ది రోమన్ ఎంపైర్" ఉన్నాయి. జార్జ్ III పాలన మొదటి భాగంలో వ్రాయబడిన ఈ స్మారక ఆరు వాల్యూమ్ పని రెండు భాగాలుగా విభజించబడింది. మొదటి భాగం 800 సంవత్సరాల రోమన్ చరిత్రను వివరిస్తుంది. రోమన్ సామ్రాజ్యము యొక్క క్షీణత మరియు పతనం యొక్క సూటి కథనాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

"ది డిక్లైన్ అండ్ ఫాల్ ఆఫ్ ది రోమన్ ఎంపైర్" అనేది ఆకర్షణీయమైన, సమగ్రమైన కూర్పు. గిబ్బన్ రోమన్ చరిత్రలో నైపుణ్యంగా విశ్లేషణ చేసారు. హెరాక్లిటస్ పాలనను వివరించిన తర్వాత బైజాంటియమ్, ఆసియా మరియు ఆఫ్రికాకు సజావుగా మారాడు. గిబ్బన్ కథనం క్రూసేడ్స్ మరియు కాన్స్టాంటినోపుల్ పతనం వరకు విస్తరించింది. మధ్య యుగాలలో రోమ్ యొక్క హెచ్చుతగ్గుల అదృష్టాన్ని సర్వే చేస్తుంది. సారాంశంలో ఈ పని సామ్రాజ్యవాదుల శతాబ్దాలు మరియు చీకటి యుగాల ద్వారా పునరుజ్జీవనోద్యమ రోమ్ ద్వారాలకు దారితీసే మార్గదర్శక చారిత్రక పర్యటనగా పనిచేస్తుంది.

ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక పరిశీలన :

జ్ఞానోదయ యుగం 1450 నుండి 18వ శతాబ్దం వరకు విస్తరించి ఉంది. ఇది ముఖ్యమైన మేధో మరియు సాంస్కృతిక పరివర్తనల ద్వారా గుర్తించబడిన కీలకమైన యుగాన్ని సూచిస్తుంది. మధ్య యుగాల నుండి పరివర్తన జ్ఞానోదయం యొక్క యుగానికి పునాది వేసింది. భౌగోళిక అన్వేషణ, విదేశీ విస్తరణ మరియు వాణిజ్య విప్లవం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. 18వ శతాబ్దంలో జరిగిన తదుపరి మేధో విప్లవం యూరోపియన్ ఆలోచన, సాహిత్యం, సైన్స్ మరియు కళలను పునర్నిర్మించింది. ఇది మధ్యయుగ వేదాంత దృక్పథాల నుండి ఆధునిక హేతువాద దృక్పథాల వరకు లోతైన రూపాంతరానికి దారితీసింది. ఎన్ లైట్మెంట్, "జ్ఞానోదయం" అనే పదం పక్షపాతం, అజ్ఞానం మరియు మూఢనమ్మకాల నుండి ప్రజలను విముక్తి చేయడానికి జ్ఞాన సాధనను సూచిస్తుంది. ఈ మేధో ఉద్యమంలో మానవ జీవితం మరియు ఆలోచన యొక్క లౌకికీకరణను కలిగి ఉంది. మధ్యయుగ పురాణాలకు వ్యతిరేకంగా మార్గనిర్దేశక శక్తిగా ఉద్భవించింది. జ్ఞానోదయ ఆలోచనాపరులు మతపరమైన మరియు సామాజిక అధికారులచే ప్రచారం చేయబడిన మోసాన్ని తిరస్కరించారు. లౌకికవాదం, హేతువాదం మరియు వ్యావహారిక సత్తావాదాన్ని పునాది స్తంభాలుగా ప్రచారం చేశారు.

జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు మేధో విప్లవానికి వారసులు. వారు కారణాన్ని స్వీకరించారు. సత్యం మరియు న్యాయం యొక్క సాంప్రదాయ క్రైస్తవ భావనను వ్యతిరేకించారు. వారు మధ్యయుగ చర్చి చరిత్రను విమర్శించారు. మధ్యయుగ కాలాన్ని మూఢనమ్మకాలు మరియు స్తబ్దతతో గుర్తించబడిన దురదృష్టకర అంతరాయంగా భావించి, మతపరమైన అంశాల నుండి చరిత్రను వేరుగా అధ్యయనం చేయాలని ప్రయత్నించారు. జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు సామాజిక పరిస్థితులు, ఆచారాలు మరియు సంస్కృతులను వెలికితీసేందుకు అనుకూలంగా ఉన్న ఆర్కైవల్ విధానాన్ని తిరస్కరించారు. వారి విస్తరించిన చరిత్ర పరిధి విభిన్న నాగరికతల దృక్కోణాలను కలిగి ఉంది. కళాత్మక మరియు సాహిత్య సృష్టిలతో చారిత్రక కథనాలను సుసంపన్నం చేసింది.

ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ విధానం సాంప్రదాయ పద్ధతుల నుండి అద్భుతమైన నిష్క్రమణను గుర్తించింది. ఇది అతీంద్రియ వివరణ నుండి చరిత్రను విముక్తి చేసింది. కాలక్రమానుగత పరిమితులను అధిగమించడం, విమర్శనాత్మక పరిశీలన ద్వారా హేతుబద్ధమైన తాత్విక కథనాలను రూపొందించడం. సాక్ష్యం యొక్క సాంస్కృతిక విలువను విప్పిచెప్పడం, చారిత్రక పాండిత్యాన్ని ముగింపుకు సాధనంగా పరిగణించడం మరియు చరిత్రను రూపొందించడం లక్ష్యంగా ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ విధానం పెట్టుకుంది. వోల్టైర్, డేవిడ్ హ్యూమ్ మరియు గిబ్బన్ వంటి ప్రముఖ చరిత్రకారులు చారిత్రక రచన యొక్క ఈ కొత్త శకాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్రలు పోషించారు. వోల్టైర్ ఒక గొప్ప జ్ఞానోదయం రచయిత. "లెటర్స్ ఆన్ ది ఇంగ్లీష్" మరియు "హిస్టరీ ఆఫ్ ది ఎస్టాబ్లిష్మెంట్ ఆఫ్ క్రిస్టియానిటీ" వంటి రచనలతో ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ విధానానికి గణనీయంగా దోహదపడింది. అతని విమర్శనాత్మక మరియు వ్యంగ్య విధానం చర్చి మరియు ప్రభువుల అధికారాన్ని సవాలు చేసింది. జ్ఞానోదయ చరిత్ర చరిత్రపై చెరగని ముద్ర వేసింది.

ఎడ్వర్డ్ గిబ్బన్ యొక్క మాగ్నమ్ ఓపస్, "ది డిక్లైన్ అండ్ ఫాల్ ఆఫ్ ది రోమన్ ఎంపైర్," జ్ఞానోదయ చరిత్ర చరిత్రకు నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. ఈ సమగ్ర రచన శతాబ్దాల రోమన్ చరిత్ర విశదీకరిస్తుంది. గిబ్బన్ యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు కథన నైపుణ్యం సామ్రాజ్య శతాబ్దాలు మరియు చీకటి యుగాల ద్వారా మార్గనిర్దేశిత చారిత్రక పర్యటనను అందిస్తాయి.

ఇది చారిత్రక అభివృద్ధిని అర్థం చేసుకోవడానికి గణనీయంగా దోహదపడింది.

ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ యుగం సాంప్రదాయ అభిప్రాయాలను సవాలు చేస్తూ మరియు మేధో పురోగతిని పెంపొందించే పరివర్తన కాలానికి నాంది పలికింది. ఎన్ లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ కారణం, లౌకికవాదం మరియు చరిత్రకు సమగ్రమైన విధానం ద్వారా గుర్తించబడింది. సమాజాలు గతాన్ని అర్థం చేసుకునే మరియు వివరించే విధానాన్ని గణనీయంగా రూపొందించింది. ఈ యుగం యొక్క విమర్శనాత్మక పరిశీలన మతపరమైన వివరణల పరిమితుల నుండి నిష్క్రమణను వెల్లడిస్తుంది. విభిన్న దృక్కోణాల ఆలింగనం మరియు మానవాళి అవసరాలకు ఉపయోగపడే చరిత్రను రూపొందించడంలో నిబద్ధత ప్రదర్శిస్తుంది. వోల్టేర్ మరియు గిబ్బన్లతో సహా జ్ఞానోదయ చరిత్రకారుల రచనలు చారిత్రక ఆలోచనను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్నాయి. మానవ చరిత్రపై అవగాహనపై ఈ మేధో ఉద్యమం యొక్క శాశ్వత ప్రభావాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

7.3. రొమాంటిసిజం – హిస్టారియోగ్రఫీ :

రొమాంటిసిజం జ్ఞానోదయం నుండి ఉద్భవించినప్పటికీ జ్ఞానోదయ ఆదర్శాలకు అంతర్లీనంగా ఉన్న హేతువాదానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటును సూచిస్తూ దాని వ్యతిరేకతగా ఉద్భవించింది. దాని పితతో కొంత సారూప్యతను పంచుకుంటున్నప్పుడు రొమాంటిసిజం ఊహాత్మక, వీరోచిత లేదా సుందరమైన ప్రదర్శనల ద్వారా భావోద్వేగాలను గెలుపొందడం ద్వారా నిష్క్రమణను గుర్తించింది. ఇది జ్ఞానోదయం యొక్క అంత్య భాగాలకు ప్రతిస్పందనగా కార్యరూపం దాల్చింది. 18వ శతాబ్దం చివరి భాగంలో యూరోపియన్ ఆలోచన యొక్క ఆకర్షణీయమైన వ్యక్తీకరణగా అభివృద్ధి చెందింది.

రొమాంటిసిజం – స్వభావం :

రొమాంటిసిజం అనేది 19వ శతాబ్దపు ప్రపంచ దృష్టికోణంలో ఒక ప్రాథమిక అంశంగా మారిన ఉద్వేగాల వైపు గణనీయమైన మార్పుతో వర్గీకరించబడింది. “ఓల్డ్ ఈజ్ గోల్డ్” అనే సామెత ప్రతిధ్వనించే వ్యామోహ జ్ఞాపకాలలో పాతుకుపోయిన రొమాంటిసిజం యొక్క ముఖ్య లక్షణాలు గతం యొక్క కీర్తిని కలిగి ఉన్నాయి. ఉద్యమం సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు మరియు మర్యాదలను ఉన్నతంగా పరిగణించింది. అదనంగా రొమాంటిసిజం మధ్య యుగాలను ప్రశంసించింది. మధ్యయుగ ఆచారాలు, కోటలు, కేథడ్రల్లు, క్రూసేడ్లు, క్రిస్టియన్ కింగ్స్, శైవదళం మరియు గోతిక్ వాస్తుశిల్పం నుండి ప్రేరణ పొందింది.

మరొక ముఖ్యమైన అంశం ఏమిటంటే, దాని తాజా విశ్వాసం మరియు సహజ లక్షణాలు మరియు సంస్థల పట్ల గౌరవం, దేశాల ఔన్నత్యాన్ని నొక్కి చెప్పడం. రొమాంటిసిజం కారణం మరియు తెలివి యొక్క ఆరాధనపై ప్రవృత్తులు మరియు భావోద్వేగాలను పెంచింది. అహేతుకమైన, అద్భుతమైన మరియు అన్యదేశాలలో ఆనందాన్ని వ్యక్తం చేస్తుంది. ఇది గతం పట్ల సానుభూతిని ప్రదర్శించింది. దాని విలువలను ప్రశంసించింది మరియు ప్రకృతికి తిరిగి రావాలని సూచించింది.

అంతేకాకుండా రొమాంటిసిజం సాహిత్యం మరియు చరిత్ర మధ్య సన్నిహిత సంబంధాన్ని ఏర్పరచింది. సాహిత్యం, సంగీతం, పెయింటింగ్, వాస్తుశిల్పం, రాజకీయాలు మరియు చరిత్ర చరిత్రతో సహా సంస్కృతి యొక్క వివిధ కోణాలపై చెరగని ముద్ర వేసింది. ఈ మేధో ఉద్యమం, లోతైన ఆదర్శవాద మరియు వ్యామోహం, జ్ఞానోదయం యొక్క హేతువాద ధోరణులకు వ్యతిరేకంగా లోతైన ప్రతిచర్యను కలిగి ఉంది. మానవ అనుభవం యొక్క సంక్లిష్టతలను సూక్ష్మంగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడింది.

జీన్ జాక్వెస్ రూసో (1712 – 1799) :

జీన్ జాక్వెస్ రూసో రొమాంటిసిజం యొక్క పితగా సరిగ్గా గుర్తించబడ్డాడు. అనారోగ్యంతో ఉన్న పిల్లవాడిగా జన్మించిన రూసో తన యవ్వనంలో నిరాశ మరియు నిస్పృహలను ఎదుర్కొన్నాడు. 1749లో అకాడమీ ఆఫ్ డిజోన్ అతని "విజ్ఞానశాస్త్రం మరియు కళల పురోగతి అవినీతికి లేదా శుద్ధీకరణకు, నైతికతలకు దోహదం చేసిందా?" అనే వ్యాసానికి బహుమతిని అందించినప్పుడు అదృష్టం అతనిని చూసి నవ్వింది. రూసో పోటీలో పాల్గొని విజేతగా నిలిచాడు. "ది న్యూ హెలోయిస్"తో సహా అతని ప్రభావవంతమైన పుస్తకాలు, అతని 'బ్యాక్ టు నేచర్' భావనలో పాతుకుపోయిన నవల. "ఎమిలే," ఇది అతని విద్యా ఆలోచనలను సంగ్రహిస్తుంది. "కన్ఫెషన్స్", నిస్సంకోచంగా ఫ్రాంక్ ఆత్మకథ. "సోషల్ కాంట్రాక్ట్", ప్రభుత్వ అధికారం యొక్క ప్రాథమిక ప్రాతిపదికను వివరిస్తూ, రూసో ఫ్రెంచ్ ప్రజలలో అపారమైన ప్రజాదరణను పొందేలా చేసింది. ఈ రచనల ప్రభావం సాహిత్యం, విద్య, సమాజం మరియు రాజకీయాలలో విస్తరించి, శాశ్వతమైన మరియు లోతైన ప్రభావాన్ని మిగిల్చింది.

రూసో యొక్క జనరల్ విల్ :

1762లో ప్రచురించబడిన అతని ప్రాథమిక రచన "సోషల్ కాంట్రాక్ట్"లో, రూసో ధైర్యంగా ప్రకటించాడు. "మనిషి స్వేచ్ఛగా జన్మించాడు. కానీ ప్రతిచోటా సంకెళ్ళలో ఉంటాడు." ఈ గొప్ప పని ప్రజలకు సేవ చేయడానికి ప్రభుత్వాలు ఉనికిలో ఉన్నాయనే ఆలోచనను సమర్థించింది. రూసో "భూమిపై ఉన్న పాలకులందరూ కేవలం ప్రజల ప్రతినిధులు మాత్రమే. ప్రభుత్వం పట్ల అసంతృప్తిగా ఉన్నప్పుడు, దానిని మార్చే లేదా రద్దు చేసే హక్కు వారికి ఉంటుంది" అని రూసో ప్రకటించాడు. ఈ భావన రూసో యొక్క రాజకీయ తత్వశాస్త్రం యొక్క మూలస్తంభమైన సమాజం యొక్క సాధారణ సంకల్పం యొక్క ఆలోచనను పరిచయం చేసింది.

రాజకీయ ఆలోచన మరియు రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ రెండింటికీ రూసో యొక్క ఏకైక సహకారం జనరల్ విల్ యొక్క అతని సిద్ధాంతం. అతను ఈ భావనను సమకాలీన సమాజానికి మాత్రమే కాకుండా సుదూర గతానికి కూడా అన్వయించాడు. చారిత్రక అభివృద్ధికి వివరణ ఇచ్చాడు. రూసో జనరల్ విల్ యొక్క అనువర్తనాన్ని వివిధ చారిత్రక కాలాలకు మరియు అన్ని జాతులకు విస్తరించాడు. పరివర్తన దృక్పథాన్ని అందించాడు. అతని భావన అనాగరికత యుగం అని పిలవబడే అర్థాన్ని మరియు తెలివితేటలను కూడా తీసుకువచ్చింది. జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులచే గతం యొక్క ధిక్కార దృక్పథాన్ని సవాలు చేసింది.

రొమాంటిసిస్ట్ స్కూల్ ఆఫ్ హిస్టారికల్ థాట్‌కు రూసో అందించిన సహకారం, ఆదిమ కాలాన్ని తిరిగి చూసే అలవాటును ప్రోత్సహించింది. వాటిని స్వాభావిక విలువతో కూడిన సమాజానికి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తుంది. ఈ విధానం ఒకరి స్వంత సంస్కృతుల నుండి చాలా భిన్నమైన సంస్కృతులలో సానుకూల విలువలను గుర్తించే ధోరణిని పెంపొందించింది. పర్యవసానంగా, మానవ చరిత్ర మొత్తాన్ని మానవ హేతు చరిత్రగా కాకపోయినా, కనీసం మానవ సంకల్ప చరిత్రగా చూడడం సాధ్యమైంది. చరిత్రపై రూసో యొక్క తీవ్ర ప్రభావం జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులలో ప్రబలంగా ఉన్న వక్రీకరించిన భావనలను సరిదిద్దింది. రొమాంటిసిస్ట్ దృక్పథాన్ని సుసంపన్నం చేసింది.

ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్ (1724 – 1804) :

ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్ గొప్ప జర్మన్ తత్వవేత్తగా పరిగణించబడుతుంది. ప్రష్యాలోని కొనిగ్స్‌బర్గ్‌లో పేదరికంలో జన్మించాడు. అతని నిరాడంబరమైన ప్రారంభం ఉన్నప్పటికీ కాంట్ తన ప్రారంభ విద్యను సమీపంలోని గ్రామంలో పొందాడు. 1755లో కొనిగ్స్‌బర్గ్ విశ్వవిద్యాలయంలో తన విద్యా వృత్తిని ప్రారంభించాడు. ర్యాంకుల ద్వారా ఎదుగుతూ అతను చివరికి 1770లో లాజిక్ మరియు మెటాఫిజిక్స్ ప్రొఫెసర్ అయ్యాడు. అతని ఫలవంతమైన రచనకు ప్రసిద్ధి చెందాడు. తత్వశాస్త్రం పట్ల మక్కువ. కాంట్ యొక్క మేధో ప్రయాణంలో "థియరీ ఆఫ్ హెవెన్స్" (1755) వంటి ప్రముఖ రచనలు ఉన్నాయి. ఇది సైడ్రియల్ మోషన్ మరియు స్వర్గపు వస్తువుల అభివృద్ధికి యాంత్రిక వివరణను అందించడానికి ప్రయత్నించింది. అతని మాగ్నమ్ ఓపస్ "ది క్రిటిక్ ఆఫ్ ప్యూర్ రీజన్" (1781). జ్ఞానం అనేది కేవలం ఇంద్రియాల నుండి ఉద్భవించబడిందనే భావనను సవాలు చేసింది. మతం నైతికతపై ఆధారపడి ఉంటుందని మరియు విశ్వాసం హేతువాద రంగాన్ని అధిగమించిందని నొక్కి చెబుతుంది. అదే సమయంలో భావనను కూడా పరిచయం చేసింది. ఆచరణాత్మక స్వచ్ఛమైన కారణం. "క్రిటిక్ ఆఫ్ జడ్జిమెంట్" (1790) మరియు "రిలిజియన్ ఇన్ ది లిమిట్స్ ఆఫ్ ప్యూర్ రీజన్" (1793)తో సహా తదుపరి రచనలు మతం యొక్క రంగాల్లోకి ప్రవేశించి విస్తృత దృష్టిని ఆకర్షించాయి. అతని వ్యాసం "ది నేచురల్ ప్రిన్సిపల్ ఆఫ్ ది పొలిటికల్ ఆర్డర్ ఆఫ్ ది ఐడియా ఆఫ్ ఎ యూనివర్సల్ కాస్మోపాలిటన్ హిస్టరీ" (1784). దీనిని సాధారణంగా "యూనివర్సల్ హిస్టరీ"గా సూచిస్తారు. ఇది చరిత్ర మరియు రాజకీయాలపై కాంట్ ఆలోచనలను సంగ్రహించింది. అదనంగా "ఎటర్నల్ పీస్" (1795) పై అతని వ్యాసం మానవ పురోగతికి అవసరమైన శాంతి యొక్క కీలకమైన ప్రాంతాన్ని అన్వేషించింది. "ఆంత్రోపాలజీ" (1798) మనిషి యొక్క జంతు మూలం యొక్క అవకాశంలోకి ప్రవేశించింది.

కాంట్ మరియు రొమాంటిక్ ఐడియలిజం : ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్ రొమాంటిసిస్ట్ సిద్ధాంతం మరియు ఆదర్శవాద భావనలను సంశ్లేషణ చేస్తూ రొమాంటిక్ ఐడియలిజం యొక్క ప్రతినిధిగా ఉద్భవించాడు. మానవ చర్యకు ఏకైక మార్గదర్శిగా కారణాన్ని తిరస్కరించడం, కాంట్ భావోద్వేగం మరియు నైతికతకు ప్రాధాన్యతనిచ్చాడు. అతన్ని శృంగార ఆదర్శవాదిగా గుర్తించాడు. అతని తత్వశాస్త్రం సంప్రదాయం, అధికారం మరియు విశ్వాసాన్ని కీర్తించింది. అదే సమయంలో కారణం మరియు అంతర్ దృష్టి రెండింటి యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించింది. కాంట్ యొక్క రొమాంటిక్ ఆదర్శవాదం వ్యక్తివాదం మరియు మానవతావాదం యొక్క సూత్రాలను సజావుగా ఏకీకృతం చేసింది. ఒక సామాజిక ఒప్పందం యొక్క కేవలం ఫలితం కంటే రాజ్యాన్ని ఒక సామాజిక జీవిగా గుర్తించే సంపూర్ణ ప్రపంచ దృష్టికోణాన్ని ప్రదర్శించింది. ఈ ఉదాహరణలో వ్యక్తిగత హక్కులు సాంఘిక వ్యవస్థ యొక్క ఔన్నత్యానికి అప్రాధాన్యత తీసుకున్నాయి. ఇది తాత్విక ఆలోచనలో రొమాంటిసిజం మరియు ఆదర్శవాదం యొక్క మిశ్రమానికి కాంట్ యొక్క విలక్షణమైన సహకారాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

జార్జ్ విల్హెల్మ్ ఫ్రెడరిక్ హెగెల్ (1770 – 1831) :

జార్జ్ విల్హెల్మ్ ఫ్రెడరిక్ హెగెల్, కాంట్ యొక్క విశిష్ట వారసుడు . రొమాంటిక్ ఐడియలిజం యొక్క అత్యంత ప్రభావవంతమైన తత్వవేత్త. వినయపూర్వకమైన ప్రారంభం నుండి అధీన పౌర సేవకుని కుమారుడిగా ఉద్భవించాడు. అతని నిరాడంబరమైన నేపథ్యం ఉన్నప్పటికీ హెగెల్ ముఖ్యమైన పుస్తకాలను క్షుణ్ణంగా విశ్లేషించాడు. గ్రీకు సాహిత్యంలో బలమైన పునాదిని కలిగి ఉన్నాడు. అతని విద్యా ప్రయాణం అతన్ని ట్యూబింగెన్‌లో మినిస్ట్రీ కోసం చదివేందుకు దారితీసింది. అక్కడ అతను 1793లో డాక్టరేట్ పొందాడు. హెగెల్ 1803లో జెనా విశ్వవిద్యాలయంలో తన వృత్తిని ప్రారంభించాడు. అయితే 1806లో నెపోలియన్ దళాల చుట్టూ ఉన్న గందరగోళ సంఘటనలు అతన్ని ఆశ్రయం పొందవలసి వచ్చింది. 1812లో

అతను న్యూమ్‌బర్గ్‌లోని వ్యాయామశాలలో అధిపతిగా పనిచేశాడు. తరువాత హైడెల్‌బర్గ్ మరియు బెర్లిన్ రెండింటిలోనూ చైర్ ప్రొఫెసర్‌గా మారాడు. హెగెల్ యొక్క ప్రధాన రచనలు "ఫినామినాలజీ ఆఫ్ స్పిరిట్", "లాజిక్" మరియు "ఎన్‌సైక్లోపీడియా ఆఫ్ ది ఫిలాసఫికల్ సైన్స్"తో సహా 1831లో ఆయన మరణించే వరకు తత్వశాస్త్రంలో ప్రబలమైన వ్యక్తిగా అతని హోదాను పటిష్టం చేసింది.

హెగెలియన్ మాండలికం :

హెగెల్ యొక్క చరిత్ర యొక్క తత్వశాస్త్రం హెగెలియన్ మాండలికంలో లంగరు వేయబడింది. ఈ భావన అతని రచనల యొక్క అన్ని అంశాలను విస్తరించింది. ఈ తత్వశాస్త్రంలో ప్రధానమైనది "మాండలిక ఉద్యమం" యొక్క ఆలోచన. దీనిలో ప్రతి ఆలోచన సంబంధాల అనుబంధం. హెగెల్ "సంబంధం" అనే భావన పై ఆధారపడ్డాడు. ఒకదానిని వేరొక దానితో సంబంధం కలిగి ఉండటం మరియు దాని సారూప్యతలు మరియు తేడాలను గుర్తించడం ద్వారా మాత్రమే దాని గురించి ఆలోచించవచ్చని నొక్కి చెప్పాడు. అన్ని సంబంధాలలో అత్యంత సార్వత్రికమైనది కాంట్రాస్ట్ లేదా వ్యతిరేకత. హెగెల్ ప్రకారం, ప్రతి ఆలోచన మరియు పరిస్థితి దాని వ్యతిరేకతను కలిగిస్తుంది. చివరికి దానితో ఏకమై ఉన్నతమైన లేదా మరింత సంక్లిష్టమైన మొత్తాన్ని ఏర్పరుస్తుంది. థీసిస్, యాంటిథెసిస్ మరియు సింథసిస్ సూత్రం ఈ ప్రక్రియను సంగ్రహిస్తుంది. ఇది అన్ని అభివృద్ధి మరియు వాస్తవికత వెనుక రహస్యంగా పనిచేస్తుంది. ఉదాహరణకు, సంప్రదాయవాదం (థీసిస్) రాడికలిజాన్ని (వ్యతిరేకత) ఉత్పత్తి చేస్తుంది. ఫలితంగా ఉదారవాదం యొక్క సంశ్లేషణ ఏర్పడుతుంది. ఈ మాండలిక ఉద్యమం, వ్యతిరేకతల యొక్క ఘర్షణ మరియు కలయిక ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. హెగెల్ యొక్క లోతైన తత్వశాస్త్రం ప్రకారం ఆలోచనలు, విషయాలు మరియు సంఘటనల అభివృద్ధి మరియు పరిణామాన్ని నియంత్రిస్తుంది.

రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక పరిశీలన :

జ్ఞానోదయ ఆదర్శాల హేతువాదానికి ప్రతిస్పందనగా ఉద్భవించిన రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, 18వ శతాబ్దం చివరిలో యూరోపియన్ ఆలోచనలో ఒక విలక్షణమైన మార్పును సూచిస్తుంది. జ్ఞానోదయంతో కొన్ని సారూప్యతలను పంచుకుంటూ రొమాంటిసిజం భావోద్వేగం, కల్పన మరియు గతం పట్ల వ్యామోహంతో కూడిన గౌరవాన్ని పెంపొందించడం ద్వారా దాని వ్యతిరేకతగా నిలుస్తుంది.

రొమాంటిసిజం అనేది భావోద్వేగం వైపు ఒక గాఢమైన మార్పు ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. "పాత బంగారం" అనే సామెతలో సంగ్రహించబడిన భావంతో గతాన్ని ఆదర్శవంతం చేస్తుంది. ఇది సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు మరియు మర్యాదలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. ముఖ్యంగా మధ్యయుగ కాలాన్ని దాని కోటలు, కేథడ్రాల్స్ మరియు శౌర్యంతో కీర్తిస్తుంది. సాహిత్యం మరియు చరిత్ర మధ్య లోతైన సంబంధాన్ని స్వీకరిస్తుంది. రొమాంటిసిజం వివిధ సాంస్కృతిక కోణాలను గణనీయంగా ప్రభావితం చేసింది.

జీన్ జాక్వెస్ రూసో, రొమాంటిసిజం మేథో ఉద్యమాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. "ది న్యూ హెలోయిస్", "ఎమిలే" మరియు "సోషల్ కాంట్రాక్ట్"తో సహా అతని రచనలు సాహిత్యం, విద్య, సమాజం మరియు రాజకీయాలలో ప్రభావం చూపాయి. రూసో యొక్క జనరల్ విల్ సిద్ధాంతం, సమకాలీన మరియు చారిత్రిక సందర్భాలు రెండింటికీ వర్తించే విధంగా, జ్ఞానోదయ అభిప్రాయాలను సవాలు చేసింది. మానవ చరిత్రపై సూక్ష్మ అవగాహనను

పెంపొందించింది.

రూసో యొక్క ఏకైక సహకారం చారిత్రక విశ్లేషణకు జనరల్ విల్ భావనను విస్తరించడం. చారిత్రక అభివృద్ధిపై రూపాంతర దృక్పథాన్ని అందించడం. వివిధ యుగాల సంస్కృతులలో సానుకూల విలువలను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా, రూసో జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులలో ప్రబలంగా ఉన్న వక్రీకరించిన అభిప్రాయాలను సరిదిద్దాడు. రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీపై అతని ప్రభావం ఆదిమ కాలాన్ని పునఃపరిశీలించడాన్ని ప్రోత్సహించింది. వాటిని స్వాభావిక విలువ కలిగిన సమాజాలుగా చూసింది.

ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్, తత్వశాస్త్రంలో ప్రముఖ వ్యక్తి. రొమాంటిసిస్ట్ సిద్ధాంతం మరియు ఆదర్శవాద భావనలను సంశ్లేషణ చేయడం ద్వారా రొమాంటిక్ ఆదర్శవాదానికి దోహద పడ్డాడు. భావోద్వేగం మరియు నైతికతకు ప్రాధాన్యతనిస్తూ మానవ చర్యకు ఏకైక మార్గదర్శిగా కారణాన్ని కాంట్ తిరస్కరించాడు. అతని తత్వశాస్త్రం వ్యక్తివాదం మరియు మానవతావాదాన్ని ఏకీకృతం చేసింది. సాంప్రదాయం, అధికారం మరియు విశ్వాసాన్ని ఉన్నతీకరించే సంపూర్ణ ప్రపంచ దృక్పథాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది. రొమాంటిసిజం మరియు ఆదర్శవాదం యొక్క మిశ్రమానికి దోహదపడింది.

జార్జ్ విల్హెల్మ్ ఫ్రెడరిక్ హెగెల్, కాంట్ యొక్క విశిష్ట వారసుడు. రొమాంటిక్ ఐడియలిజంలో కీలక వ్యక్తి అయ్యాడు. అతని చరిత్ర తత్వశాస్త్రం, హెగెలియన్ మాండలికంలో లంగరు వేయబడింది. మాండలిక ఉద్యమం యొక్క భావనను పరిచయం చేసింది. వ్యతిరేకతల యొక్క ఘర్షణ మరియు కలయికను నొక్కి చెప్పింది. ఈ మాండలిక ప్రక్రియ ఆలోచనలు, విషయాలు మరియు సంఘటనల అభివృద్ధి మరియు పరిణామాన్ని నియంత్రిస్తుంది. చారిత్రక గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడానికి లోతైన తాత్విక ఆలోచనలను అందిస్తుంది.

జ్ఞానోదయం హేతువాదానికి వ్యతిరేకంగా ప్రతిస్పందన నుండి పుట్టిన రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, ఒక ముఖ్యమైన మేధో ఉద్యమాన్ని సూచిస్తుంది. రూసో, కాంట్ మరియు హెగెల్ వంటి వ్యక్తులచే ప్రభావితమై, ఇది భావోద్వేగం, ఊహ మరియు సాహిత్యం మరియు చరిత్ర మధ్య లోతైన సంబంధాన్ని నొక్కి చెప్పింది. చారిత్రిక విశ్లేషణకు రూసో యొక్క జనరల్ విల్ యొక్క పొడిగింపు జ్ఞానోదయ అభిప్రాయాలను సవాలు చేసింది. ఇది గతం యొక్క సూక్ష్మ అవగాహనకు దోహదపడింది. కాంట్ యొక్క రొమాంటిక్ ఐడియలిజం భావోద్వేగం, నైతికత మరియు సంప్రదాయాన్ని ఏకీకృతం చేసింది. అయితే హెగెల్ యొక్క మాండలిక ఉద్యమం చారిత్రక అభివృద్ధికి డైనమిక్ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందించింది. రొమాంటిసిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ ఒక ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథాన్ని అందించడం ద్వారా చరిత్ర అధ్యయనాన్ని సుసంపన్నం చేసింది. అది భావావేశం, ఊహ మరియు మానవ అనుభవంలోని సంక్లిష్టతలకు గాఢమైన ప్రశంసలను అందిస్తుంది.

7.4. సంక్షిప్తంగా :

ఎన్‌లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ (జ్ఞానోదయ యుగం) 1450 నుండి 1700 వరకు విస్తరించి ఉంది. మధ్య యుగాల నుండి భౌగోళిక అన్వేషణ, విదేశీ విస్తరణ మరియు వాణిజ్య విప్లవం ద్వారా వర్గీకరించబడిన యుగానికి పరివర్తనను తెలియజేసింది. ఈ కాలం 18వ శతాబ్దపు మేధో విప్లవానికి పునాది వేసింది. దీనిని జ్ఞానోదయ యుగం అని పిలుస్తారు. ఈ

పరివర్తన దశ మధ్యయుగ పురాణాల చీకటిని పారద్రోలే మార్గదర్శక సూత్రంగా కారణాన్ని నొక్కిచెప్పి, మధ్యయుగ వేదాంత దృక్పథాల రూపాంతరాన్ని ఆధునిక హేతువాద దృక్పథాలుగా మార్చింది. ఇది మానవ జీవితం మరియు ఆలోచన యొక్క లౌకికీకరణను కలిగి ఉంటుంది. మతపరమైన మరియు సామాజిక అధికారులచే ప్రచారం చేయబడిన మోసానికి వ్యతిరేకంగా మార్గనిర్దేశక శక్తిగా ఉద్భవించింది. జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు, కారణం మరియు మానవతావాదం పట్ల నిబద్ధతతో నడిచారు. సాంప్రదాయ విధానాల నుండి వైదొలిగారు. రాజకీయ సంఘటనలకు మించి చరిత్ర యొక్క పరిధిని విస్తరించారు. వారు ఒక క్లిష్టమైన దృక్పథాన్ని స్వీకరించారు. సామాజిక పరిస్థితులు, ఆచారాలు మరియు సంస్కృతులను పరిశోధించారు. ప్రపంచ దృక్పథాలను చేర్చడానికి కథనాన్ని విస్తృతం చేశారు.

జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులు, అతీంద్రియ వివరణ యొక్క పరిమితులను తిరస్కరించారు. చారిత్రక విశ్లేషణకు సరికొత్త విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఆలోచనలు, సంస్థలు మరియు సంస్కృతుల చరిత్రపై వారి దృష్టి రాజకీయ మరియు రాజవంశ సంఘటనల యొక్క సంకుచిత దృక్పథం నుండి నిష్క్రమణను గుర్తించింది. కారణాన్ని స్వీకరించడం మరియు బహిర్గతం యొక్క తిరస్కరణ ఉపయోగకరమైన, సమగ్రమైన చారిత్రక రచనలను రూపొందించడానికి వారి ప్రయత్నాలకు మార్గనిర్దేశం చేసింది. వోల్టైర్, డేవిడ్ హ్యూమ్ మరియు గిబ్బన్ వంటి దార్శనికులు ప్రముఖ వ్యక్తులుగా ఉద్భవించారు. జ్ఞానోదయం సమయంలో చారిత్రక ఆలోచన యొక్క పరివర్తనపై చెరగని ముద్ర వేశారు.

రొమాంటిసిజం, జ్ఞానోదయం హేతువాదానికి విస్తీర్ణంలో ఉద్భవించింది. 18వ శతాబ్దం చివరిలో యూరోపియన్ ఆలోచన యొక్క ఆకర్షణీయమైన వ్యక్తీకరణగా మారింది. హేతువుపై విజయం సాధించి, ఊహాత్మక, వీరోచిత మరియు సుందరమైన ప్రదర్శనల ద్వారా భావోద్వేగాన్ని నొక్కి చెప్పడం ద్వారా ఇది నిష్క్రమణను గుర్తించింది. భావోద్వేగం వైపు గణనీయమైన మార్పుతో వర్ణించబడిన, రొమాంటిసిజం గతాన్ని కీర్తించింది. సంప్రదాయాలు, ఆచారాలు మరియు మర్యాదలను అధిక ప్రాధాన్యత కలిగి ఉంది. ఇది సాహిత్యం మరియు చరిత్ర మధ్య సన్నిహిత సంబంధాన్ని ఏర్పరుచుకుంది. వివిధ సాంస్కృతిక కోణాలపై శాశ్వత ముద్ర వేసింది.

రొమాంటిసిజం పితామహుడిగా గుర్తింపు పొందిన జీన్ జాక్వెస్ రూసో రొమాంటిసిజంలో ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకున్నాడు. అతని ప్రభావవంతమైన పుస్తకాలు "ది న్యూ హెలోయిస్" మరియు "ఎమిలే" అతనిని ముందుకు సాహిత్య వెలుగులోకి నడిపించాయి. "సోషల్ కాంట్రాక్ట్"లో వ్యక్తీకరించబడిన రూసో యొక్క రాజకీయ తత్వశాస్త్రం, సమకాలీన సమాజాన్ని మాత్రమే కాకుండా చారిత్రక ఆలోచనను కూడా ప్రభావితం చేసే జనరల్ విల్ అనే భావనను పరిచయం చేసింది. అతని ప్రత్యేక దృక్పథం జ్ఞానోదయ చరిత్రకారులచే గతం యొక్క ధిక్కార దృక్పథాన్ని సవాలు చేసింది. రొమాంటిసిస్ట్ విధానాన్ని సుసంపన్నం చేసింది.

ఇమ్మాన్యుయేల్ కాంట్, రొమాంటిసిస్ట్ తత్వశాస్త్రంలో కీలక వ్యక్తి. సిద్ధాంతం మరియు ఆదర్శవాద భావనలను సంశ్లేషణ చేయడం ద్వారా రొమాంటిక్ ఆదర్శవాదాన్ని స్వీకరించాడు. మానవ చర్యకు ఏకైక మార్గదర్శిగా కారణాన్ని తిరస్కరిస్తూ, కాంట్ భావోద్వేగం మరియు నైతికతకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు. అతని తత్వశాస్త్రం వ్యక్తివాదం మరియు మానవతావాదాన్ని సజావుగా ఏకీకృతం చేసింది. సామాజిక క్రమాన్ని నొక్కిచెప్పే సంపూర్ణ ప్రపంచ దృష్టికోణాన్ని ప్రదర్శించింది. కాంట్ యొక్క

రచనలు తాత్విక ఆలోచనలో రొమాంటిసిజం మరియు ఆదర్శవాదం యొక్క విలక్షణమైన మిశ్రమానికి మారాయి. కాంట్ యొక్క విశిష్ట వారసుడు హెగెల్ రొమాంటిక్ ఐడియలిజం యొక్క ప్రముఖ తత్వవేత్త అయ్యాడు. అతని చరిత్ర యొక్క తత్వశాస్త్రం, హెగెలియన్ మాండలికంలో లంగరు వేయబడింది. ప్రతి ఆలోచన సంబంధాల యొక్క అనుబంధంగా ఉండే మాండలిక ఉద్యమాన్ని నొక్కి చెప్పింది. థీసిస్, యాంటిథెసిస్ మరియు సింథసిస్ సూత్రంలో సంగ్రహించబడిన వ్యతిరేకతల యొక్క ఘర్షణ మరియు కలయిక ఆలోచనలు, విషయాలు మరియు సంఘటనల అభివృద్ధి మరియు పరిణామాన్ని నియంత్రిస్తుంది. హెగెల్ యొక్క లోతైన అంతర్దృష్టులు రొమాంటిక్ ఐడియలిజం యొక్క చట్రంలో చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్క అవగాహనను రూపొందించాయి.

7.5. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1) 18వ శతాబ్దంలో ఎన్‌లైట్మెంట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చరిత్ర రచనలో ఎలాంటి విప్లవాత్మక మార్పులు ప్రవేశపెట్టింది?
2) 19వ శతాబ్దంలో రొమాంటిసిజం చారిత్రక రచనలను ఏ విధాలుగా ప్రభావితం చేసింది మరియు పునర్నిర్వచించబడింది?

7.6. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Collingwood, R.G : The Idea of History
2) Philips, C.H. : Historians of Indian, Pakistan and Ceylon.
3) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
4) Subrhmanyam, N : Historiography

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 8

ఆధునిక చారిత్రక రచన యొక్క సంప్రదాయాలు - పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

లక్ష్యము :

పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీలోని చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

8.1. పరిచయం

8.2. పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

8.3. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

8.4. సంక్షిప్తంగా

8.5. మాదిరి ప్రశ్నలు

8.6. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

8.1. పరిచయం :

పాజిటివిజం, రొమాంటిసిజంకు ప్రతిస్పందిస్తూ అనుభావిక మరియు గమనించదగిన దృగ్విషయాలను నొక్కి చెప్పింది. ప్రదర్శించదగిన సాక్ష్యాల ఆధారంగా ఇది చరిత్ర యొక్క శాస్త్రీయ, కారణ అవగాహన కోసం ఉద్దేశించబడింది. పాజిటివిస్ట్ చరిత్రకారులు వాస్తవాల మధ్య సంబంధాలను గుర్తించడం మరియు శాశ్వత క్రమాన్ని ఏర్పాటు చేయడంపై దృష్టి సారించారు. చరిత్రను "సామాజిక భౌతిక శాస్త్రం"గా మార్చారు. పాజిటివిజం, మానవ అనుభవం ఆధారంగా ఒక తత్వశాస్త్రంగా ఉంచబడింది. ఇది చారిత్రక సంఘటనలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అంచనా వేయడానికి శాస్త్రీయ చట్టాలకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

మార్క్సిజం మానవ సమాజం గురించి అనేక పరిశీలనలు, అంతర్‌దృష్టులు మరియు సత్యాలను సంగ్రహిస్తుంది. చరిత్ర యొక్క ఆర్థిక వివరణ ద్వారా సమాజాల నిర్మాణంకు సంబంధించి గణనీయమైన ప్రకటనలను అందిస్తుంది. ఇంకా మార్క్సిజం ప్రభావం సైద్ధాంతిక రంగాలకు మించి విస్తరించింది. ఇది మేధావులు, పండితులు, చరిత్రకారులు మరియు రాజకీయ నాయకులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపుతుంది. పాజిటివిజం, మార్క్సిజం చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడంలో ప్రత్యేకమైన దృక్కోణాలను అందిస్తాయి.

8.2. పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

పాజిటివిజం, రొమాంటిసిజంకు ప్రతిస్పందనగా ఉద్భవించింది. తాత్విక ఆలోచనలో ఒక విభిన్నమైన మార్పును గుర్తించింది. అనుభావిక మరియు పరిశీలించదగిన దృగ్విషయాలపై ఆధారపడిన కొత్త ఆలోచన పాఠశాలగా ఉద్భవించింది. ఊహాగానాల కంటే ప్రదర్శించదగిన సాక్ష్యాలపై ఆధారపడిన తాత్విక వ్యవస్థగా, పాజిటివిజం మానవ జ్ఞానాన్ని మానవ అనుభవంతో సమానం చేయడానికి ప్రయత్నించింది. శాస్త్రీయ చట్టాలను అవగాహన సాధనంగా నొక్కి చెప్పింది. పాజిటివిజం

యొక్క ముఖ్యాంశం వాస్తవాల మధ్య వివేచనాత్మక సంబంధాలలో ఉంది. వివిక్త సంఘటనల కంటే వాస్తవాల యొక్క పరస్పర అనుసంధానం మరియు శాశ్వత క్రమానికి ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది.

చరిత్రకు దాని వినియోగంలో పాజిటివిజం ఉద్దేశ్యాలను వెలికితీసేందుకు మరియు చారిత్రక సంఘటనల ప్రక్రియను వివరించడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. భవిష్యత్తును అంచనా వేసే ఉద్దేశ్యంతో చరిత్ర దిశను గుర్తించింది. క్లిష్టమైన, విశ్లేషణాత్మక పద్ధతిని ఉపయోగించడం ద్వారా చారిత్రక వాస్తవాలు కఠినంగా నిర్ధారించబడ్డాయి. సంఘటనల మధ్య కారణ సంబంధాలను ఏర్పరచడం ద్వారా ప్రేరణా చట్టాలు రూపొందించబడ్డాయి. పాజిటివిజం చరిత్రను “సోషల్ ఫిజిక్స్” రూపంగా మార్చడానికి ప్రయత్నించింది. చరిత్రను సైన్స్ రంగంలోకి చేర్చింది. పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క లక్ష్యాలలో చరిత్రను వేదాంతశాస్త్రం మరియు మెటాఫిజిక్స్ ప్రభావం నుండి విముక్తి చేయడం, చారిత్రక వాస్తవాలను నిర్ధారించడం, చారిత్రక సంఘటనల మధ్య సంబంధాలను నియంత్రించే నియమాలను కనుగొనడం మరియు సమాజ అధ్యయనానికి చారిత్రక చట్టాలను వర్తింపజేయడం వంటివి ఉన్నాయి.

సాంఘిక శాస్త్రవేత్తలు మరియు అనుభవవాదులుగా వర్గీకరించబడిన సానుకూలవాదులు. ప్రతి వాస్తవం లేదా సంఘటనకు ఒక కారణం ఉందనే నమ్మకంతో పనిచేసేవారు. వారు చారిత్రిక వాస్తవాలను నిశితంగా సేకరించారు. సంఘటనల మధ్య కారణ సంబంధాలను స్థాపించడానికి వాటిని పునాది అంశాలుగా ఉపయోగించారు. పాజిటివిస్ట్ విధానంలో చరిత్ర యొక్క సమగ్ర తత్వశాస్త్రాన్ని నిర్మించడానికి చారిత్రక వాస్తవాలను వివరించారు. గతిశీలక అవగాహన కంటే చరిత్ర యొక్క ముఖ్యాంశాలపై దృష్టి సారించారు. డార్వినిజం నుండి ప్రేరణ పొంది, పాజిటివిజం చారిత్రిక ప్రక్రియలు సహజ ప్రక్రియలతో సమానంగా ఉండాలనే ఆలోచనతో తనకుతాను సమలేఖనం చేసి, పురోగతిని చారిత్రక అధ్యయనానికి కేంద్ర ఇతివృత్తంగా మార్చింది. చారిత్రక వివరణకు సహజ విజ్ఞాన పద్ధతులను ఉపయోగించడంలో పాతుకుపోయిన ఈ విధానం, చారిత్రక దృగ్విషయాల యొక్క క్రమబద్ధమైన అన్వేషణ మరియు అవగాహనకు అనుకూలవాద నిబద్ధతను ఉదహరించింది.

చారిత్రక పద్ధతి :

పాజిటివిస్ట్‌లు చారిత్రక పరిశోధనకు ఫిలోలాజికల్ క్రిటిసిజం అని పిలిచే ఖచ్చితమైన విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టారు. ఇందులో రెండు ముఖ్యమైన కార్యకలాపాలు ఉన్నాయి. మొదటిది, మూలాధారాల విశ్లేషణలో చారిత్రక మూలాలను వాటి భాగాలుగా విభజించి, చరిత్రకారులు వివిధ భాగాల విశ్వసనీయతను గుర్తించేందుకు వీలు కల్పించారు. రెండవది, అంతర్గత విమర్శ మూలాధారాల యొక్క అత్యంత విశ్వసనీయమైన భాగాలను కూడా కఠినమైన పరిశీలనకు గురిచేసింది. చరిత్ర రచయిత యొక్క దృక్పథం వాస్తవాల ప్రదర్శనను ఎలా ప్రభావితం చేసిందో మరియు పక్షపాతానికి వ్యతిరేకంగా కూడా కాపాడుతుంది. ఈ క్లిష్టమైన పద్ధతి, ముఖ్యంగా లివికి నీబుర్ చికిత్స ద్వారా ఉదహరించబడింది. ఇది జర్మనీలో మూలం తీసుకుంది. తరువాత ఫ్రాన్స్ మరియు ఇంగ్లాండ్‌లకు వ్యాపించింది.

అయితే పాజిటివిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ గణనీయమైన పరిమితులను ఎదుర్కొంది. ఇది సార్వత్రిక చరిత్ర యొక్క ఆదర్శం కంటే మోనోగ్రాఫిక్ చరిత్రకు ప్రాధాన్యతనిచ్చింది. విస్తృత దృక్పథం యొక్క వ్యయంతో సూక్ష్మ చరిత్రపై విస్తృతంగా దృష్టి సారించింది. పాజిటివిస్ట్ చరిత్రకారులు తమను తాము అంతర్గతంగా పరిమితం చేసుకున్నారు. చరిత్రను కేవలం వాస్తవాల అధ్యయనానికి తగ్గించారు. శాస్త్రీయ మరియు చారిత్రక వాస్తవాల మధ్య తప్పుడు సారూప్యతతో వారు తప్పుదారి పట్టించారు. మానవులను గినియా పందులుగా తప్పుగా భావించారు. చారిత్రక వాస్తవాలను వివరించడం అనివార్యమైనప్పటికీ, పాజిటివిజం

చరిత్రను ప్రాథమికంగా రాజకీయ చరిత్రతో గుర్తించింది. కళ, మతం, తత్వశాస్త్రం, సైన్స్ మరియు నైతికత వంటి కీలకమైన అంశాలను విస్మరించింది. ఈ పరిమితులు ఉన్నప్పటికీ, పాజిటివిజం రొమాంటిసిజం కంటే గణనీయమైన పురోగతిని సూచిస్తుంది.

రొమాంటిసిజం మరియు పాజిటివిజం పోలిక :

రొమాంటిసిజం మరియు పాజిటివిజం చారిత్రక అభివృద్ధిలో విభిన్న దశలను సూచిస్తాయి. దీనికి విరుద్ధంగా గొప్ప అధ్యయనాన్ని అందిస్తాయి. రొమాంటిసిజం చారిత్రక పనిని సంచలనాత్మకతతో నింపింది. అయితే పాజిటివిజం మరింత శాస్త్రీయ విధానాన్ని లక్ష్యంగా చేసుకుంది. రొమాంటిసిజం అసాధారణమైన వాస్తవాలను ఎంపిక చేసింది. అయితే పాజిటివిజం అన్ని వాస్తవాలను పరిగణించింది. రొమాంటిసిజం చరిత్రను స్వచ్ఛమైన కళగా చూసింది. పాజిటివిజం దానిని పరస్పర సామాజిక కారకాల పరస్పర చర్యగా చిత్రీకరించింది. రొమాంటిసిజం పరిణామాలపై దృష్టి పెట్టింది. అయితే పాజిటివిజం కారణాలను నొక్కి చెప్పింది. రొమాంటిసిజం ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిత్వాలను జరుపుకుంది. పాజిటివిజం హీరో ఆరాధనను తిరస్కరించింది. రొమాంటిసిజం విలువలు, ఆలోచనలు మరియు భావనలను గౌరవిస్తుంది. పాజిటివిజం జాతులు, సమాజాలు మరియు ధోరణులను మెచ్చుకుంది. వైరుధ్యంగా కనిపించినప్పటికీ ఈ రెండు విధానాలు పరస్పరం పరిపూరకరమైనవి. ప్రతి ఒక్కటి చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రత్యేకమైన దృక్కోణాలను అందించాయి.

ఆగస్టే కామ్టే (1798 - 1857) :

అగస్టే కామ్టే, ఒక ఫ్రెంచ్ గణిత శాస్త్రజ్ఞుడు-తత్వవేత్త. కామ్టే పాజిటివిజం యొక్క పునాది వ్యక్తిగా నిలుస్తాడు మరియు తరచుగా సామాజిక శాస్త్ర పితామహుడిగా పరిగణించబడ్డాడు. జనవరి 19న మెంట్‌పెల్లియర్‌లో 1798లో సివిల్ సర్వెంట్ కుటుంబంలో జన్మించిన కామ్టే పారిస్లోని ప్రతిష్టాత్మకమైన ఎకోల్ పాలిటెక్నిక్‌లో తన విద్యను అభ్యసించాడు. అక్కడ అతను శిక్షణ పొందిన గణిత శాస్త్రజ్ఞుడిగా రాణించాడు. పాలిటెక్నిక్ డైరెక్టర్‌తో విభేదాల కారణంగా అతను ఒక దశాబ్దం పాటు తన అల్మా మేటర్‌కు సేవ చేయడంతో అతని కెరీర్ మలుపు తిరిగింది. అధైర్యపడకుండా, కామ్టే చరిత్ర మరియు సామాజిక శాస్త్రంపై తన ఆలోచనలను క్రమబద్ధీకరించడానికి తనను తాను అంకితం చేసుకున్నాడు. అతని యువ ఆరాధన, బెంజమిన్ ఫ్రాంక్లిన్ మరియు ఆదర్శధామ సోషలిస్ట్ సెయింట్ సైమన్‌కు కార్యదర్శిగా అతని అనుభవం నుండి ప్రేరణ పొందాడు.

కామ్టే యొక్క ముఖ్యమైన రచనలలో "సమాజాన్ని పునర్వ్యవస్థీకరించడానికి అవసరమైన శాస్త్రీయ రచనల ప్రణాళిక" (1822), అతని పాజిటివిస్ట్ తత్వశాస్త్రం యొక్క చార్టర్గా పరిగణించబడుతుంది. 1830 మరియు 1842 మధ్య వ్రాయబడిన అతని ఐదు సంపుటాల పాజిటివిస్ట్ ఫిలాసఫీ ఉన్నాయి. "పాజిటివిస్ట్ ఫిలాసఫీ" (1851-1854) కేవలం నాలుగు సంవత్సరాలలో అతని సామాజిక సిద్ధాంతాలను మరియు ఆదర్శవంతమైన సామాజిక ప్రణాళికను వివరిస్తుంది.

కామ్టే యొక్క శాస్త్రాల వర్గీకరణ తీవ్ర ప్రభావాలను కలిగి ఉంది. హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్ యొక్క "సింథటిక్ ఫిలాసఫీ" తర్వాత రెండవ స్థానంలో నిలిచింది. అతను సామాజిక శాస్త్రాన్ని పరాకాష్టగా ఉంచి, వాటి విషయానికి సంబంధించిన సరళత మరియు సాధారణతను తగ్గించడం ఆధారంగా శాస్త్రాలను వర్గీకరించాడు. కామ్టే ప్రకారం, ప్రతి శాస్త్రం మునుపటి ఫలితాల ఆధారంగా నిర్మించబడింది. సామాజిక శాస్త్రం శాస్త్రీయ పరిణామం యొక్క పరాకాష్టను సూచిస్తుంది. ఇది సమాజంలోని శాస్త్రాన్ని ప్రకాశవంతం చేసింది. సామాజిక జీవితంలోని సంక్లిష్ట దృగ్విషయాలు, శాస్త్రీయ పద్ధతికి చివరిగా లొంగిపోయి,

అభివృద్ధి క్రమాన్ని ప్రదర్శించాయి.

మానవాళి అభివృద్ధిలో మూడు దశలను గుర్తించడంలో కామ్టే యొక్క ముఖ్యమైన సహకారం ఉంది. థియోలాజికల్ స్టేజ్, మెటాఫిజికల్ స్టేజ్ మరియు పాజిటివిస్ట్ స్టేజ్. థియోలాజికల్ స్టేజ్ అనేది అన్ని సమస్యలను దైవిక ఆదేశాల ద్వారా వివరిస్తుంది. ఇక్కడ నక్షత్రాలు దేవుళ్ళు లేదా దేవతల రథాలుగా పరిగణించబడతాయి. ఈ దశలో సైనిక జీవితం ఆధిపత్యం చెలాయించింది. మెటాఫిజికల్ స్టేజ్ దృగ్విషయాన్ని వివరించడానికి మెటాఫిజికల్ నైరూప్యతలపై ఆధారపడి వేదాంతాన్ని విజయవంతం చేసింది. ప్రకృతి ఒక శక్తివంతమైన కారకంగా ఉద్భవించింది మరియు చట్టపరమైన రూపం ఈ దశలో ఆధిపత్యం చెలాయించింది.

పాజిటివిస్ట్ దశ ఖచ్చితమైన పరిశీలన, పరికల్పన మరియు ప్రయోగాన్ని నొక్కి చెబుతూ పరాకాష్టగా గుర్తించబడింది. సాంఘిక దృగ్విషయాలు సహజ కారణం మరియు ప్రభావం ద్వారా వివరించబడ్డాయి. 'దేవుని సంకల్పం' నుండి శాస్త్రీయ చట్టాలకు మారాయి. పారిశ్రామిక వృద్ధి ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది. చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్క అనివార్యమైన మరియు తిరుగులేని పురోగతిని సూచిస్తుంది.

కామ్టే యొక్క పని సమాజం యొక్క శాస్త్రీయ అధ్యయనాన్ని విప్లవాత్మకంగా మార్చింది. అత్యున్నత శాస్త్రంగా సోషియాలజీ యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది. మానవ ఆలోచన మరియు పదార్థం యొక్క చారిత్రక పరిణామాన్ని వివరించడానికి మూడు దశల చట్టాన్ని పరిచయం చేసింది.

8.3. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

సైంటిఫిక్ సోషలిజం వ్యవస్థాపకుడిగా గుర్తింపు పొందిన కార్ల్ మార్క్స్ మే 5, 1818న యూదు తల్లిదండ్రులకు జన్మించారు. చరిత్ర మరియు తత్వశాస్త్రాన్ని అధ్యయనం చేసిన తరువాత, అతను 1841లో జెనా విశ్వవిద్యాలయం నుండి డాక్టరేట్ పొందాడు. హెగెల్ ప్రభావంతో మార్క్స్ తన రాడికల్ హిస్టరీ ఫిలాసఫీని అభివృద్ధి చేశాడు. ఇది విప్లవ ఉద్యమాలలో అతని ప్రమేయానికి దారితీసింది. తదనంతరం దేశద్రోహం అభియోగం మోపబడి, అతను జర్మనీ నుండి బహిష్కరించబడ్డాడు. లండన్‌లో ఆశ్రయం పొందాడు. తన ప్రవాస సమయంలో మార్క్స్ "జర్మన్ ఐడియాలజీ" (1846), "పావర్టీ ఆఫ్ ఫిలాసఫీ" (1847), "కమ్యూనిస్ట్ మానిఫెస్టో" (1848) మరియు "దాస్ క్యాపిటల్" వంటి ప్రభావవంతమైన రచనలను రూపొందించాడు. ఇవన్నీ ప్రపంచ దృష్టిని ఆకర్షించాయి. ఫ్రెడ్రిక్ ఎంగెల్స్ ఒక సంపన్న పత్తి తయారీదారు కుమారుడు. ఈ సవాలు సమయంలో మార్క్స్ యొక్క సహాయక స్నేహితుడిగా కీలక పాత్ర పోషించాడు. గ్లోబల్ ఆలోచనపై మార్క్స్ యొక్క శాశ్వత ప్రభావం మరియు సమాజాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో అతని గాఢమైన కృషి మార్క్సిజం యొక్క అధ్యయనాన్ని ఒక అనివార్య సాధనగా చేస్తాయి.

జ్ఞానోదయం నుండి మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం వరకు యూరోపియన్ మేధావులలో స్థానం పొందిన మార్క్స్ మరియు ఎంగెల్స్ మానవ పురోగతిపై వారి భాగస్వామ్య విశ్వాసంతో ఇతరులతో ఐక్యమయ్యారు. ఏది ఏమయినప్పటికీ పురోగతి వెనుక ఉన్న చోదక శక్తి ఉత్పత్తి విధానంలో ఉందని వారి వాదన. చరిత్ర రచనపై వారి గాఢమైన ప్రభావం మార్క్సిజం యొక్క ప్రధాన సిద్ధాంతమైన మాండలిక భౌతికవాదం నుండి వచ్చింది. ఈ సిద్ధాంతంకు మానవ చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి వ్యక్తుల ఉత్పాదక కార్యాచరణపై దృష్టి పెట్టడం అవసరం అనే నమ్మకం ఉంది. మార్క్సిస్టుల ప్రకారం, వస్తు ఉత్పత్తి యొక్క శక్తులు

మరియు సంబంధాలలో మార్పులు వర్గ వైరుధ్యాలను ప్రారంభిస్తాయి. ఏ సమాజమైనా అభివృద్ధి చెందుతాయి. ఆ విధంగా మార్క్స్ మరియు ఎంగెల్స్ ఉత్పత్తి విధానంపై విచారణను ప్రోత్సహించడం ద్వారా మరియు ప్రాథమిక సామాజిక అస్తిత్వంగా వర్గ విశ్లేషణను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా చారిత్రక అధ్యయనాలకు గణనీయమైన సహకారం అందించారు.

మార్క్సిజం ప్రభావం దాని అనుచరులకు మించి విస్తరించింది. ఇది మార్క్సిస్టులు మరియు మార్క్సిస్టులు కాని ఇద్దరికీ ప్రయోజనం చేకూరుస్తుంది. సామాజిక శాస్త్రవేత్త మాక్స్ వెబర్ మరియు చరిత్రకారుడు సి.ఎ.బార్డ్ వంటి పండితులు మార్క్స్ కు తమ ఋణత్వాన్ని బహిరంగంగా అంగీకరించారు. తరువాతి సమూహం మరింత గొప్ప ప్రయోజనాలను పొందవచ్చని సూచించింది. ఉత్పత్తి విధానాన్ని పరిశీలించడం మరియు వర్గ విశ్లేషణను ఉపయోగించడం అనే ఆలోచనలు చారిత్రక పరిశోధనలో ఎంతగా పాతుకుపోయాయి.ఈనాడు పండితులు మార్క్సిస్ట్ ఆలోచనకు తమ ప్రత్యేక రుణాన్ని గుర్తించడంలో తరచుగా నిర్లక్ష్యం చేస్తారు.

రాజకీయ, సామాజిక మార్పులను, ముఖ్యంగా చారిత్రక పరివర్తనలను విశదీకరించడానికి విశ్లేషణాత్మక మరియు పునర్నిర్మాణ సాధనంగా విస్తృతంగా ఉపయోగించబడిన మిగులు విలువ భావన ఈ పునాది సిద్ధాంతాలకు అవసరమైన పూరకంగా చెప్పవచ్చు. మార్క్సిజం యొక్క సందేహాస్పదమైన ఇంకా ఊహాజనిత అనువర్తనాలు గణనీయమైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తాయి. ఎందుకంటే చారిత్రక భౌతికవాదం గతాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి విలువైన పద్ధతిని అందిస్తుంది. మార్క్సిజంలో చారిత్రక విశ్లేషణ యొక్క కీలకమైన అంశం. చారిత్రక ప్రక్రియలను అర్థం చేసుకోవడానికి సానుకూల సహకారంగా నిలుస్తుంది. ఇది సహజ శాస్త్రం యొక్క ఖచ్చితత్వంతో ప్రజానీకాన్ని ప్రభావితం చేసే సామాజిక పరిస్థితులను మరియు ఈ పరిస్థితులలో అభివృద్ధి చెందుతున్న మార్పులను నిశితంగా పరిశీలించడానికి చరిత్రకారులకు అధికారం ఇచ్చింది.

మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారుల నుండి మరియు ఆరోపించిన మార్క్సిస్ట్ దేశాలతో ముడిపడి ఉన్న ప్రచారకుల చరిత్రల నుండి అతను "విసుగు పుట్టించే చెత్త" అని పేర్కొన్నప్పటికీ, ఈ రోజు అత్యంత ఉత్తేజపరిచే కొన్ని చారిత్రక రచనలు మార్క్సిస్టులుగా బహిరంగంగా గుర్తించే పండితుల నుండి వచ్చినట్లు కాదనలేనిది అని ఆర్థర్ మార్విక్ వాదించాడు. చరిత్ర రచనపై మార్క్సిజం ప్రభావం ఉద్దీపన మరియు విముక్తి, రంగంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న వివిధ సవాళ్ళను పరిష్కరించడం. 19వ శతాబ్దం చివరి నుండి మార్క్స్ ప్రభావం చారిత్రక ప్రచురణల యొక్క అనేక అంశాలలో స్పష్టంగా ఉంది.

భౌతికవాద భావన యొక్క ఒక ముఖ్య సహకారం చరిత్రలో కారణ వివరణలను సులభతరం చేయడం. 20వ శతాబ్దపు చరిత్రలో గణనీయమైన పురోగతిని సాధించిన ప్రముఖ ఫ్రెంచ్ మరియు అమెరికన్ చరిత్రకారుల వివరణాత్మక రచనలను పరిశీలించడం ద్వారా దీనిని ఉదహరించవచ్చు. చార్లెస్ ఎ.బార్డ్, ఉదాహరణకు అమెరికన్ రాజ్యాంగం మరియు జెఫెర్సోనియన్ ప్రజాస్వామ్యం యొక్క ఆర్థిక కారణాలను పరిశోధించారు. ఫ్రెంచ్ విప్లవం సమయంలో మరియు అమెరికన్ రాజ్యాంగంలో మనిషికి ప్రకటించబడిన హక్కులు మానవ స్వభావం గురించి శాశ్వతమైన సత్యాలు కాదని, భూస్వామ్య ఆంక్షల రద్దు మరియు స్వేచ్ఛా పోటీని నెలకొల్పాలని ఉద్భవిస్తున్న వాణిజ్య సమూహాలు చేసిన డిమాండ్ల నేపథ్యంలో బాగా అర్థం చేసుకోవచ్చని అతను వాదించాడు. బార్డ్ ప్రకారం ఈ ప్రసిద్ధ పత్రాలు ఆర్థిక వ్యవహారాలలో తరగతి ప్రయోజనాలను ప్రతిబింబిస్తాయి.

అదేవిధంగా జీన్ జౌర్స్ మరియు ఆల్బర్ట్ మాథీజ్ వంటి ఫ్రెంచ్ విప్లవం యొక్క మార్క్సిస్ట్ వ్యాఖ్యాతలు, తిరుగుబాటుకు ప్రధాన చోదక శక్తులుగా పేదరికం, కష్టాలు మరియు ఆర్థిక బాధల గురించి ప్రబలంగా ఉన్న కథనాలను సవాలు చేశారు. ఆర్థికం నుండి రాజకీయ మరియు సామాజిక రంగాల వరకు తన ఆధిపత్యాన్ని విస్తరించాలనే లక్ష్యంతో విశ్వాసం ఉన్న బూర్జువా వర్గం విప్లవాన్ని ప్రేరేపించిందని వారు పేర్కొన్నారు. మునుపటి వర్ణనలకు విరుద్ధంగా మాథీజ్ విప్లవం కులీనవర్గం మరియు బూర్జువాల మధ్య పోరాటంగా ప్రారంభమైందని, చివరికి పెట్టుబడిదారులు మరియు శ్రామిక వర్గాల మధ్య సంఘర్షణగా పరిణమించిందని సూచించాడు. ఈ రివిజనిస్ట్ దృక్పథం పురాతన పాలన యొక్క కాలం చెల్లిన నిర్మాణాలను కూల్చివేయాలని కోరుతూ పెరుగుతున్న తరగతి విప్లవాత్మక పాత్రను నొక్కి చెప్పింది.

ఫ్రెంచ్ విప్లవం యొక్క ప్రముఖ చరిత్రకారుడు జార్జెస్ లెఫెబ్రే, ఆర్థిక చరిత్రకారుడిగా అతని కఠినమైన విధానం మరియు ద్వంద్వ నైపుణ్యం కోసం నిలుస్తాడు. లెఫెబ్రే మార్క్సిజం యొక్క ఒక రూపాన్ని దాని స్వేచ్ఛా స్వభావంతో స్వీకరించాడు. విప్లవోద్యమంలో రైతాంగానికి సరైన మరియు స్వయంప్రతిపత్తిగల పాత్రను కేటాయించడంలో అతని ప్రత్యేక సహకారం ఉంది. డేవిడ్ మెక్‌లెల్లన్ ప్రకారం తీవ్రమైన సామాజిక సంఘర్షణల కాలంలో చరిత్ర యొక్క మార్క్సిస్ట్ వ్యాఖ్యానం ప్రకాశవంతంగా ప్రకాశిస్తుంది. లెఫెబ్రే యొక్క అంతర్దృష్టులు ముఖ్యంగా ఫ్యూడలిజం నుండి పెట్టుబడిదారీ విధానం మరియు ఐరోపా సామ్రాజ్యవాదం యొక్క గతిశీలత వంటి కీలక చారిత్రక పరివర్తనల గురించి మన గ్రహణశక్తిని సుసంపన్నం చేశాయి.

ఫ్యూడల్ పరిమితుల రద్దు మరియు ఆర్థిక వ్యవహారాల్లో స్వేచ్ఛా పోటీని నెలకొల్పడం కోసం ఉద్భవిస్తున్న వాణిజ్య సమూహాల డిమాండ్లలో వాటిని సందర్భోచితంగా ఉంచడం ద్వారా వాటి ప్రాముఖ్యతను అర్థం చేసుకోవడం అవసరమని బార్డ్ సూచిస్తున్నారు. ఈ భౌతికవాద వివరణ ప్రజానీకాన్ని ప్రభావితం చేసే సామాజిక పరిస్థితులను మరియు ఆ పరిస్థితుల్లో అభివృద్ధి చెందుతున్న మార్పులను పరిశీలించడానికి ఖచ్చితమైన లెన్స్‌ను అందిస్తుంది.

చారిత్రక అధ్యయనాల అభివృద్ధి దృక్కోణం నుండి మార్క్స్ మరియు ఎంగెల్స్ అనేక కారణాల వల్ల ప్రాముఖ్యతను పొందారు. చరిత్ర గురించి వారి భావన దానిని సమాజం యొక్క అధ్యయనంగా మార్చింది. సాంఘిక శాస్త్రవేత్తలలో ఆధునిక అవగాహనకు అనుగుణంగా ఉంది. మానవ సారాంశం అన్ని సామాజిక సంబంధాల సమిష్టి అని థీసిస్‌లో మార్క్స్ చేసిన ప్రకటన మానవ ఉనికిని సమాజంతో క్లిష్టంగా ముడిపడి ఉందని చూడటానికి పునాది వేసింది. చరిత్రను దాని విభిన్న వ్యక్తీకరణలలో సామాజిక దృగ్విషయాలను అధ్యయనం చేసింది. ఈ దృక్పథం చారిత్రక విశ్లేషణలో అంతర్లీనంగా ఉన్న సామాజిక కోణాలను నొక్కి చెబుతుంది.

క్రమానుగత సంఘటనల యొక్క వివరణాత్మక, ఆకారరహిత మరియు ఉద్దేశ్యరహిత ఖాతాకు మించి పరిణామం చెందినప్పుడు చారిత్రక అధ్యయనం యొక్క పరివర్తన సంభవించింది. హెగెల్ యొక్క చరిత్ర యొక్క తత్వశాస్త్రం. ఇది రాజ్య పాత్రను ఎక్కువగా నొక్కిచెప్పింది. రాంకే వంటి మెజారిటీ చరిత్రకారులకు రాజకీయ చరిత్రపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి పెట్టడానికి మార్గనిర్దేశం చేసింది. ఏది ఏమైనప్పటికీ భౌతికవాద భావన యొక్క ఆవిర్భావం, ముఖ్యంగా చరిత్ర యొక్క ఆర్థిక వివరణ, రాజ్యాన్ని నేపథ్యానికి మార్చింది. ఆర్థిక శక్తులను తెరపైకి తెచ్చింది. ఈ నమూనా మార్పు వ్యక్తిగత పాలకులు మరియు రాజ్య కార్యకలాపాల నుండి చారిత్రక ఆసక్తిని దారి మళ్ళించింది. సాధారణ ప్రజల యొక్క పెద్ద వర్గాలను, ప్రత్యేకించి ఆర్థిక మరియు సామాజిక చరిత్ర రంగాలలో ఆవరించింది.

సమాజంపై ఆర్థిక పరిణామాల యొక్క నిర్ణయాత్మక ప్రభావం యొక్క పెరుగుతున్న సాక్షాత్కారం ఆర్థిక చరిత్ర యొక్క వేగవంతమైన అభివృద్ధికి దోహదపడింది. ఆర్థిక మరియు జనాభా గణాంకాలు పెరుగుతున్న లభ్యత ద్వారా సహాయపడింది. 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో ఆర్థిక చరిత్ర ఇంగ్లాండ్, ఫ్రాన్స్ మరియు అమెరికాలో సంస్థాగత గుర్తింపు పొందింది. ఇది జార్జ్ అన్విన్ మరియు జె.హెచ్. క్లాఫమ్ వంటి విద్వాంసుల ముఖ్యమైన రచనలకు దారితీసింది. జీవితంలోని ఈ రెండు కోణాల అంతర్లీనంగా పెనవేసుకోవడం ద్వారా ఆర్థిక చరిత్ర నుండి సామాజిక చరిత్రకు పరివర్తన అనేది సహజమైన పురోగతి. సామాజిక చరిత్ర రచనపై మార్క్సిజం నుండి ప్రత్యక్ష ప్రభావం స్పష్టంగా స్థాపించబడనప్పటికీ, బ్రిటన్‌లో దాని నిర్మాణంలో ఫాబియన్ సోషలిస్టులు మరియు ఉదారవాద-రాడికల్ మేధావులు కీలక పాత్ర పోషించారు. ఎలీ హాలేవీ, జె.ఎల్. హమ్మండ్, బార్బరా హమ్మండ్, జి.డి.హెచ్. కోల్, రేమండ్ పోస్ట్‌గేట్ మరియు ఆర్.హెచ్ టావ్నీ వంటి వ్యక్తులు సామాజిక చరిత్ర రంగాన్ని సుసంపన్నం చేశారు.

ఆధునిక చరిత్ర రచనపై మార్క్సిజం ప్రభావం బహుజనుల పాత్రపై నొక్కి చెప్పడంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. పవిత్ర కుటుంబం చరిత్రలో ప్రజల ప్రముఖ పాత్రకు సంబంధించి కీలకమైన స్థానాన్ని రూపొందించింది. ముఖ్యంగా విప్లవాత్మక యుగాలలో ఉచ్చరించబడింది. సామాజిక పురోగమనం విస్తరిస్తున్న కొద్దీ జనాల ప్రభావం విస్తరిస్తుంది. చరిత్రలో 'మహానుభావుడు'పై సాంప్రదాయక దృష్టిని కప్పివేస్తుంది మరియు 'మహా అనేకుల' కథను నొక్కి చెబుతుంది. చరిత్రను సమాజం యొక్క అధ్యయనంగా భావించడం ఇటీవల సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలకు దారితీసింది. ఇది సమాజంలోని గతంలో నిర్లక్ష్యం చేయబడిన విభాగాలను పరిశోధిస్తుంది.

'మొత్తం చరిత్ర' అనే భావన మార్క్సిస్ట్ దృక్పథం నుండి ఉద్భవించింది. ఇది భౌతిక ఉత్పత్తి విధానాలు మానవ జీవితంలోని అన్ని అంశాలను ప్రభావితం చేస్తాయని పేర్కొంది. మార్క్సిజం కళ, ఆలోచనలు, రాజకీయాలు మరియు ఆర్థిక శాస్త్రం యొక్క పరస్పర అనుసంధానాన్ని నొక్కిచెప్పే 'పూర్తి చరిత్ర' అని ఇప్పుడు పిలువబడే దానికి మార్గదర్శక సూత్రంగా పనిచేస్తుంది. ఫ్రాన్సులో హెన్రీ బెర్ వంటి పండితులు, 1900లో రివ్యూ ఆఫ్ హిస్టారికల్ సింథసిస్ అనే పత్రిక ద్వారా స్థాపించాడు. సమాజంలోని అన్ని మానవ కార్యకలాపాలను సంశ్లేషణ చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు. అదేవిధంగా ఫ్రాన్స్‌లో, లూసీన్ ఫెబ్రే మరియు మార్క్ బ్లాచ్ వారి జర్నల్ అన్నల్స్ ద్వారా మరింత 'మొత్తం' మరియు మానవీయ చరిత్రను ఊహించారు.

మార్క్సిస్ట్ తత్వశాస్త్రం యొక్క ప్రధాన అంశం మాండలిక భౌతికవాదం. ఇది మానవ జీవితంలో మారుతున్న భౌతిక పరిస్థితులను పరిశీలించడం ద్వారా చారిత్రక ప్రక్రియ యొక్క సారాంశాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ది హోలీ ఫ్యామిలీలో, మార్క్స్ మరియు ఎంగెల్స్ "చరిత్ర అనేది మనిషి తన లక్ష్యాలను అనుసరించే కార్యకలాపం తప్ప మరొకటి కాదు" అని నొక్కిచెప్పారు. ఈ కార్యాచరణ యొక్క మూలం ఆర్థికమైనది. ఆర్థిక నిర్ణాయకవాదం ఒక ముఖ్య భాగం. భౌతిక ఉత్పత్తి మానవ చరిత్రకు ఆధారం అని నొక్కి చెబుతుంది మరియు ఏదైనా చారిత్రక కాలాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి దాని ప్రబలంగా ఉన్న పరిశ్రమల గురించి తెలుసుకోవడం అవసరం.

మార్క్స్ దాస్ కాపిటల్‌లో శ్రమ మరియు మూలధనం మధ్య వైరుధ్యాన్ని మరింత విశదీకరించాడు. పెట్టుబడిదారులు శ్రమ ద్వారా సృష్టించబడిన మిగులు విలువను సముచితంగా శ్రామికులకే చెందుతారు. ఈ ఆర్థిక దృక్పథం పెట్టుబడిదారీ

విధానం యొక్క స్వాభావిక అన్యాయాలను వెల్లడిస్తుంది, ఇది 1840లలో మార్క్స్ ద్వారా వ్యక్తీకరించబడింది. ఎంగెల్స్ రచన, "ఇంగ్లీష్ వర్కింగ్ క్లాస్ యొక్క స్థితి" (1845)లో ఉదహరించబడింది. మార్క్సిస్ట్ దృక్కోణం చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్క చిక్కులను అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక సమగ్రమైన మరియు చైతన్యవంతమైన కార్యాచరణను అందిస్తుంది.

అనేక బలవంతపు కారణాల వల్ల మార్క్సిజం అధ్యయనం యొక్క ప్రాముఖ్యత ప్రపంచ స్థాయిలో విస్తృతంగా గుర్తించబడింది. మొట్టమొదట మార్క్సిజం ప్రపంచ జనాభాలో మూడింట ఒక వంతు మందికి అధికారిక తత్వశాస్త్రంగా నిలుస్తుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా మిలియన్ల మంది జీవితాల్లో కీలకపాత్ర పోషిస్తోంది. రెండవది, ఇది ఆధునిక సమాజం యొక్క సమగ్రమైన మరియు సమగ్ర చిత్రణను అందిస్తుంది. దాని గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక సమగ్ర కార్యాచరణను అందిస్తుంది. మూడవదిగా, మార్క్సిజం నుండి తీసుకోబడిన తీర్మానాలు బలవంతంగా ఉండటమే కాకుండా విస్తృతమైనవి మరియు సుసంపన్నమైనవి కూడా.

మార్క్సిజం పై విమర్శ – మార్క్సిజం యొక్క గుణాలు మరియు లోపాలు :

గుణాలు :

మార్క్సిజం దాని శాశ్వత ప్రభావానికి దోహదపడే అనేక యోగ్యతలను కలిగి ఉంది. మొదట, ఇది శాస్త్రీయ తత్వశాస్త్రంగా ప్రశంసించబడింది. సామాజిక అభివృద్ధిని నియంత్రించే చట్టాలపై అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. సామాజిక పరివర్తన కోసం విప్లవాత్మక మార్గాలను ప్రతిపాదిస్తుంది. రెండవది, బ్రిటీష్ ఆర్థిక ఆలోచనతో హెగెలియన్ తత్వశాస్త్రాన్ని కలపడం ద్వారా, మార్క్సిజం మానవ సమాజాలలో అంతర్లీనంగా ఉన్న చక్రీయ దోపిడీని పరిష్కరించే సిద్ధాంత–ఆచరణ విధానాన్ని పరిచయం చేస్తుంది. మూడవది, ఇది చారిత్రక సందర్భాలలో కార్మికవర్గం యొక్క కారణాన్ని సమర్థించే విప్లవాత్మక తత్వశాస్త్రంగా నిలుస్తుంది.

అంతేకాకుండా మార్క్సియన్ చరిత్ర వివరణ కార్మికవర్గం ఎదుర్కొంటున్న లోపాలను సరిదిద్దడానికి ప్రత్యామ్నాయ వ్యవస్థను అందిస్తుంది. హిబ్రూ ప్రవక్త, రాజకీయ తత్వవేత్త, రాడికల్ ఆలోచనాపరుడు. రాజకీయ, ఆర్థిక సిద్ధాంతం యొక్క శాస్త్రీయ స్థాపకుడు యొక్క అరుదైన కలయికగా తరచుగా వర్ణించబడిన కార్ల్ మార్క్స్ చరిత్రలో అణగారిన మరియు దురదృష్టవంతుల కోసం శక్తివంతమైన విజ్ఞప్తిని కలిగి ఉన్నారు. మార్క్సిజం యొక్క సమగ్ర స్వభావం దాని చర్య యొక్క కదలికను అందించడంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఇది ప్రత్యేకమైన మతం, విషయం మరియు సందర్భం ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది.

చరిత్రకారులు తరచుగా విస్మరించే ఆర్థిక కారకాల యొక్క పెరుగుతున్న ప్రాముఖ్యతను గుర్తించడంలో మార్క్సిజం యొక్క దూరదృష్టి మరొక ప్రశంసనీయమైన అంశంగా నిలుస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎల్లప్పుడూ చారిత్రకంగా నిర్దిష్టంగా ఉంటుందని మార్క్స్ పరిశీలన నుండి చరిత్రకారులు తమ విశ్లేషణలను ప్రారంభించడానికి ఇది అనుమతిస్తుంది. అదనంగా మార్క్సిజం సామాజిక ఆలోచనాపరులు, రాజకీయ పండితులు, సంస్కర్తలు మరియు చరిత్రకారులపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. విమర్శకులు కూడా దాని యోగ్యతలను గుర్తిస్తూ శ్రామికవర్గం యొక్క విప్లవాత్మక నియంతృత్వానికి ప్రతిపాదిత పరిహారంపై విభేదిస్తూ చరిత్ర యొక్క ఆర్థిక వివరణ యొక్క గణనీయమైన అంశాలను స్వీకరించారు.

మార్క్సిజం యొక్క లోపాలు :

మార్క్సిజం ఒక బలీయమైన కార్యాచరణను ను ప్రదర్శిస్తున్నప్పటికీ, అది విమర్శలు లేనిది కాదు.

1) మార్క్స్ వివరించినట్లుగా చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్క నిర్ణయాత్మక స్వభావం మానవ సమాజాల సంక్లిష్టతలను అతి సరళీకృతం చేస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు.

2) మార్క్సిజం సూచించిన విప్లవ మార్గం ఆచరణాత్మక సవాళ్ళను ఎదుర్కొంది. శ్రామికవర్గ పాలనను స్థాపించే ప్రయత్నాలలో తరచుగా అణచివేత పాలనలకు దారి తీస్తుంది.

3) వర్గ పోరాటంపై మార్క్స్ దృష్టి సాంస్కృతి, మతం మరియు వ్యక్తిగత సంస్థ వంటి చారిత్రక ప్రక్రియలను రూపొందించే ఇతర ముఖ్యమైన అంశాలను నిర్లక్ష్యం చేస్తుందని కొందరు వాదించారు.

4) మార్క్సిజంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న ఆర్థిక నిర్ణయవాదం సంక్లిష్టమైన చారిత్రక సంఘటనలను సరళమైన ఆర్థిక వివరణలకు తగ్గించిందని విమర్శించబడింది.

5) విమర్శకులు మార్క్సిస్ట్ ఆదర్శాల యొక్క ఆదర్శధామ స్వభావాన్ని కూడా ఎత్తి చూపారు. వర్గరహిత సమాజాన్ని సాధించే సాధ్యాసాధ్యాలను ప్రశ్నిస్తున్నారు. సారాంశంలో మార్క్సిజం విలువైన అంతర్‌దృష్టులను అందిస్తుంది. దాని పరిమితులు మరియు ఆచరణాత్మక సవాళ్ళను విమర్శనాత్మకంగా పరిశీలించాలి.

మార్క్సిజంపై ఒక ప్రముఖ విమర్శ చరిత్ర యొక్క ఆర్థిక వివరణలో ఆర్థికేతర కారకాల ప్రభావాన్ని పట్టించుకోకుండా దాని ధోరణి చుట్టూ తిరుగుతుంది. ఈ విధానం "చారిత్రక-వ్యతిరేక సహజత్వం"పై సరిహద్దుగా ఉందని విమర్శకులు వాదించారు. ఇది సాంస్కృతిక, మతపరమైన మరియు సామాజిక డైనమిక్స్ ద్వారా రూపొందించబడిన విస్తృత చారిత్రక సందర్భాన్ని విస్మరించడాన్ని సూచిస్తుంది. మార్క్స్ వర్గయుద్ధం యొక్క భావన యొక్క చట్టబద్ధత మరియు ధృవీకరణ చారిత్రక వాస్తవాల వెలుగులో పోటీ చేయబడింది. వర్గ పోరాట చిత్రణకు అనుభావిక మద్దతు లేదని విమర్శకులు నొక్కి చెప్పారు, విభిన్న చారిత్రక సందర్భాలలో దాని ప్రామాణికత మరియు అన్వయం గురించి ప్రశ్నలను లేవనెత్తారు.

మార్క్స్ యొక్క చారిత్రక భౌతికవాదం, అతని తత్వశాస్త్రం యొక్క ప్రాథమిక సిద్ధాంతం. ధృవీకరించదగిన వాస్తవాల లేమి కారణంగా విమర్శలను ఎదుర్కొంటుంది. సంశయవాదులు ఈ భౌతికవాద దృక్పథానికి మద్దతు ఇచ్చే అనుభావిక పునాది సరిపోదని వాదించారు. దాని నుండి ఉద్భవించిన చారిత్రక వివరణల యొక్క ఖచ్చితత్వంపై సందేహాలు లేవనెత్తారు. మార్క్స్ ప్రతిపాదించిన స్ట్రక్చర్-సూపర్‌స్ట్రక్చర్ మోడల్ చారిత్రక సాక్ష్యాల ఆధారంగా కంటే ఊహాజనితంగా ఉందని విమర్శించబడింది. విమర్శకులు ఈ సంభావిత ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లో ఖచ్చితమైన చారిత్రక ఆధారాలు లేవని, దాని వివరణాత్మక శక్తిని పరిమితం చేసే అవకాశం ఉందని వాదించారు.

సోషలిజం యొక్క అనివార్యత గురించి మార్క్సియన్ అంచనాలు ఊహించిన విధంగా చారిత్రక అభివృద్ధిలో కార్యరూపం దాల్చలేదు. మార్క్సిస్ట్ ప్రోగ్నోస్టికేషన్స్ మరియు వాస్తవ చారిత్రక ఫలితాల మధ్య అసమానత మార్క్స్ యొక్క నిర్ణయాత్మక అంచనాల చెల్లుబాటుకు సంబంధించి సంశయవాదానికి దారితీసింది. మార్క్సిజం ప్రాణాంతక, నిర్ణయాత్మక మరియు పిడివాద ధోరణులను ప్రదర్శిస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు. సూక్ష్మమైన చారిత్రక అవగాహనను అందించడంలో విశ్వసనీయత లేదని వర్ణించబడింది. మార్క్సిజం ముందుగా నిర్ణయించిన ఫలితాలకు కఠినంగా కట్టుబడి ఉండటం మరియు ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథాలను కల్పించడంలో విముఖత కారణంగా విమర్శించబడింది.

మార్క్స్ చరిత్రను విభిన్న కాలాలుగా విభజించడం ఏకపక్షంగా విమర్శించబడింది. చారిత్రిక యుగాల వర్ణనకు స్పష్టమైన అనుభావిక ఆధారం లేదని మరియు చారిత్రక సాక్ష్యాల యొక్క సమగ్ర విశ్లేషణ కంటే సైద్ధాంతిక పరిశీలనల ద్వారా ఎక్కువగా నడపబడుతుందని విరోధులు వాదించారు. మార్క్స్ చరిత్ర యొక్క వివరణ యొక్క పరిశీలనాత్మక స్వభావం ఒక సవాలుగా గుర్తించబడింది. బహుముఖ విధానం, వివిధ అంశాలపై చిత్రీకరించడం, సులభతరం చేయడం మరియు పొందికైన చారిత్రక కథనాల్లోకి స్వేదనం చేయడం కష్టతరం చేస్తుంది. ఇది వివరణాత్మక సంక్లిష్టతలకు దారి తీస్తుంది.

మార్క్స్ యొక్క సామాజిక స్తరీకరణ మరియు పరస్పర సామాజిక విరోధం సిద్ధాంతాలు కొంతమంది విమర్శకులచే సమకాలీన ప్రపంచానికి అసంబద్ధంగా భావించబడ్డాయి. కాలక్రమేణా సామాజిక నిర్మాణాలు మరియు డైనమిక్స్‌లో మార్పులు ఆధునిక యుగం యొక్క సంక్లిష్టతలకు మార్క్సియన్ భావనల యొక్క నిరంతర అన్వయం గురించి సందేహాన్ని ప్రేరేపించాయి. చివరగా మార్క్స్ ఒక సిద్ధాంతకర్తగా విమర్శించబడ్డాడు. అతను చారిత్రక కథనాలను ముందుగా నిర్ణయించిన పక్షపాతాలకు సరిపోయేలా సిలోజిజమ్‌లుగా వక్రీకరించాడు. ఈ విధానం గతం యొక్క ఆబ్జెక్టివ్ పరీక్షను పరిమితం చేస్తుందని విమర్శకులు వాదించారు. ఇది చారిత్రక విశ్లేషణ యొక్క సమగ్రతను సంభావ్యంగా రాజీ చేస్తుంది.

రాజకీయ, చట్టపరమైన, మత మరియు సాంస్కృతిక సంస్థలు సమాజంలోని కీలకమైన ఆర్థిక అంశాలకు అనుగుణంగా రూపొందించబడ్డాయి అని మార్క్స్ వాదించాడు. ఫ్యూడలిజం నుండి పెట్టుబడిదారీ విధానానికి మారడం వంటి ఆర్థిక దశల మధ్య పరివర్తనాలు అంతర్గతంగా సంబంధిత రాజకీయ, న్యాయపరమైన మరియు విస్తృత సామాజిక పరివర్తనలను ప్రేరేపిస్తాయని ఈ దృక్పథం నొక్కి చెబుతుంది. ముఖ్యంగా పోరాటాలు, సంఘర్షణలు మరియు విప్లవాల ద్వారా ఉత్పత్తి సాధనాల్లో మార్పులు సాకారమవుతాయి.

మార్క్స్ యొక్క ప్రకాశం తన చారిత్రక సిద్ధాంతాన్ని ఆచరణాత్మక కార్యక్రమంతో కూడిన తెలివిగల కలయికలో నివసిస్తుంది. అతన్ని "ఎప్పటికైనా జీవించిన అత్యంత ప్రసిద్ధ విప్లవకారుడు మరియు అత్యంత ప్రభావవంతమైనవాడు"గా గుర్తించాడు. చరిత్రపై తన అవగాహనను పూర్తి విప్లవాత్మక వ్యూహాలతో పెనవేసుకోవడం ద్వారా మార్క్స్ తన సిద్ధాంతాన్ని కేవలం సంభావిత చట్రానికి మించి ఉన్నతీకరించాడు. దానిని పరివర్తన చర్యకు మార్గదర్శక శక్తిగా ఉంచాడు. ఈ విశిష్ట లక్షణం విప్లవాత్మక ఆలోచన మరియు చారిత్రక విశ్లేషణపై మార్క్స్ యొక్క శాశ్వత ప్రభావాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

8.4. సంక్షిప్తంగా :

పాజిటివిజం చారిత్రక అభివృద్ధిలో విభిన్న దశలు, విభిన్న విధానాలను అందించాయి. పాజిటివిజం చరిత్ర యొక్క శాస్త్రీయ, కారణ అవగాహన కోసం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. పాజిటివిజం అన్ని వాస్తవాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. పాజిటివిజం చరిత్ర యొక్క అవగాహనకు ప్రత్యేకమైన దృక్కోణాలను అందించాయి. కామ్టే మానవ అభివృద్ధిలో వేదాంత, మెటాఫిజికల్ మరియు పాజిటివిస్ట్ దశలను వివరిస్తూ మూడు దశల చట్టాన్ని ప్రవేశపెట్టాడు. అగస్టే కామ్టే"పాజిటివిస్ట్ ఫిలాసఫీ"తో సహా అతని ప్రభావవంతమైన రచనలు సామాజిక శాస్త్ర సిద్ధాంతాలను వివరించాడు. ఆదర్శవంతమైన సామాజిక ప్రణాళికను ప్రతిపాదించాడు. కామ్టే రచనలు సమాజం యొక్క శాస్త్రీయ అధ్యయనాన్ని విప్లవాత్మకంగా మార్చింది. సామాజిక

శాస్త్రం యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది. మానవ ఆలోచన మరియు పదార్థం యొక్క చారిత్రక పరిణామాన్ని వివరిస్తుంది.

కార్ల్ మార్క్స్ ఒక ప్రముఖ సిద్ధాంతకర్త. చారిత్రక వివరణలో ఒక నమూనా మార్పును ప్రవేశపెట్టారు. పూర్వపు టెలిలాజికల్ లేదా ప్రావిడెన్షియల్ సిద్ధాంతాలకు భిన్నంగా చారిత్రక కదలికలను దైవ సంకల్పానికి ఆపాదించారు మరియు అసాధారణమైన వ్యక్తుల ప్రభావాన్ని నొక్కి చెప్పే గొప్ప వ్యక్తి సిద్ధాంతం. మార్క్స్ చరిత్ర సిద్ధాంతం ఒక కొత్త చారిత్రక రచనలను ను రూపొందించింది. మార్క్స్ ప్రకారం, మానవ చరిత్రకు మూలస్తంభం ఆర్థిక ఉత్పత్తి విధానంలో ఉంది.

చారిత్రాత్మక పాండిత్య రంగంలో కొంతమంది మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులు "విసుగు పుట్టించే చెత్త"గా భావించే వాటిని మరియు మార్క్సిస్ట్ దేశాలతో ముడిపడి ఉన్న ప్రచార చరిత్రలను రూపొందించారు. అయితే చాలా మంది సమకాలీన పండితులు బహిరంగంగా మార్క్సిస్టులుగా గుర్తించబడుతున్న కొన్ని అత్యంత ఉత్తేజకరమైన చారిత్రక రచనలను రూపొందిస్తున్నారని ఆర్థర్ మార్విక్ అంగీకరించారు. మార్క్సిజం 19వ శతాబ్దం చివరి నుండి చారిత్రక ప్రచురణలపై దాని ప్రభావాన్ని చూపుతూ చరిత్ర రచన యొక్క అసంఖ్యాక సవాళ్ళను పరిష్కరించడంలో ముఖ్యమైన మరియు విముక్తి కలిగించే పాత్రను పోషించిందని మార్విక్ వాదించాడు. మార్క్సిజం భౌతికవాద భావన యొక్క బలాలలో ఒకటి చరిత్రలో కారణ వివరణలను సులభతరం చేయగల సామర్థ్యం.

8.5. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. పాజిటివిజం హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక రచనల వివిధ అంశాలను వివరించండి?
2. మార్క్సిజం చరిత్ర రచనలో ఎలాంటి విప్లవాత్మక మార్పులు ప్రవేశపెట్టింది మరియు మార్క్సిజం చరిత్ర రచనలో గుణ దోషాలను వివరించండి?

8.6. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Philips, C.H. : Historians of Indian, Pakistan and Ceylon.
2) Subrhmanyam, N : Historiography
3) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
4) Collingwood, R.G : The Idea of History

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం – 9

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు - ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

లక్ష్యము :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు – ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు – ఓరియంటల్స్‌లోని చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

9.1. పరిచయం

9.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు

9.3. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – ఓరియంటలిస్ట్ విధానం

9.4. ఓరియంటల్స్ – సర్ విలియం జోన్స్, ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్, జేమ్స్ మిల్

9.5. ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

9.6. ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – భారతదేశ చరిత్రపై వారసత్వం మరియు ప్రభావం:

9.7. సంక్షిప్తంగా

9.8. మాదిరి ప్రశ్నలు

9.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

9.1. పరిచయం :

18వ శతాబ్దంలో బ్రిటిష్ భారతదేశాన్ని ఆక్రమించడం దాని రాజకీయ దృశ్యాన్ని మార్చడమే కాకుండా ఆధునిక చరిత్ర ద్వారా ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రను పునరుజ్జీవింపజేసింది. ఈ మేధో పునరుజ్జీవనానికి ఓరియంటలిస్టులు లేదా ఇండాలజిస్టులు నాయకత్వం వహించారు. వీరిలో విలియం జోన్స్ మరియు హెన్రీ కోల్‌బ్రూక్ వంటి వ్యక్తులు ఉన్నారు. వీరు భారతదేశ చారిత్రక కథనాన్ని పునర్నిర్మించాలనే లక్ష్యంతో ఉన్నారు. సాంస్కృతిక సాపేక్షవాదం మరియు మానవ చరిత్ర యొక్క ఐక్యతపై జ్ఞానోదయం యొక్క ఉద్ఘాటనతో ప్రభావితమైన ఈ పండితులు ఇతర సంస్కృతుల పట్ల సహనం మరియు ప్రశంసల స్ఫూర్తిని పెంపొందించారు. అదనంగా ఐరోపాయేతర నాగరికతలపై, ప్రత్యేకించి భారతదేశంపై ఉన్న ప్రత్యేక మోహం, ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలో ఓరియంటలిస్ట్ ఆసక్తిని మరింత పెంచింది.

భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన స్థాపన అనేది 17వ శతాబ్దపు శాస్త్రీయ విప్లవం ద్వారా ప్రభావితమైన చారిత్రక పునర్నిర్మాణానికి శాస్త్రీయ విధానం యొక్క పెరుగుదలతో సమానంగా జరిగింది. జ్ఞానోదయ దృక్పథం మరియు శాస్త్రీయ దృక్పథం ఓరియంటలిస్టులచే భారతీయ చరిత్ర యొక్క ఖచ్చితమైన అధ్యయనం మరియు వివరణను గొప్పగా రూపొందించాయి. విలియం జోన్స్ రాకకు పూర్వం ప్రారంభ భారతీయ ప్రయత్నాలను మిషనరీ పండితులు చేశారు కానీ చారిత్రక నేపథ్యాలపై సమగ్ర అవగాహన లేదు. భారతదేశం యొక్క గతాన్ని తిరిగి కనుగొనడం వెనుక ఉన్న ప్రేరణ ఆచరణాత్మకమైనది. సమర్థవంతమైన

పాలన కోసం కంపెనీ అధికారులలో భాషా నైపుణ్యం అవసరం. వారెన్ హేస్టింగ్స్ వంటి వ్యక్తులచే వివరించబడిన పరిపాలనా మరియు పండిత ప్రయోజనాల యొక్క ఈ కలయిక ఆధునిక భారతదేశం యొక్క ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్రకు పునాది వేసింది.

9.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర రచనకు సంబంధించిన విధానాలు :

ఆధునిక భారతీయ చరిత్రకు ఓరియంటలిస్ట్ విధానం బ్రిటిష్ వలస రాజ్యాల కాలంలో ఉద్భవించింది. భారతదేశాన్ని అధ్యయనం చేస్తున్న పాశ్చాత్య పండితులచే రూపొందించబడింది. జేమ్స్ మిల్ మరియు విలియం జోన్స్ వంటి పండితులు భారతీయ చరిత్ర మరియు సంస్కృతిని యూరోపియన్ విలువల దర్పణం ద్వారా అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. ఈ విధానం తరచుగా భారతదేశాన్ని పురోగతి కోసం బ్రిటిష్ జోక్యం అవసరమయ్యే స్తబ్దత కలిగిన సమాజంగా చిత్రీకరించింది.

సామ్రాజ్యవాద విధానం వలసవాద దృక్పథంతో ముడిపడి ఉంది. భారతదేశ ఆధునిక చరిత్రను రూపొందించడంలో బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యం పాత్రను నొక్కి చెబుతుంది. సామ్రాజ్యవాద చరిత్రకారులు బ్రిటిష్ వారు స్థాపించిన రాజకీయ, ఆర్థిక మరియు పరిపాలనా నిర్మాణాలపై దృష్టి సారిస్తారు. వారి ఉద్దేశించిన నాగరిక మిషన్‌ను నొక్కి చెప్పారు. జాతీయవాద విధానం స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో కీలక పాత్ర పోషించిన భారతీయ జాతీయవాదుల కథనాలపై కేంద్రీకృతమై ఉంది. స్వాతంత్ర్యం కోసం తపన భారతదేశ రాజకీయ, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక ప్రకృతి దృశ్యాన్ని ఎలా రూపొందించిందో అర్థం చేసుకోవడంపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది.

మార్క్సిస్ట్ విధానం ఆధునిక భారతీయ చరిత్రను వర్గపోరాటం మరియు ఆర్థిక నిర్ణయవాదం ద్వారా వివరిస్తుంది. పండితులు అసమాన సామాజిక, ఆర్థిక అభివృద్ధి, వ్యవసాయ సంబంధాలు మరియు భారతదేశ చరిత్రను రూపొందించడంలో వర్గ, ఆధారిత ఉద్యమాల పాత్రను విమర్శనాత్మకంగా విశ్లేషిస్తారు. మార్క్సిస్ట్ దృక్పథాలు ఆర్థిక అసమానతలను పరిష్కరించడంలో జాతీయవాద ఎజెండాల పరిమితులను కూడా అన్వేషిస్తాయి. రణజిత్ గుహ మరియు గాయత్రీ చక్రవర్తి స్పివాక్ వంటి పండితుల పనిచే సబాల్టర్న్ విధానం ప్రభావితమైనది. ప్రధాన స్రవంతి చారిత్రక కథనాల నుండి తరచుగా మినహాయించబడిన అట్టడుగు మరియు సబాల్టర్న్ సమూహాల స్వరాలను నొక్కి చెబుతుంది.

9.3. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర–ఓరియంటలిస్ట్ విధానం :

బ్రిటిష్ ఆక్రమణ మరియు భారతదేశం యొక్క ఏకీకరణ యొక్క ప్రారంభ మరియు అత్యంత సానుకూల ఫలితాలలో ఒకటి ఆధునిక చరిత్ర చరిత్ర ద్వారా ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రను పునరుద్ధరించడం. బ్రిటిష్ వారు గ్రహించినట్లుగా భారతీయులకు తన దేశ సంస్కృతి యొక్క ప్రాచీనత గురించి అస్పష్టమైన అవగాహన ఉంది. వారు అతిశయోక్తికి మొగ్గు చూపారు. కానీ ఆధునికపరంగా అర్థం చేసుకున్నట్లుగా నిజమైన చారిత్రక స్పృహ లేదు. కోల్పోయిన భారతదేశ చరిత్రను పునర్నిర్మించే పని ఓరియంటలిస్టులు లేదా ఇండాలజిస్టుల చేతుల్లోకి వచ్చింది. ప్రామాణికమైన చారిత్రక గ్రంథాలు లేనప్పుడు పునర్నిర్మాణ ప్రక్రియ సాహిత్యం మరియు శాసనాలు, నాణేలు, స్మారక చిహ్నాలు మరియు శిల్పాలు వంటి వివిధ పురావస్తు పరిశోధనల నుండి పొందిన సమాచారంపై ఎక్కువగా ఆధారపడ్డారు.

ఓరియంటలిస్టుల వెనుక ప్రభావాలు :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర బ్రిటిష్ ఈస్ట్ ఇండియన్ కంపెనీ యొక్క పండిత, నిర్వాహకుల రచనలలో దాని మూలాలను

కలిగి ఉంది. ఈ వ్యక్తులను రూపొందించే ప్రభావాలు 18వ శతాబ్దపు యూరోపియన్ జ్ఞానోదయం యొక్క మేధో మరియు సాంస్కృతిక పరిసరాలలో లోతుగా పాతుకుపోయాయి. డ్రైవ్ కోప్ యొక్క అంతర్ దృష్టి విశ్లేషణలో కంపెనీ సేవకులు, ప్రత్యేకించి వారిలో ఉన్నతవర్గం, జ్ఞానోదయ యుగంలోని మేధోపరమైన నేపథ్యాన్ని పంచుకున్నారని వెల్లడైంది. ఈ అనుసంధానం హిందూ సాంప్రదాయ యుగం యొక్క గొప్ప ఓరియంటలిస్ట్ పునరావిష్కరణను గణనీయంగా వివరిస్తుంది. విలియం జోన్స్ మరియు హెన్రీ కోల్‌బ్రూక్ వంటి వ్యక్తులు 18వ శతాబ్దపు ఆలోచనల ప్రపంచం యొక్క ఉత్పత్తులు మాత్రమే కాకుండా వోల్టైర్ మరియు గిబ్బన్ వంటి మేధో ప్రముఖులతో పోల్చదగిన వారు.

ఓరియంటలిస్టులు జ్ఞానోదయ దృక్పథాన్ని హృదయపూర్వకంగా స్వీకరించారు. ఇది యూరోపియన్లు మరియు ఆసియన్లు వంటి పెద్ద మానవ సమూహాల మధ్య తేడాలు స్వాభావికమైనవి కావు. కానీ వారి విభిన్న ఆచారాలు మరియు సంస్కృతుల ఫలితంగా ఉన్నాయి. ఈ దృక్కోణం మొత్తం మానవ చరిత్ర యొక్క ఐక్యత వైపు మొగ్గు చూపింది. ఈ దృక్కోణంలో పొందుపరచబడిన చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక సాపేక్షవాదం ఐరోపాయేతర ప్రజల పట్ల సహనం మరియు మేధోపరమైన గౌరవాన్ని మాత్రమే కాకుండా వారి చరిత్రలు మరియు సంస్కృతుల పట్ల నిజమైన ప్రశంసలను కూడా పెంపొందించింది. పురాతన మెసొపొటేమియాలో విస్తృతమైన నాగరికత ఉనికి గురించి వోల్టైర్ స్వయంగా ఊహించాడు. ఐరోపా వాటిని స్వీకరించడానికి ముందు భారతదేశం మరియు చైనా అనేక కళలకు మార్గదర్శకత్వం వహించాయని పేర్కొన్నాడు.

18వ శతాబ్దపు ఐరోపా జ్ఞానోదయం యొక్క ప్రభావం యూరోపియన్ రొమాంటిసిజం యొక్క సుసంపన్నమైన ప్రభావంతో అనుబంధించబడింది. ఇది ఐరోపాయేతర నాగరికతలైన ఈజిప్షియన్, చైనీస్, భారతీయ, పర్షియన్ మరియు అరబిక్ సంస్కృతులను పవిత్రత మరియు సానుకూల విలువతో అందించింది. రహస్యమైన మరియు తెలియని వాటితో రొమాంటిక్ మోహం సుదూర జాతులు, సమాజాలు మరియు నాగరికతలలో మాత్రమే కాకుండా మారుమూల చారిత్రక యుగాలలో కూడా కొత్త ఆసక్తిని రేకెత్తించింది. ప్రాచీన భారతదేశంలోని ప్రాచ్యవాద ఆసక్తి సహజంగానే ఈ మేధోపరమైన మార్పుతో సరితూగుతుంది.

అదనంగా భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన స్థాపన ఐరోపాలో చారిత్రక పునర్నిర్మాణానికి ఖచ్చితమైన శాస్త్రీయ విధానం యొక్క పెరుగుదలతో సమానంగా ఉంది. 17వ శతాబ్దపు శాస్త్రీయ విప్లవం చారిత్రాత్మక మూలాల చికిత్సలో అత్యంత విమర్శనాత్మక వైఖరికి దారితీసింది, జ్ఞానోదయానికి వేదికగా నిలిచింది.

9.4. ఓరియంటల్స్ – సర్ విలియం జోన్స్, ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్, జేమ్స్ మిల్ :

ప్రారంభ ఇండోలాజికల్ ప్రయత్నాలు :

భారతీయ చరిత్ర మరియు సంస్కృతికి సంబంధించిన డేటా యొక్క శాస్త్రీయ అధ్యయనంగా నిర్వచించబడిన ఇండాలజీ, రాజకీయ అంశాలకు తక్కువ ప్రాధాన్యతనిస్తూ మిషనరీలు, ముఖ్యంగా జెస్యూట్‌ల ప్రయత్నాలలో దాని మూలాలను కలిగి ఉంది. ఇటువంటి అధ్యయనాలలో బ్రిటిష్ ప్రమేయం కంటే ముందే ఉంది. అయితే ఈ మిషనరీ పండితులు, ప్రధానంగా మతపరమైన ఉద్దేశాలచే నడపబడుతున్నారు. వారు ఎదుర్కొన్న సంస్కృతుల చారిత్రక నేపథ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి గణనీయమైన ప్రయత్నాలు చేయలేదు.

విలియం జోన్స్ బెంగాల్ రాకముందే, యువ అధికారుల బృందం అప్పటికే ఇండోలాజికల్ అధ్యయనాలలో మునిగిపోయింది. వారిలో ప్రముఖుడు ఫ్రాన్సిస్ గ్లాడ్విన్, అబుల్ ఫజల్ యొక్క ఐన్-ఐ-అక్బరీ యొక్క సంక్షిప్త రూపాన్ని "ది ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఎంపరర్ అక్బర్" పేరుతో ప్రచురించాడు. 1776లో నథానియల్ హాల్హెడ్ ప్రఖ్యాత "జెంటూ లాస్"ను నిర్మించాడు. రెండు సంవత్సరాల తరువాత "ఎ గ్రామర్ ఆఫ్ ది బెంగాల్ లాంగ్వేజెస్" రూపొందించబడింది. సంస్కృతం పట్ల ఆకర్షితుడైన చార్లెస్ విల్కిన్స్, భాషలో ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు మరియు వారెన్ హేస్టింగ్స్తో అభిమానం పొందాడు. జోనాథన్ డంకన్ 1772 నుండి 1811 వరకు భారతదేశంలో పనిచేసిన నిర్వాహకుడు మరియు ఆసక్తిగల పండితుడు. హిందూ అభ్యాసం మరియు తత్వశాస్త్రం యొక్క పునరుజ్జీవనాన్ని ప్రోత్సహించడం ద్వారా హేస్టింగ్స్ సంప్రదాయాన్ని అనుసరించాడు.

భారతదేశం మరచిపోయిన గతాన్ని పునరుద్ధరించడానికి రెండు పరిస్థితులు ప్రేరణనిచ్చాయి. మొదటగా కంపెనీ అధికారులు తమ ఆధ్వర్యంలోని ప్రజల భాష మరియు సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోవాలి. భాషా నైపుణ్యం పురోగతికి కీలకం. వారెన్ హేస్టింగ్స్ స్వయంగా పర్షియన్ భాషలో ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. భారతీయ పెయింటింగ్స్ మరియు మాన్యుస్క్రిప్ట్లను సేకరించాడు. భగవద్గీత నుండి ప్రేరణ పొందాడు. వారెన్ హేస్టింగ్స్ ఇండాలజిస్ట్లతో చురుకుగా మద్దతు ఇచ్చాడు మరియు చర్చలలో నిమగ్నమయ్యాడు.

సర్ విలియం జోన్స్ (1746-1794) :

న్యాయవాది, చరిత్రకారుడు, భాషావేత్త, వృక్షశాస్త్రజ్ఞుడు, ప్రభుత్వోద్యోగి మరియు సాహిత్య సిద్ధాంతకర్తగా తన పాత్రలకు పేరుగాంచిన బహుముఖ వ్యక్తి సర్ విలియం జోన్స్. అతని యుగంలో పాండిత్యానికి అసమానమైన కృషి చేశారు. ఓరియంటల్ అధ్యయనాలకు ఆయన చేసిన అనేక సహకారాల కోసం అతను ప్రధానంగా "ఓరియంటలిస్ట్"గా జ్ఞాపకం చేసుకున్నప్పటికీ కవిత్వం మరియు కవిత్వ ప్రేరణపై అతని సిద్ధాంతాలు కూడా రొమాంటిక్ ఉద్యమంపై చెరగని ముద్ర వేసాయి. భారతదేశంలోని ఓరియంటలిస్ట్ ఉద్యమంలో మహోన్నతమైన వ్యక్తి. జోన్స్ యొక్క విభిన్న అభిరుచులు మరియు మేధో పరాక్రమం అతన్ని వేరు చేసింది.

అతని వితంతువు తల్లి మేరీ నిక్స్ చేత మేధోపరంగా ఉత్తేజపరిచే వాతావరణంలో పెరిగిన జోన్స్ చిన్న వయస్సు నుండి అద్భుతమైన సామర్థ్యాలను ప్రదర్శించాడు. అతను పదిహేడేళ్ళ వయస్సులో ఆక్స్ఫర్డ్లో చేరే సమయానికి, అతను అప్పటికే హిబ్రూ, గ్రీక్ మరియు లాటిన్లలో ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. తరువాత మిర్జా అనే సిరియన్ నుండి అరబిక్ నేర్చుకున్నాడు. అరబిక్పై జోన్స్కు ఉన్న మోహం అతన్ని పర్షియన్కు దారితీసింది. జోన్స్ 1768 నాటికి ఓరియంటలిస్ట్గా గుర్తింపు పొందాడు. తన భాషాపరమైన సాధనలతో పాటు అతను న్యాయశాస్త్రాన్ని అభ్యసించాడు. చివరికి 1783లో కలకత్తాలో సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తి అయ్యాడు.

గ్రీక్, లాటిన్, ఇటాలియన్, పోర్చుగీస్, ఫ్రెంచ్, స్పానిష్, హిబ్రూ మరియు అరబిక్ భాషలతో సహా అనేక భాషలను నేర్చుకున్న జోన్స్ యొక్క భాషా నైపుణ్యం ప్రారంభంలోనే స్పష్టంగా కనిపించింది. అతను ప్రముఖ ఓరియంటల్ పండితుడు అయ్యాడు. అతని మొదటి ప్రచురించిన రచన, పెర్షియన్ విజేత నాదిర్ షా చరిత్ర యొక్క ఫ్రెంచ్ అనువాదం.

అతని తదుపరి ప్రచురణలు ఆసియా భాషల అధ్యయనాన్ని ప్రోత్సహించడం మరియు ఆసియా రచనల ముద్రణను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. "ఎ గ్రామర్ ఆఫ్ ది పర్షియన్ లాంగ్వేజ్" (1771) పర్షియన్ కవిత్వానికి సమగ్ర పరిచయాన్ని అందించింది . పద్యాలు, ఆసియాటిక్ లాంగ్వేజెస్ నుండి ప్రధానంగా అనువాదాలను కలిగి ఉంది. ఓరియంటల్ సంస్కృతిలో ప్రజల ఆసక్తిని ఆకర్షించింది. "ఆన్ ది ఆర్ట్స్ కామన్లీ కాల్డ్ ఇమిటేటివ్" మరియు "ఆన్ ది పోయెట్రీ ఆఫ్ ది ఈస్టర్న్ నేషన్స్" సేకరణకు అనుబంధంగా ఉన్న రెండు సంచలనాత్మక వ్యాసాలు, ప్రబలమైన భావాలను సవాలు చేశాయి. పాశ్చాత్య సాహిత్యానికి ప్రేరణ మూలంగా ఆసియా కవిత్వం యొక్క గొప్పతనాన్ని సమర్థించాయి.

శాస్త్రీయ మరియు ఓరియంటల్ పండితుడిగా జోన్స్ కీర్తి తన సౌందర్య శాస్త్రంపై "పోయెసియోస్ ఏషియాటికే కమెంటరియోరమ్" (1774) రచనతో అత్యున్నత స్థాయికి చేరుకుంది. అసలు లాటిన్ నుండి అనువదించబడనప్పటికీ ఈ సమగ్ర పరిశీలన ఆసియా కవిత్వం యొక్క అంశాలు, చిత్రాలు మరియు రూపాలను అన్వేషించింది. అదే సమయంలో కవిత్వం యొక్క అందం మరియు దాని ప్రేరణ మూలాల గురించి జోన్స్ సిద్ధాంతాలను విస్తరించింది. ఆర్థికంగా తనను తాను నిలబెట్టుకోవడానికి, జోన్స్ తన న్యాయవాద వృత్తిని కొనసాగించే వరకు తొమ్మిదేళ్ళ పాటు వేల్స్‌లో లా ప్రాక్టీస్ చేశాడు. ఓరియంటల్ స్కాలర్‌షిప్‌ను కొనసాగించడం వల్ల ఆసియాలో తన ఉద్యోగాన్ని సాధించాలనే కలను నెరవేర్చుకున్నాడు.

ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్ :

బెంగాల్ సుప్రీంకోర్టులో కొత్తగా నియమితులైన న్యాయమూర్తిగా 1783లో కలకత్తాకు వచ్చిన తర్వాత, సర్ విలియం జోన్స్ నైట్‌ని వివాహం చేసుకున్నాడు. బెంగాల్ ఆసియాటిక్ సొసైటీ స్థాపనలో కీలక పాత్ర పోషించాడు. జనవరి 1784లో వారెన్ హేస్టింగ్స్ మద్దతుతో జోన్స్ ఈ సొసైటీని స్థాపించాడు. ఈ సొసైటీ భారతదేశ చరిత్ర, సమాజం మరియు సంస్కృతిని అధ్యయనం చేయడానికి మొదటి వ్యవస్థీకృత ప్రయత్నాన్ని సూచిస్తుంది. సంస్కృతం నేర్చుకోవడం ద్వారా ముస్లిం మరియు హిందూ చట్టాల అసలు రూపాలను లోతుగా పరిశోధించడం అతని లక్ష్యం.

ఐరోపాలో ప్రబలంగా ఉన్న వ్యవస్థీకృత శాస్త్రీయ పరిశోధన పద్ధతులను ఇండాలజీకి తీసుకువచ్చిన ఆసియాటిక్ సొసైటీ పుట్టుక ఒక ముఖ్యమైన సంఘటన. ఈ సొసైటీ కృషి ఫలితంగా సంస్కృత సాహిత్యం నుండి గణనీయమైన అనువాదాలు వచ్చాయి. 1784లో చార్లెస్ విల్కిన్స్ పండిట్ రామ్‌లోచన్ వద్ద సంస్కృతం చదువుతున్న జోన్స్‌తో సంస్కృత రచనను ఆంగ్లంలోకి మొదటి ప్రత్యక్ష అనువాదం భగవద్గీత పూర్తి చేశాడు. 1789లో జోన్స్ యొక్క అభిజ్ఞాన శకుంతల అనువాదం అక్షరాస్యులైన యూరప్ వాసుల యొక్క ఊహలను ఆకర్షించింది. తరువాత గీత గోవిందం మరియు మనుస్మృతి యొక్క అనువాదాలు "ది ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హిందూ లా"గా ప్రచురించబడ్డాయి.

జోన్స్ ఆసియాటిక్ రీసెర్చ్ జర్నల్‌లో పురాణాలు, సాహిత్యం, భాషాశాస్త్రం, వృక్షశాస్త్రం, చరిత్ర మరియు కవిత్వాన్ని మిశ్రమం చేస్తూ తన ఫలవంతమైన పనిని కొనసాగించాడు. అతని "ఆరవ వార్షికోత్సవ ప్రసంగం" (1790) మరియు "పర్షియన్లు మరియు హిందువుల ఆధ్యాత్మిక కవిత్వం" (1792) పై ఆధ్యాత్మిక అనుభవాల నుండి ఉద్భవించినది. జోన్స్ రచనలలో కవిత్వం యొక్క శృంగార దృక్పథాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. జోన్స్ పురాణాల తులనాత్మక అధ్యయనాలలో నిమగ్నమై, హిందువుల దేవుడైన విష్ణువుకు తన శ్లోకాలతో షెల్లీ, బైరాన్ మరియు కోల్‌రిడ్జ్ వంటి రొమాంటిక్ కవులను ప్రభావితం చేశాడు. ముఖ్యంగా "నారాయణ స్తోత్రం" (1785) వ్యక్తిగత అనుభవం, సృజనాత్మక కల్పన, సహజత్వం మరియు ఆత్మాశ్రయతపై

దాని ప్రాధాన్యతలో రొమాంటిక్ సెన్సిబిలిటీని ప్రదర్శించింది.

జోన్స్ అధ్యయనాలు సంచలనాత్మక పరిణామాలను అందించాయి. సంస్కృతం నేర్చుకుంటున్నప్పుడు, అతను సాంప్రదాయ యూరోపియన్ భాషలతో సాధారణ వ్యాకరణ మూలాలను గుర్తించాడు. ఇండో యూరోపియన్ తులనాత్మక వ్యాకరణం మరియు ఆధునిక భాషాశాస్త్రానికి పునాది వేసాడు. భారతీయ చరిత్రలో జోన్స్ పాశ్చాత్య మరియు భారతీయ చారిత్రక కాలాల మధ్య పరస్పర సంబంధాలను గుర్తించాడు. భారతదేశ కాలక్రమాన్ని నిర్ణయించడంలో పండితులకు సహాయం చేశాడు. 47 సంవత్సరాల వయస్సులో భారతదేశంలో మరణించే సమయానికి, జోన్స్ దాదాపు 30 భాషలలో ప్రావీణ్యం సంపాదించాడు. కవిత్వ సిద్ధాంతం, చట్టం, తులనాత్మక భాషాశాస్త్రం, మతపరమైన అధ్యయనాలు మరియు చరిత్రకు సహకరించాడు. అతని ప్రభావం, ముఖ్యంగా కవిత్వం యొక్క శైలి ముఖ్యమైనది. అతని పనితో ప్రారంభమయ్యే రొమాంటిక్ కవిత్వం యొక్క సమగ్ర అధ్యయనానికి హామీ ఇస్తుంది.

చరిత్ర రచనలో వలసవాద భావజాలం యొక్క చిక్కులను పరిశోధించే ముందు, పరిశీలనలో ఉన్న చరిత్రకారుల గురించి స్పష్టమైన అవగాహన ఏర్పరచుకోవడం చాలా అవసరం. 18వ శతాబ్దంలో నిజమైన చారిత్రక రచనల ఉదాహరణలు చాలా తక్కువగా ఉన్నాయి. భారతదేశంలో రాజకీయ సోపానక్రమాన్ని అధిరోహించడంలో నిమగ్నమైన బ్రిటిష్ వారు చారిత్రిక కార్యకలాపాలపై కనీస శ్రద్ధను కేటాయించారు.

18వ శతాబ్దపు చారిత్రక రచనలో చెప్పుకోదగ్గ వ్యక్తి అయిన చార్లెస్ గ్రాంట్ 1792లో “భారతదేశపు ఆసియాటిక్ సబ్జెక్ట్స్‌లో సొసైటీ స్థితిపై పరిశీలనలు” రచించారు. ‘ఇవాంజెలికల్ స్కూల్’తో అనుబంధం కలిగి ఉన్న గ్రాంట్ దైవత్వాన్ని సమర్థించే బ్రిటిష్ పరిశీలకుల బృందానికి చెందినవాడు. ఆదిమ మత విశ్వాసాలు మరియు మూఢనమ్మకాల అంధకారంలో మునిగిపోయినట్లు భావించే బ్రిటిష్ పాలకుల విధి భారతదేశానికి క్రైస్తవం యొక్క వెలుగును తీసుకురావడం. అయితే 19వ శతాబ్దపు తొలి దశాబ్దాల వరకు భారతీయ సమాజం మరియు చరిత్రపై ఇటువంటి ప్రతిబింబ రచనలు అరుదుగానే ఉన్నాయి.

19వ శతాబ్దపు రెండవ దశాబ్దం నాటికి, భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన గణనీయంగా స్థిరీకరించబడింది. బ్రిటిష్ విస్తరణ కొత్త దశలోకి ప్రవేశించింది. 1815 నాటికి బ్రిటన్, నెపోలియన్ మరియు ఫ్రాన్స్‌లపై విజయం సాధించి, ఐరోపాలో ప్రథమ అధికార దేశం తన హోదాను పొందడమే కాకుండా, పారిశ్రామిక విప్లవం యొక్క ప్రారంభ దశలను కూడా పొందింది. ప్రపంచంలోని అత్యంత పారిశ్రామిక దేశంగా ఆవిర్భవించింది. బ్రిటన్ దాని ప్రపంచ ప్రాబల్యంపై విశ్వాసం భారతదేశంపై దాని రచనలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఇది ఆధిపత్యం వహించిన మరియు వెనుకబడి ఉన్నట్లు గుర్తించబడింది. ఈ వైఖరి 1820ల నుండి బ్రిటిష్ వారి చారిత్రక రచనలలో వ్యాపించింది.

జేమ్స్ మిల్ :

దాదాపు అదే సమయంలో 1806 నుండి 1818 వరకు, జేమ్స్ మిల్ భారతదేశ చరిత్రపై సంపుటాల శ్రేణిని రచించాడు. దేశం యొక్క బ్రిటిష్ అవగాహనలపై నిర్మాణాత్మక ప్రభావాన్ని చూపాడు. జేమ్స్ మిల్ పుస్తకం “బ్రిటిష్ ఇండియా చరిత్ర” అనే శీర్షికను కలిగి ఉంది. మొదటి మూడు సంపుటాలలో పురాతన మరియు మధ్యయుగ భారతదేశం యొక్క సర్వేను

కలిగి ఉంది. చివరి మూడు భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలనపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారించింది. ఈ పని 1820, 1826 మరియు 1840లో పునర్ ముద్రణకు గురై విశేషమైన విజయాన్ని సాధించింది. ఈస్ట్ ఇండియా కాలేజీలోని హేలీబరీలో శిక్షణ పొందుతున్న బ్రిటిష్ ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్ అధికారులకు ఇది పునాది పాఠ్య పుస్తకంగా మారింది. 1844లో దాని సంపాదకుడు హెచ్.హెచ్ విల్సన్ అనేక వాస్తవిక లోపాలను కూడా ఎత్తిచూపారు. 1840ల నాటికి కాలం చెల్లినదిగా పరిగణించబడినప్పటికీ, ఈ పుస్తకం క్లాసిక్‌గా దాని హోదాను నిలుపుకుంది.

జేమ్స్ మిల్ భారతదేశంలో అడుగు పెట్టనప్పటికీ మొత్తం రచన భారతదేశంపై ఆంగ్ల రచయితల రచనల యొక్క పరిమిత పఠనాల ఆధారంగా రూపొందించబడింది. ఇది భారతదేశం మరియు దాని నివాసుల గురించిన పక్షపాతాల సంకలనాన్ని పొందుపరిచింది. వారు దేశంలో ఉన్న సమయంలో బ్రిటిష్ అధికారులు వివిధ మార్గాలు, పద్ధతులు ద్వారా సంపాదించారు. ప్రామాణికత, వాస్తవికత మరియు నిష్పాక్షికత పరంగా దాని లోపాలు ఉన్నప్పటికీ, పుస్తకం రెండు స్పష్టమైన కారణాల వల్ల గణనీయమైన ప్రభావాన్ని చూపింది.

తత్వవేత్త జెరెమీ బెంథమ్‌చే ప్రేరేపించబడిన రాజకీయ మరియు ఆర్థిక ఆలోచనల పాఠశాల అయిన యుటిలిటేరియన్లతో జేమ్స్ మిల్ యొక్క అనుబంధం విస్తృతంగా గుర్తించబడిన తొలి కారణం. మిల్ యొక్క భారతదేశ చరిత్ర, ఉపయోగితావాదం అనుప్రయుక్తం. భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పరిపాలన కోసం ప్రయోజనకరమైన ఎజెండాను పరోక్షంగా అందించింది. పుస్తకం యొక్క అపారమైన ప్రభావానికి ఇతర, అంతగా గుర్తించబడని కారణం. 19వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో ప్రబలంగా ఉన్న మనస్తత్వం యొక్క పరిపూర్ణ ప్రతిబింబం. ఐరోపా ఆధిపత్యం మరియు దేశం యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న పారిశ్రామిక శ్రేయస్సు కోసం ఆంగ్లో-ఫ్రెంచ్ యుద్ధాలలో బ్రిటన్ యొక్క విజయం తర్వాత రూపుదిద్దుకున్న ఈ మనస్తత్వం. నమ్మకమైన సామ్రాజ్యవాద సందేశాన్ని ప్రతిధ్వనించింది ఈ సందేశం. ఆ సమయంలో ఇంగ్లాండ్‌లోని పాఠకుల కోరికలకు అనుగుణంగా ఉంది.

జేమ్స్ మిల్ చరిత్ర యొక్క ఉపయోగితావాదం వివరణను అందించగా, ఎల్ఫిన్ స్టోన్ యొక్క చారిత్రక పని తాత్విక అనుబంధానికి సంబంధించి మరింత సవాలుగా వర్గీకరణను కలిగి ఉంది. ఎల్ఫిన్ స్టోన్, తన కెరీర్‌లో ఎక్కువ భాగం భారతదేశంలో సివిల్ సర్వెంట్‌గా పని చేశారు. మిల్ కంటే ఉన్నతమైన అర్హతలు మరియు మెరుగైన సమాచారాన్ని కలిగి ఉన్నాడు. తద్వారా అతను భారతదేశ చరిత్రను రూపొందించడానికి తగిన విధంగా సన్నద్ధమయ్యాడు. అతని రచన, "హిందూ మరియు మహమ్మదీయ భారతదేశ చరిత్ర" (1841). 1857 నుండి స్థాపించబడిన భారతీయ విశ్వవిద్యాలయాలలో ప్రామాణిక గ్రంథం యొక్క హోదాను పొందింది. తరువాతి శతాబ్దం ప్రారంభ సంవత్సరాల వరకు పునర్ ముద్రణలో ఉంది. ఎల్ఫిన్ స్టోన్, "హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ పవర్ ఇన్ ది ఈస్ట్"తో తన రచనలను విస్తరించాడు. హేస్టింగ్స్ పరిపాలన వరకు బ్రిటిష్ పాలన యొక్క విస్తరణ మరియు ఏకీకరణను క్రమపద్ధతిలో గుర్తించాడు. 'హిందూ' మరియు 'ముస్లిం' కాలాలకు అనుగుణంగా అతని భారతీయ చరిత్రను ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ కాలాలుగా విభజించారు. ఎల్ఫిన్ స్టోన్ యొక్క శాశ్వత ప్రభావం కారణంగా భారతీయ చరిత్రలో ఒక సమావేశాన్ని స్థాపించారు. ఎల్ఫిన్ స్టోన్ రచనలు ముఖ్యంగా భారతదేశంలో పాఠ్యపుస్తకాలుగా తమ ప్రభావాన్ని కొనసాగించినప్పటికీ, 1860లో జె.టాల్బాయ్స్ వీలర్ ద్వారా మరింత వృత్తిపరంగా ప్రవీణ చరిత్ర వెలువడింది. వీలర్ 1867 మరియు 1876 మధ్య ప్రచురించబడిన ఐదు సంపుటాలలో సమగ్ర "భారతదేశ చరిత్ర"ను రచించాడు. ఆ

తర్వాత 1886లో "ఇండియా అండర్ బ్రిటిష్ రూల్" అనే పేరుతో ఒక సర్వేను ప్రచురించాడు.

హిస్టారియోగ్రఫీలో వలసవాద భావజాలానికి వెళ్ళడం, బ్రిటిష్ చారిత్రక రచనలన్నింటినీ ఏకరీతిగా వలసవాదంగా మార్చడం పొరపాటు. 19వ మరియు 20వ శతాబ్దాల ప్రారంభంలో వలస పాఠశాలలో విభిన్న విధానాలు మరియు వివరణాత్మక చట్రాలు అభివృద్ధి చెందాయి.

6.5 ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ :

బ్రిటిష్ ఆక్రమణ మరియు భారతదేశం యొక్క ఏకీకరణ ద్వారా గుర్తించబడిన ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్ర. ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రను పునరుద్ధరించడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఓరియంటలిస్టులు, తరచుగా సర్ విలియం జోన్స్ వంటి వ్యక్తులతో సంబంధం కలిగి ఉంటారు. భారతదేశం యొక్క కోల్పోయిన చరిత్రను పునర్నిర్మించే పనిలో నిమగ్నమై ఉన్నారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క విమర్శనాత్మక పరిశీలన దాని సానుకూల సహకారం మరియు స్వాభావిక పక్షపాతాలు రెండింటినీ వెల్లడిస్తుంది.

సానుకూల ఫలితాలు :

ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ యొక్క ముఖ్యమైన రచనలలో ఒకటి భారతదేశపు ప్రాచీన గతాన్ని తిరిగి కనుగొనడం. సాహిత్యం మరియు పురావస్తు పరిశోధనల యొక్క ఖచ్చితమైన అధ్యయనం ద్వారా ఓరియంటలిస్ట్‌లు కాలక్రమేణా మరుగున పడిన చారిత్రక కథనాన్ని పునర్నిర్మించారు. ఈ ప్రయత్నం భారతీయ చరిత్ర యొక్క క్రమబద్ధమైన అధ్యయనానికి పునాదిని స్థాపించడంలో సహాయపడింది. ఓరియంటలిస్ట్‌లు జ్ఞానోదయ ఆదర్శాలు మరియు రహస్యమైన మరియు తెలియని వాటి పట్ల రొమాంటిక్ మోహంతో లోతుగా ప్రభావితమయ్యారు. ఈ మేధోపరమైన మార్పు భారతదేశంతో సహా ఐరోపాయేతర నాగరికతలపై నిజమైన ప్రశంసలకు దారితీసింది. ప్రాచీన భారతదేశంపై ఓరియంటలిస్ట్‌ల ఆసక్తి విస్తృతమైన యూరోపియన్ మేధోపరమైన ప్రకృతి దృశ్యంతో కలిసిపోయింది. సహనం మరియు సాంస్కృతిక గౌరవం యొక్క స్ఫూర్తిని పెంపొందించింది.

భారతదేశంలో బ్రిటీష్ పాలన స్థాపన ఐరోపాలో చారిత్రక పునర్నిర్మాణానికి శాస్త్రీయ విధానంతో సమానంగా జరిగింది. ఓరియంటలిస్టులు చారిత్రక మూలాలను అధ్యయనం చేయడానికి క్లిష్టమైన పద్ధతులను ఉపయోగించారు. వ్యవస్థీకృత పరిశోధన యొక్క యుగానికి వేదికను ఏర్పాటు చేశారు. సర్ విలియం జోన్స్ నేతృత్వంలోని ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్ స్థాపన. భారతీయ చరిత్ర మరియు సంస్కృతిలో శాస్త్రీయ మరియు ప్రత్యేక అధ్యయనాన్ని ప్రవేశపెట్టింది.

పక్షపాతాలు మరియు పరిమితులు :

ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ వలసవాద దృక్పథంలో అంతర్గతంగా పాతుకుపోయింది. ఇక్కడ బ్రిటిష్ పండితులు యూరోపియన్ విలువల దర్పణం ద్వారా భారతదేశాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించారు. ఈ దృక్పథం తరచుగా భారతదేశం పురోగతి కోసం బ్రిటిష్ జోక్యం అవసరమయ్యే స్తబ్దత కలిగిన సమాజంగా చిత్రీకరించడానికి దారితీసింది. యూరప్ కేంద్రీకృత దృక్కోణం భారతీయ సంస్కృతి, సంస్థలు మరియు చారిత్రక పరిణామాలకు సంబంధించిన వివరణలను ప్రభావితం చేసింది. జ్ఞానోదయ ఆదర్శాలు సాంస్కృతిక సాపేక్షవాదాన్ని ప్రోత్సహించగా, ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ కొన్నిసార్లు సాంస్కృతిక భేదాలపై యూరప్ కేంద్రీకృత అవగాహనను ప్రదర్శిస్తుంది. పెద్ద సమూహాల మధ్య వ్యత్యాసాలు

విభిన్న ఆచారాలు మరియు సంస్కృతుల ఫలితంగా ఉన్నాయి అనే ఆలోచన, ఐక్యతను లక్ష్యంగా చేసుకుంటూ అనుకోకుండా క్రమానుగత అభిప్రాయాలను బలపరుస్తుంది. యూరోపియన్ సాంస్కృతిక ఆధిపత్య భావనలను శాశ్వతం చేస్తుంది.

జేమ్స్ మిల్ యొక్క "హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ ఇండియా" వంటి కొన్ని ఓరియంటలిస్ట్ రచనలు చరిత్ర యొక్క ప్రయోజనాత్మక వివరణను ప్రతిబింబిస్తాయి. మిల్ యొక్క చరిత్ర భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పరిపాలన కోసం ఒక ప్రయోజనాత్మక ఎజెండాను పరోక్షంగా అందించింది. ఈ ప్రయోజనాత్మక దృక్పథం భారతదేశం యొక్క సంక్లిష్టమైన సామాజిక, సాంస్కృతిక గతిశీలతను అతి సరళీకృతం చేసి ఉండవచ్చు. వాటిని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య లక్ష్యాలపై దృష్టి సారించిన ఆచరణాత్మక అవగాహనకు తగ్గించింది.

9.6. ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – భారతదేశ చరిత్రపై వారసత్వం మరియు ప్రభావం :

ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ భారతదేశంలో చారిత్రక పరిశోధన యొక్క ఆధునిక పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టింది. ఇది శాస్త్రీయ పరిశోధన పద్ధతుల స్థాపనకు దోహదపడింది. ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్ వారసత్వం మరియు ఓరియంటలిస్టుల పండితుల పని భారతీయ చరిత్ర, సంస్కృతి మరియు భాష యొక్క క్రమబద్ధమైన అధ్యయనానికి పునాది వేసింది. భారత జాతీయవాదం ఊపందుకోవడంతో, పండితులు దాని వలసవాద పక్షపాతం కోసం ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీని విమర్శించారు. దేశీయ దృక్కోణాల పునరుద్ధరణ మరియు యూరప్ కేంద్రీకృత కథనాలకు సవాలు భారతీయ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రధాన అంశాలుగా మారాయి. జాతీయవాద చరిత్రకారులు భారతదేశ గతాన్ని వివరించడంలో ఏజెన్సీని తిరిగి పొందాలని ప్రయత్నించారు.

కాలక్రమేణా హిస్టోరియోగ్రఫీ యూరప్ కేంద్రీకృత మరియు అవమానకరమైన విధానాల నుండి మరింత ఉదారవాద మరియు తక్కువ జాతి కేంద్రీకృత దృక్పథానికి పరిణామం చెందింది. ఎడ్వర్డ్ థాంప్సన్ మరియు జి.టి. వంటి రచనలు. గారట్ యొక్క "భారతదేశంలో బ్రిటీష్ పాలన యొక్క పెరుగుదల మరియు నెరవేర్పు" భారత జాతీయ ఆకాంక్షల గురించి మరింత ప్రగతిశీల మరియు సానుభూతితో కూడిన అవగాహన వైపు మళ్ళడాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. ఆధునిక భారతీయ చరిత్రలో ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి సానుకూల సహకారం మరియు పరిమితులు రెండూ ఉన్నాయి. భారతదేశపు ప్రాచీన చరిత్రను తిరిగి కనుగొనడంలో మరియు శాస్త్రీయ పరిశోధన పద్ధతులను పరిచయం చేయడంలో ఇది కీలక పాత్ర పోషించినప్పటికీ, దాని వలసవాద పక్షపాతాలు మరియు యూరప్ కేంద్రీకృత దృక్పథాలు విమర్శలకు గురయ్యాయి. బహుళ దృక్కోణాల యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు గతం యొక్క సూక్ష్మ అవగాహనను నొక్కి చెబుతూ భారతీయ చరిత్ర చరిత్రలో కొనసాగుతున్న చర్చలలో ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్ర యొక్క వారసత్వం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

ఓరియంటలిస్టులు – గొప్ప ఆవిష్కరణలు :

ఇండో–యూరోపియన్ భాష :

ఓరియంటలిస్ట్ ఉద్యమంపై సర్ విలియం జోన్స్ ప్రభావం అనువాదాలకు మించి విస్తరించింది. ఇది భారతదేశ ప్రాచీన చరిత్రకు ఆయన చేసిన ముఖ్యమైన కృషితో గుర్తించబడింది. ఆసియాటిక్ సొసైటీ ముందు తన ప్రసంగాలలో, అతను

చరిత్ర మరియు విజ్ఞాన శాస్త్రాన్ని నొక్కి చెప్పాడు. 1786 ఉపన్యాసంలో జోన్స్ ఒక అద్భుతమైన విజయాన్ని ఆవిష్కరించాడు. అది ఇండో యూరోపియన్ భాషల కుటుంబాన్ని కనుగొనడం. భారతదేశం యొక్క సాంస్కృతిక అత్యున్నత సుదూర కాలంలో ఉనికిలో ఉందని ప్రతిపాదిస్తూ పాత పర్షియన్, గ్రీక్, లాటిన్ మరియు ఆధునిక యూరోపియన్ భాషలతో సంస్కృతం యొక్క బంధుత్వాన్ని నొక్కి చెప్పడం ద్వారా జోన్స్ పండితులను ఆశ్చర్యపరిచాడు. అతను కోల్పోయిన మాతృభాష నుండి భాగస్వామ్య మూలాన్ని ప్రతిపాదించాడు.

ఆర్యన్ జాతి :

సాధారణ భాషా మూలం సిద్ధాంతంపై ఆధారపడి, జోన్స్ భాగస్వామ్య జాతి-ఆర్యన్లను ప్రతిపాదించడానికి ధైర్యంగా ముందుకు సాగాడు. ప్రాచీన పర్షియన్, సంస్కృతం, గ్రీక్, లాటిన్ మరియు ఆధునిక యూరోపియన్ భాషలలో విస్తరించి ఉన్న ప్రాచీన మాతృభాషను మాట్లాడేవారు సాధారణ ఆర్యన్ న్యూక్లియస్ జాతిలో భాగంగా పరిగణించబడ్డారు. ఈ ద్యోతకం ఉత్తర భారతదేశంలోని ప్రజలను పర్షియన్లు మరియు యూరోపియన్లకు బంధువుగా, మధ్య ఆసియాను ఇండో-యూరోపియన్ ఆర్యన్ ఊయలగా నిలిపింది.

చంద్రగుప్త :

ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలో జోన్స్ యొక్క పురోగతిలో సమకాలీకరణ మరియు గుర్తింపు ఉన్నాయి. అలెగ్జాండర్ దండయాత్రకు సంబంధించిన సాంప్రదాయిక మూలాలు ఒక భారతీయ యువరాజు సాండ్రోకోటాస్, రాజధాని పాలిబోత్రాతో పాలిస్తున్నట్లు పేర్కొన్నాయి. 1793లో తన పదవ వార్షిక ప్రసంగంలో జోన్స్ పౌరాణిక మరియు నాటకం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ఎత్తిచూపారు. నందా హత్య మరియు చంద్రగుప్తుని ఆక్రమణ వంటి చారిత్రక వాస్తవాలను వెల్లడించారు. గ్రీకు పాలిబోత్రాన్ని భారతీయ పాటలీపుత్రతో అనుసంధానిస్తూ పాటలీపుత్రలో చంద్రగుప్త మౌర్య సింహాసనాన్ని అధిష్ఠించడాన్ని అతను గుర్తించాడు. ఈ పురోగతి ఒక కీలకమైన ఆవిష్కరణకు దారితీసింది. చంద్రగుప్త మౌర్య గ్రీకు సాండ్రోకోటాస్ పాటలీపుత్ర నుండి పాలిస్తున్నాడు మరియు సెల్యూకోస్ నికేటర్‌తో ఒప్పందం చేసుకున్నాడు. ఈ సమకాలీకరణ మరియు గుర్తింపు పురాతన ప్రజల చరిత్రను గణనీయంగా సుసంపన్నం చేసింది.

భారతీయ చరిత్రలో మొదటి ముఖ్యమైన సామ్రాజ్యాన్ని ఆవిష్కరించడంతోపాటు, ఇది ఘనమైన చారిత్రక తేదీని అందించింది. ఇది 325 B.C., భారతీయ చరిత్ర యొక్క షీట్ యాంకర్‌గా పనిచేస్తుంది. తేదీలు మరియు కాలాల స్థిరీకరణకు వీలు కల్పిస్తుంది. విలియం జోన్స్‌ను అనుసరించి ఇండాలాజికల్ అధ్యయనాలు రెండు ప్రధాన మార్గాలలో పురోగమించాయి: పురాతన భారతీయ గ్రంథాల యొక్క క్లిష్టమైన పరిశీలన మరియు శాసనాలు, నాణేలు మరియు స్మారక చిహ్నాలతో సహా పురావస్తు పరిశోధన. ఆసియాటిక్ సొసైటీ వ్యవస్థీకృత పరిశోధనలకు కేంద్రంగా ఉద్భవించింది. భారతీయ పురాతన వస్తువులపై అనేక కథనాలను ప్రచురించింది. సాహిత్యం కీలక పాత్ర పోషించినప్పటికీ, ఐరోపా చారిత్రక త్రవ్వకాలు మరియు శాసనాల పఠనం ద్వారా ప్రభావితమైన ఓరియంటలిస్టులు క్రమబద్ధమైన పురావస్తు ప్రయత్నాలలో నిమగ్నమయ్యారు. జేమ్స్ ప్రిన్సెప్ మరియు అలెగ్జాండర్ కన్నింగ్‌హామ్ వంటి మార్గదర్శకులు 19వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో భారతదేశం యొక్క గతాన్ని పురావస్తు పునరావిష్కరణకు నాయకత్వం వహించారు.

ఓరియంటలిజం యొక్క ప్రాముఖ్యత-భారతీయ చరిత్ర చరిత్రపై ప్రభావం :

ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ భారతదేశంలోకి చారిత్రక పరిశోధన యొక్క ఆధునిక పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టింది. ఇది యూరోపియన్ పద్ధతులచే ప్రభావితమైంది. లండన్‌లోని రాయల్ సొసైటీకి నమూనాగా, విలియం జోన్స్ స్థాపించిన ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్, భారతీయ చరిత్ర మరియు సంస్కృతిలో శాస్త్రీయ మరియు ప్రత్యేక అధ్యయనం యొక్క యుగానికి నాంది పలికింది. ఇండో-యూరోపియన్ భాషలు మరియు ప్రజల మధ్య బంధుత్వం గురించి జోన్స్ వెల్లడించడం తులనాత్మక భాషాశాస్త్రం, పురాణశాస్త్రం మరియు జాతి శాస్త్రానికి పునాది వేసింది. పాత బ్రాహ్మి లిపిని అర్థాన్ని విడదీయడంలో జేమ్స్ ప్రిన్సెప్ సాధించిన విజయం అశోకన్ శాసనాల రహస్యాన్ని పరిష్కరించడమే కాకుండా భారతీయ చరిత్రలో ఎపిగ్రాఫిక్ వెల్లడికి ఒక ఉదాహరణగా నిలిచింది. 19వ శతాబ్దం నాటికి ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ భారతీయ చరిత్రలో మూడొంతుల భాగాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి శాసనాలు గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి. కన్నింగ్‌హామ్ చేత పురావస్తు శాస్త్రం మరియు ప్రాచీన నాణేలు భారతీయ చారిత్రక అన్వేషణను రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించాయి. పాలిపై బర్నౌఫ్ యొక్క పని భారతీయ మతం మరియు ఆలోచనలను అర్థం చేసుకోవడానికి కొత్త మార్గాలను తెరిచింది. పవిత్ర గ్రంథాలను ఆంగ్లంలోకి అనువదించడానికి మాక్స్ ముల్లర్ వంటి పండితులను ప్రేరేపించింది. 19వ శతాబ్దం చివరి నాటికి ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర, ఒకప్పుడు టెర్రా అజ్ఞాతం, సమగ్రంగా అధ్యయనం చేయబడింది మరియు అకడమిక్ సర్కిల్‌లలో మ్యాప్ చేయబడింది.

ముగింపు :

భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన రావడం ఉపఖండం యొక్క చరిత్ర చరిత్రలో ఒక కీలకమైన ఘట్టాన్ని గుర్తించింది. సర్ విలియం జోన్స్ వంటి వ్యక్తుల నేతృత్వంలోని ఓరియంటలిస్ట్ విధానం భారతదేశ ప్రాచీన చరిత్రను తిరిగి కనుగొనడంలో మరియు పునర్నిర్మించడంలో ప్రధాన పాత్ర పోషించింది. జ్ఞానోదయం మరియు రొమాంటిసిజం ప్రభావంతో ఓరియంటలిస్టు యూరోపియన్‌యేతర సంస్కృతులను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అభినందించడానికి ప్రయత్నించారు. ఇది భారతీయ చరిత్ర యొక్క శాస్త్రీయ అధ్యయనానికి దారితీసింది. సర్ విలియం జోన్స్ ఆసియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్‌ను స్థాపించారు. భారతదేశ చరిత్ర, సమాజం మరియు సంస్కృతిని క్రమబద్ధంగా అధ్యయనం చేయడానికి ఒక వేదికను అందించారు. అతని భాషా నైపుణ్యం మరియు ఇండో-యూరోపియన్ భాషా కుటుంబం మరియు ఆర్యన్ జాతి భావన వంటి సంచలనాత్మక ఆవిష్కరణలు, తులనాత్మక భాషా శాస్త్రానికి పునాది వేసింది మరియు ప్రాచీన భారతదేశం యొక్క అవగాహనను సుసంపన్నం చేసింది.

ఓరియంటలిస్ట్ ఉద్యమం భారతీయ చరిత్ర చరిత్రపై తీవ్ర ప్రభావాన్ని చూపింది. ఆధునిక పరిశోధనా పద్ధతులు మరియు శాస్త్రీయ విచారణను పరిచయం చేసింది. ప్రాచీన గ్రంథాలు, పురావస్తు అన్వేషణలు మరియు జేమ్స్ ప్రిన్సెప్ మరియు అలెగ్జాండర్ కన్నింగ్‌హామ్ వంటి పండితుల రచనల విమర్శనాత్మక పరిశీలన ద్వారా భారతీయ అధ్యయనాలు పురోగమించాయి. 19వ శతాబ్దం చివరి నాటికి ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర సమగ్రంగా అధ్యయనం చేయబడింది మరియు అకడమిక్ సర్కిల్‌లలో మ్యాప్ చేయబడింది. అయితే ఈ విద్వాంసుల సాధనలతో పాటు జేమ్స్ మిల్ యొక్క "హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ ఇండియా" రూపంలో యూరో కేంద్రీకృత దృక్పథం ఉద్భవించింది. దాని లోపాలు ఉన్నప్పటికీ ఈ పని ఒక పునాది పాఠ్యపుస్తకంగా మారింది. సర్ విలియం జోన్స్ వంటి వ్యక్తులచే నడపబడే ఆధునిక భారతీయ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలలో ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర భారతదేశపు ప్రాచీన గతాన్ని తిరిగి కనుగొనడంలో గణనీయంగా దోహదపడింది. భాషా అధ్యయనాలు, పురావస్తు అన్వేషణలు మరియు తులనాత్మక పరిశోధనల ద్వారా వర్గీకరించబడిన ఈ ఉద్యమం

భారతీయ చరిత్రపై సమగ్ర అవగాహనకు పునాది వేసింది. యూరో కేంద్రీకృత దృక్కోణాల నుండి మరింత ఉదారవాద మరియు సానుభూతిగల దృక్కోణాల వరకు చరిత్రకథ యొక్క పరిణామం భారతదేశంలోని బ్రిటిష్ వలసరాజ్యాల కాలంలో మేధోపరమైన పరిణామాలు, రాజకీయ మార్పులు మరియు సాంస్కృతిక మార్పుల మధ్య గతిశీలక ప్రదర్శన ప్రతిబింబిస్తుంది.

9.7. సంక్షిప్తంగా :

భారతదేశాన్ని బ్రిటిష్ ఆక్రమణ నుండి ఉద్భవించిన ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్ర, ఆధునిక పునర్నిర్మాణాల ద్వారా ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రను పునరుజ్జీవింపజేయడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. విలియం జోన్స్ వంటి ఓరియంటలిస్టులు, జ్ఞానోదయ ఆదర్శాలచే ప్రేరణ పొందారు. భారతీయ సంస్కృతిని అర్థం చేసుకోవడం మరియు ప్రశంసించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. వారి పద్ధతులు సాహిత్య మూలాలు మరియు పురావస్తు పరిశోధనలపై ఆధారపడి ఉన్నాయి. ప్రామాణికమైన చారిత్రక గ్రంథాలు లేనప్పుడు ఖాళీలను పూరించాయి. ఐరోపా జ్ఞానోదయం మరియు రొమాంటిసిజం, ప్రాచీన భారతదేశంపై ఓరియంటలిస్టుల దృష్టికి అనుగుణంగా, ఐరోపాయేతర నాగరికతలపై ఆసక్తిని మరింత పెంచింది.

సర్ విలియం జోన్స్ ఒక కీలక వ్యక్తి. 1784లో ఏషియాటిక్ సొసైటీ ఆఫ్ బెంగాల్‌ను స్థాపించారు. వ్యవస్థీకృత పరిశోధనలను ప్రోత్సహించారు. ఇండో-యూరోపియన్ భాషా కుటుంబం మరియు ఆర్యన్ జాతి సిద్ధాంతం యొక్క ఆవిష్కరణ వంటి భాషాశాస్త్రం, తులనాత్మక భాషాశాస్త్రం మరియు చారిత్రక సమకాలీకరణలకు ఆయన చేసిన కృషి భారతీయ చరిత్ర చరిత్రను గణనీయంగా ప్రభావితం చేసింది. జేమ్స్ ప్రిన్సెప్ మరియు అలెగ్జాండర్ కన్నింగ్‌హామ్‌తో సహా జోన్స్ వారసులు భారతదేశ గతాన్ని వెలికితీసేందుకు సాహిత్యం మరియు పురావస్తు శాస్త్రాన్ని మిళితం చేశారు. ఓరియంటలిస్ట్ ఉద్యమం శాస్త్రీయ పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టింది. ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర యొక్క సమగ్ర మ్యాపింగ్‌కు వేదికగా నిలిచింది.

అయితే ఈ ప్రయత్నాలతో పాటు జేమ్స్ మిల్ యొక్క "హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ ఇండియా" (1818) బ్రిటిష్ అవగాహనలను యుటిలిటేరియన్ ఎజెండాతో రూపొందించింది. దాని పాత స్వభావం ఉన్నప్పటికీ ఈ పని ఒక పునాది పాఠ్యపుస్తకం వలె కొనసాగింది. బ్రిటిష్ అధికారులను ప్రభావితం చేస్తుంది మరియు ప్రబలంగా ఉన్న సామ్రాజ్యవాద భావాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. మౌంట్‌స్టువర్ట్ ఎల్ఫిన్‌స్టోన్ యొక్క "హిందూ మరియు మహమ్మదీయ భారతదేశ చరిత్ర" (1841) మరియు తరువాత జె.టాల్బాయ్స్ వీలర్ మరియు విన్సెంట్ స్మిత్ రచనలు ప్రభావం కొనసాగించాయి. ప్రతి ఒక్కటి భారతీయ చరిత్ర యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రకృతి దృశ్యానికి దోహదపడింది. జేమ్స్ మిల్ నుండి థాంప్సన్ మరియు గారట్ వరకు చరిత్రకథ యొక్క పథం, జాతి కేంద్రీకృత దృక్పథాల నుండి భారతీయ చరిత్రపై మరింత సూక్ష్మమైన మరియు ఉదారవాద అవగాహనకు గణనీయమైన పరిణామాన్ని ప్రదర్శించింది.

మొత్తం మీద ఆధునిక భారతీయ చరిత్రపై ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ ప్రభావం గణనీయంగా ఉంది. శాస్త్రీయ పద్ధతులను పరిచయం చేయడం, పండితుల ప్రసంగాన్ని రూపొందించడం మరియు బ్రిటిష్ నిర్వాహకులు మరియు ప్రజలలో భారతదేశం గురించిన అవగాహనలను ప్రభావితం చేయడం.

9.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. ఆధునిక భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంపై ఓరియంటలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ ప్రభావాన్ని విశ్లేషించండి.
2. ఆధునిక భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంపై ప్రముఖ ఓరియంటలిస్ట్ చరిత్రకారుల సహకారాన్ని మూల్యాంకనం చేయండి.

9.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
2) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method
3) Subrhmanyam, N : Historiography
4) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 10

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు -ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ-విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్

లక్ష్యము :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ విధానాలు ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, వి.ఎ. స్మిత్ రచనలలోని చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

10.1. పరిచయం

10.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

10.3. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు

10.4. విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్

10.5. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

10.6. సంక్షిప్తంగా

10.7. మాదిరి ప్రశ్నలు

10.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

10.1. పరిచయం :

ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ అనే పదం, విదేశీ వలస పాలనలో దేశాల చరిత్రలు మరియు వలసవాద, సామ్రాజ్యవాద భావజాలం ద్వారా వర్గీకరించబడిన చరిత్రకారులతో సాధారణంగా అనుబంధించబడిన ఆలోచనలు మరియు విధానాలను కలిగి ఉంటుంది. బ్రిటిష్ ఇండియా సందర్భంలో ఈ పదం ప్రాథమికంగా స్వాతంత్ర్యం తర్వాత చివరి అర్థం ప్రాముఖ్యతను పొందే వరకు పూర్వాన్ని సూచిస్తుంది. ముఖ్యంగా వలసవాద కాలంలో ప్రముఖ చరిత్రకారులు తరచుగా బ్రిటిష్ వలస అధికారులు, పొందుపరిచిన భావజాలం కాకుండా విషయాన్ని సూచించడానికి 'సామ్రాజ్యవాద వలసవాద చరిత్ర' అనే పదాన్ని ఉపయోగించారు.

10.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

'ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ' అంతర్లీన భావజాలంపై అనేక విమర్శలు కలవు. వలసవాద చరిత్ర ఒక అంశంగా మరియు సామ్రాజ్యవాద విధానం ఒక భావజాలంగా సంక్లిష్టంగా అనుసంధానించబడి ఉన్నాయి. బ్రిటిష్ చారిత్రాత్మక రచనలలో సామ్రాజ్య నిర్మాణ ఇతివృత్తం సహజంగా భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలనను సమర్థించే ఆలోచనలకు దారితీసింది. ఈ సమర్థన వివిధ చరిత్రకారులలో వివిధ స్థాయిలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. తరచుగా భారతీయ సమాజం మరియు

సంస్కృతి పట్ల అత్యంత విమర్శనాత్మక వైఖరిగా వ్యక్తమవుతుంది. కొన్నిసార్లు ధిక్కారానికి సరిహద్దుగా ఉంటుంది. అదే సమయంలో పాక్స్ బ్రిటానికా లేదా బ్రిటిష్ శాంతి నుండి భారతదేశం పొందిన ప్రయోజనాలను ప్రశంసించే ప్రవృత్తితో పాటు భారతదేశాన్ని జయించి పాలించిన సైనికులు మరియు నిర్వాహకుల పట్ల ప్రశంసనీయ వైఖరిని స్వీకరించింది.

జేమ్స్ మిల్ నుండి థాంప్సన్ మరియు గారట్ వరకు చరిత్ర కథ యొక్క పథం గణనీయమైన పరిణామాన్ని ప్రదర్శించింది. 19వ శతాబ్దపు ఆరంభం నుండి భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన యొక్క చివరి సంవత్సరాల వరకు విస్తరించిన ఈ కాలం, యూరో కేంద్రీకృత మరియు అవమానకర విధానం నుండి భారతదేశాన్ని మరింత ఉదారవాద మరియు తక్కువ జాతి, కేంద్రీకృత దృక్పథం వైపుకు మార్చింది.

10.3. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు :

సామ్రాజ్యం యొక్క అత్యున్నత సమయంలో చారిత్రక రచనలో రెండు విరుద్ధ ధోరణులు సర్ విలియం డబ్ల్యూ. హంటర్, సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ లియాల్, డబ్ల్యూ. హెచ్. మోర్ల్యాండ్ వంటి ప్రముఖ రచయితలచే ఉదహరించబడ్డాయి. సర్ విలియం డబ్ల్యూ. హంటర్, ప్రముఖ గెజిటీర్స్ సిరీస్‌కు సంపాదకుడు. బ్రిటిష్ ఇండియా చరిత్రపై ఒక నిరాడంబరమైన రచయిత. ఇంపీరియలిస్ట్ ధోరణుల్లో ఒకదానిని ప్రదర్శించారు. 1899 నుండి అతను "ది రూలర్స్ ఆఫ్ ఇండియా" అనే పేరుతో చారిత్రక పుస్తకాల శ్రేణిని ప్రచురించాడు. ఈ సిరీస్ భారతదేశంలోని సామ్రాజ్యాల గురించి వర్ణించును. ప్రధానంగా బ్రిటిష్ ఇండియన్ సామ్రాజ్యం వారు, అశోకుడు మరియు అక్బర్ వంటి భారతదేశంలోని సామ్రాజ్యాలు ప్రభుత్వ ప్రోద్బలంతో, సంపుటాలు అధికారిక గ్రంథాలయాలు మరియు సిలబస్‌లలో చోటు సంపాదించాయి. చరిత్రను ఒక ప్రసిద్ధ రూపంలో ప్రదర్శించడమే హంటర్ లక్ష్యం. సామ్రాజ్య నిర్మాతల గంభీరమైన క్షణాలను మాత్రమే కాకుండా, ఇంటికి తిరిగి వచ్చిన వారి చిన్ననాటి నుండి మనోహరమైన వృత్తాంతాలను కూడా చేర్చారు. ఈ ఎంపిక జీవితచరిత్ర రూపానికి అనుకూలంగా ఉంది. సామ్రాజ్య నిర్మాతల 'కఠినమైన రకాలు' అమరత్వం పొందింది. అయితే భారతదేశం పట్ల సానుభూతిగల బ్రిటిష్ పౌర సేవకులు మినహాయించబడ్డారు. చరిత్రను జీవిత చరిత్రగా వ్రాసే 18వ శతాబ్దపు ఆంగ్ల సంప్రదాయం యొక్క వ్యంగ్య చిత్రం ధోరణుల్లో ఒక దానిని ప్రదర్శించారు.

దీనికి విరుద్ధంగా సర్ ఆల్ఫ్రెడ్ లియాల్ యొక్క రచన, "రైజ్ అండ్ ఎక్స్‌పాన్షన్ ఆఫ్ బ్రిటిష్ డొమినియన్ ఇన్ ఇండియా" (1894), మెథడాలజీ మరియు విశ్లేషణలో గొప్ప వాస్తవికతను ప్రదర్శించడం ద్వారా నిలుస్తుంది. అతని వ్యాఖ్యానం యొక్క ధోరణితో ప్రాథమికంగా విభేదించినప్పటికీ గత సంఘటనలు మరియు ప్రక్రియలను అర్థం చేసుకోవడానికి, ఎథ్నోగ్రాఫర్ల మాదిరిగానే సమకాలీన భారతీయ సమాజం, ఆచారాలు మరియు సంస్థల గురించి అతని స్వంత పరిశీలనలు మరియు పరిజ్ఞానాన్ని స్వీకరించడంలో లియాల్ యొక్క వాస్తవికత ఉంది.

అందువల్ల లైల్ పాఠ్య సాక్ష్యం యొక్క పరిమితులను దాటి సాహసం చేసాడు. ఆ సమయంలో చాలా మంది చరిత్రకారులకు ఇది విలక్షణమైన చారిత్రక రచనా శైలి. భారతదేశ చరిత్ర యొక్క తన వివరణలో లియాల్ కథనాన్ని విస్తారమైన విషయం పైకి విస్తరించాడు. గ్రీకులు మరియు రోమన్ల కాలం నుండి తూర్పు-పశ్చిమ సంబంధాల విస్తృత చరిత్రలో భారతదేశంలోకి బ్రిటిష్ చొరబాటును సందర్భోచితంగా చేశాడు. ఈ విశాల దృక్పథం, కొన్ని మార్గాల్లో ఆర్నాల్డ్ టోయిన్‌బీ యొక్క అంతర్ నాగరిక సంబంధాల యొక్క ప్రపంచ దృష్టికి సమానంగా ఉంటుంది. ఇది 19వ శతాబ్దంలో చాలా

మంది బ్రిటిష్ భారతీయ చరిత్రకారుల యొక్క మరింత సంకుచిత దృక్కోణాల నుండి నిష్క్రమణను గుర్తించింది.

భారతదేశం మరియు యూరప్ అభివృద్ధి పథాన్ని పంచుకున్నప్పటికీ ఒక నిర్దిష్ట సమయంలో నిర్బంధించబడినప్పటికీ, లియాల్ యొక్క వాస్తవికత యొక్క ఉన్నత అంశం అతని సైద్ధాంతిక వైఖరిలో ఉంది. ఈ దృక్పథం సర్ హెన్రీ మైనే యొక్క అభిప్రాయాలను ప్రతిధ్వనించింది. అతను భారతీయ సమాజం "భారతీయ నాగరికతలో దాని అంశాలతో కూడిన గొప్ప భాగాన్ని కలిగి ఉంది, ఇంకా బయటపడలేదు." భారతదేశం 'అరెస్టు చేయబడిన నాగరికత' అనే భావన ఐరోపాలో ప్రభావం చూపినప్పటికీ, అది భారతదేశంలో కొద్దిమంది అనుచరులను కనుగొంది. భారతదేశం కేవలం యూరప్ యొక్క వెనుకబడిన సంస్కరణ అనే ఆలోచనను జాతీయవాద మొగ్గు ఉన్న మేధావి వర్గం తిరస్కరించింది. ఐరోపాతో పోల్చితే భారతీయ సమాజం మరియు రాజ్య వ్యవస్థల మధ్య తీవ్రమైన వ్యత్యాసాలను వారు విశ్వసించారు. ఐరోపాను అనుకరించడం కంటే భారతదేశం తన ప్రత్యేకమైన చారిత్రక విధిని రూపొందించాలని వాదించారు. లియాల్ యొక్క వివరణాత్మక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లోని కొన్ని అంశాలకు సంభావ్య సవాళ్ళు ఉన్నప్పటికీ, భారతదేశాన్ని ఒక నాగరికతగా చూడాలనే అతని ప్రయత్నం గుర్తింపుకు అర్హమైనది.

చివరగా 20వ శతాబ్దపు మొదటి రెండు లేదా మూడు దశాబ్దాలలో ఆర్థిక చరిత్రలో అన్వేషణల ప్రారంభంతో ఒక ముఖ్యమైన చారిత్రక అభివృద్ధి ఉద్భవించింది. వ్యవసాయ సంబంధాల పథం మరియు వ్యవసాయ చరిత్ర గురించి సమగ్ర నిర్ధారణలను రూపొందించిన ఆర్థిక రికార్డులను పరిశోధించిన వివిధ బ్రిటిష్ పౌర సేవకులు దీనికి పునాది ఇప్పటికే వేశారు.

వారు ప్రధానంగా జిల్లా కలెక్టర్లు లేదా మేజిస్ట్రేట్లుగా 'భూ రెవెన్యూ సెటిల్మెంట్' బాధ్యతతో ఈ పనిని చేపట్టారు. ప్రభుత్వం భూ రెవెన్యూ సేకరణను సులభతరం చేయడానికి వ్యవసాయ ఆదాయంపై పన్నులను నిర్ణయించడం. ఈ పౌర సేవకులలో అసాధారణమైన చరిత్రకారుడు డబ్ల్యూ. హెచ్. మోర్ల్యాండ్ ఉద్భవించాడు. అతను అక్బర్ మరణం వద్ద భారతదేశ ఆర్థిక స్థితిని పరిశీలించారు. 1920 నుండి ఒక ప్రచురణ. ఈ ప్రయత్నం ఆర్థిక చరిత్రపై మరొక రచన, అక్బర్ నుండి ఔరంగజేబ్ వరకు చరిత్రను కొత్త కోణంలో విశ్లేషణ విజయం సాధించింది. చివరికి "ది అగ్రేరియన్ సిస్టమ్ ఆఫ్ మొఘల్ ఇండియా (1929) పేరు"తో సమగ్ర చరిత్ర రచించాడు. బ్రిటిష్ పాలనలో భారతదేశం యొక్క ఆర్థిక పరిస్థితి మధ్యయుగపు ప్రతిరూపాన్ని అధిగమించిందనే ముందస్తు భావనతో మోర్ల్యాండ్ యొక్క విధానం కొంతవరకు దెబ్బతింది. అతను 20వ శతాబ్దంలో భారతీయ ఆర్థిక శాస్త్రంపై తన రచనలతో సహా వివిధ మార్గాల్లో ఈ భావనను ధృవీకరించడానికి ప్రయత్నించాడు. ఇంకా బ్రిటిష్ ఆర్థిక ప్రభావంపై భారతీయ ఆర్థిక జాతీయవాదుల విమర్శలకు అతని ప్రతిస్పందన సరిపోదని భావించబడింది. మోర్ల్యాండ్‌కు సమకాలీనుడైన వెరా అన్స్టీ ఇదే విధమైన ఆలోచనా విధానాన్ని అనుసరించాడు. లండన్ విశ్వవిద్యాలయంలో బోధిస్తూ ఆమె "ది ఎకనామిక్ డెవలప్‌మెంట్ ఆఫ్ ఇండియా (1929)" పై ఒక ప్రామాణిక పాఠ్యపుస్తకాన్ని రచించారు. అయినప్పటికీ ఆమె రచనలో మోర్ల్యాండ్ సాధించిన చారిత్రక లోతు లేదు.

కొత్త క్రమశిక్షణ, ఆర్థిక చరిత్రకు పునాది వేయడంలో మోర్ల్యాండ్ యొక్క ముఖ్యమైన సహకారం ఉంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ ఆర్థిక మరియు సామాజిక చరిత్ర సాధారణ వలస సామ్రాజ్య చరిత్రకారుల ఆందోళనలకు పరిధీయమైనది. డేవిడ్ డోడ్వెల్ సంకలనం చేసిన కేంబ్రిడ్జ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా (1929), అలాగే పి.ఇ. రాబర్ట్స్ పాఠ్యపుస్తకం, హిస్టరీ ఆఫ్ బ్రిటిష్ ఇండియా (1907)లో బ్రిటిష్ ఇండియాపై బ్రిటిష్ చరిత్రకారులు చేసిన సమగ్ర సారాంశంలో ఇది స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఇటువంటి రచనలు భారతీయ ఆర్థిక మరియు సామాజిక పరిస్థితులపై దృష్టి పెట్టలేదు లేదా భారతదేశ ప్రజలను కేంద్రీకరించలేదు.

బదులుగా, కథనం భారతదేశంలోని బ్రిటిష్ సైనికులు మరియు పౌర సేవకుల చర్యల చుట్టూ తిరుగుతుంది.

10.4. విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్ :

విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్ ఆధునిక భారతీయ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రముఖుడు. చారిత్రక రచనకు సమకాలీన పద్ధతులను ప్రవీణంగా అన్వయించడంలో ప్రసిద్ధి చెందాడు. అతని గొప్పతనం బ్రిటిష్ ఇండాలజిస్ట్ మరియు కళా చరిత్రకారుడిగా అతని పాత్రలకు విస్తరించింది. 1843లో డబ్లిన్‌లో జన్మించిన వి.ఎ. స్మిత్ అద్భుతమైన విద్యా పథాన్ని ప్రదర్శించాడు. 1871లో ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్‌లో చేరి దాదాపు మూడు దశాబ్దాలు ఈ వృత్తికి అంకితం అయ్యాడు. భారతదేశంలో తన సేవలో, స్మిత్ 1874 నుండి ల్యాండ్ సెటిల్మెంట్ డిపార్ట్‌మెంట్‌లో మేజిస్ట్రేట్‌గా బాధ్యతలు నిర్వహించారు. 1895లో జిల్లా మరియు సెషన్స్ జడ్జిగా ఎదిగారు. 1898లో అతను ప్రధాన కార్యదర్శిగా కీలక పాత్రలు పోషించాడు.

1900లో తనని తాను పూర్తిగా రచనకే అంకితం చేయడానికి ముందుగానే పదవీ విరమణ చేశాడు. ఒక విశిష్ట వ్యక్తి, స్మిత్ ట్రినిటీ కాలేజీ, డబ్లిన్ యొక్క పునాది పండితుడు అయ్యాడు . 1868-69లో యూనివర్సిటీ ఫిలాసఫికల్ సొసైటీకి అధ్యక్షత వహించాడు. బిజీ షెడ్యూల్ ఉన్నప్పటికీ అతను చారిత్రక రచనపై ప్రగాఢమైన ఆసక్తిని కొనసాగించాడు. అతని సహకారాన్ని గుర్తించడంతో, స్మిత్‌కు 'కంపానియన్ ఆఫ్ ది ఆర్డర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ ఎంపైర్' అనే బిరుదు లభించింది. అతను 1920లో మరణించాడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వం మరియు కమిషనర్, భారతదేశ ప్రజలు, సంస్కృతి మరియు చరిత్రపై అమూల్యమైన అంతర్‌దృష్టులను అందిస్తారు.

స్మిత్ యొక్క ప్రారంభ రచనలు 1875, 1877 మరియు 1881 నాటి జర్నల్ ఆఫ్ బెంగాల్ ఏషియాటిక్ సొసైటీకి సంబంధించిన కథనాలలో కార్యరూపం దాల్చాయి. ఇది బుందేల్ఖండ్‌లో ప్రసిద్ధి చెందిన పాటలు, ప్రారంభ నివాసులు మరియు చరిత్రను అన్వేషించింది. అతని ముఖ్యమైన రచనలలో ఇవి ఉన్నాయి :

- "భారత తొలి చరిత్ర : ఆరవ శతాబ్దం B.C. నుండి మహమ్మదీయ విజయం వరకు"
- "అశోకుడు, భారత బౌద్ధ చక్రవర్తి"
- "అక్బర్, ది గ్రేట్ మొగల్, 1542-1605"
- "ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్ ఇన్ ఇండియా అండ్ సిలోన్, ఎర్లీయెస్ట్ టైమ్స్ నుండి ప్రెజెంట్ డే వరకు"
- "భారతదేశ నాణేల జాబితా"
- "ది ఆక్స్‌ఫర్డ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"

ఈ రచనల ద్వారా స్మిత్ పురాతన కాలం నుండి మధ్యయుగ కాలం వరకు భారతదేశ చరిత్ర యొక్క అవగాహనపై చెరగని ముద్ర వేశారు. విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్ అనేక చారిత్రిక ప్రాముఖ్యత కలిగిన అనేక కథనాలను అందించి, వివిధ చారిత్రక రచనలకు ప్రాణం పోసి గణనీయమైన కృషి చేసాడు. వాటిలో ముఖ్యమైనవి 'ప్రాచీన భారత నాగరికతపై గ్రీకో-రోమన్ ప్రభావం,' 'ప్రారంభ లేదా ఇంపీరియల్ గుప్తాల నాణేలు,' 'సముద్ర గుప్తా,' 'మధుర నుండి జైన నౌకలు మరియు ఇతర పురాతన వస్తువులు,' 'ఆంధ్ర చరిత్ర మరియు నాణేలు,' ' భారతీయ చరిత్ర యొక్క కుషాన్ లేదా ఇండో-సిథియన్ కాలం,'

'బోధగయ వద్ద మహానామ శాసనాలు,' 'ఇండో-పార్థియన్ రాజవంశాలు,' 'ఉత్తర భారతదేశంలో శకాలు,' 'కన్నౌజ్ నగరం మరియు రాజు యశోవర్మన్ చరిత్ర,' 'స్కల్ప్చర్ ఆఫ్ సిలోన్,' మరియు 'ఎ క్రిటిసిజం ఆఫ్ ది మాంటేగ్-చెమ్స్ఫర్డ్ ఫర్ ఇండియన్ రిఫార్మ్స్ 1919,' ఇతర రచనలలో 1904లో, అతను "ది ఎర్లీ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"ను రచించాడు. ఇది క్రీ.పూ. 600 నుండి ముస్లింల ఆక్రమణ వరకు ఉన్న చరిత్ర కాలాన్ని పరిచయం చేస్తూ, అతను భారతీయ చరిత్రలో ప్రముఖ పండితుడిగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు.

స్మిత్ ఈ రంగంలో పాశ్చాత్య భావాలతో తనను తాను సమలేఖనం చేసుకుంటూ, చరిత్ర యొక్క ఆధునిక పద్ధతిని ప్రారంభించాడు. అతని విధానం భారతీయ చరిత్రను సంప్రదాయాలు, కథలు మరియు పురాణాల నుండి పునర్నిర్మించడం, అందుబాటులో ఉన్న వాస్తవాలను నిశితంగా పరిశీలించడం మరియు విశ్లేషించడం. మజుందార్ ప్రకారం స్మిత్ యొక్క పని ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలో భవిష్యత్తు పరిశోధనలకు అపారమైన విలువను కలిగి ఉంది. "అతను ప్రతిపాదించిన అభిప్రాయాలను సమర్థించడం లేదా విమర్శించడం ద్వారా పురాతన భారతీయ చరిత్రలో పరిశోధన లేదా ఏదైనా అంశాన్ని చేపట్టిన ప్రతి ఒక్కరూ విన్సెంట్ స్మిత్‌కు తన ఋణాన్ని అంగీకరించాలి" అని మజుందార్ పేర్కొన్నాడు. చరిత్ర రచనకు శాస్త్రీయ పద్ధతిని చేసిన మొదటి చరిత్రకారుడిగా స్మిత్ తనను తాను గుర్తించుకున్నాడు. అతను సోర్స్ మెటీరియల్ యొక్క ప్రామాణికతకు ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు. మజుందార్ స్మిత్ యొక్క శాస్త్రీయ మరియు కళాత్మక లక్షణాలను నొక్కి చెప్పాడు. అస్పష్టమైన గతాన్ని లోతుగా పరిశోధించడానికి నిగ్రహం మరియు కారణం వంటి అనివార్యమైన లక్షణాలతో అతన్ని "నిజమైన పరిశోధకుడిగా" అభివర్ణించాడు.

స్మిత్ తన రచనలలో పక్షపాతాన్ని ప్రదర్శించినందుకు విమర్శించబడ్డాడు. ముఖ్యంగా "ఎర్లీ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా" అనే అతని రచనలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. తాజా పరిశోధన మరియు పురావస్తు అన్వేషణల ఆధారంగా వాస్తవాలను అందించడంలో ఈ చరిత్ర అద్భుతమైనదిగా పరిగణించబడినప్పటికీ, స్మిత్ యొక్క తీర్పులు భారతీయ సివిల్ సర్వీస్‌లో అతని పాత్ర ద్వారా ప్రభావితమయ్యాయి. హర్షవర్ధన్ అంకితం చేసిన విభాగంలో, అతను హిందూ కాలం యొక్క తదుపరి చరిత్రను "అనేక శతాబ్దాలుగా వారి స్వంత విధానానికి వదిలేసినప్పుడు భారతీయ చిన్న రాష్ట్రాల యొక్క దిగ్భ్రాంతికరమైన వార్షికోత్సవాలు" అని పేర్కొన్నాడు. బెంగాల్ నుండి కేప్ కొమొరిన్ వరకు మరియు బంగాళాఖాతం అంతటా ఉన్న విస్తారమైన ప్రాంతాలను కలుపుకుంటూ పాలాస్, గుజరా ప్రతిహారాలు మరియు చోళ వంటి సామ్రాజ్యాల యొక్క కాదనలేని చారిత్రాత్మక ఉనికి ఉన్నప్పటికీ స్మిత్ ఈ యుగాన్ని తిరస్కరించినట్లు అనిపించింది.

బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ప్రభావం అతని "భారతదేశపు తొలి చరిత్ర"లో కూడా స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. దీనిని ప్రొఫెసర్ ఆర్.సి. మజుందార్ 478 పేజీల పుస్తకంలో, అలెగ్జాండర్ ది గ్రేట్ యొక్క భారతీయ ప్రచారానికి ముఖ్యమైన 66 పేజీలు అంకితం చేయబడ్డాయి. స్మిత్ ఈ దృష్టిని సమర్థిస్తూ "హిమాలయాల నుండి సముద్రం వరకు అలెగ్జాండర్ యొక్క విజయవంతమైన పురోగతి యూరోపియన్ నైపుణ్యం మరియు క్రమశిక్షణతో ఎదుర్కొన్నప్పుడు గొప్ప ఆసియా సైన్యాల యొక్క స్వాభావిక బలహీనతను ప్రదర్శించింది." ఈ దృక్పథం అలెగ్జాండర్ యొక్క దాడులను అతి సులభతరం చేస్తుంది. నంద సామ్రాజ్యం వంటి భారతదేశం మొత్తం కాకుండా పంజాబ్ మరియు సింధ్ ప్రాంతంలోని ఒక చిన్న రాజ్యంపై దృష్టి సారించింది. అదనంగా, పంజాబ్ ప్రాంతాలలో అలెగ్జాండర్ యొక్క క్రూరమైన ఊచకోతలపై స్మిత్ వ్యాఖ్యానించలేదు.

ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్ సభ్యుడిగా, అతని రచనలు తరచుగా బ్రిటిష్ భారత ప్రభుత్వ చర్యలను సమర్థించడం వైపు మొగ్గు చూపుతాయి.

స్మిత్ చరిత్రకథకు సంబంధించిన పాశ్చాత్య భావాలనుంచి ఆధునిక పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా చరిత్రకథకు గణనీయమైన కృషి చేశాడు. సంప్రదాయాలు, గాథలు మరియు పురాణాలను నేయడం ద్వారా అతను భారతీయ చరిత్రను నైపుణ్యంగా పునర్నిర్మించాడు. స్మిత్ వ్రాసినప్పుడు పురాతన భారతీయ చరిత్రకు మరింత పటిష్టమైన కాలక్రమాన్ని స్థాపించి, కొత్త మూల పదార్థాల యొక్క గణనీయమైన భాగం కనుగొనబడింది. 1904లో అతను భారతదేశ గతాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో పురోగతిని కలుపుతూ ప్రఖ్యాత "భారతదేశపు తొలి చరిత్ర"ని ప్రచురించాడు. అతని 1919 రచన "ది ఆక్స్‌ఫర్డ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా" అతని స్థితిని మరింత పటిష్టం చేసింది. ఈ మధ్యకాలంలో స్మిత్ "ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్ ఇన్ ఇండియా అండ్ సిలోన్" మరియు అనేక ఇతర రచనలను రచించాడు. "ప్రారంభ చరిత్ర" మరియు "ఆక్స్‌ఫర్డ్ చరిత్ర" రెండూ భారతీయ విద్యా సంస్థలలో ప్రామాణిక పాఠ్యపుస్తకాలుగా ప్రశంసలు పొందాయి.

స్మిత్ భారతదేశంలోని ఇతర అడ్మినిస్ట్రేటర్ – చరిత్రకారుల మాదిరిగానే, ఆధునిక భారతదేశాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు దాని సవాళ్ళను ఎదుర్కోవడానికి దాని ప్రాచీన చరిత్రపై జ్ఞానం అవసరమని నమ్ముతూ ఆచరణాత్మక దృక్పథాన్ని కొనసాగించాడు. "ప్రారంభ చరిత్ర"లో అతను ప్రాచీన భారతదేశం యొక్క కథనాన్ని నిష్పాక్షికత మరియు న్యాయ స్ఫూర్తితో అందించడానికి ప్రయత్నించాడు. చారిత్రక సాక్ష్యంలోని స్వాభావికమైన ఆత్మాశ్రయతను గుర్తిస్తూ, స్మిత్ చాలా ప్రత్యక్ష సాక్ష్యం కూడా అపస్మారక వక్రీకరణకు లోనవుతుందని అంగీకరించాడు. ఆబ్జెక్టివిటీ కోసం ప్రయత్నిస్తున్నప్పటికీ చరిత్రకారులు ఆబ్జెక్టివ్ వాస్తవాలపై గౌరవం లేకుండా వారి స్వంత వ్యక్తిత్వాన్ని పూర్తిగా తొలగించలేరు కాబట్టి, ఆత్మాశ్రయ స్థాయి అనివార్యం.

ప్రాచీన భారతీయ నాగరికతపై ప్రశంసలు :

ఎల్ఫిన్ స్టోన్ మాదిరిగానే స్మిత్ ప్రాచీన భారతీయ నాగరికత యొక్క సానుభూతితో కూడిన చిత్రణను అందించాడు. "ప్రారంభ భారతదేశం"లో అతను తన కాలం యొక్క ప్రబలమైన దృక్పథాన్ని సవాలు చేశాడు. ఇది ప్రారంభ భారతదేశం యొక్క సానుకూల అంశాలను హెలెనిస్టిక్ ప్రభావానికి ఆపాదించింది. భారతదేశంపై పాశ్చాత్య ప్రభావం తక్కువగా ఉందని పేర్కొంది. అతను భారతీయ కళ పట్ల అభిమానాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నప్పటికీ, అతను దాని సాహిత్యాన్ని తక్కువగా ప్రశంసించాడు. స్మిత్ అభిరుచిలో సాంస్కృతిక వ్యత్యాసాలను గుర్తించడంలో విఫలమయ్యాడని, రాజపుత్రుల ఇతిహాసాలను పచ్చిగా కొట్టిపారేయడం మరియు బాణ యొక్క హర్ష చరితాన్ని దాని చెడు అభిరుచి కోసం విమర్శించడంలో విఫలమయ్యాడని ఎ.ఎల్. బాషమ్ పేర్కొన్నాడు. ఈ దృక్కోణం సాంస్కృతిక సూక్ష్మాలను పట్టించుకోదు. స్మిత్ గుప్తుల కాలాన్ని ఇంగ్లాండ్‌లోని ఎలిజబెతన్ మరియు స్టువర్ట్ కాలాలతో పోల్చాడు.

సామ్రాజ్యవాద దృక్పథం :

భారతీయ నాగరికత పట్ల సానుభూతితో వ్యవహరించినప్పటికీ, "ప్రారంభ చరిత్ర" మరియు "ఆక్స్‌ఫర్డ్ చరిత్ర" రెండూ ప్రధానంగా రాజకీయ చరిత్రపై దృష్టి సారించాయి, సామ్రాజ్యవాద స్వరాన్ని వెల్లడిస్తున్నాయి. ఈ విషయంలో స్మిత్ యొక్క నిష్పాక్షిక మరియు న్యాయపరమైన స్ఫూర్తి క్షీణించినట్లు కనిపిస్తోంది. "ఎర్లీ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"లో 600 B.C. నుండి A.D. 1200 వరకు ఉన్న 478 పేజీలలో, 66 పేజీలు అలెగ్జాండర్ యొక్క భారతీయ ప్రచారాలకు అంకితం

చేయబడ్డాయి. స్మిత్ "హిమాలయాల నుండి సముద్రం వరకు అలెగ్జాండర్ యొక్క విజయవంతమైన పురోగతి యూరోపియన్ నైపుణ్యం మరియు క్రమశిక్షణను ఎదుర్కొన్నప్పుడు గొప్ప ఆసియా సైన్యాల యొక్క స్వాభావిక బలహీనతను ప్రదర్శించింది." ఏది ఏమైనప్పటికీ అలెగ్జాండర్ ఎదుర్కొన్న తెగలు గొప్ప ఆసియా సైన్యాన్ని కలిగి లేవని చారిత్రక కథనాలు సూచిస్తున్నాయి మరియు స్మిత్ చంద్రగుప్తుడితో సెల్యూకోస్ యొక్క ఒప్పందం గ్రీకు రాజుకు అవమానకరమైనదని అంగీకరించాడు.

స్మిత్ ప్రత్యేకంగా గుప్తుల శకాన్ని మెచ్చుకున్నాడు. చంద్రగుప్తుడు-II కంటే ఓరియంటల్ పద్ధతిలో భారతదేశం ఎప్పుడూ మెరుగ్గా పరిపాలించబడలేదని నొక్కి చెప్పాడు. అర్థశాస్త్రం యొక్క నిరంకుశ మరియు మాకియవెల్లియన్ స్వభావాన్ని విమర్శిస్తూ, అతను దాని శిక్షాస్మృతిని చాలా తీవ్రంగా ఖండించాడు. ఈ సామ్రాజ్యవాద దృక్పథం ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర నుండి స్మిత్ యొక్క రాజకీయ నైతికతను రూపొందిస్తుంది.

స్మిత్ ప్రకారం పురాతన భారతదేశంలో గుర్తించబడిన ఏకైక రాజకీయ రూపాలు, నిరంకుశత్వం అభివృద్ధిని నిరోధిస్తున్నట్లు భావించాడు. తత్ఫలితంగా భారతదేశం పురోగతి సాధించలేదని అతను సూచించాడు. ఏదేమైనా భారతదేశంలో బ్రిటిష్ వారి నిరంకుశ పాలన దయతో మరియు అవసరమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది. భారతదేశంలో ఉద్భవించడానికి నిరంతరం సిద్ధంగా ఉన్న విధ్వంసక శక్తులను అరికట్టడానికి ఒక ఉన్నతమైన నియంత్రణ శక్తి నిరంతరం అవసరమని భారతదేశ చరిత్ర నుండి ప్రాథమిక పాఠం అని స్మిత్ నొక్కి చెప్పాడు. హర్ష మరణానంతరం ఉత్తర భారతదేశ పరిస్థితిని వివరించే "ఎర్లీ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"లోని చిత్రణ భారతదేశంలో బ్రిటిష్ పాలన కొనసాగింపునకు స్పష్టమైన సమర్థనగా పనిచేస్తుంది. ఈ సందర్భంలో స్మిత్ అత్యున్నత అధికారం యొక్క ప్రభావం లేకుండా భారతదేశం చారిత్రాత్మకంగా ఎలా ఉందో చిత్రాన్ని చిత్రించాడు. ప్రస్తుతం పరిపాలిస్తున్న దయాదాక్షిణ్యాల నిరంకుశత్వం తొలగించబడితే సంభావ్య ఫలితం గురించి సూచన చిత్రించాడు.

ఈ సామ్రాజ్యవాద దృక్పథం స్మిత్ యొక్క తరువాతి రచన "ఆక్స్‌ఫర్డ్ చరిత్ర"లో కొనసాగుతుంది. రాజకీయ ఐక్యత కోసం భారతీయుల కోరిక బ్రిటిష్ పాలనను అంగీకరించడం మరియు రాజు-చక్రవర్తి పట్ల వారి విధేయత యొక్క తీవ్రమైన వ్యక్తీకరణలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుందని అతను వాదించాడు. భారతదేశం యొక్క సానుకూల అంశాలకు ఆర్యులే కారణమని భావించిన హావెల్ ఇతర బ్రిటిష్ చరిత్రకారులకు విరుద్ధంగా, స్మిత్ భిన్నమైన నిర్ణయానికి వచ్చాడు. ఆంగ్లేయులు మరియు భారతీయులు ఇద్దరూ ఆర్యన్ వారసత్వాన్ని పంచుకున్నారని అంగీకరిస్తూనే, ఆర్యన్ సంప్రదాయానికి అనుగుణంగా బ్రిటిష్ కిరీటం క్రింద భారతదేశం యొక్క స్వయం పరిపాలన ఆకాంక్షలకు ఇంగ్లాండ్ మద్దతు ఇవ్వాలని అతను వాదించాడు.

భారతీయ కళపై సానుభూతితో కూడిన అధ్యయనానికి పేరుగాంచిన హావెల్, "హిస్టరీ ఆఫ్ ఆర్యన్ రూల్ ఇన్ ఇండియా" (1918) రచయిత, స్మిత్ భారత భూమిని స్వాతంత్ర్యం ఎన్నటికీ అలంకరించలేదని మరియు శతాబ్దాల ఓరియంటల్ నిరంకుశత్వానికి వారసులమని విమర్శించారు. ఇటువంటి బోధలు ఉద్దేశపూర్వకంగా కాకపోయినా, వారి పూర్వీకుల విజయాల పట్ల ధిక్కార భావాన్ని కలిగించడం ద్వారా ఆధ్యాత్మిక హానిని కలిగిస్తాయని హావెల్ వాదించారు. ఈ చారిత్రక రచనలను తక్కువ అంచనా వేయకూడదని నొక్కి చెప్పారు.

ప్రభావంతమైన పాఠ్యపుస్తకంగా ఎల్ఫిన్ స్టోన్ యొక్క పనికి వారసుడిని కోరుకునే వారికి, విన్సెంట్ స్మిత్ యొక్క "హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా" ప్రత్యేకంగా నిలుస్తుంది. విన్సెంట్ స్మిత్, బ్రిటిష్ ఇండియన్ సివిల్ సర్వెంట్, చరిత్రకారుల వంశం

చివరలో ఉన్నాడు. 1911లో ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలో తన పూర్వ పరిశోధన మరియు ఎల్ఫిన్ స్టోన్ కాలం నుండి బ్రిటిష్ పరిశోధకుల నుండి సేకరించిన జ్ఞానం ఆధారంగా తన సమగ్ర చరిత్రను ప్రచురించాడు. 1911 నుండి దాదాపు 20వ శతాబ్దం మధ్యకాలం వరకు విన్సెంట్ స్మిత్ యొక్క రచనలు దాదాపు అన్ని భారతీయ విశ్వవిద్యాలయాల సిలబస్‌లపై అధికార పాఠ్య పుస్తకంగా పనిచేసింది. స్మిత్ యొక్క పుస్తకం వృత్తిపరమైన చరిత్రకారుల రచనల రూపానికి అద్దం పట్టింది. అప్పటి జ్ఞాన స్థితిని క్లుప్తీకరించడంలో అసమానంగా ఉన్నప్పటికీ భారతదేశ చరిత్ర పట్ల అతని విధానంలోని కొన్ని అంశాలు భారతదేశంలో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వోద్యోగిగా అతని అనుభవంతో ప్రభావితమయ్యాయి.

1885 నుండి జాతీయవాద ఉద్యమం యొక్క పెరుగుదల మరియు 1905లో బెంగాల్ విభజన తరువాత రాజకీయ ఆందోళనలు తీవ్రతరం కావడం, భారతదేశం గ్రహించిన దుర్బలత్వం, గందరగోళం యొక్క సంభావ్య వ్యాప్తి, బలమైన సామ్రాజ్య అధికారం లేకపోవడం మరియు సాధారణ క్షీణత యొక్క పునరావృత సూచనలతో అతని తీర్పులను ప్రభావితం చేసి ఉండవచ్చు. పురాతన మరియు మధ్యయుగ కాలంలో చూసిన విచ్ఛిన్నం మరియు క్షీణత, గొప్ప సామ్రాజ్యాల పతనంతో సమానంగా, భారతీయ పాఠకులకు స్పష్టమైన పాఠాన్ని అందించింది. అవి, బ్రిటన్ సామ్రాజ్యం యొక్క ఉక్కు హస్తం మాత్రమే భారతదేశ స్థిరత్వాన్ని మరియు పురోగతిని కొనసాగించిందని సూచించింది. బ్రిటిష్ ఇండియన్ సామ్రాజ్యం ఆగిపోతే, బ్రిటిష్ పాలనలో సాధించిన అన్ని పురోగతిని తిప్పికొడుతూ, ఒక వరద వస్తుందని వివరించారు. జాతీయవాద ఉద్యమం యొక్క సంభావ్యత మరియు భారతీయ ప్రజల వారి స్వంత విధిని నిర్ణయించే సామర్థ్యం గురించి విన్సెంట్ స్మిత్ ఈ "రాజకీయ" ప్రశ్నను లోతుగా పరిశోధించలేదు.

10.5. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ :

ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ అనేది సాంస్కృతిక ఆధిపత్యాన్ని స్థాపించడానికి మరియు భారతదేశంపై బ్రిటిష్ పాలనను చట్టబద్ధం చేయడానికి ఒక సాధనంగా చరిత్రను సముచితం చేయడానికి సైద్ధాంతిక ప్రయత్నంలో ఒక భాగం చేసారు. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ సంప్రదాయంలో పొందుపరిచిన ప్రాథమిక ఆలోచన సామ్రాజ్య శక్తి ఆధ్వర్యంలో ఆధునిక యూరోపియన్ పౌర మరియు రాజకీయ సమాజం యొక్క నమూనా వైపు పురోగమిస్తున్న వెనుకబడిన సమాజం యొక్క నమూనగా వలస దేశాలను చిత్రించారు. బ్రిటిష్ నిర్వాహకుల మార్గదర్శక హస్తం, సమాజంలోని అట్టడుగు స్థాయిలకు 'వడపోత'తో కలిపి విద్య, భారతీయులు సరిపోతారని బ్రిటిష్ వారు భావించారు. సంస్థలు, చట్టాల అమరిక మరియు పాక్స్ బ్రిటానికాకు సంబంధించిన జాతీయవాదం యొక్క ముప్పు నుండి రక్షించడం విధిగా భావించారు. భారతదేశం సాధించాల్సిన పురోగతికి నెమ్మదిగా అవసరమైన అంశాలు జోడించారు. కొన్నిసార్లు ఈ ఎజెండా 'బ్రిటన్ యొక్క నాగరిక మిషన్'గా ప్రదర్శించబడింది.

వలసవాద భావజాలం యొక్క మేధో వంశాలు, చరిత్ర చరిత్రలో ప్రతిబింబిస్తాయి. ఇవి వివిధ మూలాల నుండి తీసుకోబడ్డాయి. బెంథమైట్ లేదా యుటిలిటేరియన్ రాజకీయ తత్వశాస్త్రం బ్రిటన్ పాత్రను వెనుకబడిన విద్యార్థిని దాని వార్డుగా కలిగి ఉన్న సంరక్షకునిగా చిత్రీకరించింది. ఈ దృక్పథం యూరోపియన్ లేదా ఇతర వ్యక్తులందరికీ పాక్షికంగా వర్తిస్తుంది. అయితే ఈ వైఖరి భారతదేశం వంటి వలస కాలనీలో చర్యలో స్పష్టమైన వ్యక్తీకరణ మరియు అమలును కనుగొంది. వలసవాద చరిత్రకారులకు ప్రేరణ యొక్క మరొక మూలం సోషల్ డార్వినిజం. అనేక మంది స్థానిక భారతీయులు

సమాన స్థాయికి దిగువన ఉన్నారని, నిర్బంధించబడిన నాగరికత బాధితులు, డార్వినియన్ నిర్ణయాత్మకత యొక్క అనివార్య పరిణామం అనే భావనకు శాస్త్రీయ గౌరవాన్ని అందించింది. మూడవ ప్రధాన ప్రభావం హెర్బర్ట్ స్పెన్సర్. అతను ఐరోపా యొక్క ఆధిక్యతను వివరించడానికి ఒక పరిణామ పథకాన్ని ప్రతిపాదించాడు. ఉన్నత ఐరోపా రూపం వైపు పురోగతి పరంగా దేశాలు మరియు సంస్కృతుల మధ్య వ్యత్యాసాలను పరిష్కరించాడు. యూరోపియన్ సామ్రాజ్య శక్తుల నుండి కొంత సహాయంతో ఐరోపాయేతర సమాజాలు ఈ పరిణామ నమూనాను అనుసరిస్తాయని యూరోపియన్లలో ఒక సాధారణ ఊహ. ఈ ఆలోచన బ్రిటిష్ భారతీయ చరిత్రకారులకు మాత్రమే కాదు. మధ్య విక్టోరియన్ సామ్రాజ్యవాదం యొక్క ఉచ్ఛస్థితిలో బ్రిటిష్ వారు ఈ ఆలోచనలను స్వేచ్ఛగా వ్యక్తం చేశారు. అయితే తరువాతి కాలంలో ఇటువంటి ప్రకటనలు మరింత జాగ్రత్తగా మారాయి.

1870వ దశకంలో ఫిట్జామ్స్ స్టీఫెన్ “విద్రోహవాదం మరియు అనాగరికత” గురించి వివరించారు. బ్రిటిష్ వారు “యుద్ధ నాగరికత” యొక్క ప్రతినిధులుగా చిత్రీకరించారు. 1920వ దశకంలో డేవిడ్ డోడ్వెల్ యొక్క వాక్చాతుర్యం దాదాపు నిరుత్సాహపరిచిన స్వరంలో, బ్రిటిష్ వారి సిసిఫియన్ విధిని భారతదేశంలోని “మానవత్వం యొక్క గొప్ప సమూహాన్ని” ఉన్నత స్థాయికి తీసుకువెళ్ళినట్లు వివరిస్తుంది. భంగిమ... రాయిలా మీరు మీటలతో ఎత్తడానికి ప్రయత్నిస్తారు.” అని వివరించారు పై సైద్ధాంతిక లక్షణం వలసవాద పాఠశాలలో చారిత్రక ఆలోచనలో ఆధిపత్య ధోరణికి వర్తిస్తుంది. అయితే వివక్ష లేకుండా ఈ క్యారెక్టరైజేషన్‌ని వర్తింపజేయడం సరికాదు. బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రభుత్వ బ్రిటిష్ అధికారులలో థామస్ మన్రో లేదా చార్లెస్ ట్రెవెల్యన్ వంటి వ్యక్తులు దోపిడీ పాలనలో ఉన్నప్పటికీ, ప్రజల పట్ల సానుభూతిపరులుగా విస్తృతంగా పరిగణించబడుతున్నారని అందరికీ తెలుసు.

“రెనైసాన్స్ ఇన్ ఇండియా” (1925) రచయిత సి.ఎఫ్. ఆండ్రూస్ వంటి కొంతమంది బ్రిటిష్ అధికారులు మరియు మిషనరీలు, కాంగ్రెస్ పట్ల సానుభూతి చూపారు. దీనికి విరుద్ధంగా ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్‌కు చెందిన గారట్ మరియు ఇంగ్లాండ్‌లోని లేబర్ పార్టీ లేదా ఇండియన్ పోలీస్ సర్వీస్‌కు చెందిన జార్జ్ ఆర్వెల్ వంటి సామ్రాజ్యంపై విమర్శకులు ఉన్నారు. వ్యక్తిగత చరిత్రకారుల అభిరుచులు వైవిధ్యంగా ఉన్నప్పటికీ వారు తరచుగా బ్రిటిష్ రాజ్ సేవకుల మధ్య ఆధిపత్య సంప్రదాయంతో కప్పివేయబడ్డారు. వ్యవస్థీకృత లేదా అనధికారిక తోటివారి అభిప్రాయాలతో పాటుగా సామ్రాజ్య బలాన్ని సమర్థించడం మరియు ప్రోత్సహించడం యొక్క అధికారిక ప్రోత్సాహం మరియు చరిత్రకారుల భిన్నాభిప్రాయాలకు సవాళ్ళను సృష్టించింది.

ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ యొక్క మూలంలో ఉన్న భావజాలం యొక్క లక్షణం ఆధిపత్య ధోరణిని సూచిస్తుంది. మరియు ప్రతి ఒక్క చరిత్రకారుడికి ప్రతి విషయంలోనూ వర్తించకపోవచ్చు. హిస్టోరియోగ్రఫీలో ఇటువంటి అర్హత చాలా ముఖ్యమైనది. ఇక్కడ చరిత్రకారులు సాధారణీకరణ యొక్క పరిధి మరియు పరిమితుల గురించి తీర్పును అమలు చేయాలి. బ్రిటిష్ ఇండియాలో హిస్టోరియోగ్రఫీలో వలసవాద భావజాలం పొందుపరిచినప్పటికీ ప్రారంభ బ్రిటిష్ చరిత్రకారులు కొన్ని సానుకూల రచనలు చేశారు. ఆధునిక యూరోప్ అభివృద్ధి చేసిన పద్ధతి ప్రకారం హిస్టోరియోగ్రఫీకి పునాదులు వేయడమే కాకుండా, ఆసియాటిక్ సొసైటీ మరియు ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా వంటి సంస్థల ద్వారా భారతీయ చరిత్రకారులు వృత్తిలోకి ప్రవేశించడానికి మరియు విద్యా పరిశోధనలో పాల్గొనడానికి అవకాశాలను అందించడంలో వారి సహకారం గణనీయమైనది. అదనంగా ఎథ్నోసెంట్రిక్ మరియు స్టాటిస్ట్ పక్షపాతం ఉన్నప్పటికీ, బ్రిటిష్ వలస చరిత్రకారులు సేకరించిన

డేటా మరియు పత్రాలను ఆర్కైవ్ చేసే అభ్యాసం ముఖ్యమైన వనరులుగా నిలుస్తాయి. మరీ ముఖ్యంగా భారతదేశంలోని మొదటి మూడు విశ్వవిద్యాలయాలను కలకత్తా, బొంబాయి మరియు మద్రాసు (1857-1858)లో ప్రారంభించడంతో చరిత్ర బోధన ప్రారంభమైంది. ఇది అనేక భిన్న పరిణామాలకు దారితీసింది.

సైద్ధాంతిక పరిమాణం గురించి తెలియకపోవడమే వలసవాద చరిత్ర రచనను వర్ణించిందని గమనించడం చాలా ముఖ్యం. లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే మరియు పాజిటివిస్ట్ స్కూల్ ఆఫ్ హిస్టరీ ప్రభావం 19 మరియు 20వ శతాబ్దాలలో చాలా వరకు 'చరిత్రకారుని యొక్క ఆబ్జెక్టివిటీ'పై నమ్మకాన్ని పెంపొందించింది. చరిత్రకారుల ఉపన్యాసంలో సైద్ధాంతిక ధోరణిని గుర్తించడం సవాలుగా మారింది. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ యొక్క సైద్ధాంతిక కోణం స్వాతంత్ర్యానంతర చరిత్రలో ప్రాథమికంగా భారతదేశంలో ప్రారంభించబడిన పూర్వ చరిత్రాత్మక విమర్శలో మాత్రమే బయటపడింది. 1961 నాటికి కూడా లండన్‌లోని స్కూల్ ఆఫ్ ఓరియంటల్ అండ్ ఆఫ్రికన్ స్టడీస్‌కు చెందిన సి.హెచ్. ఫిలిప్స్, "ది హిస్టోరియన్స్ ఆఫ్ ఇండియా, పాకిస్తాన్ మరియు సిలోన్" అనే తన సమగ్ర సర్వేలో హిస్టోరియోగ్రఫీలో భావజాలం గురించి ప్రస్తావించలేదు. వలసరాజ్యాల ఆధ్వర్యంలో బోధించబడిన చరిత్ర సామ్రాజ్యవాద దృక్కోణానికి అనుకూలంగా చాలా పక్షపాతంతో ఉంది. వలసవాద చరిత్ర ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చరిత్ర పాఠశాల కేంద్రంగా పాఠ్యపుస్తకాల రూపకల్పన సాగింది. అయినప్పటికీ ఇవి సానుకూల ఫలితం ఇచ్చాయి. మొదటిగా జేమ్స్ మిల్ లేదా ఎల్ఫిన్ స్టోన్‌చే భారతదేశ చరిత్రతో పాటు భారతీయ విద్యార్థులు ఇంగ్లాండ్ మరియు ఐరోపా చరిత్రలను కూడా అధ్యయనం చేశారు. ఈ బహిర్గతం మాగ్నా కార్టా, గ్లోరియస్ రివల్యూషన్, అమెరికన్ స్వాతంత్ర్య యుద్ధం మరియు వంటి వ్యక్తుల పోరాటాల నుండి పాఠాలతో సహా యూరోపియన్ చరిత్రలో ఉదహరించబడిన స్వేచ్ఛ, ప్రజాస్వామ్యం మరియు సమానత్వ ఆలోచనలను విద్యావంతులైన భారతీయుల మనస్సులలో అమర్చింది.

10.6. సంక్షిప్తంగా :

"హిస్టోరియోగ్రఫీ " అనే పదం దాని వాడుకలో ద్వంద్వంగా ఉంటుంది. ఇది వలస దేశాల చరిత్రకు సంబంధించినది మరియు ఆధిపత్యం యొక్క వలస సామ్రాజ్య వాద భావజాలం ద్వారా ప్రభావితమైన రచనలకు సంబంధించినది. చాలా మంది సమకాలీన చరిత్రకారులు తరువాతి వాటిపై దృష్టి సారించారు. వలస సామ్రాజ్య పాలన సమర్థన కోరికతో రూపొందించబడిన రచనలను అన్వేషించారు. ఇటువంటి చారిత్రక రచనలు తరచుగా భారతీయ సమాజం మరియు సంస్కృతిని విమర్శిస్తూ పాశ్చాత్య విలువలు, సంస్కృతి మరియు భారతదేశంలో వలస సామ్రాజ్యాన్ని స్థాపించడంలో పాత్ర పోషించిన వ్యక్తులను ప్రశంసించారు. జేమ్స్ మిల్, మౌంట్ స్టువర్ట్ ఎల్ఫిన్‌స్టోన్, విన్సెంట్ స్మిత్ మరియు ఇతరుల చరిత్రలు ఇంపీరియలిస్ట్ కలోనియల్ స్కూల్ ఆఫ్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి గుర్తించదగిన ఉదాహరణలలో ప్రతినిధులు. ఈ పాఠశాల సామ్రాజ్య శక్తిని కీర్తిస్తూ భారతీయ సమాజ వ్యక్తులను కించపరిచేలా ఉంది.

విన్సెంట్ ఆర్థర్ స్మిత్ (1848-1920) ఇ.టి. స్టోక్స్ "తాత్విక చరిత్రకారులు" అని పిలిచారు. 1848లో డబ్లిన్‌లో జన్మించిన అతను నాణ్యశాస్త్రం మరియు పురావస్తు శాస్త్రంలో ఆసక్తి ఉన్న ప్రముఖ వైద్యుని కుమారుడు. 1869లో ఇండియన్ సివిల్ సర్వీస్‌లో చేరిన స్మిత్ ప్రస్తుత ఉత్తరప్రదేశ్‌లో పనిచేశాడు. 1900లో పదవీ విరమణ చేసిన తర్వాత అతను డబ్లిన్‌లో భారతీయ చరిత్రను బోధించడానికి తనను తాను అంకితం చేసుకున్నాడు.

ఈ రచనలు సాధారణంగా భారతదేశాన్ని ఒక స్తబ్దత, సాంస్కృతికంగా అధమ సమాజంగా చిత్రీకరించాయి. దాని వెనుకబాటుతనాన్ని నొక్కిచెప్పాయి. దీనికి విరుద్ధంగా బ్రిటన్ గతిశీలకంగా, ఉన్నతమైన నాగరికతను కలిగి ఉన్నదని మరియు సైన్స్ అండ్ టెక్నాలజీలో అభివృద్ధి చెందినదిగా చిత్రీకరించబడింది.

10.7. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీని నిర్వచించండి మరియు ఈ విధానంతో అనుబంధించబడిన చరిత్రకారుల ముఖ్యమైన రచనలను చర్చించండి.
2. ఇంపీరియలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీలో ప్రతిబింబించే వలసవాద భావజాలం యొక్క ప్రాథమిక అంశాలను అన్వేషించండి.
3. భారతదేశ చరిత్రపై వి.ఎ. స్మిత్ రచనలు చరిత్ర విధానాలు విశ్లేషించండి.

10.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
2) Collingwood, R.G : The Idea of History
3) Subrhmanyam, N : Historiography
4) Philips, C.H. : Historians of Indian, Pakistan and Ceylon.

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 11

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు - నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - కె.పి.జయస్వాల్

లక్ష్యము :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ విధానాలు కె.పి.జయస్వాల్ రచనలలోని నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

11.1. పరిచయం

11.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

11.3. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు – రమేష్ చంద్ర మజుందార్

11.4. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – కె.పి.జయస్వాల్

11.5. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

11.6. సంక్షిప్తంగా

11.7. మాదిరి ప్రశ్నలు

11.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

11.1. పరిచయం :

హిస్టోరియోగ్రఫీ అనేది చారిత్రక పరిశోధన మరియు రచన యొక్క పద్ధతులు, వివరణలు మరియు సూత్రాల అధ్యయనం. కాలక్రమేణా వివిధ చరిత్రకారులచే చారిత్రక సంఘటనలు ఎలా డాక్యుమెంట్ చేయబడి, విశ్లేషించబడుతున్నాయి మరియు చిత్రీకరించబడుతున్నాయో పరిశీలించడం హిస్టోరియోగ్రఫీలో ఉంటుంది.

ఆధునిక భారతదేశంలో చరిత్రను వ్రాయడానికి జాతీయవాద విధానం సాధారణంగా దేశం యొక్క విజయాలు, పోరాటాలు మరియు సాంస్కృతిక గుర్తింపును నొక్కి చెబుతుంది. ఈ దృక్పథాన్ని అనుసరించే చరిత్రకారులు తరచుగా భారతదేశ స్వాతంత్ర్యానికి దోహదపడిన జాతీయ నాయకులు మరియు ఉద్యమాలపై దృష్టి సారించిన ముఖ్య సంఘటనలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. వారు వలస పాలనకు వ్యతిరేకంగా భారతీయ ప్రజల ఐక్యత మరియు పోరాటాలను నొక్కి చెప్పవచ్చు. వారి రచనలలో జాతీయ భావాన్ని ప్రదర్శిస్తారు. ఏదేమైనా చారిత్రక కథనాలు మారవచ్చు మరియు జాతీయవాద విధానంతో పాటు విభిన్న దృక్పథాలు ఉండవచ్చు.

11.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

ఆధునిక భారతీయ చరిత్ర విభిన్న యుగాలలో విస్తరిస్తుంది. ప్రతి ఒక్కటి దేశం యొక్క పథంలో చెరగని ముద్ర

వేస్తుంది. బ్రిటిష్ పాలన ద్వారా వర్గీకరించబడిన వలస రాజ్యాల కాలం భారతదేశ సామాజిక, ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు సాంస్కృతిక ప్రకృతి దృశ్యాన్ని తీవ్రంగా ప్రభావితం చేసిన పునాది అధ్యాయంగా పనిచేస్తుంది. వలస పాలనానంతర భారతదేశంలోని సమకాలీన సవాళ్ళు మరియు మార్పుల మూలాలను విప్పడానికి ఈ యుగంలోకి వెళ్ళడం అత్యవసరం. స్వాతంత్ర్యం కోసం 20వ శతాబ్దపు పోరాటం దేశం యొక్క నీతిని ఆకృతి చేసిన పరివర్తన కాలంగా నిలుస్తుంది. ఈ ఉద్యమం యొక్క సంఘటనలు, నాయకులు, సిద్ధాంతాలను పరిశీలిస్తే సామూహిక ఆకాంక్షలు, త్యాగాలు మరియు విలక్షణమైన జాతీయ గుర్తింపు ఏర్పడటానికి లోతైన అంతర్దృష్టులు లభిస్తాయి. ఆధునిక భారతదేశంలో ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్న మౌళిక విలువలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఇది పునాది వేస్తుంది.

స్వాతంత్ర్యానంతరం భారతదేశం వైవిధ్యం యొక్క సంక్లిష్టతలతో పోరాడుతూ ముఖ్యమైన దేశ నిర్మాణ ప్రక్రియలలో నిమగ్నమై ఉంది. సమకాలీన భారతదేశం యొక్క చిక్కులను పరిష్కరించడానికి జాతిని ఏకీకృతం చేయడం, రాజ్యాంగ రూపకల్పన మరియు ప్రజాస్వామ్య సంస్థల స్థాపన సమయంలో ఎదుర్కొన్న సవాళ్ళను అర్థం చేసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. ఆధునిక కాలం గతిశీలక సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులకు సాక్ష్యమిచ్చింది. పారిశ్రామికీకరణ, ఆర్థిక సంస్కరణలు మరియు ప్రభావవంతమైన సామాజిక ఉద్యమాలు ప్రభావితం చేశాయి. భారతదేశ ఆర్థిక వృద్ధి పథాన్ని మరియు సంవత్సరాలుగా విస్తరిస్తున్న విస్తృత సామాజిక పరివర్తనలను గ్రహించడానికి ఈ పరిణామాలను నిశితంగా విశ్లేషించడం చాలా అవసరం.

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రలో ఒక ప్రత్యేక అంశం సాంప్రదాయ మరియు ఆధునిక విలువల ఖండనలో ఉంది. సాంస్కృతిక మార్పులు, సాహిత్య ఉద్యమాలు మరియు ప్రపంచీకరణ యొక్క పరిణామాలను అన్వేషించడం భారతీయ సమాజంలోని బహుముఖ గతిశీలతపై మన అవగాహనను పెంచుతుంది. ఇది సంప్రదాయం మరియు ఆధునికత మధ్య పయనం చేస్తున్న దేశం యొక్క క్లిష్టమైన అంశాన్ని ఆవిష్కరిస్తుంది. వలస పాలన నుండి ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశంగా మారే రాజకీయ పరిణామం ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రలో కీలకమైన అంశం. ఈ పరిణామాన్ని అధ్యయనం చేయడం భారతదేశ రాజకీయ వ్యవస్థ యొక్క సవాళ్ళు మరియు విజయాలపై విలువైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. ఇది నాయకులు, రాజకీయ పార్టీలు పోషించే పాత్రలు మరియు పాలనా నిర్మాణాల పరిణామం యొక్క సూక్ష్మ విశ్లేషణను అనుమతిస్తుంది. ముఖ్యంగా ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర ప్రపంచ సంఘటనలు మరియు పోకడలతో సంక్లిష్టంగా ముడిపడి ఉంది. అంతర్జాతీయ రంగంలో భారతదేశం యొక్క స్థానం దేశం విదేశాంగ విధాన నిర్ణయాలు మరియు ప్రపంచ సమస్యలలో దాని చురుకైన భాగస్వామ్యాన్ని అర్థం చేసుకోవడం, ప్రపంచంలో దేశం యొక్క స్థానం గురించి సమగ్ర దృక్పథాన్ని పొందడం అవసరం.

భారతదేశ చరిత్రలో జాతీయవాద భావాల ఆవిర్భావం :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర చరిత్రలో జాతీయవాద భావాల ఆవిర్భావం వలసవాద ప్రభావాలు, సాంస్కృతిక పునరుజ్జీవనం మరియు స్వయం నిర్ణయాధికారం కోసం 1947లో భారతదేశానికి స్వాతంత్ర్యంతో ముగియడం వంటి సంక్లిష్ట పరస్పర చర్యకు ఒక సూక్ష్మ ప్రతిస్పందన.

జాతీయవాద చరిత్ర చరిత్ర విలక్షణమైన లక్షణాలతో వర్గీకరించబడింది. చారిత్రక సంఘటనలను వివరించడంలో తీవ్రమైన దేశభక్తి దృక్పథాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. ఇది ఒక విలక్షణమైన జాతీయ గుర్తింపును ఏర్పరచడానికి మరియు పరిరక్షించడానికి

దోహదపడే సంఘటనలు మరియు వ్యక్తుల అన్వేషణకు గణనీయమైన ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. స్వాతంత్ర్యం లేదా ఇతర ముఖ్యమైన మైలురాళ్ళ కోసం పోరాటంలో కీలకపాత్ర పోషించిన జాతీయ నాయకులు, నాయకులు మరియు ఉద్యమాలను అర్థం చేసుకోవడం ఈ విధానం యొక్క ముఖ్య లక్షణం.

ఈ కథనంలో జాతీయ విజయాల యొక్క సానుకూల చిత్రణ ప్రధాన వేదికను తీసుకుంటుంది. ఇది దేశం యొక్క సాంస్కృతిక గొప్పతనాన్ని మరియు సవాళ్ళను ఎదుర్కొనే దృఢత్వాన్ని ప్రాధాన్యత ఇస్తుంది. విదేశీ పాలన యొక్క క్లిష్టమైన మూల్యాంకనం, ముఖ్యంగా వలసవాద ఆధిపత్యం, జాతీయ గుర్తింపుపై దాని ప్రభావం మరియు స్వాతంత్ర్యం కోసం తదుపరి పోరాటంపై వెలుగునిస్తుంది. ఉమ్మడి జాతీయ లక్ష్యాలను సాధించడంలో సమిష్టి ప్రయత్నాలను నొక్కి చెబుతూ ఐక్యత మరియు సంఘీభావం అనే అంశాల చుట్టూ కథనం అల్లబడింది. సాంస్కృతిక కొనసాగింపు మరియు వారసత్వం సమగ్ర భాగాలకు ప్రాధాన్యత ఇస్తారు. చరిత్రకారులు సాంస్కృతిక సంప్రదాయాల శ్రేణిని గుర్తించడం, చారిత్రక సంఘటనలు దేశం యొక్క సాంస్కృతిక గుర్తింపును ఎలా రూపుదిద్దాయి మరియు సంరక్షించాయో విశ్లేషిస్తారు. దేశభక్తి అనేది ఒక ప్రధాన లక్ష్యం. జాతీయవాద చరిత్ర రచన పాఠకులలో జాతీయ విలువల పట్ల గర్వం మరియు నిబద్ధత యొక్క భావాన్ని కలిగించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ప్రతిఘటన, త్యాగం మరియు జాతీయ ప్రగతి కథనానికి దోహదపడే విజయాల ఉదాహరణలపై దృష్టి సారించి, చారిత్రక సంఘటనలు సానుకూల కోణంలో వివరించబడ్డాయి.

వలస పాలనలో ఉన్న దేశాల సందర్భంలో జాతీయవాద చరిత్ర చరిత్ర తరచుగా విస్తృత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమానికి చారిత్రక కథనాలను అనుసంధానిస్తుంది. ఇది స్వేచ్ఛ కోసం సుదీర్ఘ పోరాటానికి పరాకాష్టగా చిత్రీకరిస్తుంది. ఏది ఏమైనప్పటికీ దేశ చరిత్ర యొక్క కావలసిన సానుకూల చిత్రణతో సమలేఖనం చేయబడిన కథనాన్ని నిర్మించడానికి జాతీయవాద విధానాన్ని అవలంబిస్తున్న చరిత్రకారులు చారిత్రక సాక్ష్యాల యొక్క ఎంపిక వినియోగాన్ని గుర్తించడం చాలా కీలకం. ఆధునిక భారతదేశంలో జాతీయ గుర్తింపును రూపొందించడంలో చరిత్రకారులు, చారిత్రక కథనాల యొక్క కీలక వాస్తుశిల్పులుగా కీలకపాత్ర పోషిస్తున్నారు. దేశం యొక్క సామూహిక జ్ఞాపకాన్ని రూపొందించే కీలక సంఘటనలు, వ్యక్తులు మరియు ఉద్యమాలను ప్రాధాన్యత చేస్తూ, చారిత్రక కథనాల నిర్మాణానికి ఇవి దోహదం చేస్తాయి. జాతీయ నాయకులను గుర్తించడం, సంబరాలు చేసుకోవడం, స్వాతంత్ర్య పోరాటాన్ని డాక్యుమెంట్ చేయడం మరియు భిన్నత్వంలో ఏకత్వాన్ని నొక్కి చెప్పడం వారి పనిలో అంతర్భాగాలు.

అదనంగా చరిత్రకారులు వలస పాలన యొక్క ప్రభావాన్ని విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేస్తారు. వలసవాద అణచివేతకు వ్యతిరేకంగా పోరాటాలపై సామూహిక అవగాహనను పెంపొందించారు. వారు సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులు, పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణను విశ్లేషించి, భారతీయ సమాజం యొక్క పరిణామంపై అంతర్‌దృష్టులను అందించడానికి పురోగతి మరియు ఉద్యమాల స్థితిస్థాపకత యొక్క కథనానికి దోహదం చేస్తారు. వారి రచనల ద్వారా చరిత్రకారులు ప్రజాస్వామ్యం, లౌకికవాదం మరియు సామాజిక న్యాయం వంటి జాతీయ విలువలను ప్రచారం చేస్తారు. విద్యా పాఠ్యాంశాలను ప్రభావితం చేస్తారు మరియు యువతరం యొక్క దృక్కోణాలను రూపొందించారు.

వివిధ మాధ్యమాల ద్వారా బహిరంగ ప్రసంగంలో పాల్గొనడం, చరిత్రకారులు ప్రజల అవగాహన మరియు చర్చలకు దోహదపడతారు. జాతీయ చరిత్రపై ప్రజాదరణ పొందిన అవగాహనను ప్రభావితం చేస్తారు. జాతీయ గుర్తింపును

రూపొందించడంలో చరిత్రకారులు ముఖ్యమైన పాత్ర పోషిస్తుండగా, భారతదేశ ఆధునిక చరిత్ర, జాతీయ గుర్తింపుపై చైతన్యవంతమైన మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న అవగాహనను పెంపొందించడం, చారిత్రక వివరణల వైవిధ్యాన్ని గుర్తించడం చాలా అవసరం.

11.3. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు – రమేష్ చంద్ర మజుందార్ :

భారతదేశ చరిత్రలో ఒక వెలుగు వెలిగిన భారతదేశ గతం గురించిన అవగాహనపై చెరగని ముద్ర వేసిన విశిష్ట చరిత్రకారుడిగా రమేష్ చంద్ర మజుందార్ నిలిచారు. అతని పండిత ప్రయత్నాలు భారతదేశ చరిత్ర యొక్క యుగాలలో ప్రయాణించే అనేక ముఖ్యమైన రచనలలో పొందుపరచబడ్డాయి.

మజుందార్ యొక్క గొప్ప రచన "ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్ర", గుప్త సామ్రాజ్యం క్షీణత వరకు వేదకాలం యొక్క సమగ్ర అన్వేషణగా పనిచేస్తుంది. ఈ ప్రాథమిక పనిలో అతను ప్రాచీన భారతదేశ రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక చిక్కులను నిశితంగా విశ్లేషించి, పండితులకు మరియు ఔత్సాహికులకు అమూల్యమైన అంతర్దృష్టులను అందించాడు. మజుందార్ యొక్క "యాన్ అడ్వాన్స్‌డ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"లో భారతదేశ చరిత్ర యొక్క విస్తారమైన చారిత్రిక దృక్కోణం ఆవిష్కరించారు. ఈ బహుళ వాల్యూమ్ సిరీస్, వివరణాత్మక చారిత్రిక పాండిత్యం మరియు క్లిష్టమైన విశ్లేషణతో వర్గీకరించబడింది. ఇది పురాతన కాలం నుండి బ్రిటిష్ సామ్రాజ్య స్థాపన వరకు విస్తరించింది. మజుందార్ యొక్క కథన నైపుణ్యం చారిత్రక ప్రకృతి దృశ్యాన్ని ప్రకాశవంతం చేస్తుంది. యుగాల ద్వారా భారతదేశం యొక్క పరిణామం గురించి సూక్ష్మమైన అవగాహనను అందిస్తుంది.

మజుందార్ సంపాదకీయ నాయకత్వం "ది హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ పీపుల్"లో ప్రకాశిస్తుంది. ఇది ప్రాచీన కాలం నుండి స్వాతంత్ర్యం వరకు భారతీయ చరిత్రను కలుపుకుని విస్తృతమైన 11 వాల్యూమ్ సిరీస్. సాధారణ సంపాదకుడిగా వ్యవహరిస్తూ అతను ఈ స్మారక ప్రాజెక్ట్‌ను సమన్వయం చేయడంలో కీలకపాత్ర పోషించాడు. ఒక్కో సంపుటిని వేర్వేరు చరిత్రకారులు రచించారు. భారతదేశం యొక్క విభిన్న చారిత్రక కథనాలను పరిరక్షించడంలో మజుందార్ యొక్క నిబద్ధతకు ఈ సహకార ప్రయత్నం నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. "సిపాయిల తిరుగుబాటు మరియు 1857 తిరుగుబాటు"లో మజుందార్ భారతదేశ చరిత్రలో కీలకమైన ఘట్టాన్ని, 1857 నాటి భారతీయ తిరుగుబాటును పరిశోధించాడు. నిశిత పరిశోధన మరియు చారిత్రక విశ్లేషణ ద్వారా అతను ఈ ముఖ్యమైన తిరుగుబాటుకు దోహదపడిన సంఘటనల యొక్క వివరణాత్మక ఖాతాను అందించాడు. వలస పాలనకు వ్యతిరేకంగా భారతదేశం యొక్క పోరాటం గురించి లోతైన అవగాహన అందించాడు.

మజుందార్ యొక్క రచనలు వారి ఖచ్చితమైన పరిశోధన, పండితుల కఠినత మరియు చారిత్రక విశ్లేషణకు సమతుల్య విధానం కోసం గౌరవించబడ్డాయి. భారతదేశ చారిత్రక వారసత్వాన్ని పరిరక్షించడానికి మరియు వివరించడానికి అతని నిబద్ధత అతని విస్తృతమైన పనిలో ప్రతిధ్వనిస్తుంది. ఈ స్మారక రచనల ద్వారా ఆర్.సి. మజుందార్ భారతదేశం యొక్క గొప్ప చారిత్రక అంశాల అన్వేషణ మరియు అవగాహనకు మార్గదర్శకంగా కొనసాగుతున్నారు.

11.4. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – కె.పి.జయస్వాల్ :

కాశీ ప్రసాద్ జయస్వాల్ విస్తృతంగా నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీలో గుర్తింపు పొందారు. చరిత్రపై తన ప్రగాఢ

ఆసక్తితో రచనలు ప్రారంభించారు. భారతదేశం బీహార్‌లోని ముజఫర్పూర్‌లో జనవరి 30, 1881న జన్మించిన జయస్వాల్, ముజఫర్పూర్‌లో అతని ప్రారంభ విద్యాభ్యాసం, పాండిత్య కార్యకలాపాలను నిర్వచించే చరిత్రపై అభివృద్ధి చెందుతున్న అభిరుచిని వెల్లడించింది.

తన విద్యా విషయాలలో ముందుకు సాగుతూ జయస్వాల్ ఆ కాలంలో ఒక కీలకమైన సంస్థ అయిన కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో ఉన్నత విద్యను అభ్యసించాడు. కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో అతని నిర్మాణాత్మక సంవత్సరాలు చారిత్రక పాండిత్యం అతని భవిష్యత్ సహకారాలకు పునాది వేసింది. అతని విద్యా ప్రయత్నాలకు బలమైన పునాదిని అందించింది. పాట్నా కళాశాలలో చరిత్ర విభాగంలో నాయకత్వ పాత్రను పోషిస్తూ జయస్వాల్ తన ప్రభావాన్ని విస్తరించాడు. విద్యార్థులకు మార్గ నిర్దేశంతో పాటు విద్యా వాతావరణానికి తోడ్పడ్డాడు. "జర్నల్ ఆఫ్ ఇండియన్ హిస్టరీ"తో అతని అనుబంధం అతని పరిశోధన ఫలితాలను పంచుకోవడానికి మరియు మేధోపరమైన సంభాషణను పెంపొందించడానికి విస్తృత విద్యాసంస్థలతో సన్నిహితంగా ఉండటానికి ఒక వేదికను అందించింది.

కాశీ ప్రసాద్ జయస్వాల్ భారతదేశ ప్రాచీన వారసత్వాన్ని కీర్తించేందుకు కట్టుబడిన జాతీయవాద చరిత్రకారుడిగా ఎదిగారు. తన జాతీయవాద సంఘం కారణంగా ప్రభుత్వ వేధింపులను ఎదుర్కొన్న జయస్వాల్ తన దృష్టిని క్రియాశీల రాజకీయాల నుండి ప్రాచీన భారతీయ వారసత్వం అధ్యయనం వైపు మళ్ళించాడు. 1914లో అతను బీహార్ మరియు ఒరిస్సా రీసెర్చ్ సొసైటీని స్థాపించడంలో కీలక పాత్ర పోషించాడు. భారతదేశ చరిత్ర, సంస్కృతిలో పరిశోధనలను ప్రోత్సహించాడు. "జర్నల్ ఆఫ్ ది బీహార్ అండ్ ఒరిస్సా రీసెర్చ్" సంపాదకుడిగా పనిచేస్తున్న జయస్వాల్ చారిత్రక పాండిత్యం అభివృద్ధి చేయడంలో తన అంకితభావాన్ని ప్రదర్శిస్తూ అనేక వ్యాసాలను అందించారు. జయస్వాల్ యొక్క మేధో వికాసంపై గణనీయమైన ప్రభావం ఆ కాలం నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. జయస్వాల్ యొక్క విద్యా సంబంధమైన అభిరుచులను రూపొందించడంలో సర్కార్ యొక్క మార్గదర్శకత్వం కీలకపాత్ర పోషించింది. ఖచ్చితమైన పరిశోధన, ప్రాథమిక వనరులపై స్థిరమైన దృష్టితో కూడిన అతని చారిత్రక విధానంపై చెరగని ముద్ర వేసింది.

పురాతన, మధ్యయుగ భారతదేశ చరిత్రలోని వివిధ కోణాలను లోతుగా పరిశోధించినప్పుడు చారిత్రక పరిశోధనపై జయస్వాల్ అంకితభావం స్పష్టంగా కనిపించింది. అతని పండిత రచనలు పురాతన భారతదేశంలో రాజకీయ చరిత్ర, పరిపాలనా వ్యవస్థలు, సాంస్కృతిక పరిణామాలు వంటి అంశాలతో కూడిన విస్తృత వర్ణపటాన్ని విస్తరించాయి. ముఖ్యంగా జయస్వాల్ యొక్క గొప్ప రచన "హిందూ పాలిటీ". ప్రాచీన భారతీయ రాజకీయ వ్యవస్థలపై అతని లోతైన విశ్లేషణకు ఇది నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. ఈ రచన చారిత్రాత్మక పాలనా నిర్మాణాలను అర్థం చేసుకోవడంలోనూ వివరించడంలోనూ అతని అచంచలమైన నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

భారతదేశ చరిత్రకు జయస్వాల్ చేసిన ముఖ్యమైన రచనలలో ఒకటి అతని 'హిందూ రాజకీయం.' వాస్తవానికి మోడరన్ రివ్యూ మరియు కలకత్తా వీక్లీ నోట్స్‌లో కథనాలుగా అందించబడిన ఈ పని ప్రశంసలు పొందింది. పురాతన హిందూ ధర్మశాస్త్రంపై ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడానికి కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయం నుండి ఆహ్వానం వచ్చింది. ఈ చారిత్రిక పాండిత్య నైపుణ్యం వివిధ రంగాలలో జయస్వాల్ యొక్క బహుమితీయ సహకారాన్ని ప్రదర్శించింది.

అతని చారిత్రిక పండిత ప్రయత్నాలు కాలక్రమం, మిథిలా చరిత్ర మరియు పుష్యమిత్ర సుంగ పాలన వంటి విభిన్న అంశాలను ప్రాధాన్యత చేస్తూ జర్నల్ ఆఫ్ బీహార్ రీసెర్చ్ సొసైటీలో ప్రముఖ కథనాలకు విస్తరించాయి. అయినప్పటికీ అతని అత్యంత ప్రసిద్ధ రచన 'హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా సి.150 A.D. నుండి 350 A.D. వరకు,' భారతదేశ చరిత్రలో చీకటి యుగం యొక్క ఖచ్చితమైన అన్వేషణ కోసం నిలుస్తుంది. పురాణ సాహిత్యం శాసనాలు మరియు నాణేలను ఉపయోగించి ఈ యుగం యొక్క రాజకీయ చరిత్రను పునర్నిర్మించడం, ప్రబలంగా ఉన్న కథనాలను సవాలు చేయడం జయస్వాల్ లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు.

కె.పి.జయస్వాల్ – "హిందూ పాలిటీ" :

1924లో కె.పి.జయస్వాల్ "హిందూ పాలిటీ" ప్రచురణతో ప్రాచీన భారతీయ రాజకీయ ఆలోచనలకు వినూత్నమైన సహకారం అందించారు. ఈ ప్రాథమిక పనిలో అతను భారతీయులకు రాజకీయ ఆలోచనలు, సంస్థలు లేవని ప్రబలంగా ఉన్న అపోహను సవాలు చేశాడు. భారతదేశం స్వాభావికంగా నిరంకుశమైన భావనలను తొలగించాడు. సాహిత్య మరియు ఎపిగ్రాఫికల్ మూలాధారాలను నిశితంగా పరిశీలించడం ద్వారా, జయస్వాల్ ఋగ్వేద కాలం నాటి భారతదేశపు రిపబ్లిక్ల గొప్ప సంప్రదాయాన్ని ఆవిష్కరించారు.

జయస్వాల్ యొక్క చారిత్రిక పాండిత్య నైపుణ్యం భారతదేశ రాజకీయ చరిత్ర చుట్టూ ఉన్న కథనాన్ని పునర్నిర్మించింది. దేశాన్ని నిరంకుశంగా చిత్రీకరించే సామ్రాజ్యవాద దృక్పథాలను ప్రతిఘటించింది. "హిందూ రాజకీయం" ఒక ముఖ్యమైన చారిత్రిక రచనగా మిగిలిపోయింది. అపోహలను తొలగిస్తూ మరియు ప్రాచీన భారతదేశం యొక్క సూక్ష్మ రాజకీయ దృశ్యాన్ని విస్తృతం చేస్తుంది. ఖచ్చితమైన పరిశోధన, అంతర్దృష్టి విశ్లేషణతో జయస్వాల్ యొక్క సహకారం ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనాన్ని ప్రభావితం చేస్తూనే ఉంది.

కె.పి.జయస్వాల్ – ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రపై దృక్కోణాలు :

కాశీ ప్రసాద్ జయస్వాల్, చరిత్ర పట్ల అచంచలమైన అభిరుచితో నడిచే భారతీయ చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన వ్యక్తిగా నిలుస్తాడు. అతని విద్యా ప్రయాణం అతని కాలంలోని మేధోపరమైన వాతావరణం, ప్రముఖ చరిత్రకారులు, ముఖ్యంగా సర్ జాదునాథ్ సర్కార్ యొక్క మార్గదర్శకత్వం ద్వారా తీవ్రంగా ప్రభావితమైంది. జయస్వాల్ యొక్క శాశ్వతమైన రచనలు వారి పాండిత్య దృక్పథం, ప్రత్యేక దృక్పథాలకు, ప్రత్యేకించి ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ భారతీయ చరిత్రలో గుర్తింపును పొందుతూనే ఉన్నాయి.

జయస్వాల్ చారిత్రిక వివరణల వైవిధ్యాన్ని గుర్తించడం అత్యవసరం. జయస్వాల్ దృక్పథం చాలా మందిలో ఒక కోణాన్ని సూచిస్తుంది. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర యొక్క బహుముఖ స్వభావానికి ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాల పరిశీలన అవసరం. దేశం యొక్క చారిత్రక కథనంపై మరింత సమగ్రమైన అవగాహనకు దోహదం చేస్తుంది. జయస్వాల్ ఆధునిక యుగంతో స్పష్టంగా సంబంధం కలిగి లేనప్పటికీ, అతని రచనలు సూక్ష్మంగా జాతీయవాద దృక్పథాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి. భారతదేశం యొక్క చారిత్రక కొనసాగింపు మరియు సాంస్కృతిక గుర్తింపుపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది. అతని రచనలు ప్రాథమికంగా ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ కాలాలపై కేంద్రీకృతమై ఉన్నప్పటికీ, దేశం యొక్క చారిత్రక విజయాలను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా జాతీయ భావం యొక్క విస్తృత భావానికి దోహదపడింది.

"హిందూ పాలిటీ", "ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా 647 A.D. నుండి ముస్లింల ఆక్రమణ వరకు" మరియు "ఎర్లీ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా"తో సహా జయస్వాల్ యొక్క ప్రధాన రచనలు భారతదేశ చారిత్రక పరిణామం యొక్క విభిన్న అంశాలను అన్వేషించడంలో అతని అంకితభావానికి ఉదాహరణగా నిలుస్తాయి. ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ భారతదేశంపై అతని ఏకాగ్రత ఉన్నప్పటికీ, అతని ఖచ్చితమైన పాండిత్యం దేశం యొక్క గతం యొక్క అవగాహనను గణనీయంగా పెంచింది.

జయస్వాల్ యొక్క జాతీయవాద విధానాన్ని పరిశీలిస్తే, అతని రచనలలో పొందుపరిచిన కీలకాంశాలు ఆవిష్కృతమవుతాయి. సాంస్కృతిక కొనసాగింపును నొక్కి చెప్పడం నుండి విదేశీ పాలనకు వ్యతిరేకంగా ప్రతిఘటనను ప్రాధాన్యత చేయడం వరకు జయస్వాల్ యొక్క కథనాలు జాతీయ భావం మరియు ఐక్యత యొక్క భావాన్ని పెంపొందించాయి. ప్రాంతీయ చరిత్రల పరస్పర అనుసంధానం, జాతీయ విలువల ప్రచారం పునరావృతమయ్యే మూలాంశాలు మరియు బంధన జాతీయ గుర్తింపు నిర్మాణానికి దోహదం చేస్తాయి. అయితే జయస్వాల్ రచనల విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ బలాలు మరియు బలహీనతలు రెండింటినీ వెల్లడిస్తుంది. పురాతన భారతీయ రాజకీయ చరిత్రకు ఖచ్చితమైన పరిశోధన, సహకారం కోసం ప్రశంసించబడిన అతను సంభావ్య జాతీయవాద పక్షపాతాలు మరియు సాక్ష్యాధారాలను ఎంపిక చేసినందుకు విమర్శలను ఎదుర్కొన్నాడు. అతని వారసత్వం కొనసాగుతుండగా తదుపరి చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేస్తూ, కొనసాగుతున్న చర్చలు చారిత్రక కథనాల సంక్లిష్ట స్వభావాన్ని ప్రాధాన్యత చేస్తాయి.

జాతీయవాద చరిత్ర రచనకు జయస్వాల్ యొక్క రచనలు ప్రాచీన మరియు మధ్యయుగ భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని మిగిల్చాయి. సాంస్కృతిక కొనసాగింపు, జాతీయ నాయకుల వేడుకలు మరియు దేశీయ రాజకీయ వ్యవస్థల చిత్రణ జాతీయవాద చరిత్ర చరిత్ర యొక్క విస్తృత ఇతివృత్తాలకు అనుగుణంగా ఉంటాయి. అయితే ఈ విధానం దాని విమర్శలు లేకుండా లేదు. జయస్వాల్ రచనలు ముఖ్యంగా "హిందూ రాజకీయాలు" మరియు ప్రాంతీయ చరిత్రల అన్వేషణ, వారి ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు లోతు కోసం ప్రశంసించబడ్డాయి. తరువాతి తరాల చరిత్రకారులపై అతని ప్రభావం అతని ఆలోచనలతో నిరంతర నిశ్చితార్థంలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

అయినప్పటికీ సంభావ్య జాతీయవాద పక్షపాతాన్ని చుట్టుముట్టే వివాదాలు, సాక్ష్యాధారాలను ఎంపిక చేసుకోవడం మరియు కొన్ని చారిత్రక కాలాలపై అతిగా ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వివాదాస్పదంగా ఉన్నాయి. ఈ అంశాలు అతని చారిత్రక కథనాల నిష్పాక్షికత మరియు చేరికను పరిమితం చేస్తాయని విమర్శకులు వాదించారు. జాతీయవాద చరిత్ర యొక్క విస్తృత సందర్భంలో జయస్వాల్ వారసత్వం భారతదేశం యొక్క సాంస్కృతిక గొప్పతనాన్ని, విదేశీ పాలనకు వ్యతిరేకంగా చారిత్రక స్పృహను రూపొందించడం అతని రచనలలో ఉంది. విమర్శలను అంగీకరిస్తూనే జాతీయవాద దృక్కోణం నుండి భారతదేశం యొక్క గతం యొక్క సంక్లిష్టతలను మరియు సూక్ష్మ నైపుణ్యాలను అర్థం చేసుకోవడంలో అతని రచనలు ముఖ్యమైనవి. అతని రచనలు చుట్టూ జరుగుతున్న చర్చలు చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క గతిశీలక స్వభావాన్ని మరియు చారిత్రక కథనాల యొక్క నిరంతర పునఃపరిశీలనను ప్రతిబింబిస్తాయి.

సాధారణ చరిత్రలను దాటి జయస్వాల్ పరిశోధన ప్రాంతీయ చరిత్రలకు విస్తరించింది. భారతదేశంలోని నిర్దిష్ట ప్రాంతాల చారిత్రక గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడానికి గణనీయంగా దోహదపడింది. అతని ఖచ్చితమైన పరిశోధన, ప్రాథమిక వనరులపై ఆధారపడటం మరియు చారిత్రక కొనసాగింపుపై దృష్టి పెట్టడం భారతదేశ చరిత్రలో శాశ్వత వారసత్వాన్ని

మిగిల్చాయి. అతని కాలం తరువాత కూడా, జయస్వాల్ యొక్క ప్రభావం కొనసాగింది. అతని పునాది రచనలతో నిమగ్నమై మరియు నిర్మించబడిన తరువాతి తరాల చరిత్రకారులను రూపొందించింది. అతని విద్యా ప్రయాణం మరియు శాశ్వతమైన వారసత్వం చారిత్రక విచారణ యొక్క పరివర్తన శక్తికి, భారతదేశపు సుసంపన్నమైన, వైవిధ్యమైన గతం యొక్క అవగాహనపై దాని శాశ్వత ప్రభావానికి నిదర్శనంగా నిలుస్తాయి.

11.5. నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ :

ఈ యుగపు నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చరిత్రకారులు సమకాలీన ఐరోపాతో పోల్చదగిన దౌత్య మరియు రాజకీయ సంస్థలను గుర్తించారు. నిరంకుశ పురాతన భారతీయ రాజ్యం యొక్క అవగాహనను తిరస్కరించారు. వారు కౌటిల్యుడు వంటి వ్యక్తులను ప్రశంసించారు మరియు ప్రజాస్వామ్యబద్ధంగా ఎన్నికైన గ్రామ పంచాయతీల ఉనికిని నొక్కి చెప్పారు. జయస్వాల్ ప్రత్యేకించి ఆధునిక నిర్మాణాలను పోలిన పన్నుల వ్యవస్థను మరియు ప్రాచీన భారతదేశ పాలన గురించి ప్రబలంగా ఉన్న నమ్మకాలను సవాలు చేస్తూ సరిహద్దులను ముందుకు తెచ్చారు.

19వ శతాబ్దపు చివరి భాగంలో భారతీయ మరియు నిర్దిష్ట యూరోపియన్ చరిత్రకారులకు వలసవాద మూస పద్ధతులను పునఃపరిశీలించడం ఒక కీలకమైన ప్రయత్నంగా మారింది. ఈ కాలం ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు వాస్తవిక ఖచ్చితత్వానికి నిబద్ధత, తప్పుడు వలసవాద కథనాలను సవాలు చేయడం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. గాయపడిన జాతీయ అహంకారంతో ప్రేరేపించబడిన భారతీయ చరిత్రకారులు భారతదేశ సంప్రదాయం యొక్క చిత్రణను తొలగించడానికి ప్రయత్నించారు. ప్రత్యేకించి ఆధ్యాత్మికత యొక్క వర్ణనను దాని నిర్వచించే లక్షణంగా సవాలు చేశారు. ఈ చరిత్రకారులు ఆధ్యాత్మికత పట్ల ప్రత్యేక భారతీయ భక్తి భావనను తిరస్కరించారు. రాజ్య పరిపాలన మరియు సామాజిక, ఆర్థిక అభివృద్ధిలో సాధించిన విజయాలను నొక్కి చెప్పారు. కెపి జయస్వాల్ ప్రాచీన భారతీయ రాజకీయ ఆలోచనపై తన రచన ద్వారా ప్రబలంగా ఉన్న నమ్మకాలను వ్యతిరేకించారు. ప్రాచీన భారతీయ పాలన యొక్క లౌకిక లక్షణాన్ని, పరిపాలన, దౌత్యం మరియు రాష్ట్ర ఆర్థిక నిర్వహణలో దాని నైపుణ్యాన్ని ధృవీకరించారు.

మతం, ప్రాంతం, భాష మరియు కులం ఆధారంగా భారతీయుల మధ్య విభజనలను పెంచే వలసవాద కథనానికి విరుద్ధంగా, జాతీయవాద చరిత్రకారులు వలసరాజ్యానికి పూర్వం యొక్క సాంస్కృతిక, ఆర్థిక మరియు రాజకీయ ఐక్యతను నొక్కి చెప్పారు. ఇది భారతీయ జాతీయ భావాన్ని పెంపొందించింది. వారు జాతీయ రాజు కోసం వాదిస్తూ కౌటిల్యుని అర్థశాస్త్రాన్ని సాక్ష్యంగా నొక్కి చెప్పారు. చంద్రగుప్త మౌర్య, అశోకుడు మరియు అక్బర్ వంటి వ్యక్తులను గొప్ప సామ్రాజ్యాల నిర్మాతలుగా కీర్తిస్తూ, సామ్రాజ్య యుగాల ద్వారా భారతీయ చరిత్రను వీక్షించడంపై ఈ ధోరణి ప్రభావం చూపింది. అయితే గాంధీ యుగంలో జాతీయవాద విధానంలో వైరుధ్యాలు ఉద్భవించాయి. భారతదేశాన్ని అహింసా భూమిగా కొనియాడినప్పటికీ, సైనిక శక్తిగా, ముఖ్యంగా సామ్రాజ్యాన్ని నిర్మించే వారిలో ద్వంద్వత్వం బయటపడింది. అశోకుడిపై విభిన్న దృక్కోణాలు ఈ సంక్లిష్టతకు ఉదాహరణగా నిలిచాయి. వివిధ చారిత్రక కాలాల్లో జాతీయవాద వ్యాఖ్యానాలలో విరుద్ధమైన అంశాలను ప్రాధాన్యత చేశాయి.

20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో జాతీయవాదులు భారతదేశ సంస్కృతిని మెచ్చుకున్నారు. కానీ కుల అణచివేత మరియు

సామాజిక అణచివేత వంటి సమస్యలను తక్కువ చేశారు. వారు భారతదేశం యొక్క అభివృద్ధిపై బాహ్య ప్రభావాలను తగ్గించారు. సామాజిక విలువలు మరియు సంస్థల యొక్క ఎంపిక దృష్టికి దారితీసింది. ఈ విధానం పరిణామాలను కలిగి ఉంది. దాదాపు అన్ని విజయాలను పురాతన కాలంతో ముడిపెట్టింది. హిందూ సంస్కృతి మరియు నిర్మాణాలను నొక్కి చెబుతుంది. కొన్నిసార్లు మతతత్వం మరియు ప్రాంతీయవాదంతో విలీనం చేయబడింది.

ప్రాచీన భారతదేశంలో జాతీయవాద చరిత్రకథ యొక్క అత్యున్నత స్థానం 1930లో ఉంది. తరువాత వ్యంగ్య చిత్రంగా మారింది. మధ్యయుగ భారతదేశంలో చరిత్రకారులు జాతీయవాద విధానాన్ని కొనసాగించారు. ఉత్తర భారతదేశంలో మిశ్రమ సంస్కృతి అభివృద్ధిని నొక్కి చెప్పారు. వారు భారతీయ సామాజిక నిర్మాణాలు, సంస్కృతిపై ప్రారంభ విమర్శను సూచిస్తూ హిందూ మరియు ముస్లింల మధ్య శాశ్వత సంఘర్షణ యొక్క వలసవాద, మతవాద వాదనను ఎదుర్కొన్నారు. అదే సమయంలో వలస రాజ్యానికి ముందు ఆర్థిక చరిత్రను అర్థం చేసుకునేందుకు జాతీయవాదులు ప్రారంభ దశలను ప్రేరేపించారు. 1930లో జాతీయ ఉద్యమం ఊపందుకోవడంతో, 1950ల తర్వాత సమగ్ర అన్వేషణకు వేదికగా సామాన్య ప్రజల పాత్రను పరిశోధించడంపై దృష్టి మళ్ళింది.

పరిమితులను అంగీకరిస్తూ చరిత్రకారులు మానవ శాస్త్రం మరియు సామాజిక శాస్త్రం యొక్క అతి తక్కువ ఉపయోగంతో పుట్టుకతో వచ్చిన పురావస్తు శాస్త్రం కారణంగా వ్రాతపూర్వక మూలాలపై ఆధారపడతారు. జాతీయవాద పాఠశాల పురాతన మరియు మధ్యయుగ కాలంలో గరిష్ట స్థాయికి చేరుకుంది. వలస అధికారులతో సంభావ్య వైరుధ్యాల కారణంగా 1947కి ముందు ఆధునిక యుగం యొక్క పరిమిత అన్వేషణతో నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ రచనలు కొనసాగాయి.

1947 తర్వాత దాదాభాయ్ నౌరోజీ వంటి భారతీయ ఆర్థికవేత్తలు వలసవాదాన్ని విమర్శించారు. జాతీయవాద ఉద్యమాలకు సైద్ధాంతిక పునాది వేశారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ ఈ ఆర్థిక విమర్శ 1947 తర్వాత మాత్రమే తిలక్, గాంధీ మరియు నెహ్రూ వంటి కీలక వ్యక్తులను ప్రభావితం చేస్తూ చారిత్రక కథనాలలో తన స్థానాన్ని పొందింది. దాని కీలకపాత్ర ఉన్నప్పటికీ ప్రారంభ చరిత్రలు తరచుగా ఆర్థిక విమర్శలో దాని మూలాలను గుర్తించడంలో విఫలమయ్యాయి.

ఆధునిక జాతీయ చరిత్రకారులు భారతీయ జాతీయత యొక్క భావనపై భిన్నాభిప్రాయాలు కలిగి ఉన్నారు. జాతీయత మూలంపై విభిన్న దృక్కోణాలు ఉన్నాయి. వైవిధ్యాన్ని ప్రశంసిస్తూనే, జాతీయవాద చరిత్రకారులు అంతర్గత వైరుధ్యాలు, వర్గ, కుల విభజనలు మరియు అట్టడుగు వర్గాల విముక్తి కోసం పోరాటాలను పట్టించుకోకుండా విమర్శలను ఎదుర్కొన్నారు. మతోన్మాదాన్ని సరళీకృతం చేసే ధోరణి, సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలను నిర్లక్ష్యం చేయడం, జాతీయోద్యమానికి సంబంధించిన లోతైన విశ్లేషణలు కొరవడడం వంటివి నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీలో అదనపు విమర్శలుగా నిలుస్తాయి. మొత్తం మీద జాతీయవాద చరిత్రకారులు ఆర్థిక, సామాజిక, సాంస్కృతిక చరిత్రను విస్మరించడం మరియు భారతీయ అసాధారణవాద సిద్ధాంతాన్ని అంగీకరించడం కోసం తప్పుపట్టారు. ఈ విమర్శ భారతదేశం యొక్క చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్కసూక్ష్మ మూల్యాంకనం కోసం కోల్పోయిన అవకాశాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

11.6. సంక్షిప్తంగా :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రలో పరిశోధనలు చేయడం కేవలం విద్యాసంబంధమైన పని కాదుబీ సమకాలీన సవాళ్ళ మూలాలను అర్థం చేసుకోవడం, వలసవాదం నుండి స్వాతంత్ర్యం వరకు దేశం యొక్క ప్రయాణాన్ని మెచ్చుకోవడం మరియు

విభిన్న, ప్రజాస్వామ్య మరియు వేగంగా మారుతున్న సమాజంలోని సంక్లిష్టతలపై అంతర్దృష్టిని పొందడం వంటివి కీలకం. కెపి జయస్వాల్ భారతీయ చరిత్ర చరిత్ర ద్వారా చేసిన ప్రయాణం పురాతన మరియు మధ్యయుగ చరిత్రపై సూక్ష్మ దృష్టిని అందిస్తుంది. అతని రచనల బలాలు మరియు బలహీనతలను గుర్తించడం భారతదేశం యొక్క చారిత్రక స్పృహను రూపొందించడంలో నిరంతర సంభాషణ మరియు విభిన్న వివరణల యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ, దేశం యొక్క గతాన్ని మరింత సమతుల్యంగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడుతుంది. 1915లో ప్రచురించబడిన జయస్వాల్ రచన, "హిందూ పాలిటీ", పురాతన భారతీయ రాజకీయ వ్యవస్థ గణతంత్ర లేదా రాజ్యాంగ రాచరికం యొక్క లక్షణాలను ప్రదర్శిస్తుందని వాదించింది. ఈ దృక్పథం ప్రజాస్వామ్య మూలాలపై యూరోపియన్ అభిప్రాయాలను ప్రతిఘటించింది. ప్రాచీన భారతదేశంలో అసమానమైన రాజ్యాంగ పురోగతిని నొక్కి చెప్పింది. జాతీయవాద చరిత్రకారులు పాశ్చాత్య దేశాలలో రాజకీయంగా సానుకూలంగా ఉన్న ఏదైనా ఇప్పటికే భారతదేశంలో ఉనికిలో ఉందని ధృవీకరించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నారు. రెండు నాగరికతల విలువ నిర్మాణాలకు వారధిగా నిలిచారు.

జాతీయవాద చరిత్ర రచనకు కాశీ ప్రసాద్ జయస్వాల్ యొక్క రచనలు, ముఖ్యంగా ప్రాచీన భారతీయ రాజకీయ ఆలోచనపై అతని రచనలు, కథనాలను పునర్నిర్మించడంలో మరియు వలసవాద మూస పద్ధతులను సవాలు చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఖచ్చితమైన పరిశోధన ద్వారా భారతదేశం యొక్క గతాన్ని విప్పడానికి అతని అంకితభావం ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర యొక్క అవగాహనను ప్రభావితం చేస్తూనే ఉంది.

నేషనలిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక పాండిత్యంలో విమర్శలు మరియు వివాదాలు అంతర్లీనంగా ఉన్నాయని గమనించడం ముఖ్యం. జయస్వాల్ రచనలు విమర్శలను ఎదుర్కొన్నప్పటికీ, అవి భారతదేశ చరిత్రను రూపొందించడంలో తరువాతి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేశాయి.

11.7. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. జాతీయవాద చరిత్ర రచనకు %ఖూ% జయస్వాల్ యొక్క సహకారాన్ని పరిశీలించండి
2. భారతదేశంలో జాతీయవాద చరిత్ర రచన అభివృద్ధిలో చరిత్రకారుల పాత్రను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయండి

11.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Subrhmanyam, N : Historiography
2) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
3) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
4) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం – 12

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు - మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - డి డి కోశాంబి, ఆర్ ఎస్ శర్మ

లక్ష్యము :

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ విధానాలు, డి డి కోశాంబి ఆర్ ఎస్ శర్మ రచనలలోని మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

12.1. పరిచయం

12.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

12.3. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు – దామోదర్ ధర్మానంద్ కోశాంబి

12.4. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – రామ్ శరణ్ శర్మ

12.5. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

12.6. సంక్షిప్తంగా

12.7. మాదిరి ప్రశ్నలు

12.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

12.1. పరిచయం :

మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ, కార్ల్ మార్క్స్ మరియు ఫ్రెడరిక్ ఎంగెల్స్ యొక్క పునాది ఆలోచనలలో పాతుకుపోయింది. ఇది మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతం యొక్క దర్పణం ద్వారా చారిత్రక సంఘటనలను వివరించే చరిత్రను అధ్యయనం చేసే విధానం. ఈ చరిత్ర యొక్క మూలాలు 19వ శతాబ్దపు మార్క్స్ మరియు ఎంగెల్స్ ఆలోచనలలో ఉన్నాయి. వీరు సమాజాలను రూపొందించడంలో ఆర్థిక నిర్మాణాల పాత్రను, ముఖ్యంగా ఉత్పత్తి విధానాలను నొక్కి చెప్పారు. మార్క్సిస్ట్ ఆలోచనలచే ప్రభావితమైన 20వ శతాబ్దపు తొలి చరిత్రకారులు వర్గ పోరాటాలపై ప్రత్యేకించి శ్రామికవర్గం పాత్రపై దృష్టి సారించారు.

12.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

ఆధునిక భారతదేశంపై మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్రను మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతం ద్వారా వివరిస్తుంది. వర్గ పోరాటం, ఆర్థిక నిర్మాణాలు మరియు భౌతిక పరిస్థితులను నొక్కి చెబుతుంది. ఆధునిక భారతదేశ సందర్భంలో ఇది వలసవాదం యొక్క ప్రభావం, స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం యొక్క గతిశీలత మరియు సామాజిక–ఆర్థిక పరివర్తనలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక చట్రాన్ని అందిస్తుంది. మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులు బ్రిటిష్ వలస పాలన యొక్క ఆర్థిక కోణాలను పరిశీలిస్తారు. భారతీయ వనరులు, శ్రమ మరియు మార్కెట్ల దోపిడీని నొక్కి చెప్పారు. స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం యొక్క సామాజిక, ఆర్థిక కోణాలను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాటం తరగతి, ఆధారిత దర్పణం ద్వారా పునర్నిర్వచించబడింది.

12.3. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు – దామోదర్ ధర్మానంద్ కోశాంబి :

డి.డి.కోశాంబి జూలై 31, 1907న గోవాలో జన్మించారు. అతని తండ్రి ధర్మానంద్ కోశాంబి ఒక ప్రముఖ బౌద్ధ పండితుడు కావడంతో విశిష్ట మేధావి కుటుంబంలో భాగం. 1929లో కేంబ్రిడ్జ్ యూనివర్శిటీలో గణితశాస్త్రంలో విద్యాభ్యాసం చేసిన కోశాంబి మొదట్లో జర్నలిస్టుగా పనిచేసి, ఆ తర్వాత రాజకీయ కార్యకలాపాల్లో నిమగ్నమయ్యారు. అతను అలీఘర్ ముస్లిం విశ్వవిద్యాలయం వంటి సంస్థలలో చేరడంతో పాటు గణితశాస్త్రంలో పరిశోధన చేశారు. అతని ప్రారంభ విద్యాభ్యాసం గణితంలో ఉండగా, కోశాంబికి చరిత్రపై ఆసక్తి అతని గణిత శాస్త్ర సాధనలతో పాటు అభివృద్ధి చెందింది. మార్క్సిస్ట్ ఆలోచనల ప్రభావంతో, అతను ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి చారిత్రక భౌతికవాదాన్ని వర్తింపజేయాలని నిర్ణయించుకున్నాడు. ఈ పరివర్తన అతని విద్యా దృష్టిలో గణనీయమైన మార్పును గుర్తించింది.

కోశాంబి ప్రాచీన భారతదేశాన్ని అధ్యయనం చేయడంలో ఒక ముఖ్యమైన సవాలును పరిష్కరిస్తాడు. నమ్మదగిన రికార్డులు లేకపోవడం మరియు నమ్మదగిన కాలక్రమం అయినప్పటికీ, అధికారిక మూలాలు మరియు ఆధారాలు లేనప్పటికీ, ఆ సుదూర కాలంలో ప్రజలు ఎలా జీవించారో మనం ఇప్పటికీ అర్థం చేసుకోగలమని ఆయన సూచిస్తున్నారు.

ఆహారాన్ని సేకరించే పాక్షిక, జంతు దశ నుండి ఆహార ఉత్పత్తికి మానవ జీవితం యొక్క పరిణామాన్ని కోశాంబి నొక్కి చెప్పారు. ఇది కేవలం జంతు ఉనికి కంటే మానవాళిని ఉన్నతీకరించింది. అతను గోర్డాన్ చైల్డ్‌ను ఉదహరిస్తూ, పర్యావరణానికి హాని కలిగించే విధంగా తన జీవితాన్ని మెరుగుపర్చడానికి సాధనాలను అభివృద్ధి చేయడం మరియు ఉపయోగించడం ద్వారా "మనిషి తనను తాను తయారు చేసుకుంటాడు" అని పేర్కొన్నాడు. చారిత్రక ధృవీకరణ కోశాంబి ప్రకారం, ముఖ్యమైన ఆవిష్కరణలతో మానవ జనాభాలో ఆకస్మిక పెరుగుదల వంటి సాధనాలు, వస్తు ఉత్పత్తి సాధనాల పరిమాణం మరియు నాణ్యతలో మార్పులలో ఉంది. తముఖ్యంగా కోశాంబి చరిత్రకు తన నిర్వచనాన్ని "ప్రదర్శన, కాలక్రమానుసారం, ఉత్పత్తి సాధనాలు మరియు సంబంధాలలో వరుస పరిణామాలు"గా పరిచయం చేశాడు. ఈ నిర్వచనం మాండలిక భౌతికవాదం లేదా మార్క్సిజంతో సమలేఖనం చేస్తుంది. చారిత్రక పరిణామాలను ఉత్పత్తి సాధనాల్లో మార్పులతో అనుసంధానిస్తుంది. పూర్వ చరిత్రగా తరచుగా సూచించబడే ప్రిలిటరేట్ చరిత్ర యొక్క సహేతుకమైన చికిత్సకు ఈ నిర్వచనం కీలకమని కోశాంబి నొక్కి చెప్పారు.

దామోదర్ ధర్మానంద్ కోశాంబి పురాతన భారతీయ చరిత్రను పునర్నిర్మించడానికి ప్రత్యేకంగా తులనాత్మక పద్ధతి మరియు ఇంటర్ డిసిప్లినరీ పద్ధతుల కలయికను ఉపయోగించారు. భారతదేశం యొక్క గతకాలపు జీవన మనుగడను గుర్తించి, అతను పురావస్తు శాస్త్రం ఇళ్ళు, సమాధి, వస్తువులు, ఉత్పత్తి ఉపకరణాలు, గృహోపకరణాలు, తోటలు, బలి ఆచారాలను గుర్తించే రాళ్ళు, గుహలు మరియు రాతి ఆశ్రయాలను పరిశీలించిన భౌతిక అవశేషాలను గమనించాడు. అతను ఆధునిక భారతీయుల మతపరమైన, సామాజిక పద్ధతులను పరిశోధించడంతో పాటు ఆదిమ మానవ రకాలను పరిశీలించాడు. ఏ గ్రంథాలయంలోనూ లేని ఈ ప్రాథమిక వనరులను ఉపయోగించి, కోశాంబి గత యుగాల ఉత్పాదక సంబంధాలు మరియు సామాజిక సంస్థను గుర్తించాడు.

మైక్రోలిథిక్ సైట్లు మరియు కళాఖండాలపై కోశాంబి యొక్క విస్తృతమైన క్షేత్రస్థాయి చరిత్ర పూర్వ కాలంలో పశ్చిమ దక్కన్‌లో పశువుల కాపరులు, పశువుల కాపరులు మరియు ప్రారంభ వ్యాపారులు అనుసరించిన మార్గాలను మ్యాప్

చేయడంలో సహాయపడింది. భౌగోళిక, స్థలాకృతి, భౌగోళిక పాయింటర్లు అతనికి మొదటి సహస్రాబ్ది సమయంలో ముఖ్యంగా పశ్చిమ దక్కన్‌లో పట్టణ ప్రాంతాలు మరియు బౌద్ధ సన్యాసుల కేంద్రాలను గుర్తించడానికి మార్గనిర్దేశం చేశాయి. ఎథ్నోలాజికల్ మరియు ఆంత్రోపోలాజికల్ మెటీరియల్ని ఉపయోగించి సాంస్కృతిక మనుగడల అధ్యయనం "భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి ఒక పరిచయం"లో ఉదహరించబడింది.

దామోదర్ ధర్మానంద్ కోశాంబి సింధూ లోయలోని వ్యవసాయ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని పరిశోధించి, దానికి నాగలి లేదని ప్రతిపాదించాడు. అతని ప్రకారం నదీతీరాలపై సాగు చేయడంలో హారోలు ఉంటాయి. కాలానుగుణంగా వచ్చే వరదనీటిని ఆనకట్టలు మరియు కట్టల ద్వారా నీటిపారుదల కోసం ఉపయోగించారు. కోశాంబి సింధు నాగరికత క్షీణతకు ఆర్యులు కారణమని, వారు ఆనకట్టలను దెబ్బతీయడం ద్వారా వ్యవసాయ వ్యవస్థకు విఘాతం కలిగించారని ఆరోపిస్తూ, ఇంద్రుడు వ్రతాన్ని నాశనం చేసి జలాలను విడుదల చేయడం గురించి ఋగ్వేద వర్ణనలలో ప్రతీకాత్మకంగా ప్రతిబింబిస్తుంది. సాంప్రదాయ నమ్మకాలకు విరుద్ధంగా ఆర్యుయేతరులకు తెలిసిన హరప్పా కాలంలో నాగలి వ్యవసాయం ఉందని, ఆర్యుల పరిచయం అనే భావనను సవాలు చేస్తూ ఇటీవలి ఆధారాలు సూచిస్తున్నాయి.

కోశాంబి గణనీయమైన మార్పులు లేకుండా ప్రారంభ భారతీయ చరిత్రకు ఆసియా లేదా బానిస ఉత్పత్తి విధానాన్ని వర్తింపజేయడానికి నిరాకరించడం ద్వారా సాంప్రదాయ మార్క్సిస్ట్ విధానం నుండి వైదొలిగారు. మార్క్స్ భారతీయ గతాన్ని 'ఏషియాటిక్ ఉత్పత్తి విధానానికి' అనుగుణంగా వర్ణించాడు. స్థిరమైన సమాజం, ప్రైవేట్ ఆస్తి లేకపోవడం, స్వయం సమృద్ధి గల గ్రామాలు మరియు నీటిపారుదలపై రాష్ట్ర నియంత్రణను నొక్కి చెప్పాడు. కోశాంబి దీనిని సవాలు చేస్తూ కౌలుదారులు మరియు భూమిని కలిగి ఉన్న రైతుల ఉనికిని అంగీకరిస్తూ, గుప్తుల కాలం తర్వాత పెరిగిన స్వయం సమృద్ధిని ఎత్తిచూపారు.

భూస్వామ్యవాదం కోశాంబి యొక్క పూర్వ ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర యొక్క విశ్లేషణలో ఆమోదం పొందింది, 'పై నుండి భూస్వామ్యం' మరియు 'దిగువ నుండి భూస్వామ్య విధానం' మధ్య తేడాను చూపుతుంది. గుప్తుల కాలం తర్వాత మార్పులకు భూస్వామ్య విధానం సాక్ష్యమిచ్చింది. పెరిగిన భూమి మంజూరు, నాగలి వ్యవసాయం ద్వారా తెగ నుండి కులానికి మారడం, వాణిజ్య క్షీణత మరియు స్థానిక న్యాయస్థానాలలో సంపద కేంద్రీకరణ ద్వారా గుర్తించబడింది. విధేయత మరియు భక్తికి ప్రాధాన్యతనిచ్చే భక్తి ఆరాధనలు ఈ భూస్వామ్య సమాజానికి లక్షణంగా మారాయి.ఆసియాటిక్ ఉత్పత్తి విధానంలో కీలకమైన భూమిలోని ప్రైవేట్ ఆస్తిని పరిశీలిస్తూ కోశాంబి భారతీయ సందర్భాన్ని పరిచయం చేశాడు. భూస్వామ్య విధానం యొక్క స్వభావం ప్రాంతాల వారీగా మారుతూ ఉంటుంది. ఇక్కడ భూమి తరచుగా వ్యక్తిగత యాజమాన్యం కంటే బంధుత్వ హక్కులపై ఆధారపడిన భూభాగాన్ని సూచిస్తుంది. వస్తువులను ఉత్పత్తి చేయని గ్రామాలు, ప్రత్యేకించి బంజరు భూములకు సమీపంలో అమ్మకపు విలువ లేని భూమిని అందించారని ఆయన వాదించారు.

నాగలి వ్యవసాయాన్ని ప్రవేశపెట్టడం ద్వారా సులభతరం చేయబడిన తెగ నుండి కులానికి మారడంపై దృష్టి సారించి, కోశాంబి వ్యవసాయ నమూనాను మానవ శాస్త్ర స్థాయిలో అన్వేషించారు. అతను ఈ పరివర్తనను కుల పేర్లుగా మార్చడం ద్వారా ఈ పరివర్తనను గుర్తించాడు. కుల సమాజ నియంత్రణలో బ్రాహ్మణ స్థావరాలను కీలకమైన ఏజెంట్లుగా ఆపాదించాడు. స్థానిక ఆరాధనలను బ్రాహ్మణ సంప్రదాయాలలోకి చేర్చడం మరియు జానపద ఆరాధనల సంస్కృతీకరణ ఈ సామాజిక పరివర్తనతో పాటు గతిశీలక సాంస్కృతిక మార్పులను ప్రదర్శిస్తాయి.

కోశాంబి తన రచనలలో కులం యొక్క ప్రాముఖ్యతను కాకుండా, భారతదేశంలోని గ్రామ జీవితం యొక్క కేంద్రీకృతతను కూడా నొక్కి చెప్పాడు. రెండు సహస్రాబ్దాల సాగు ఉన్నప్పటికీ, వ్యవసాయ అభివృద్ధి ఆదిమ సాంకేతికతలతో కొనసాగుతుంది. ఇది అతిగా మేత మరియు అధిక వ్యవసాయానికి దారి తీస్తుంది. ఫలితంగా ఎకరాకు తక్కువ దిగుబడి వస్తుంది. సమర్థవంతమైన రవాణా లేకపోవడం ప్రధానంగా స్థానికంగా మరియు స్థానికంగా వినియోగించబడే ఉత్పత్తికి దోహదపడుతుంది.

కోశాంబి ఆర్యన్ జాతి భావనను తోసిపుచ్చాడు. కానీ ఆర్యన్ మాట్లాడే ప్రజలు వాయువ్య భారతదేశంలో స్థిరపడి, క్రమంగా గంగా లోయలో విజేతలుగా వ్యాపించడం అనే ఆలోచనను సమర్థించారు. ఆర్యన్ మాట్లాడేవారి ఆధిపత్యం, ఇనుప పనిముట్లు మరియు గుర్రాలతో సహా ఉన్నతమైన సాంకేతిక పరిజ్ఞానం నుండి ఉద్భవించిందని ఆయన వాదించారు. ద్విభాషావాదం ఆర్యులు, స్థానిక ప్రజల మధ్య సుదీర్ఘ సహజీవనాన్ని సూచిస్తుంది. ప్రారంభ సంస్కృతుల యొక్క ఏదైనా అధ్యయనానికి పురాణాల వివరణ ప్రధానమైనది. పురూరవుడు మరియు ఊర్వశి కథ చరిత్రపూర్వ సమాజాలలో పవిత్రమైన వివాహ వ్యవస్థను ప్రతిబింబిస్తుందని కోశాంబి వాదించాడు. అనేక సమాజాలు మొదట్లో మాతృస్వామ్యమైనవని, పితృస్వామ్యానికి మారుతున్నాయని అతను వాదించాడు.

పాత సిద్ధాంతాల ద్వారా తీర్చబడని సామాజిక అవసరాలకు ప్రతిస్పందనగా గంగా లోయలో వివిధ మతపరమైన విభాగాలు ఏకకాలంలో పెరగడాన్ని కోశాంబి చూస్తాడు. ఈ కొత్త మతాల మధ్య సాధారణ కారకాలను విశ్లేషిస్తూ అతను ఆర్థిక వివరణను అందించాడు. సాంకేతిక మార్పులు మరియు పట్టణవాదాన్ని నొక్కి చెప్పాడు. భూమిని కలిగి ఉన్న రైతులు మరియు సంపన్న వ్యాపారుల పెరుగుదల ప్రైవేట్ ఆస్తిని స్థాపించడానికి దారితీసింది. శాంతి, సార్వత్రిక రాచరికం మరియు సార్వత్రిక మతం యొక్క అవసరాన్ని ప్రేరేపించింది. బౌద్ధమతం మరియు జైనమతం ఈ విస్తృత సామాజిక పరిధిని పరిష్కరించడానికి మరియు సార్వత్రిక నైతికతను ప్రోత్సహించడానికి లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాయి. ఇది గుణాత్మక తరగతి నుండి పోషణ ద్వారా సమాజంలో లోతుగా పాతుకుపోయింది.

కోశాంబి ప్రకారం భారత ఉపఖండంపై ఆధిపత్యం వహించిన మౌర్య రాచరికం ఆచరణీయ రాజకీయ వ్యవస్థను సూచిస్తుంది. ఈ వ్యవస్థ గ్రామ ఆర్థిక వ్యవస్థ విస్తరణ ద్వారా అభివృద్ధి చెందింది. శూద్ర వ్యవసాయదారులను ప్రభుత్వ భూముల్లో స్థిరపరచడం మరియు యుద్ధ ఖైదీలను ఇలాంటి ప్రయోజనాల కోసం ఉపయోగించడం ద్వారా సులభతరం చేయబడింది. తొలి భారతీయ ఉత్పత్తిలో బానిసత్వం పాత్ర పోషిస్తుందనే భావనను కోశాంబి స్పష్టంగా తిరస్కరించాడు. కోశాంబి ప్రకారం మౌర్య సామ్రాజ్యం పతనానికి ఆర్థిక సంక్షోభాలు కారణమని చెప్పవచ్చు. ద్వంద్వ ఆర్థిక నమూనా ఉనికి అటువంటి సంక్షోభానికి సూచికగా పనిచేస్తుంది.

కోశాంబి యొక్క "ది కల్చర్ అండ్ సివిలైజేషన్ ఆఫ్ ఏన్షియంట్ ఇండియా ఇన్ హిస్టారికల్ అవుట్‌లైన్" అనూహ్యంగా అసలైన రచనగా నిలుస్తుంది. ఇది భారతదేశం యొక్క మొదటి నిజమైన సాంస్కృతిక చరిత్రను సూచిస్తుంది. ఇది భారతీయ పాత్ర యొక్క ప్రధాన లక్షణాలను పరిశోధిస్తుంది. చారిత్రక ప్రక్రియ యొక్క సహజ పరిణామంగా పురాతన కాలం నుండి వాటిని గుర్తించింది. ముఖ్యంగా "మిత్ అండ్ రియాలిటీ : స్టడీస్ ఇన్ ది ఫార్మేషన్ ఆఫ్ ఇండియన్ కల్చర్" (1962) వంటి రచనలలో మార్క్సిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీకి కోశాంబి చేసిన కృషి గుర్తించదగినది. ఈ ప్రాథమిక రచన భారతీయ సంస్కృతి యొక్క చారిత్రక పరిణామాన్ని అన్వేషించింది. సామాజిక నిర్మాణాలను మరియు సాంస్కృతిక అభివృద్ధిని రూపొందించే భౌతిక

పరిస్థితులను విశ్లేషించడానికి మార్క్సిస్ట్ సూత్రాలను ఉపయోగిస్తుంది. అతని ప్రభావవంతమైన "యాన్ ఇంట్రడక్షన్ టు ది స్టడీ ఆఫ్ ఇండియన్ హిస్టరీ" (1956) మార్క్సిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీలో ప్రముఖ రచనగా పరిగణించబడుతుంది. మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతాలను ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రకు ఆర్థిక నిర్మాణాలు, వర్గ సంబంధాలు మరియు భౌతిక పరిస్థితులపై ప్రాధాన్యతనిస్తూ వర్తింపజేస్తుంది.

కోశాంబి రచనలు ప్రాచీన భారతీయ సమాజాలపై మార్క్సిస్ట్ అవగాహనకు గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి. వర్గ పోరాటం, ఆర్థిక నిర్మాణాలు మరియు చరిత్ర యొక్క భౌతికవాద వివరణను నొక్కి చెప్పడం, అతను ఈ రంగాన్ని ప్రభావితం చేస్తూనే ప్రత్యేకమైన దృక్పథాన్ని అందించాడు. అతని ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానం, వారసత్వం, భారతీయ చరిత్ర చరిత్రపై శాశ్వత ప్రభావం పురాతన భారతీయ చరిత్ర మరియు మార్క్సిస్ట్ దృక్పథాలపై చర్చలలో అతని రచనలు శాశ్వతంగా ఉంటాయి. కోశాంబి ఆలోచన మరియు విశ్లేషణ, పరిమితులు లేకుండా కాకపోయినప్పటికీ, అతని పని యొక్క తీవ్రమైన నాణ్యతతో కప్పబడి ఉన్నాయి. అతను భారతీయ సమాజం యొక్క ప్రస్తుత స్థితి గురించిన ప్రాథమిక ప్రశ్నలకు సమాధానాలు వెతుక్కుంటూ, ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర రంగంలోకి ప్రవేశించాడు. మాండలిక భౌతికవాదంలో పాతుకుపోయిన అతని సైద్ధాంతిక చట్రం మార్క్సిజం యొక్క యాంత్రిక అనువర్తనానికి భిన్నంగా ఉంది. భారతీయ చరిత్రలో ఆసియాటిక్ ఉత్పత్తి విధానం మరియు భూస్వామ్య ఉత్పత్తి విధానం యొక్క మార్క్సియన్ భావనకు ఖచ్చితమైన కట్టుబడి కాకుండా, కోశాంబి తన స్వంత అర్హతలను ఏర్పరచుకున్నాడు. విభిన్న మూలాలను మరియు అసలు ఆలోచనను నిర్వహించడంలో నైపుణ్యంతో రూపొందించబడిన అతని పరిశోధన ప్రభావవంతంగా ఉంటుంది. తాజా సాక్ష్యాలు పునరాలోచనను ప్రేరేపించినప్పటికీ మైదానంలో కోశాంబి యొక్క శాశ్వత ప్రభావం కాదనలేనిది.

12.4. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – రామ్ శరణ్ శర్మ :

ప్రముఖ చరిత్రకారుడు రామ్ శరణ్ శర్మ 1920 సెప్టెంబర్ 1న బీహార్‌లోని బెగుసరాయ్ జిల్లాలో ఉన్న బరౌని గ్రామంలో జన్మించారు. అతని ప్రారంభ విద్యాభ్యాసం గ్రామీణ నేపథ్యంలో జరిగింది. తరువాత అతను పాట్నా విశ్వవిద్యాలయంలో తన గ్రాడ్యుయేట్ మరియు పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ అధ్యయనాలను అభ్యసించాడు. 1943 నుండి 1946 వరకు అర్రా మరియు భాగల్పూర్‌లోని కళాశాలల్లో కొంతకాలం బోధించిన తర్వాత, అతను 1946లో పాట్నా కాలేజీలో లెక్చరర్‌గా చేరాడు. పాట్నా కాలేజీలో అతను 1958 ప్రొఫెసర్ మరియు హిస్టరీ విభాగానికి అధిపతిగా ఉన్నతి పొందాడు. 1973 లో ఢిల్లీ విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రొఫెసర్ మరియు విభాగాధిపతిగా అంగీకరించాడు. 1972 నుండి 1977 వరకు ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హిస్టారికల్ రీసెర్చ్ (ICHR) వ్యవస్థాపక చైర్మన్‌గా శర్మ సంస్థను వేగవంతంగా నడిపించాడు. దాని విద్యా కార్యక్రమం మరియు పరిపాలనా నిర్మాణంపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపింది. ప్రొఫెసర్ ఆర్.ఎస్. శర్మ ఆగస్ట్ 20, 2011న కన్ను మూశారు.

దాదాపు ఆరు దశాబ్దాల తన విద్యా జీవితంలో, శర్మాజీ అని ముద్దుగా పిలుచుకునే ప్రొఫెసర్ రామ్ శరణ్ శర్మ 20కి పైగా మోనోగ్రాఫ్‌లు, వందకు పైగా సెమినల్ వ్యాసాలు, పుస్తక సమీక్షలు మరియు సంకలన సంపుటాలతో చెరగని ముద్ర వేశారు. పురాతన మరియు ప్రారంభ మధ్యయుగ భారతదేశం యొక్క సాంఘిక, ఆర్థిక, రాజకీయ మరియు సాంస్కృతిక చరిత్రలను అతని విస్తృతమైన పనిని పరిశీలించారు. అతని రచనల అంతటా, అతను భారతదేశం యొక్క సహస్రాబ్దాల చారిత్రక అభివృద్ధిలో అభివృద్ధి చెందుతున్న సామాజిక నిర్మాణాల గతిశీలతను నైపుణ్యంగా ప్రకాశింపజేశాడు.

ఆర్.ఎస్. శర్మ రచనలు చరిత్ర రచనలో నూతన పంథాలకు మార్గదర్శనం చేస్తుంది. వాటిలో ప్రధాన రచనలు :

1) "ప్రాచీన భారతదేశంలో శూద్రులు : ఏ సోషల్ హిస్టరీ ఆఫ్ ది లోయర్ ఆర్డర్ డౌన్ టు A.D. 600"
2) "ఇండియన్ ఫ్యూడలిజం' (1965)"
3) "ప్రాచీన భారతదేశంలో రాజకీయ ఆలోచనలు మరియు సంస్థల కోణాలు" (1965)
4) "ప్రాచీన భారతదేశంలో భౌతిక సంస్కృతి మరియు సామాజిక నిర్మాణం" (1985)
5) "లుకింగ్ ఫర్ ది ఆర్యన్స్" (1995)
6) "ఇండియన్ ఫ్యూడలిజం : ట్రాజెక్టరీస్ ఆఫ్ డెవలప్‌మెంట్" (2005)

ప్రొఫెసర్ శర్మ రచనలలో రాజకీయ, సామాజిక మరియు ఆర్థిక ప్రక్రియలు, ఆస్తి రూపాలు, స్త్రీలు మరియు వర్ణాలతో సహా మానవ కార్యకలాపాల యొక్క వివిధ అంశాలలో గాఢమైన ఆసక్తిని ప్రదర్శించారు. అతని విశ్లేషణాత్మక విధానం ఈ అంశాలు మరియు ఉత్పాదక ప్రక్రియల మధ్య పరస్పర సంబంధాలు చుట్టూ తిరుగుతుంది. చారిత్రక భౌతికవాదం యొక్క ప్రతిపాదకుడిగా, అతను ఈ సిద్ధాంతాన్ని ప్రారంభ భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి వర్తింపజేయాలని గట్టిగా విశ్వసించాడు.

ఉత్పత్తి విధానాల మాండలికాలను మరియు మిగులును ఉత్పత్తి చేసే సమాజ సామర్థ్యాన్ని ప్రాముఖ్యం చేస్తూ, శర్మాజీ బహుముఖ విశ్లేషణలను నిర్వహించారు. అతని నమ్మకాలు శూద్రులు మరియు స్త్రీల స్థితిగతులు, వివిధ ఆర్థిక దశలు, రాజ్య ఏర్పాటులో ఆనవాళ్ళు, పట్టణ కేంద్రాల పెరుగుదల, పతనం మరియు భూస్వామ్య ఆవిర్భావాన్ని అన్వేషించడానికి దారితీశాయి. అతను భౌతిక సంస్కృతి మరియు సామాజిక నిర్మాణాల మధ్య సంబంధాన్ని పరిశోధించాడు. ఈ పని ఆర్థిక నిర్మాణాలు వివిధ సామాజిక సమూహాల భౌతిక పరిస్థితులను ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయో, వారి సాంస్కృతిక వ్యక్తీకరణలను రూపొందించడాన్ని నొక్కి చెప్పింది. భూస్వామ్య నిర్మాణాలు, వర్గ సంబంధాలు మరియు మధ్యయుగ భారతదేశంలోని అభివృద్ధి యొక్క చారిత్రక పథాల యొక్క సూక్ష్మ నైపుణ్యాలను మరింత అన్వేషించారు. ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రపై భౌతికవాద అవగాహన యొక్క అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పాడు.

చారిత్రక భౌతికవాదం పట్ల శర్మకు ఉన్న నిబద్ధత అతన్ని దృఢమైన సిద్ధాంతకర్తగా మార్చలేదు. అతను సనాతన మార్క్సిస్టులను విమర్శించాడు. మార్క్సిజాన్ని విమర్శనాత్మక ఆలోచనకు ప్రత్యామ్నాయంగా కాకుండా విశ్లేషణ కోసం ఒక సాధనంగా చూశాడు. 'ప్రజల చరిత్రల' పట్ల అతని విధానం మునుపటి చారిత్రక ధారావాహికల నుండి వేరు చేయబడింది. సంపద యొక్క నిజమైన నిర్మాతల దృష్టిని, చరిత్రను రూపొందించిన శ్రమించే ప్రజానీకానికి దృష్టిని తీసుకువచ్చింది.

ప్రొఫెసర్ శర్మ యొక్క రచనలో మార్క్సిస్ట్ విశ్లేషణలలో కులానికి సంబంధించిన విస్మరించబడిన అంశంపై గణనీయమైన ప్రాధాన్యత ఇవ్వబడింది. ప్రధాన స్రవంతికి విరుద్ధంగా, అతను కుల వ్యవస్థలోని ఉత్పరివర్తనాలను స్థిరంగా ట్రాక్ చేశాడు. సామాజిక ప్రక్రియలు మరియు ఆధిపత్య వర్గాల సామాజిక బహిష్కరణ వ్యూహాలపై దృష్టి పెట్టాడు. భూమి హక్కులలో మార్పులు మరియు భూస్వామ్య సామాజిక నిర్మాణాల ఆవిర్భావంపై శర్మ దృష్టి భారత చరిత్రలో మధ్యయుగ కాలం ప్రారంభమైంది.

విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ ఫ్యూడలిజం యొక్క భౌతిక స్థావరాలను అర్థం చేసుకోవడంలో శర్మ చేసిన కృషి దశాబ్దాలుగా చర్చలకు దారితీసింది.

మతం మరియు సంస్కృతిపై ప్రొఫెసర్ శర్మ యొక్క అన్వేషణ కూడా ప్రత్యేకంగా నిలిచింది. మార్క్సిస్ట్ తగ్గింపువాదానికి విరుద్ధంగా, అతను మతాన్ని విస్తృత సాంస్కృతిక సందర్భంలో ఏకీకృతం చేశాడు. చారిత్రక సందర్భాలు, సామాజిక, రాజకీయ, ఆర్థిక ఆలోచనలు మరియు సంస్థల అభివృద్ధి మధ్య పరస్పర చర్యను నొక్కి చెప్పాడు. స్త్రీవాద రచనలు ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకోవడానికి చాలా కాలం ముందు, అతను స్త్రీల యాజమాన్య హక్కులు, స్త్రీలు మరియు శూద్రుల మధ్య సంబంధాలపై ప్రముఖ వ్యాసాలను ప్రచురించాడు. ప్రాచీన భారతదేశంలో పూర్తిస్థాయి ఫ్యూడలిజం ఉనికికి వ్యతిరేకంగా వాదించినప్పటికీ, శర్మ భూస్వామ్య అంశాలను గుర్తించారు. ఈ కాలంలో సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులపై కీలకమైన అంతర్దృష్టులను అందించారు.

శాస్త్రీయ చరిత్రను వ్యాప్తి చేయడంలో అతని నిబద్ధత విద్యారంగానికి మించి విస్తరించింది. ప్రొఫెసర్ శర్మ మత, అస్పష్ట, కుల, ఫాసిస్ట్ శక్తులను చురుకుగా ఎదుర్కొన్నారు. చారిత్రక స్పృహ మరియు సామాజిక న్యాయం పట్ల అతని అచంచలమైన అంకితభావాన్ని ప్రదర్శించింది. కేవలం లోహపు నాణేల వంటి అతిచిన్న గ్రంథాలు కూడా శర్మకు జిజ్ఞాసలు కాగలవు. అతను వాటిని సామాజిక స్టాంపులుగా భావించాడు. 1969లో ఒక సెమినార్‌లో వ్యక్తీకరించబడిన ప్రసంగం నాణేలపై అతని దృక్పథం, ప్రాచీన లోహాల మూలాలను గుర్తించడం, ప్రసరణ విధానాలను వివరించడం మరియు ప్రజల ఆర్థిక జీవితంలో వాటి పాత్రను అర్థం చేసుకోవడం వంటి అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పింది. సాహిత్య గ్రంథాల ఆధారంగా శర్మ వడ్డీ రేట్లు మరియు వడ్డీ రేట్ల అన్వేషణ ద్రవ్య ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క సంక్లిష్టతలపై అంతర్దృష్టులను బహిర్గతం చేస్తూ సూక్ష్మమైన అవగాహనను కోరింది.

పురాతన భారతదేశానికి కార్ల్ మార్క్స్ యొక్క 'చారిత్రక వస్తువాదం'ను వర్తింపజేయడానికి గట్టి ప్రతిపాదకుడైన ఆర్.ఎస్.శర్మ, ప్రాచీన భారతీయ ప్రవాహాలలో 'మిగులు ఉత్పత్తి' ప్రధాన పాత్ర ఆధారంగా రాష్ట్ర నిర్మాణం, పట్టణీకరణ వేగం, సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులు మరియు భూస్వామ్య విధానంపై తన ప్రధాన అంచనాలను రూపొందించారు. మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులచే డి.డి.కోశాంబి తర్వాత భారతదేశపు గొప్ప చరిత్రకారుడిగా పరిగణించబడుతున్నప్పటికీ, శర్మ మార్క్సిజాన్ని పూర్తిగా స్వీకరించలేదు. అతను మార్క్సిజాన్ని ఒక విశ్లేషణాత్మక సాధనంగా భావించాడు. విమర్శనాత్మక ఆలోచనకు ప్రత్యామ్నాయం కాదని భావించాడు. శర్మ విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యం కలిగిన పరిశోధకుడు, సాహిత్య గ్రంథాలు, శిలాశాసనాలు, శాసనాలు, నాణేలు మరియు పురావస్తు అవశేషాలతో సహా ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలోని వివిధ వనరులను పరిశోధించారు. పురాణాలను, ఆచారాలను విస్మరించకుండా, శర్మ వాటిని చారిత్రక అర్థాన్ని పొందడానికి సమయం మరియు ప్రదేశంలో సందర్భోచితంగా చేశారు. 1950లో మార్గదర్శకత్వం వహించిన అతని పద్ధతి, పురావస్తు డేటా, శాసనాలు మరియు మరిన్నింటిని చేర్చడం ద్వారా మూలాల పరిధిని విస్తరించింది.

ప్రాచీన భారతదేశం యొక్క రాజకీయ, సామాజిక మరియు ఆర్థిక అధ్యయనాలలో, శర్మ సాంప్రదాయ రాజవంశ చరిత్రను దాటి, సమగ్ర విధానాన్ని ఉపయోగించారు. కుల మరియు లింగ సమస్యలను విమర్శిస్తూ శిక్షా చట్టాలలో వివక్షను ఖండించారు. అయితే సామాజిక, ఆర్థిక అంశాల అవగాహనను మరింతగా పెంచింది. వాస్తవిక సాక్ష్యాల పట్ల అతని నిబద్ధత రాజకీయ అభిరుచులను అధిగమించింది. జనాదరణ పొందిన, మతపరమైన భావాలను విమర్శిస్తూ, శర్మ తన పనిని

సమర్థించుకున్నాడు. ఆర్యుల ప్రశ్న మరియు అయోధ్య రామజన్మ భూమి వంటి సమస్యలపై చర్చలకు దోహదపడ్డాడు. వివరణాత్మక నమూనాలకు సవాళ్ళు ఉన్నప్పటికీ, శర్మ యొక్క వారసత్వం అతని కొత్త పద్ధతుల అన్వయం, పరిశోధనా ప్రాంతాల అన్వేషణ మరియు ప్రాథమిక సాహిత్య సృష్టిలో ఉంది.

అతని విద్వాంసుల రచనలకు మించి, శర్మ సంస్థలను నిర్మించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ హిస్టారికల్ రీసెర్చ్ (ICHR) వ్యవస్థాపక చైర్‌పర్సన్‌గాను మరియు UNESCO యొక్క ఇంటర్నేషనల్ అసోసియేషన్ ఫర్ ది స్టడీ ఆఫ్ సెంట్రల్ ఆసియాకు సహకరించారు. అతని విద్యాసంబంధమైన స్థాయి ఉన్నప్పటికీ, శర్మ వినయపూర్వకంగా ఉండి, మార్గదర్శకుల నుండి అనుభవం లేని పండితులకు అందించిన సహకారాన్ని గుర్తించాడు. అతని మార్గదర్శకత్వంలో యువ చరిత్రకారుల పెరుగుదలను ప్రోత్సహిస్తాడు. శర్మ యొక్క సంపూర్ణ విశ్లేషణ సొరంగం దృష్టిని తప్పించి, వివిధ రచన శైలులను విస్తరించింది. అతను సాహిత్య గ్రంథాల రచనలో సున్నితత్వంతో వ్యవహరించాడు. వైవిధ్యాలను అర్థం చేసుకోవలసిన అవసరాన్ని మరియు వారి స్వంత కాలపు ఆలోచనలను అంచనా వేసే వ్యాఖ్యాతల ప్రభావాన్ని గుర్తించాడు. అతని సమ్మిళిత విధానం పురాణాలు మరియు ఆచారాలకు విస్తరించింది. వాటిని కేవలం ప్రతీకాత్మకంగా మాత్రమే కాకుండా వాటి నుండి చారిత్రక అనుమానాలను గుర్తిచడం వంటివి నూతనంగా చేశారు. ఆచారాలు నిజ జీవిత గతిశీలతను ప్రతిబింబిస్తాయి మరియు సామాజిక మార్పులతో మారుతాయి అను విషయాన్ని తెలిపారు.

నిరంతర సంభాషణలో పాల్గొనడం, ఇతరుల ఆలోచనలు వినడం మరియు బహుళ సంచికల ద్వారా రచనలను మెరుగుపరచడం, కొనసాగుతున్న సామర్థ్యం పాండిత్యం పట్ల అతని నిబద్ధతను ప్రదర్శించింది. సంక్లిష్ట భావనలను తెలియజేయడంలో శర్మ యొక్క సరళత, అతని రచనలను పునరాలోచించటానికి మరియు మెరుగుపరచడానికి అతని నిరంతర సుముఖత అతనిని వేరు చేసింది. అతను నాగరీకమైన ఉపన్యాసాలకు దూరంగా ఉన్నాడు. తాజా పోకడల కంటే విశ్లేషణాత్మక ప్రామాణికత మరియు సామాజిక ఔచిత్యానికి ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు.

తన జీవితం మొత్తంలో శర్మ ప్రజలకు చరిత్రకారుడిగా మిగిలిపోయాడు. అతను వదిలిపెట్టిన శూన్యతను పూరించడం సవాలుగా నిరూపించబడింది. చరిత్ర రంగంలో ఆయన వారసత్వం చిరస్థాయిగా నిలిచిపోయింది. తన ఫలవంతమైన వృత్తి జీవితంలో ప్రొఫెసర్ ఆర్.ఎస్.శర్మ కేవలం ప్రశంసలు పొందేందుకు మాత్రమే కాకుండా పాఠకులలో శాస్త్రీయ చారిత్రక స్పృహను కలిగించడానికి రాశారు. అతని రచనలను హిందీ మరియు ఇతర భారతీయ భాషలలోకి అనువదించడానికి ఉద్దేశపూర్వకంగా చేసిన అతని ప్రయత్నాలు విస్తృత ప్రేక్షకులకు అతని పాండిత్యం అందుబాటులోకి తీసుకురావాలనే అతని నిబద్ధతను నొక్కి చెప్పాయి. అతని విధానం భారతదేశం యొక్క ఎప్పటికప్పుడు మారుతున్న సమాజాన్ని సంపూర్ణంగా శాస్త్రీయ అధ్యయనానికి దోహదపడింది. శర్మ చాలా సుపరిచితమైన గ్రంథాలకు కూడా రాడికల్ ప్రయోజనాన్ని అందించారు.

ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రపై మార్క్సిస్ట్ అవగాహనను రూపొందించడంలో కీలకమైన ఆర్.ఎస్.శర్మ రచనలు శాశ్వత ప్రభావాన్ని మిగిల్చాయి. వర్గ పోరాటం, ఆర్థిక నిర్ణయవాదం మరియు భూస్వామ్య ప్రక్రియపై ఆయన చూపిన ప్రాధాన్యత తదుపరి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది. మార్క్సిస్ట్ దృక్పథం నుండి ప్రాచీన భారతీయ సమాజాలపై ప్రసంగాన్ని సుసంపన్నం చేసింది. ఇండియన్ హిస్టరీ కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెన్సీతో సహా అతని నాయకత్వ పాత్రలు, చారిత్రక పరిశోధనల వ్యాప్తికి

మరియు భారతీయ చరిత్ర చరిత్రలో మార్క్సిస్ట్ దృక్కోణాల ప్రచారానికి మరింత దోహదపడ్డాయి.

12.5. మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ :

ఏది ఏమైనప్పటికీ మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర రచన విమర్శలను ఎదుర్కొంటుంది. ఇందులో గ్రహించిన ఆర్థిక నిర్ణయవాదం, సాంస్కృతిక గతిశాస్త్రం యొక్క నిర్లక్ష్యం మరియు భారతదేశం యొక్క విభిన్న వాస్తవికతను అతి సరళీకృతం చేసే సరళమైన వర్గ విశ్లేషణ. సాంస్కృతిక మరియు సైద్ధాంతిక కారకాలు కొన్నిసార్లు నిర్లక్ష్యం చేయబడతాయని విమర్శకులు వాదించారు. తరగతి విశ్లేషణ సామాజిక తరగతులను సజాతీయంగా మార్చవచ్చు, అంతర్గత విభజనలు మరియు విరుద్ధమైన ప్రయోజనాలను పట్టించుకోదు. చరిత్ర యొక్క నిర్ణయాత్మక దృక్పథం మరియు సంభావ్య రాజకీయ వాదాలు కూడా ఆందోళనలను లేవనెత్తుతుంది. అలాగే ప్రాంతీయ ప్రత్యేకతలు మరియు వర్గ, ఆధారిత సామాజిక ఉద్యమాలను వివరించడంలో సవాళ్ళను సరిగ్గా పరిగణించకపోవడం మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీలో లోపంగా చెప్పవచ్చు.

కోశాంబి యొక్క ఇంటర్ డిసిప్లినరీ దృష్టి వివిధ రంగాలను ప్రభావితం చేసింది. అయితే శర్మ స్పెషలైజేషన్ భూస్వామ్యం, రాజకీయ సంస్థలు మరియు భౌతిక సంస్కృతి యొక్క లోతైన విశ్లేషణలను అనుమతించింది. తేడాలు ఉన్నప్పటికీ వారి రచనలు ఒకదానికొకటి సంపూర్ణంగా ఉంటాయి. మార్క్సిస్ట్ కోణం ద్వారా ప్రాచీన భారతీయ సమాజాల ఆర్థిక మరియు సామాజిక గతిశీలతపై విలువైన దృక్కోణాలను అందిస్తాయి. శర్మ ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్రలో గణనీయమైన కృషి చేశారు. అతని పాండిత్యం, మార్క్సిస్ట్ సూత్రాలలో లోతుగా పాతుకుపోయింది, ప్రాచీన భారతదేశంలోని సామాజిక నిర్మాణాలు, వర్గ నిర్మాణాలు మరియు చారిత్రక పరివర్తనలను విశ్లేషించడంపై దృష్టి పెట్టింది.

మార్క్సిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీని డి.డి.కోశాంబి మరియు ఆర్.ఎస్. శర్మల ప్రస్తావనతో సంగ్రహించడం, వారి రచనలు ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర యొక్క అవగాహనను గణనీయంగా మార్చాయి. పండితులు ఇద్దరూ సామాజిక, ఆర్థిక నిర్మాణాలు, వర్గ పోరాటాలు మరియు చారిత్రక పరివర్తనలను విశ్లేషించడానికి మార్క్సిస్ట్ సూత్రాలను ఉపయోగించారు. ఆధునిక భారతదేశంపై మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర యొక్క విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ దాని బలాలు మరియు బలహీనతలు రెండింటినీ మూల్యాంకనం చేస్తుంది. ఈ విధానం యొక్క బలాలు దాని వర్గ, కేంద్రీకృత విశ్లేషణలో ఉన్నాయి. వర్గ పోరాటం, ఆర్థిక నిర్మాణాలపై దృష్టి సారించి వలసరాజ్యాల మరియు స్వాతంత్ర్యానంతర కాలంలో సామాజిక, ఆర్థిక పరివర్తనలపై అంతర్దృష్టులను అందిస్తాయి. ఆర్థిక విధానాలు మరియు భూ రెవెన్యూ వ్యవస్థలను విశ్లేషించడం ద్వారా వలసవాద దోపిడీని అర్థం చేసుకోవడానికి మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులు గణనీయంగా దోహదపడ్డారు. వారు సామాజిక, రాజకీయ ఉద్యమాలలో రైతులు మరియు కార్మికుల సమీకరణను కూడా ప్రాధాన్యం చేశారు. స్వాతంత్ర్యానంతర భారతదేశంలో పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క అభివృద్ధిని విమర్శించారు మరియు చారిత్రక సంఘటనల యొక్క అంతర్లీన కారణాలను వెలికితీసే నిర్మాణాత్మక విశ్లేషణను అందించారు.

మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర ఆధునిక భారతదేశం యొక్క అవగాహనను రూపొందించడంలో కీలకపాత్ర పోషించింది. చారిత్రక సంఘటనలు మరియు సామాజిక మార్పులను వివరించే ఒక విలక్షణమైన దర్పణం అందిస్తోంది. వర్గ పోరాటం మరియు ఆర్థిక నిర్మాణాలపై ఉద్ఘాటన వలసవాద దోపిడీ యొక్క గతిశీలతను, పారిశ్రామిక పెట్టుబడిదారీ విధానం యొక్క ఆవిర్భావం మరియు తదుపరి సామాజిక, ఆర్థిక మార్పులను విశ్లేషించడంలో కీలకంగా ఉంది. మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులు

బ్రిటిష్ వలసవాదాన్ని విమర్శనాత్మకంగా విశ్లేషించారు. భారతీయ కార్మికవర్గం మరియు రైతాంగానికి తీవ్ర పరిణామాలతో కూడిన దోపిడీ ఆర్థిక వ్యవస్థగా దీనిని రూపొందించారు. భారత స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం యొక్క వర్గపోరాటం యొక్క లెన్స్ ద్వారా వివరించడం స్వాతంత్ర్య పోరాటం యొక్క ఆర్థిక అంశాలలో అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది.

ఇంకా మార్క్సిస్ట్ చరిత్రకారులు భారతీయ ఫ్యూడలిజం యొక్క సాంప్రదాయ భావనలను సవాలు చేశారు. పెట్టుబడిదారీ పూర్వ నిర్మాణాల యొక్క పట్టుదల మరియు వలసరాజ్యాల కాలంలో ఉద్భవిస్తున్న పెట్టుబడిదారీ సంబంధాలతో వాటి పరస్పర చర్యను పరిగణించే సూక్ష్మ అవగాహన కోసం వాదించారు. మార్క్సిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీని సామాజిక చరిత్రగానూ, రోజువారీ ప్రతిఘటనగానూ విస్తరించడం చారిత్రక మార్పును రూపొందించడంలో సాధారణ ప్రజలు మరియు అట్టడుగు వర్గాలకు చెందిన ఏజన్సీని ప్రాముఖ్యం చేసింది. ఈ విధానం సబాల్టర్న్ అధ్యయనాల సమూహాన్ని ప్రభావితం చేసింది. ఇది సబాల్టర్న్ సమూహాల చరిత్రలపై దృష్టి పెడుతుంది, వారి ఏజెన్సీ మరియు ప్రతిఘటనను నొక్కి చెబుతుంది.

సాంస్కృతిక గతిశీలత రూపొందించడంలో ఆర్థిక నిర్ణయాత్మకత పాత్రపై మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్రలో చర్చలు ఆర్థిక నిర్మాణాలు సాంస్కృతిక పరివర్తనలను ఎలా ప్రభావితం చేస్తాయనే దానిపై చర్చలు రేకెత్తించాయి. పండితులు ఈ పరస్పర చర్యలను అన్వేషించారు. సాంస్కృతిక మార్పు యొక్క ముఖ్యమైన వివరణలను సవాలు చేశారు. మార్క్సిస్ట్ విధానం ఆధునిక భారతదేశంలోని ప్రాంతీయ చరిత్రల అధ్యయనానికి కూడా విస్తరించింది. చరిత్రకారులు నిర్దిష్ట ప్రాంతాలపై ఆర్థిక పరివర్తనల ప్రభావాన్ని పరిశీలిస్తారు. ప్రాంతీయ వైవిధ్యాల గురించి మరింత సూక్ష్మమైన అవగాహనకు దోహదం చేస్తారు. విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ స్వాతంత్ర్యానంతర భారతదేశంలో ఆర్థిక అసమానతలు, భూ సంస్కరణలు మరియు సామాజిక న్యాయంపై సమకాలీన చర్చలలో మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర సంబంధితంగా ఉంది.

12.6. సంక్షిప్తంగా :

మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర ఆధునిక భారతీయ చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి గణనీయంగా దోహదపడింది. దాని పరిమితుల్లో సంభావ్య అతి సరళీకరణలు, సాంస్కృతిక కోణాలను నిర్లక్ష్యం చేయడం మరియు చారిత్రక ప్రక్రియల యొక్క నిర్ణయాత్మక దృక్పథం ఉన్నాయి. మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రపై ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాలను అందించడంలోనూ, చారిత్రక పాండిత్యాన్ని సుసంపన్నం చేయడంలోనూ మరియు భారతదేశ ఆధునిక చరిత్ర యొక్క సంక్లిష్టతలను మరింత సమగ్రంగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడింది.

కోశాంబి ప్రకారం గంగా లోయలో అనేక మతపరమైన విభాగాలు ఏకకాలంలో ఆవిర్భవించడం, పాత సిద్ధాంతాల ద్వారా అందని సామాజిక అవసరాన్ని సూచించింది. అతను ఈ అవసరాన్ని విశ్లేషించాడు. సాంకేతిక మార్పులు, నిర్మూలన మరియు పట్టణవాదం వంటి సాధారణ కారకాలను గుర్తించాడు. బౌద్ధం మరియు జైనమతం యొక్క పెరుగుదలకు ఆర్థిక వివరణ, చారిత్రక భౌతికవాదం పరంగా కోశాంబి దాని ప్రాథమిక సిద్ధాంతాలను అంగీకరించాడు. కానీ కొన్ని ప్రాంతాలలో సందర్భోచిత వైవిధ్యాలను నొక్కి చెప్పాడు. ఉత్పత్తి విధానంతో పాటు ప్రజల ప్రతిబింబించే విధానాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకోవడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ఆయన ఎత్తిచూపారు. ఆలోచనలు ఒకసారి ప్రజలచే స్వీకరించబడినవి, సంఘర్షణలు ఎలా గ్రహించబడతాయి మరియు పరిష్కరించబడతాయి.

కోశాంబి చరిత్ర యొక్క ప్రయాణం, ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనాన్ని పునర్నిర్మించిన మార్గదర్శక రచనలకు దారితీసింది. అతని ఇంటర్ డిసిప్లినరీ అప్రోచ్ మరియు ఎకనామిక్ డిటర్మినిజంపై నొక్కి చెప్పడం భారతీయ చరిత్ర రచనలో ప్రభావం చూపుతుంది. కోశాంబి యొక్క రచనలు పురాతన భారతదేశ చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు అధ్యయనం చేయడానికి కొత్త లెన్స్‌ను అందిస్తాయి. చారిత్రక పరిణామాలలో మానవ జీవితం మరియు ఉత్పత్తి సాధనాల మధ్య అంతర్గత సంబంధాన్ని నొక్కి చెబుతాయి.

కోశాంబి మరియు శర్మ వంటి పండితులచే ఉదహరించబడిన ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంపై మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర రచన ప్రభావం చాలా లోతైనది. ఆర్థిక నిర్ణయాత్మకత, వర్గ పోరాటాలు మరియు భౌతిక పరిస్థితుల ప్రభావంపై వారి ప్రాధాన్యత చారిత్రక పరివర్తనల యొక్క సూక్ష్మ అవగాహనకు గణనీయంగా దోహదపడింది. కోశాంబి యొక్క ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానం చారిత్రక విశ్లేషణ యొక్క పరిధిని విస్తృతం చేసినప్పటికీ, ప్రాచీన చరిత్రలో శర్మ యొక్క ప్రత్యేకత నిర్దిష్ట కాలాల వివరణాత్మక పరీక్షలను అందించింది. ఇద్దరు విద్వాంసులు, మార్క్సిస్ట్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ యొక్క వారి అన్వయం ద్వారా, పురాతన భారతీయ సమాజాలను విమర్శనాత్మకంగా పునఃపరిశీలించారు. సామాజిక, ఆర్థిక నిర్మాణాలు మరియు పరివర్తనాల సంక్లిష్టతలపై వెలుగునిస్తున్నారు. విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ, వారి రచనలు మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర యొక్క పథాన్ని రూపొందించడంలో పునాదిగా ఉన్నాయి. ప్రాచీన భారతదేశం యొక్క ఆర్థిక మరియు సామాజిక గతిశీలతను మార్క్సిస్ట్ కోణం ద్వారా అన్వేషించే పండితులకు అవసరమైన సూచన పాయింట్లు.

12.7. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. భారతదేశంలో మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ రచనకు డి.డి. కోశాంబి యొక్క సహకారాన్ని పరిశీలించండి.
2. భారతదేశంలో మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ అభివృద్ధిలో ఆర్.ఎస్.శర్మ పాత్రను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయండి.

12.8. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
2) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method
3) Subrhmanyam, N : Historiography
4) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం -13

ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర విధానాలు
- సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ - రణజిత్ గుహా

లక్ష్యము :

చరిత్రకు సంబంధించిన విధానాలు సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీకి దారితీసిన పరిస్థితులను పరిశీలించడం, ఆధునిక భారతదేశ చరిత్రకు సంబంధించిన సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ విధానాలు, రణజిత్ గుహా రచనలలోని సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

13.1. పరిచయం

13.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ

13.3. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు

13.4. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – రణజిత్ గుహా

13.5. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ఆవిర్భావం, గుర్తింపు మరియు పరిణామం

13.6. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ

13.7. సంక్షిప్తంగా

13.8. మాదిరి ప్రశ్నలు

13.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

13.1. పరిచయం :

'సబాల్టర్న్' అనే పదం మధ్యయుగ ఇంగ్లాండ్‌కు సంబంధించిన చరిత్రను కలిగి ఉంది. వాస్తవానికి ఇది సెర్ఫ్‌లు మరియు రైతులను సూచిస్తుంది. 1700 నాటికి ఇది అధీన సైనిక శ్రేణులను సూచించడానికి విస్తరించింది. ఇటాలియన్ మార్క్సిస్ట్ అయిన ఆంటోనియో గ్రామ్‌స్కీని సెన్సార్‌షిప్‌ను, జైలును తప్పించుకోవడానికి 'తరగతి'ని నొక్కిచెప్పి, దాని పండిత వినియోగాన్ని విస్తృతం చేశాడు. రణజిత్ గుహా ఈ పదాన్ని అధీన సామాజిక సమూహాలతో సమలేఖనం చేశారు. సబాల్టర్న్ స్టడీస్‌లో, గుహా గ్రామ్‌స్కీని స్పష్టంగా ప్రస్తావించలేదు. కానీ ఆక్స్‌ఫర్డ్ డిక్షనరీ ప్రకారం 'సబాల్టర్న్' అనేది 'ఇన్ఫీరియర్ ర్యాంక్' అని నిర్వచించారు. గ్రామ్‌స్కీ వాడుక నుండి ఈ నిష్క్రమణ ఆధిపత్య వర్గాల నుండి సబాల్టర్న్ చరిత్ర యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తిని నొక్కి చెప్పింది.

గ్రామ్‌స్కీ అభిప్రాయానికి విరుద్ధంగా సబాల్టర్న్ చరిత్రకారులు, సబార్డినేషన్‌ను అంగీకరిస్తూ, సబాల్టర్న్ చరిత్ర యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తిని నొక్కి చెప్పారు. సబాల్టర్న్ చరిత్ర ఆధిపత్య వర్గాల నుండి స్వతంత్రంగా పనిచేస్తుందని వారు వాదించారు. 'సబాల్టర్న్' అనే పదాన్ని 'ప్రజలు' మరియు 'సబాల్టర్న్ తరగతుల'తో పరస్పరం ఉపయోగించారు. ఇది భారతీయ జనాభా మరియు వర్ణించబడిన 'ఎలైట్' మధ్య జనాభాపరమైన వ్యత్యాసాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ పునర్నిర్వచనం గ్రామ్‌స్కీ యొక్క అసలు

భావన నుండి సమూలమైన నిష్క్రమణను ప్రదర్శించింది.

13.2. ఆధునిక భారతదేశ చరిత్ర – సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ :

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క పునాది పూర్వపు భారతదేశ చరిత్రలో ఉన్నత పక్షపాతం యొక్క విమర్శ. సాధారణ ప్రజల కోణం నుండి చరిత్రను ప్రదర్శించడం ద్వారా ఈ పక్షపాతాన్ని సరిదిద్దడం దీని లక్ష్యం. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ భారత దేశ చరిత్ర రచనలో సవాలు చేసే సాంప్రదాయిక విధానాలలో ఒక కొత్త ఉదాహరణగా పేర్కొనబడింది. స్థాపించబడిన నిబంధనలతో, అసంతృప్తితో చరిత్రకారుల సమూహం ఈ సమిష్టిలో చేరింది. ఇది సాంప్రదాయ చరిత్ర నుండి నిష్క్రమణగా పరిగణించబడింది. వివిధ జర్నల్‌లు సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రచురణలకు సహకరించారు. రణజిత్ గుహ సంపాదకీయ మార్గదర్శకత్వంలో 'సబాల్టర్న్' పదం యొక్క ప్రారంభం, పరిణామం మరియు విలక్షణమైన పునర్విమర్శపై అంతర్‌దృష్టులను అందిస్తుంది. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ యొక్క పరిణామం దాని పథం యొక్క సమగ్ర అవగాహనను అందించడం ద్వారా విభిన్న దశల్లో విశదపరుస్తుంది.

సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – విభిన్న దశలు :

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క ప్రారంభ దశ, దాని వ్యవస్థాపకుల నిబద్ధతతో, భారతదేశ చరిత్రను పునర్నిర్వచించటానికి ప్రయత్నించింది. దాని ప్రధాన వాస్తుశిల్పి రణజిత్ గుహ. మార్క్సిస్ట్ సిద్ధాంతం యొక్క ఆర్థిక నిర్ణయాత్మకత. ఇప్పటికే ఉన్న చరిత్ర యొక్క ఉన్నతత్వం రెండింటి నుండి వైదొలగాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు. మానిఫెస్టో లాంటి ప్రకటనలో వలసవాద, బూర్జువా, జాతీయవాద సిద్ధాంతాలలో పాతుకుపోయిన భారతదేశ జాతీయవాద చరిత్రలో ఉన్నతవాద ఆధిపత్యాన్ని గుహ విమర్శించాడు.

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ తనను తాను 'దిగువ నుండి చరిత్ర'గా పేర్కొంది. అధికారిక జాతీయవాదం నుండి విడదీయబడింది. వలస రాజ్యాల అనంతర రాజ్య వాదనలతో భ్రమపడిన పండితులను ఆకర్షించింది. ఇది వలసవాద, జాతీయవాద మరియు మార్క్సిస్ట్ దృక్కోణాలతో సహా ప్రబలంగా ఉన్న చారిత్రక పోకడలను సవాలు చేసింది. సబాల్టర్న్ స్పృహ యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తిని నొక్కి చెప్పడం. మొదటి దశ సబాల్టర్న్ సమీకరణ యొక్క విశిష్టతను ప్రాముఖ్యత చేసింది. సాంప్రదాయ సామాజిక నిర్మాణాలలో పాతుకుపోయింది. ఆకస్మిక, సమాంతర మరియు సాపేక్షంగా హింసాత్మక సమీకరణ ద్వారా వర్గీకరించబడింది. ఈ దశలో చొప్పుకోదగ్గ రచనలు రణజిత్ గుహ యొక్క రైతు తిరుగుబాటులను పరిశీలించడం, సహాయ నిరాకరణ వంటి ఉద్యమాల సమయంలో సుమిత్ సర్కార్ సబాల్టర్న్ తీవ్రవాదం పై దృష్టి పెట్టడం వంటివి ఉన్నాయి. సబాల్టర్న్ స్పృహ మరియు చర్య యొక్క స్వాతంత్ర్యాన్ని నొక్కిచెప్పే ప్రయత్నం ఎలైట్ మరియు సబాల్టర్న్ డొమైన్‌లను వేరు చేయడం.

తదుపరి దశలో సబాల్టర్న్ స్టడీస్ పోస్ట్ మాడర్నిస్ట్ మరియు పోస్ట్‌కలోనియల్ భావజాలాలచే ప్రభావితమైన స్పష్టమైన మార్పును చూసింది. సబాల్టర్న్ దృష్టి థీమ్‌ల నుండి వలసవాద ఉపన్యాసం యొక్క వచన విశ్లేషణకు మార్చబడింది. ఈ పరివర్తన సబాల్టర్న్ సమూహాలపై పరిశోధనలో క్షీణత మరియు సాంస్కృతిక విషయాలపై పెరిగిన ప్రాధాన్యతతో గుర్తించబడింది. ఇప్పుడు సబాల్టర్న్ స్టడీస్ వలసవాదం, ఆధునికత మరియు జ్ఞానోదయానికి వ్యతిరేకంగా సంభావితమైంది. ఉపన్యాస విశ్లేషణ సబాల్టర్న్ థీమ్‌ల కంటే ప్రాధాన్యతను సంతరించుకుంది. 'సబాల్టర్న్' నుండి 'కమ్యూనిటీకి' ప్రాధాన్యత మారింది. మునుపటి మార్క్సిస్ట్ ధోరణుల నుండి నిష్క్రమణ ఉంది. అనేక మంది పండితుల సంఖ్య పోస్ట్‌కలోనియలిస్ట్ విశ్లేషణ పద్ధతులను

అవలంబించారు. అన్వేషణ సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క చట్టబద్ధమైన సబ్జెక్టుగా అన్ని ఎలైట్ డొమైన్లకు విస్తరించింది. ప్రాజెక్ట్ యొక్క ప్రారంభ లక్ష్యాలతో ముడిపడి ఉన్న పరిణామంగా మార్పును సమర్థిస్తుంది. ఈ రెండవ దశ సబాల్టర్న్ స్పృహపై ఇంతకు ముందు ఉన్న ప్రాధాన్యత నుండి దూరంగా ఉండటమే కాకుండా పాశ్చాత్య పోస్ట్ మాడర్నిస్ట్ ఆలోచనతో సరితూగే చారిత్రక రచనల పునాదిని కూడా ప్రశ్నించింది.

13.3. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారులు :

భారతదేశంలో సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క ఆవిర్భావం, వలసవాద అనంతర సిద్ధాంతంగా ప్రజల చరిత్రను తిరిగి వ్రాయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. పార్థ ఛటర్జీ, డేవిడ్ హార్డిమాన్, షాహిద్ అమీన్, జ్ఞానేంద్ర పాండే, డేవిడ్ ఆర్నాల్డ్, సుమిత్ సర్కార్ మరియు దీపేష్ చక్రబర్తి వంటి పండితులతో కలిసి రణజిత్ గుహ సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ను రూపొందించిన ఘనత పొందారు. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ "సబాల్టర్న్ ప్రజల చరిత్ర"ని పరిశీలించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. దిగువ నుండి చరిత్రపై దృష్టి సారిస్తుంది. చరిత్రలోని ఉన్నత దృక్కోణాలచే తరచుగా విస్మరించబడిన సబాల్టర్న్ తరగతుల సహకారాన్ని గుర్తించింది.

వలసరాజ్యాల కాలంలో రైతులు మరియు గిరిజన ఉద్యమాలపై ప్రత్యేకంగా దృష్టి సారించిన సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీ విధానం యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుహ నొక్కి చెప్పారు. ప్రధాన స్రవంతి ఎలిటిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ ఈ అంశాలను విస్మరిస్తుంది. ఇది భారతీయ చరిత్రపై అసంపూర్ణమైన అవగాహనకు దారి తీస్తుంది. గుహ ప్రకారం ఎలిటిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ భారతీయ జాతీయవాదాన్ని మరియు స్వాతంత్ర్య పోరాటాన్ని స్వదేశీ ఉన్నత వర్గాల అడ్డాగా చూస్తుంది. స్వతంత్రంగా సబాల్టర్న్ తరగతులు చేసిన ముఖ్యమైన సహకారాన్ని కప్పివేస్తుంది.

ధనాగరే (1988) సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీ భారతీయ చరిత్రలో ప్రజల రాజకీయాల పాత్రను ముందుచూపుతో ఈ అసమతుల్యతను సరిదిద్దడమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. జాతీయవాద ఉద్యమంలో సబాల్టర్న్ వర్గాల రచనలను నిర్లక్ష్యం చేయడం వల్ల భారతదేశ చరిత్ర యొక్క అసంపూర్ణ చిత్రణ ఏర్పడుతుందని గుహ వాదించారు. ఎలిటిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ తరచుగా ఉన్నత వర్గాల పాత్రను ఎక్కువగా చెబుతుంది. అయితే స్వతంత్రంగా ప్రజానీకం చేసిన సహకారాన్ని గుర్తించడంలో మరియు సరిగ్గా అర్థం చేసుకోవడంలో విఫలమవుతుంది. ధనగరే ప్రకారం ప్రజల రాజకీయాలు ఆధిపత్య సమూహాల నుండి స్వతంత్రంగా ఉద్భవించాయి. స్థానిక ప్రజలు, అట్టడుగు వర్గాలు, శ్రామిక వర్గాలు మరియు పట్టణ మరియు గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మధ్యంతర స్థాయిలను కలిగి ఉంటాయి. ఈ సమూహాలకు ఉమ్మడి భావజాలం లేకపోయినా భాగస్వామ్య లక్షణం ఎలైట్ ఆధిపత్యానికి వారి ప్రతిఘటన, వారి మధ్య పొత్తులను ఏర్పరచడానికి సవాళ్ళను సృష్టించడం.

13.4. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – రణజిత్ గుహ :

పోస్ట్కలోనియల్ మరియు సబాల్టర్న్ స్టడీస్లో ప్రముఖ వ్యక్తి అయిన రణజిత్ గుహ సబాల్టర్న్ స్టడీస్ వ్యవస్థాపక సంపాదకుడిగా కీలక పాత్ర పోషించారు. అతని ప్రభావం ఉపఖండం దాటి విస్తరించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా సాంస్కృతిక అధ్యయనాలు, సాహిత్య సిద్ధాంతాలు మరియు సామాజిక విశ్లేషణల రంగాలను ప్రభావితం చేస్తుంది. గుహ యొక్క విద్యా ప్రయాణంలో ఇంగ్లాండ్లోని సస్సెక్స్ విశ్వవిద్యాలయంలో చరిత్రను బోధించడం. కాన్బెర్రాలోని ఆస్ట్రేలియన్ నేషనల్ యూనివర్శిటీలోని రీసెర్చ్ స్కూల్ ఆఫ్ పసిఫిక్ స్టడీస్లో చరిత్ర ప్రొఫెసర్గా సేవలందించడం వంటివి ఉన్నాయి. రైతు తిరుగుబాటును అన్వేషించడంలో గుహ సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీని ఒక పద్ధతిగా ఉపయోగించారు.

రణజిత్ గుహ రచనలు :

1) ఎ రూల్ ఆఫ్ ప్రాపర్టీ ఫర్ బెంగాల్ : యాన్ ఎస్సే ఆన్ ది ఐడియా ఆఫ్ ది పర్మనెంట్ సెటిల్మెంట్ (1963)

2) కలోనియల్ ఇండియాలో తిరుగుబాటు యొక్క ప్రాథమిక అంశాలు (1983)

3) సబాల్టర్న్ స్టడీస్ (సంపుటాలు 1 నుండి 10 వరకు సవరించబడింది)

చారిత్రిక సంఘటనలను రూపొందించడంలో మెజారిటీ పాత్రను ఎత్తిచూపుతూ సబాల్టర్న్‌ల చరిత్రను వారి దృక్కోణం నుండి రాయడం గుహ యొక్క లక్ష్యం. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రారంభంలో రణజిత్ గుహా సంపాదకత్వం వహించిన సిరీస్, భారతీయ చరిత్రలో పరివర్తన శక్తిగా ఉద్భవించింది. గుహా మొదటి ఆరు సంపుటాలకు నాయకత్వం వహించగా, తదుపరి సంచికలు ప్రాజెక్ట్‌కి సంబంధించిన పండితులచే సవరించబడ్డాయి.

తన వ్యాసంలో “కలోనియల్ ఇండియా చరిత్ర యొక్క కొన్ని అంశాలు” (2013). భారతీయ జాతీయవాదం యొక్క చరిత్రలో ఉన్నతవాదులు ఆధిపత్యం చెలాయించారని, దానిని వలసవాద మరియు బూర్జువా జాతీయవాదుల సాధనగా ప్రదర్శించారని గుహా వాదించారు. ఈ దృక్పథం స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో ప్రజానీకం యొక్క సహకారాన్ని విస్మరిస్తుంది. వారి ఉచ్చారణ మరియు తిరుగుబాటును కేవలం శాంతిభద్రతల సమస్యలుగా చిత్రీకరిస్తుంది. సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీ దీనికి విరుద్ధంగా, ఆధిపత్య శ్రేణులకు సమాంతరంగా సబాల్టర్న్ వర్గాల రాజకీయాలను నొక్కి చెబుతుంది. వారి స్వయం ప్రతిపత్తిని ఒక ప్రత్యేక వ్యవస్థగా నొక్కి చెబుతుంది.

కలోనియల్ ఇండియాలో రైతు తిరుగుబాటు : సబాల్టర్న్ దృక్పథం

భారతదేశంలోని రైతుల తిరుగుబాటు యొక్క చరిత్ర తరచుగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో సామూహిక తిరుగుబాట్లను అణచివేయడానికి వలస పాలన యొక్క ప్రయత్నాల ద్వారా ఆధిపత్యం చెలాయించే కథనం. వలసవాదులు సాధారణంగా తిరుగుబాటును నేరపూరిత చర్యగా లేదా రోగలక్షణ దృగ్విషయంగా భావించారు. అరుదుగా దీనిని సామాజిక న్యాయం కోసం అన్వేషణగా గుర్తిస్తారు. “కలోనియల్ ఇండియాలో రైతుల తిరుగుబాటు యొక్క ప్రాథమిక అంశాలు” (గుహా, 1983) తన రచనలో రైతుల దృక్కోణం నుండి తిరుగుబాటుదారుల లక్ష్యాలు మరియు ఉద్దేశ్యాలను పరిశోధించడం ద్వారా గుహా ఈ పర్యవేక్షణను సరిదిద్దాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు. అతను “రైతు తిరుగుబాటుదారునికి తన స్వంత ప్రపంచం గురించి మరియు దానిని మార్చాలనే అతని సంకల్పాన్ని” నిశితంగా పరిశీలిస్తాడు. 1783 నుండి 1900 వరకు కాలాన్ని కవర్ చేస్తూ, ఈ సమయంలో రైతుల తిరుగుబాటుదారుల స్పృహను వివరించే ప్రాథమిక అంశాలను అధ్యయనం గుర్తిస్తుంది.

పోరాటాన్ని కేవలం వివిక్త సంఘటనల శ్రేణిగా కాకుండా దాని విస్తృత రూపంలో చిత్రీకరించడమే అధ్యయనం యొక్క లక్ష్యం. రైతుల సబాల్టర్న్ స్థితి మరియు దానిని అధిగమించడానికి వారి నిరంతర ప్రయత్నాల యొక్క విస్తృతమైన చరిత్రలో పాతుకుపోయిన ఈ రూపం, జాతీయవాద మరియు కమ్యూనిస్ట్ నాయకత్వాలకు ఆపాదించబడిన ప్రజా సమీకరణలలో నిర్మాణాత్మక సారూప్యతలను వెల్లడిస్తుంది.

ఈ పుస్తకం ఎనిమిది అధ్యాయాలను కలిగి ఉంది. ఇందులో పరిచయం మరియు ఉపసంహారం ఉన్నాయి. ప్రధాన అధ్యాయాలలో నెగేషన్, అస్పష్టత, మోడాలిటీ, సాలిడారిటీ, ట్రాన్స్‌మిషన్ మరియు టెరిటోరియలిటీ ఉన్నాయి. ఈ అధ్యయనం

చారిత్రక అధికార సంబంధాలను, ప్రత్యేకంగా 1900 వరకు బ్రిటిష్ పాలనలో గ్రామీణ భారతదేశంలో ప్రబలంగా ఉన్న ఆధిపత్యం మరియు అధీనం యొక్క గతిశీలతను ఆవిష్కరిస్తుంది. ఇది సమాజాల చరిత్ర స్థిరంగా వర్గ వైరుధ్యం అభివృద్ధిని కలిగి ఉంది. దోపిడీ అనేది ఒక సాధారణ అంశంగా కొనసాగుతుంది అనే భావనను ప్రతిధ్వనిస్తుంది.

రాడికల్ రైతాంగ ఉద్యమం యొక్క ఉన్నత మరియు సబాల్టర్న్ అవగాహనల మధ్య లోతుగా పాతుకుపోయిన వైరుధ్యం ఒక ద్వంద్వ జంటగా మారుతుంది. ఇక్కడ గ్రామీణ తిరుగుబాటు రెండు విభిన్న జ్ఞానాలు ఒకదానికొకటి ప్రతికూలంగా కలుస్తుంది మరియు నిర్వచించటానికి ఒక వేదికగా మారుతుంది. ఎలైట్ హిస్టారియోగ్రఫీ రూపొందించిన కథనంతో వలసవాద భారత జాతీయవాదం పొంతన లేదని పరిశోధనలు నొక్కి చెబుతున్నాయి. బదులుగా మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం ముగిసే సమయానికి భారత రాజకీయాల్లో మహాత్మాగాంధీ ప్రమేయం లేదా ఆ తర్వాత కొంతకాలం తర్వాత జవహర్‌లాల్ నెహ్రూ తన సొంత ప్రావిన్స్‌లో రైతులను అన్వేషించడానికి ముందున్న సబాల్టర్న్ సంప్రదాయం నుండి ఇది గణనీయమైన బలాన్ని పొందింది.

"కలోనియల్ ఇండియాలో రైతుల తిరుగుబాటు యొక్క ప్రాథమిక అంశాలు" సబాల్టర్న్ స్టడీస్ గ్రూప్‌లో రణజిత్ గుహా రచన ఒక ప్రాథమిక రచనగా నిలుస్తుంది. గుహా యొక్క విశ్లేషణ వలసవాద భారతదేశ చరిత్ర చరిత్ర మరియు ప్రభుత్వ పత్రాలలో పాతుకుపోయిన పక్షపాతాలను బహిర్గతం చేయడమే కాకుండా జాతీయవాద సమూహాలచే తరచుగా ప్రచారం చేయబడిన జానపద కథల ప్రామాణికతను సవాలు చేస్తుంది. వలసవాద లేదా జాతీయవాద ఎజెండాల ద్వారా భారతీయ రైతుల యొక్క ఏదైనా వలసవాద చరిత్ర కళంకితమైందని గుహా వాదించారు. అతని జోక్యం తరచుగా ముఖ్యమైన సంఘటనలచే కప్పివేయబడిన రోజువారీ చర్యలను ఆవిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. గుహ 1783-1900 కాలంలో అణచివేత, ఆధిపత్యం మరియు తదుపరి తిరుగుబాటు యొక్క క్లిష్టమైన గతిశీలతను వ్యక్తీకరించడానికి రైతుల దృక్కోణంపై దృష్టి సారించి, వలసరాజ్యాల ప్రజలలో శక్తిహీనత యొక్క అవగాహనను తొలగించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు.

భారతదేశంలోని రైతులు మరియు గిరిజన ఉద్యమాలను అధ్యయనం చేయడంలో సబాల్టర్న్ విధానం ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయిని సూచిస్తుంది. ఇది ప్రజల రాజకీయాలలోకి ప్రవేశిస్తుంది. ఇది ఉన్నత వర్గాల రాజకీయాలతో విభేదిస్తుంది. ఎలిటిస్ట్ హిస్టారియోగ్రఫీ తరచుగా పక్షపాతంతో కూడిన ఖాతాని అందజేస్తుందని గుహా వాదించారు. వారి సహకార ధోరణులు ఉన్నప్పటికీ స్థానిక ఉన్నతవర్గం యొక్క మంచితనాన్ని కీర్తిస్తుంది. భారతీయ జాతీయవాదం యొక్క చరిత్ర ఉన్నత వర్గాలచే చిత్రీకరించబడినట్లుగా భారతీయ ఉన్నతవర్గం యొక్క ఆధ్యాత్మిక జీవిత చరిత్రను పోలి ఉంటుందని, వలస పాలనతో వారి వైరుధ్య సంబంధాలపై దృష్టి సారిస్తుందని అతను వాదించాడు.

వలసరాజ్యాల కాలంలో వలసవాద శక్తులకు వ్యతిరేకంగా రైతులు, గిరిజనులు, అట్టడుగు వర్గాలు వివిధ రకాల ఉద్యమ తీవ్రతలను, నిరసనలను మరియు ప్రతిఘటనను ప్రదర్శించాయి. సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీ ఉన్నతవర్గం మరియు ప్రజల మధ్య బైనరీని ఏర్పాటు చేస్తుంది. ఎలైట్ పాలిటిక్స్‌లో సమీకరణ అనేది పై నుండి జరుగుతుందని హైలైట్ చేస్తుంది. అయితే సబాల్టర్న్ రాజకీయాలు దిగువ నుండి సమీకరించబడతాయి. వంశం, కులం, బంధుత్వం, ప్రాదేశికత, కుటుంబ నెట్‌వర్క్‌మరియు లేమి వంటి సాంప్రదాయ సంస్థలు సబాల్టర్న్ సమీకరణకు మార్గనిర్దేశం చేస్తాయి.

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ యొక్క లక్ష్యం ప్రత్యామ్నాయ చరిత్రను నిర్మించడం. దీనిని తరచుగా 'ప్రజల చరిత్ర' అని పిలుస్తారు. గుహా యొక్క రచన, "కలోనియల్ ఇండియాలో రైతుల తిరుగుబాటు యొక్క ప్రాథమిక అంశాలు" (1983), 19వ శతాబ్దపు వలసవాద తిరుగుబాటు సమయంలో రైతుల వాదనలు, స్పృహ, ఆధ్యాత్మిక దర్శనాలు, మతతత్వం మరియు వారి కమ్యూనిటీలలోని సామాజిక బంధాల యొక్క ఆకర్షణీయమైన ఖాతాను అందిస్తుంది. మార్క్సిస్ట్ సబాల్టర్న్ చరిత్రకారుడిగా, గుహా చరిత్ర మరియు స్పృహలో సమూల మార్పులను ఉత్ప్రేరకపరచడానికి గతాన్ని వివరించాడు. అతను రైతులను మరియు గిరిజన తిరుగుబాటుదారులను చరిత్ర యొక్క 'వస్తువులు'గా కాకుండా, పరివర్తన స్పృహతో వారి స్వంత చరిత్ర యొక్క 'నిర్మాతలు'గా చూడాలని నొక్కి చెప్పాడు.

13.5. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ఆవిర్భావం, గుర్తింపు మరియు పరిణామం :

సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క ఆవిర్భావం, సబాల్టర్న్ స్టడీస్ (వాల్యూమ్ 1)లో గుహ ద్వారా ప్రబలంగా ఉన్న చారిత్రక పద్ధతుల యొక్క క్లిష్టమైన పరిశీలన. చారిత్రాత్మక కథనాలలో, ముఖ్యంగా భారత జాతీయ ఉద్యమ సందర్భంలో ఉన్నత వర్గాలపై ప్రధానంగా దృష్టి పెట్టడాన్ని గుహా హైలైట్ చేశారు. అతని ప్రకారం ఈ దృష్టి తరచుగా సమాజంలోని అణగారిన మరియు అణగారిన విభాగాలైన సబాల్టర్న్‌లను అట్టడుగున లేదా పట్టించుకోలేదు. ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాన్ని అందిస్తూ సమాజం యొక్క తక్కువ ప్రాతినిధ్యం వహించే స్వరాల వైపు దర్పణంను మార్చే సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క ఆవశ్యకతను గుహా నొక్కి చెప్పారు. సాంప్రదాయిక చారిత్రక విశ్లేషణలు, భారతీయ చరిత్ర యొక్క అసంపూర్ణ కథనాన్ని శాశ్వతం చేస్తూ బహుజనుల రచనలు మరియు పోరాటాలను విస్మరించాయని ఆయన వాదించారు.

సబాల్టర్న్ హిస్టారియోగ్రఫీ ప్రతిస్పందనగా, ప్రజల రాజకీయాలపై దృష్టిని తీసుకురావడం ద్వారా ఈ అసమతుల్యతను సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నించింది. ఉన్నత రాజకీయాలపై ఆధిపత్య దృష్టిని ప్రతిఘటించింది. సాంఘిక పక్షపాతాలు మరియు అంగీకార సాధనాల గురించి అవగాహన లేకపోవడం వల్ల సమాజాన్ని రూపొందించడంలో సమగ్రమైన బహుజనుల సహకారం గుర్తించబడలేదు మరియు నమోదు కాలేదు. సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలు 'ప్రజలు' (సబాల్టర్నిటీ) స్వయం ప్రతిపత్త ఏజెంట్లుగా పరిగణించబడ్డాయి. శ్రేష్టమైన ప్రభావాల నుండి స్వతంత్రంగా ఉన్నాయి. సబాల్టర్న్ డొమైన్‌లోని సైద్ధాంతిక ప్రకృతి దృశ్యం విభిన్నంగా ఉంటుంది. ఇది విభాగ మరియు రంగాల ప్రయోజనాలను ప్రతిబింబిస్తుంది. గుహా సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలలో భావజాలాన్ని ఒక వివరణాత్మక సాధనంగా ఉపయోగించారు. సామాజిక మార్పును తీసుకురావడానికి స్పృహ యొక్క సమూల పరివర్తనను లక్ష్యంగా చేసుకున్నారు.

మార్క్సిస్ట్ ఆలోచనతో ప్రభావితమైన సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలు గిరిజన లేదా రైతు తిరుగుబాటుదారుల భావనను కేవలం విచారణ వస్తువులుగా తిరస్కరించాయి. బదులుగా వారి స్వంత చరిత్ర యొక్క వాస్తుశిల్పులుగా గుర్తించబడ్డాయి. మార్క్సిజం, దాని సైద్ధాంతిక మరియు సైద్ధాంతిక చట్రంతో భారతీయ సామాజిక శాస్త్రవేత్తలతో ప్రతిధ్వనించింది. పాశ్చాత్య సామ్రాజ్యవాదాన్ని విమర్శించడానికి సమగ్ర దృక్పథాన్ని అందిస్తుంది. ప్రజల జీవితాలు, సంస్థలు, సమస్యలు, ఉద్యమాలు, విలువలు, వాటి నిర్మాణం మరియు పునర్నిర్మాణ ప్రక్రియలపై సూక్ష్మ అవగాహనను నిర్మించేందుకు వాగ్దానాన్ని కలిగి ఉన్న సబాల్టర్న్ అధ్యయనాల సంభావ్యత మార్క్సిస్ట్ లెన్స్‌కు మించి విస్తరించింది. ఈ విధానాన్ని భారతీయ చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక దృక్కోణాల ద్వారా ఉపయోగించుకోవచ్చు. సామాజిక అస్తిత్వంలో కొనసాగింపు మరియు మార్పుపై ప్రత్యేకమైన

అంతర్దృష్టులను అందజేస్తుంది.

సైద్ధాంతిక మరియు సైద్ధాంతిక స్థాయిలలో సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలు భారతీయ ప్రజల సామాజిక అస్తిత్వాన్ని మరియు వారి జీవితాలను పయనం చేసే మార్గాలను వివరించడానికి ఒక పునాదిని అందించాయి. ఈ భారతీయ సాంస్కృతిక దృక్పథం శాస్త్రీయ గ్రంథాల విశ్లేషణ మరియు జానపద, గ్రామీణ సందర్భాలలో ఉనికి యొక్క సాధారణతను అనుమతించింది. సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలలో సైద్ధాంతిక, సైద్ధాంతిక మరియు అనుభావిక స్థాయిల మధ్య సంక్లిష్ట సంబంధం భారతీయ సామాజిక, సాంస్కృతిక మరియు వ్యక్తిత్వ వ్యవస్థలను అర్థం చేసుకోవడానికి ఒక సమగ్ర ఫ్రేమ్‌వర్క్‌ను అందించింది. ఇది గతాన్ని వర్తమానంతో, అనుభావికతను సైద్ధాంతికతతో, సెగ్మెంట్‌లను బహువచనంతో మరియు ప్రాపంచికాన్ని అతీంద్రియంతో వంతెన చేసింది.

సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలు ప్రారంభంలో రైతులు మరియు కార్మికుల ఉద్యమాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించినప్పటికీ, ప్రజల జీవితాలను ప్రభావితం చేసే అభిజ్ఞా చక్రాల బహుమితీయతను వారు అంగీకరించారు. ఉద్యమాలు, నిరసన రూపంగా అణచివేత, దోపిడీ మరియు అటువంటి పరిస్థితులకు వ్యతిరేకంగా నిరసన తెలిపే వ్యవస్థీకృత ప్రయత్నాలతో కూడిన సంబంధాల యొక్క విస్తృత సందర్భంలో ప్రాముఖ్యతను పొందాయి. ప్రజల దైనందిన జీవితాలపై భావజాలం యొక్క ప్రభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో సిద్ధాంతకర్తలు, స్థానిక నాయకులు, సంఘం నాయకులు మరియు సాహితీవేత్తల పాత్రను అర్థం చేసుకోవడం చాలా కీలకమైంది. ఈ దృక్పథం భావజాలం మరియు ఉనికి మధ్య సంక్లిష్టమైన పరస్పర చర్య గురించి మరింత సమగ్రమైన అవగాహనను అందించింది.

సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలు పట్టుదల మరియు అంగీకారం కలయిక ద్వారా గుర్తింపు పొందాయి. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ వాల్యూమ్‌ల పట్టుదల, ఇప్పటికే ఉన్న చారిత్రక దృక్కోణాలను తొలగించడం మరియు పండితులు వాటితో నిమగ్నమైన ఆసక్తి భారతీయ సామాజిక శాస్త్రాలలో కొత్త దృక్పథం, సబాల్టర్న్ దృక్పథం ఆవిర్భావానికి దోహదపడింది. ఈ గుర్తింపు థామస్ కుహ్న్ యొక్క శాస్త్రీయ విప్లవాల భావనతో సమలేఖనం చేయబడింది. స్థాపించబడిన నమూనాలు ఔచిత్యాన్ని కోల్పోవచ్చని సూచిస్తూ కొత్త దృక్కోణాల పెరుగుదలకు దారితీసింది. గుహ రాసిన సబాల్టర్న్ స్టడీస్ (వాల్యూమ్ 1) మొదటి అధ్యాయం భారతీయ చరిత్రను పరిశోధించే సాంప్రదాయ పద్ధతులు వాడుకలో లేవని ఆరోపించింది. చరిత్రలోని సబాల్టర్న్, అట్టడుగు స్వరాలపై దృష్టి సారించే ప్రత్యామ్నాయాన్ని ప్రతిపాదించింది.

ఈ కొత్త నమూనాను అవలంబించడంలో సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క ప్రతిపాదకులు ద్వారపాలకులుగా మారారు. పాత ద్వారపాలకులను మినహాయించడం ద్వారా కాకుండా సమాజం యొక్క విస్తృత అధ్యయనానికి దారితీసే కొత్త ద్వారాలను సృష్టించడం ద్వారా సబాల్టర్న్ స్టడీస్‌లో అధిక, నాణ్యత గల విద్యాసంబంధ వ్యాసాలను క్రమం తప్పకుండా ప్రచురించడం ఈ సంస్థ యొక్క మేధోపరమైన చట్టబద్ధతకు దోహదపడింది. సబాల్టర్న్ దృక్పథాన్ని సమర్థించే వారు తొలి సంవత్సరాల్లో విద్యాసంస్థలకు ప్రాప్యతను నియంత్రించలేదు. రెండు దశాబ్దాలలో వారి ఫలవంతమైన ప్రచురణలు, ఆరు పుస్తకాలు మరియు 27 కథనాలు. దాని అధిక మేధో ఉత్పాదకతతో ఆకట్టుకున్నాయి. 1989 నాటికి సబాల్టర్న్ కలెక్టివ్ 15 సంపుటాలను ప్రచురించింది. అన్నీ సబాల్టర్న్ దృక్పథానికి ఉదాహరణగా మరియు సమర్థ పరిశోధనగా విస్తృతంగా గుర్తించబడ్డాయి.

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క ప్రారంభ సంపుటాల సమయంలో కూడా పండితులలో సబాల్టర్న్ ఆలోచన యొక్క ప్రజాదరణ కొత్త దృక్పథం యొక్క ఆవిర్భావాన్ని సూచిస్తుంది. గణనీయ సంఖ్యలో సంబంధం లేని పండితులు ఈ మార్పును అంగీకరించారు. ఇది ఒక ప్రత్యేకమైన పరిశోధనా దృక్పథం వాస్తవంగా బయటపడిందని గ్రహించడానికి దారితీసింది. సబాల్టర్న్ దృక్పథం విమర్శలను ఎదుర్కొంది. ముఖ్యంగా మిర్దులా ముఖర్జీ వంటి వ్యక్తుల నుండి 1988లో కొత్త సీసాలో పాత వైన్ అని కొట్టి పారేశారు. ఏది ఏమైనప్పటికీ ఈ విమర్శ కూడా సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క ప్రభావాన్ని నొక్కి చెప్పింది. దాని విమర్శకులు కూడా దాని ఆలోచనలను వివరించడంలోనూ, పట్టుకోవడంలోనూ నిమగ్నమై ఉన్నారు. పండితులు కొత్త దృక్కోణంతో స్వల్పంగా సమలేఖనం చేయబడి, దాని తాజా వివరణాత్మక సామర్థ్యానికి నివాళులర్పించారు. చరిత్ర యొక్క క్రమశిక్షణలో దాని స్థితిని పటిష్టం చేశారు.

మేథో ధోరణుల పథంలో సబాల్టర్న్ దృక్పథంతో గుర్తించే విద్వాంసులు వారి పూర్వీకుల మాదిరిగానే 'మార్క్సిస్ట్' లేదా 'ప్రవర్తనావాది' అని లేబుల్ చేయడం వంటి వర్గీకరణను ఎదుర్కొన్నారు. 'సబాల్టర్నిస్ట్' అనే పదం ఉద్భవించింది. అయినప్పటికీ దాని నిర్వచనం అంతుచిక్కనిది. ఈ దృక్కోణంతో సమలేఖనం లేదా వ్యతిరేకత తరచుగా వ్యక్తిగత అభిరుచులను ప్రతిబింబిస్తుందనే భావన ఉంది.

సుమిత్ సర్కార్ ఒకప్పుడు సబాల్టర్న్ దృక్పథంతో సమలేఖనం చేసి, తర్వాత విమర్శకుడిగా మారారు. సాహిత్యం మరియు సంస్కృతి ఆధారిత అధ్యయనాల వైపు మళ్ళడం పట్ల అసౌకర్యాన్ని వ్యక్తం చేశారు. ఆధిపత్యం మరియు అధీనం యొక్క సాంస్కృతిక గతిశీలతను జాబితా చేయడం ప్రబలమైన ఆధిపత్య రాజకీయాల విమర్శగా సరిపోదని అతను వాదించాడు. అయితే సబాల్టర్నిస్టులు ఈ విమర్శలకు తగిన విధంగా స్పందించలేదు. సబాల్టర్నిస్టులు సాంస్కృతిక అంశాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడంపై కూడా విమర్శలు తలెత్తాయి. వాటిని తగినంతగా పరిశీలించకుండానే సబాల్టర్న్ సంస్కృతులను చట్టబద్ధం చేశారనే ఆందోళనలు ఉన్నాయి. స్వదేశీ సంస్కృతుల విలువను పెంచడం, అవి అంతర్లీనంగా ఉన్నతమైనవిగా భావించడం, సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలకు సహకరించేవారు పట్టించుకోనట్లు అనిపించే సందిగ్ధతలను పెంచింది.

ఈ సవాళ్ళు ఉన్నప్పటికీ, సబాల్టర్న్ దృక్పథంలో మరింత పరిశోధన ఉద్భవించడంతో నూతన పరిణామం పొందింది. సామాజిక శాస్త్రాలలో ముఖ్యంగా చరిత్రలో, ఇది విమర్శలను మరియు ప్రశంసలను ఎదుర్కొంది. మృదులా ముఖర్జీ వంటి స్వర విమర్శకులు కూడా వారి చర్చలలో 'సబాల్టర్న్' అనే పదాన్ని ఉపయోగించకపోయినప్పటికీ, దృక్పథానికి సున్నితత్వాన్ని అంగీకరించారు. సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు మరియు సామాజిక మానవ శాస్త్రవేత్తలు సబాల్టర్న్ దృక్పథంలో అనేక ఆందోళనలు ఇప్పటికే కుల వ్యవస్థ మరియు వివిధ గ్రామాల గతిశీలతపై క్షేత్ర అధ్యయనాలకు అంతర్భాగంగా ఉన్నాయని గుర్తించారు. 1990 నాటికి, భారతదేశంలోని సామాజిక శాస్త్రవేత్తలు కూడా సాంప్రదాయకంగా చరిత్రకారులతో తమ సంబంధాల గురించి ప్రత్యేకించి, సబాల్టర్న్ దృక్పథాన్ని వారి సైద్ధాంతిక చట్రంలో చేర్చడం ప్రారంభించారు. అమితావ్ ఘోష్ వంటి కొందరు సబాల్టర్న్ అధ్యయనాలకు కొత్త కోణాన్ని అందించారు.

సబాల్టర్న్ అధ్యయనాల పరిణామం :

'సబాల్టర్న్' అనే పదం మొదట్లో భారతీయ పదజాలంలో ఒక జూనియర్ ఆర్మీ అధికారితో ముడిపడి ఉంది. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ వాల్యూమ్‌లలో సమర్పించబడిన గుహ మరియు అతని బృందం యొక్క విద్యాసంబంధ వ్యాసాల ద్వారా రూపాంతరం చెందింది. 1982 మరియు 1984 మధ్య విడుదలైన ఈ సంపుటాలు సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క అన్వేషణకు ఒక వేదికను

అందించాయి. కాలక్రమేణా సబాల్టర్న్ దృక్పథం యొక్క రెండు విభిన్న సంస్కరణలు ఉద్భవించాయి.

రాజకీయాలు మరియు తిరుగుబాటు (సంపుటాలు 1 నుండి 5 వరకు) : ప్రారంభ సంపుటాలలో సబాల్టర్న్ సందర్భంలో రాజకీయాలు మరియు తిరుగుబాటును అధ్యయనం చేయడంపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది.

కల్చరల్ ఆర్టిక్యులేషన్ అండ్ రెసిస్టెన్స్ (వాల్యూమ్ 5 తర్వాత) : తరువాతి సంపుటాలు సబాల్టర్న్ సంస్కృతి యొక్క ఉచ్చారణను మరియు వలసవాద శక్తితో దాని విభిన్న సంబంధాన్ని నిర్మించడంపై దృష్టి సారించాయి. ఆధిపత్య సంస్కృతి యొక్క ఆధిపత్య స్వభావాన్ని మరియు ప్రతిఘటన యొక్క వివిధ రూపాలను అర్థం చేసుకోవడంపై దృష్టి పెట్టబడింది.

13.6. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ -విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ :

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ మార్క్సిస్ట్, నేషనలిస్ట్ మరియు కేంబ్రిడ్జ్ స్కూల్ చరిత్రకారులతో పాటు అనుబంధం లేని స్వరాలతో సహా వివిధ వర్గాల నుండి విస్తృతమైన విమర్శలను ఎదుర్కొంది. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ యొక్క విభిన్న స్థానాలు, స్వయం ప్రతిపత్తమైన సబాల్టర్న్ డొమైన్‌ను నొక్కి చెప్పడం నుండి తరువాత ఉపన్యాస విశ్లేషణను స్వీకరించడం వరకు, పరిశీలన మరియు విమర్శలకు గురైంది.

జావీద్ ఆలం సోషల్ సైంటిస్ట్‌లో ప్రచురించబడిన ఒక ప్రారంభ విమర్శలో, సబాల్టర్న్ యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తిపై సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క పట్టుదలని ప్రశ్నించారు. సబాల్టర్నిస్టులు స్వయం ప్రతిపత్తి కలిగిన సబాల్టర్న్ రాజకీయాల యొక్క అనుకూలమైన లేదా ప్రతికూలమైన పరిణామాలను విస్మరించారు. ప్రధానంగా ఆకస్మికత మరియు తిరుగుబాటు ధోరణులపై దృష్టి సారించారు.

రంజిత్ దాస్ గుప్తా సబాల్టర్న్ డొమైన్‌కు ఖచ్చితమైన నిర్వచనం లేకపోవడాన్ని హైలైట్ చేశారు. విమర్శకులు సబాల్టర్న్ చరిత్రకారులు తరచూ సంఘర్షణ మరియు నిరసనల క్షణాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించారని, సబాల్టర్న్‌ల మధ్య సహకారం మరియు అంగీకారం యొక్క మాండలికాలను విస్మరించారని వాదించారు. దృఢమైన ఎలైట్ సబాల్టర్న్ వ్యత్యాసం ఇతర క్రమానుగత నిర్మాణాలను పట్టించుకోనందుకు విమర్శలను ఎదుర్కొంది.

రోసలిండ్ ఓ'హాన్లోన్, 'కవరింగ్ ది సబ్జెక్ట్'లో సమగ్రమైన విమర్శను అందించాడు. సామూహిక సంప్రదాయాలు మరియు అధీన సమూహాల సంస్కృతులకు కాలాతీతమైన ఆదిమత్వాన్ని ఆపాదించడంలో ఆవశ్యకతను గుర్తించాడు. ఆమె ఒక ఆదర్శవాద విధానం గురించి ఆందోళనలు లేవనెత్తింది.

క్రిస్టోఫర్ బేలీ ప్రాజెక్ట్ యొక్క వాస్తవికతను ప్రశ్నించాడు. సబాల్టర్న్ చరిత్రకారులు చరిత్రను తిరిగి వ్రాసే వాదనలను రుజువు చేయడానికి నూతన గణాంక విషయాలను లేదా స్వదేశీ రికార్డులను ఉపయోగించలేదని సూచించారు. అతను ప్రాజెక్ట్ యొక్క విశిష్ట లక్షణాన్ని అలంకారిక పరికరంగా చూశాడు.

సుమిత్ సర్కార్ ఒకప్పుడు ప్రాజెక్ట్‌తో అనుబంధించబడి, పోస్ట్‌కలోనియలిజం వైపు దాని మారడాన్ని విమర్శించారు. అతను దాని నుండి రోగనిరోధక శక్తిని క్లెయిమ్ చేస్తూ, ఇతరులను అత్యవసరత కోసం విమర్శించే ప్రయత్నానికి వ్యతిరేకంగా వాదించాడు. సర్కార్ 'సబాల్టర్న్' మరియు 'స్వయం ప్రతిపత్తి' వర్గాలను ఆవశ్యకీకరించే ధోరణిని హైలైట్ చేసింది. ఫలితంగా సరళమైన థీసిస్‌లు వచ్చాయి.

ప్రారంభ విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ, సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ కొనసాగుతున్న సవాళ్ళను ఎదుర్కొంది. సుమిత్ సర్కార్, 'ది డిక్లైన్ ఆఫ్ ది సబాల్టర్న్ ఇన్ సబాల్టర్న్ స్టడీస్' మరియు 'ఓరియంటలిజం రీవిజిటెడ్' వంటి వ్యాసాలలో తరువాతి దశలు నయా సాంప్రదాయవాద వ్యతిరేక ఆధునికవాదం వైపు వెళ్ళాయని వాదించారు. అతను ప్రాజెక్ట్ పాత జాతీయవాద స్థానాలను పునఃప్రారంభించిందని మరియు "శకలాలు" యొక్క పోస్ట్ మాడర్నిస్టిక్ విలువలను నిమగ్నమైందని విమర్శించారు.

సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ – చరిత్రకారుల ప్రతిస్పందనలు :

సబాల్టర్నిస్టులు విమర్శలకు ప్రతిస్పందించడానికి ముందు తమ సమయాన్ని వెచ్చించారు. దీపేష్ చక్రబర్తి యొక్క వివరణాత్మక సమాధానం వాల్యూమ్ IVలో ప్రచురించబడింది. రణజిత్ గుహ, అదే సంపుటం యొక్క ముందుమాటలో, 'రెడిమేడ్ సమాధానాల విక్రేతలు' మరియు విద్యాసంబంధమైన 'పాత రాడ్లు' అని పిలిచే విమర్శలను తీవ్రంగా తోసిపుచ్చారు, వారిని ఉదారవాద మరియు వామపక్ష అధికారిక సత్యానికి సంరక్షకులుగా ముద్ర వేశారు.

చక్రబర్తి ప్రతిస్పందన విమర్శకుల ఉద్దేశాలను ప్రశ్నిస్తూ, హెగెలియనిజం మరియు గుహకు వ్యతిరేకంగా సానుకూలత యొక్క ఆరోపణలను ప్రస్తావించింది. "ఆదర్శవాదం" మరియు "పాజిటివిజం" వంటి పదాలు కేవలం వర్ణనలు కాదని, ఖండన లేబుల్స్ అని ఆయన స్పష్టం చేశారు. వలసరాజ్యాల సందర్భాలను విస్మరిస్తున్నారనే వాదనలకు ప్రతిస్పందనగా, అతను దీనిని సబాల్టర్న్ స్పృహను బాహ్య పరిస్థితులకు లోబడి ఉంచడానికి చేతన తిరస్కరణగా సమర్థించాడు. సబాల్టర్న్ తరగతుల రాజకీయ చర్యలను స్వతంత్రంగా అర్థం చేసుకోవడం ప్రాజెక్ట్ యొక్క లక్ష్యాన్ని నొక్కి చెప్పాడు.

జ్ఞాన్ ప్రకాష్ స్వర రక్షకుడిగా ఉద్భవించాడు. వలసవాద మరియు జాతీయవాద విచక్షణాపరమైన ఆధిపత్యాల నుండి విముక్తి పొందినందుకు ప్రాజెక్ట్‌ను ప్రశంసించాడు. అతను సబాల్టర్న్ చరిత్రలను అందించడంలో దాని ప్రాముఖ్యతను హైలైట్ చేశాడు. జ్ఞాన్ ప్రకాష్ చరిత్ర యొక్క క్రమశిక్షణ యొక్క విమర్శగా ప్రాజెక్ట్ యొక్క పరిణామాన్ని ప్రశంసించారు. జ్ఞాన్ పాండే 'ఇన్ డిఫెన్స్ ఆఫ్ ది ఫ్రాగ్మెంట్'లో, మైనారిటీ సంస్కృతులు ప్రధాన స్రవంతితో కలిసిపోవాలనే ఆకాంక్షను నొక్కి చెబుతూ మతపరమైన అల్లర్లపై రచనలను సవాలు చేశారు. రణజిత్ గుహా ఆధునిక చరిత్ర చరిత్రను గణాంకశాస్త్రంగా ఆరోపిస్తూ, దాని గత నేపథ్య మూల్యాంకనాన్ని విమర్శించాడు.

దిపేష్ చక్రబర్తి 'రాడికల్ హిస్టరీస్ అండ్ క్వశ్చన్ ఆఫ్ ఎన్‌లైట్‌మెంట్ హేతువాదం'లో, వలసవాద ఆధునికతచే ప్రభావితమైన మార్క్సిస్ట్ హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క హైపర్ హేతువాదాన్ని విమర్శించారు. అతను సబాల్టర్న్ చరిత్రలను అధ్యయనం చేయడంలో పోస్ట్-స్ట్రక్చరలిస్ట్ మరియు డీకన్‌స్ట్రక్షనిస్ట్ ఫిలాసఫీల కోసం వాదించాడు. కొంతమంది స్థానం మారడాన్ని తిరస్కరించగా, సబాల్టర్న్ స్టడీస్ దాని ప్రారంభం నుండి 'చరిత్ర నుండి దిగువ' విధానానికి భిన్నంగా ఉందని చక్రబర్తి వాదించారు. అతను మూడు కీలక వ్యత్యాసాలను వివరించాడు. రాజధాని యొక్క సార్వత్రిక చరిత్రల నుండి అధికార చరిత్ర యొక్క సాపేక్ష విభజన, దేశం-రూపం యొక్క విమర్శ మరియు శక్తి-జ్ఞాన సంబంధాన్ని ప్రశ్నించడం. వారి ప్రతిస్పందనలలో సబాల్టర్న్ ప్రాజెక్ట్ రచయితలు పోస్ట్-మార్క్సిస్ట్, పోస్ట్-వలసవాద మరియు పోస్ట్-స్ట్రక్చరలిస్ట్ చారిత్రక ఆలోచనలో భాగంగా తమ రచనలను సమర్థించారు. పోస్ట్ కలోనియల్ చరిత్రల కోసం మేధోపరమైన ఎజెండాను సిద్ధాంతీకరించే కొత్త మార్గానికి దోహదపడ్డారు.

ప్రాజెక్ట్ యొక్క నిర్బంధ విశ్లేషణాత్మక ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లు మరియు సబాల్టర్న్ స్వయం ప్రతిపత్తిని నొక్కి చెప్పడం నుండి సరళమైన థీసిస్‌ల వరకు నిరంతర విమర్శలను ఎదుర్కొంది. సబాల్టర్న్ చరిత్రకారులు విమర్శకులపై సమర్థనలు మరియు ఎదురుదాడులతో ప్రతిస్పందించారు. ఇది సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ చుట్టూ కొనసాగుతున్న సంభాషణ మరియు చర్చను సూచిస్తుంది.

13.7. సంక్షిప్తంగా :

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ చొరవ 1980 ప్రారంభంలో ఉద్భవించింది. ఇది అట్టడుగున ఉన్నవారి దృక్కోణాలను విస్మరించినందుకు ఇప్పటికే ఉన్న హిస్టోరియోగ్రఫీని విమర్శించే లక్ష్యంతో ఉంది. ప్రధాన స్రవంతి విధానాలను విమర్శించే రచయితలచే మార్గదర్శకత్వం వహించిన ఈ సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ భారతీయ అధ్యయనాల చారిత్రక కథనంలో విప్లవాత్మక మార్పుకు హామీ ఇచ్చింది. పండితులు మరియు విద్యార్థుల నుండి ప్రారంభ ప్రతిస్పందనలు అంతర్జాతీయ గుర్తింపుకు దారితీసిన విజయాన్ని సూచించాయి.

ప్రారంభ సంవత్సరాల్లో రణజిత్ గుహ సంపాదకత్వం వహించిన ఆరు సంపుటాలు, భారతీయ సమాజంలోని అణచివేతకు గురైన సమూహాల స్పృహ మరియు చర్యలను పరిశోధించడంపై దృష్టి సారించాయి. ఏది ఏమైనప్పటికీ పాశ్చాత్య విద్యారంగంలో పోస్ట్ మాడర్నిస్ట్ మరియు పోస్ట్‌కలోనియలిస్ట్ ఆలోచనల యొక్క పెరుగుతున్న ప్రభావంతో ప్రభావితమైన కొన్ని వ్యాసాలలో గుర్తించదగిన ధోరణి కనిపించింది. తరువాతి సంవత్సరాల్లో, ఈ ధోరణి సబాల్టర్న్ ఇతివృత్తాలపై ప్రారంభ ప్రాధాన్యతను అధిగమించి ప్రాముఖ్యతను సంతరించుకుంది.

ఈ మార్పు సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క మునుపటి లక్ష్యాల నుండి నిష్క్రమణను గుర్తించింది. చారిత్రక రచన యొక్క ఆవశ్యకత గురించి ప్రశ్నలు లేవనెత్తింది. సంశయవాదం కొన్ని సమయాల్లో తీవ్రమైనది. చారిత్రక పాండిత్యంలో నిమగ్నమయ్యే ఉద్దేశ్యాన్ని సవాలు చేయడం ప్రారంభించింది. సబాల్టర్న్ స్టడీస్ యొక్క పరిణామం ఇప్పటికే ఉన్న హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క విమర్శ మాత్రమే కాకుండా చారిత్రక రచన యొక్క దిశ మరియు విస్తృత విద్యా ధోరణులతో దాని అమరిక గురించి అంతర్గత చర్చలను కూడా ప్రతిబింబిస్తుంది.

సబాల్టర్న్ స్టడీస్ ప్రాజెక్ట్ ఛాలెంజ్‌లు చారిత్రిక కథనాలను స్థాపించాయి. సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క సిద్ధాంతం మరియు పద్ధతిపై చర్చలు చరిత్రకారులు మరియు సామాజిక శాస్త్రవేత్తలకు సబాల్టర్న్ తరగతుల వాదనలు సబాల్టర్న్‌కు వాయిస్ ఇస్తాయి మరియు రాజకీయాలను అన్వేషించడానికి, గుర్తించడానికి అవకాశాన్ని అందిస్తాయి.

13.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1) సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ రచనకు రణజిత్ గుహ యొక్క సహకారాన్ని పరిశీలించండి.

2) భారతదేశంలో సబాల్టర్న్ హిస్టోరియోగ్రఫీ రచన అభివృద్ధిలో చరిత్రకారుల పాత్రను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయండి.

13.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Philips, C.H. : Historians of Indian, Pakistan and Ceylon.
2) Collingwood, R.G : The Idea of History
3) Subrhmanyam, N : Historiography
4) Sheik Ali, B : Jostpru : Its Theory and Method

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 14

చరిత్రకారులు - లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే

లక్ష్యము :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే రచనలలోని హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

14.1. పరిచయం

14.2. ర్యాంకే తొలి జీవితం మరియు చరిత్ర రచన ప్రయాణం

14.3. ర్యాంకే యొక్క ప్రముఖ రచనలు

14.4. హిస్టోరియోగ్రఫీకి రాంకే యొక్క కృషి

14.5. రాంకే చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన

14.6. చరిత్ర రచన రంగంలో ర్యాంకే యొక్క ప్రాముఖ్యత

14.7. సంక్షిప్తంగా

14.8. మాదిరి ప్రశ్నలు

14.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

14.1. పరిచయం

14.1. పరిచయం :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే సైంటిఫిక్ హిస్టోరియోగ్రఫీని స్థాపించడంలో అతని పునాది పాత్రకు ప్రసిద్ధి చెందాడు. 19వ శతాబ్దంలో చరిత్రకథ ఒక ముఖ్యమైన పరివర్తనకు గురైంది. ఆత్మాశ్రయ, కథన విధానాల నుండి మరింత క్రమబద్ధమైన మరియు అనుభావిక పద్ధతి వైపు మళ్ళింది. ర్యాంకే సాక్ష్యం – ఆధారిత విశ్లేషణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెబుతూ చరిత్ర యొక్క శాస్త్రీయ మరియు లక్ష్యం అధ్యయనం కోసం వాదించారు. అతని విధానం మునుపటి చరిత్ర, చరిత్ర సంప్రదాయాల నుండి నిష్క్రమణను సూచిస్తుంది. ఇందులో తరచుగా నైతిక తీర్పులు మరియు ఆత్మాశ్రయ వివరణలు ఉంటాయి. చారిత్రక మూలాల యొక్క కఠినమైన, క్రమబద్ధమైన పరిశీలనను ప్రోత్సహించడం ద్వారా ర్యాంకే చరిత్ర రచనకు మరింత క్రమశిక్షణ మరియు పండిత విధానానికి పునాది వేశాడు. సైంటిఫిక్ హిస్టోరియోగ్రఫీ పట్ల ర్యాంకే యొక్క నిబద్ధత, క్రమశిక్షణ యొక్క వృత్తి నిపుణీకరణకు దోహదపడింది. చరిత్రను కఠినమైన పాండిత్య సాధన స్థాయికి పెంచింది.

14.2. ర్యాంకే తొలి జీవితం మరియు చరిత్ర రచన ప్రయాణం :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే డిసెంబర్ 21, 1795న జర్మనీలోని వీహెలో జన్మించాడు. అతని జన్మస్థలం వీహె, తురింగియా ప్రాంతంలో ఉంది. ర్యాంకే తన రచన నిర్మాణ సంవత్సరాలను జర్మనీలోని ఈ చారిత్రాత్మకంగా గొప్ప ప్రాంతంలో గడిపాడు. 18వ శతాబ్దపు చివరి మరియు 19వ శతాబ్దపు ప్రారంభంలో రాంకే జన్మించినప్పుడు ఐరోపాలో గణనీయమైన సాంస్కృతిక, రాజకీయ మరియు మేధోపరమైన మార్పుల కాలాన్ని గుర్తించింది.

ర్యాంకే యొక్క ప్రారంభ విద్యాభ్యాసం అతని తరువాత చరిత్ర, చరిత్రలో సాధించిన విజయాలకు పునాది వేసింది. అతను

విభిన్న విద్యా పాఠ్యాంశాలను అనుసరించాడు. బహుళ విభాగాలలో ప్రారంభ ఆసక్తిని ప్రదర్శించాడు. అతని మేధో వికాసాన్ని రూపొందించిన అధ్యయన రంగాలలో ఫిలాలజీ, వేదాంతశాస్త్రం మరియు క్లాసిక్‌లు ఉన్నాయి. భాషా శాస్త్రం మరియు దాని చారిత్రక అభివృద్ధి యొక్క అధ్యయనం, చారిత్రక మూల విశ్లేషణలో అతని తదుపరి పనికి కీలకమైన భాషా నైపుణ్యాలను ర్యాంకే అందించాడు. వేదాంతశాస్త్రం, మతపరమైన సిద్ధాంతాలు మరియు విశ్వాసాలను అన్వేషించే క్రమశిక్షణ, చారిత్రక సంఘటనల యొక్క సాంస్కృతిక మరియు సైద్ధాంతిక కోణాలపై అతని అవగాహనకు దోహదపడింది. పురాతన గ్రీకు, రోమన్ సాహిత్యం మరియు చరిత్ర యొక్క అధ్యయనాన్ని కలిగి ఉన్న క్లాసిక్‌లు, ర్యాంకేను పునాది గ్రంథాలు మరియు చారిత్రక విచారణ పద్ధతులకు బహిర్గతం చేశాయి.

రాంకే యొక్క విద్యా ప్రయాణం అతన్ని జర్మనీలోని ప్రముఖ సంస్థలకు తీసుకెళ్ళింది. అక్కడ అతను తన మేధో సామర్థ్యాలను మరింత మెరుగుపరుచుకున్నాడు. అతను జ్ఞానోదయ ఆదర్శాలు మరియు కఠినమైన విద్యా ప్రమాణాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే గౌరవనీయమైన విశ్వవిద్యాలయం అయిన హాలీ విశ్వవిద్యాలయంలో చదువుకున్నాడు. మేధో కార్యకలాపాలకు మరో కీలకమైన కేంద్రమైన బెర్లిన్, రాంకే యొక్క విద్యా పురోగతిలో ఒక ముఖ్యమైన దశగా మారింది.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకేను లార్డ్ ఆక్టన్ "కొలంబస్ ఆఫ్ మోడర్న్ హిస్టరీ"గా పరిగణించాడు. రాంకే జర్మనీలో ఒక మార్గదర్శక వైజ్ఞానిక చరిత్రకారుడు. అతను హాల్ మరియు బెర్లిన్‌లో ఫిలాలజీ, వేదాంతశాస్త్రం మరియు క్లాసిక్లను అభ్యసించాడు. ఫ్రాంక్ఫర్ట్లో చరిత్రను బోధించాడు. మొదటి విజయవంతమైన చారిత్రక సెమినార్ పద్ధతిని పరిచయం చేశాడు. 1825లో అతను బెర్లిన్‌లో చరిత్ర యొక్క ప్రొఫెసర్ అయ్యాడు. రాంకే యొక్క చరిత్రకు శాస్త్రీయ విధానం ఆత్మాశ్రయ ప్రభావం లేకుండా గత సంఘటనల యొక్క సానుకూల జ్ఞానాన్ని సాధించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

బెర్లిన్ విశ్వవిద్యాలయంలో, రాంకే ఒక శక్తివంతమైన మేధో వాతావరణాన్ని ఎదుర్కొన్నాడు. అది చరిత్ర మరియు చారిత్రక పద్ధతిపై అతని ఆసక్తిని పెంపొందించింది. బెర్లిన్‌లో మేధోపరమైన వాతావరణం, క్రిటికల్ థింకింగ్ మరియు అకడమిక్ విచారణపై దృష్టి సారించడంతో, చారిత్రక పరిశోధనపై రాంకే విధానంపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. ర్యాంకే తన విద్యా ప్రయాణంలో విభిన్న విభాగాలతో పాటు మేధో సంప్రదాయాలను బహిర్గతం చేయడం చరిత్రకు అతని బహువిభాగ మరియు కఠినమైన విధానాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. ఈ సంస్థలలో అతని సమయం రాబోయే సంవత్సరాల్లో చరిత్ర రంగానికి అతను చేసే అద్భుతమైన రచనలకు పునాది వేసింది.

14.3. ర్యాంకే యొక్క ప్రముఖ రచనలు :

"పదహారవ మరియు పదిహేడవ శతాబ్దాలలో ఒట్టోమన్ మరియు స్పానిష్ సామ్రాజ్యాలు" :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క ఈ పని పదహారవ మరియు పదిహేడవ శతాబ్దాలలో రెండు శక్తివంతమైన సామ్రాజ్యాల యొక్క క్లిష్టమైన చరిత్రను పరిశోధిస్తుంది. ఈ పుస్తకం ఒట్టోమన్ సామ్రాజ్యం మరియు స్పానిష్ సామ్రాజ్యం యొక్క సమగ్ర విశ్లేషణను అందిస్తుంది. వారి రాజకీయ, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక గతి శీలతలను అన్వేషిస్తుంది. ఈ సంపుటిలో ర్యాంకే యొక్క చారిత్రక ప్రాథమిక మూలాధారాలను నిశితంగా పరిశీలించడం, ప్రత్యేకమైన సంఘటనలుగా ప్రదర్శించడానికి నిబద్ధతతో గుర్తించబడింది. ప్రపంచ చరిత్రలో కీలకమైన కాలంలో ఈ సామ్రాజ్యాలలోని సంక్లిష్టతలు

మరియు పరస్పర చర్యల గురించి సూక్ష్మ అవగాహనకు ఈ పని దోహదం చేస్తుంది.

"ది పోప్స్ ఆఫ్ రోమ్, వారి చర్చి మరియు రాష్ట్రం, పదహారవ మరియు పదిహేడవ శతాబ్దాలలో" :

పదహారవ మరియు పదిహేడవ శతాబ్దాలలో ర్యాంకే యొక్క పపాసీ అన్వేషణ మతపరమైన చరిత్ర అధ్యయనానికి గణనీయమైన సహకారం అందించింది. బహుళ-వాల్యూమ్ వర్క్ చర్చిను రూపొందించడంలో పోప్‌ల పాత్రను మరియు అప్పటి రాజకీయ ప్రకృతి దృశ్యంతో వారి పరస్పర చర్యలను పరిశీలిస్తుంది. ర్యాంకే యొక్క విధానంలో చారిత్రక మూలాల యొక్క వివరణాత్మక పరిశీలన మరియు చర్చి మరియు రాజ్య వ్యవహారాలు రెండింటిపై పపాసీ ప్రభావం యొక్క నమ్మకమైన ఖాతాని ప్రదర్శించడానికి నిబద్ధత ఉంటుంది. ఈ పని ఈ కాలంలో మతపరమైన మరియు రాజకీయ శక్తుల మధ్య సంక్లిష్టమైన పరస్పర చర్యపై వెలుగునిస్తుంది. పపాసీ యొక్క అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది.

"జర్మనీలో సంస్కరణ చరిత్ర" :

రాంకే యొక్క ఈ చారిత్రక పని జర్మనీలో సంస్కరణ ఉద్యమంపై దృష్టి పెడుతుంది. ఇది చర్చి చరిత్రలో పరివర్తన కాలం. సంస్కరణల చరిత్రకు ర్యాంకే యొక్క విధానం అనుభావిక సాక్ష్యాల పట్ల నిబద్ధత మరియు సాధారణీకరణలను తిరస్కరించడం ద్వారా వర్గీకరించబడుతుంది. బహుళ-వాల్యూమ్ సిరీస్ సంస్కరణలో పాల్గొన్న సంఘటనలు మరియు వ్యక్తులను అన్వేషిస్తుంది. ఆవిష్కృతమైన వేదాంత మరియు రాజకీయ మార్పుల యొక్క వివరణాత్మక ఖాతాను అందిస్తుంది. సంస్కరణపై ర్యాంకే యొక్క కృషి దాని పరిశోధన యొక్క లోతు, ప్రాథమిక వనరులపై ఆధారపడటం మరియు ఈ కీలకమైన చారిత్రక కాలం యొక్క అవగాహనను రూపొందించడంలో దాని ప్రభావం కోసం గుర్తించబడింది.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క గుర్తించదగిన బహుళ-వాల్యూమ్ రచనలు అనుభావిక హిస్టోరియోగ్రఫీ పట్ల అతని అంకితభావాన్ని మరియు చారిత్రక మూలాల యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశీలనను ప్రదర్శిస్తాయి. ఒట్టోమన్ మరియు స్పానిష్ సామ్రాజ్యాలు, పపాసీ మరియు జర్మనీలో సంస్కరణల గురించి సూక్ష్మ అవగాహనకు దోహదపడే ఈ రచనలు వారి సంబంధిత రంగాలలో ప్రభావవంతంగా ఉంటాయి.

చరిత్ర పట్ల ర్యాంకే యొక్క సానుకూల, నిర్దిష్టమైన విధానం పురోగమిస్తున్నప్పుడు, 1830లో ఫ్రెంచ్ ఆలోచనాపరుడు అగస్టే కామ్టే ద్వారా భిన్నమైన సానుకూల దృక్పథం ఉద్భవించింది. అతను చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడంలో మొదటి దశగా మూలాల యొక్క నిశిత అధ్యయనం మరియు వాస్తవాల నిర్ధారణను వీక్షించాడు. రెండవ దశలో సహజ శాస్త్రాల చట్టాలకు సమానమైన చట్టాలను రూపొందించడం జరిగింది. కామ్టే, లక్ష్యాత్మకంగా ర్యాంకే యొక్క ఉద్ఘాటనకు భిన్నంగా చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడంలో మూలాధారాలను మరియు వాస్తవాల నిర్ధారణను నిశితంగా అధ్యయనం చేయడం మాత్రమే మొదటి దశగా భావించాడు. రెండవ దశలో కామ్టే ప్రకారం, సహజ శాస్త్రాల చట్టాలకు సారూప్యమైన చట్టాలను రూపొందించడం జరిగింది. అగస్టే కామ్టే చేత సమర్థించబడిన సానుకూల దృక్పథం చారిత్రక విచారణకు భిన్నమైన కోణాన్ని పరిచయం చేసింది. ఇది మూలాధారాలను నిశితంగా అధ్యయనం చేయడమే కాకుండా సహజ శాస్త్రాలకు సమానమైన చట్టాల రూపకల్పనను కూడా నొక్కి చెప్పింది. రాంకే యొక్క సానుకూలవాదం గత సంఘటనల గురించి సానుకూల జ్ఞానాన్ని పొందడంపై కేంద్రీకృతమై ఉండగా, కామ్టే యొక్క పాజిటివిజం చారిత్రక దృగ్విషయాలను నియంత్రించే సాధారణ సూత్రాలను రూపొందించడానికి

ప్రయత్నించింది.

14.4. హిస్టోరియోగ్రఫీకి రాంకే యొక్క కృషి :

సెమినార్ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టడం ర్యాంకే యొక్క అత్యంత ముఖ్యమైన సహకారాలలో ఒకటి. సెమినార్ పద్ధతి ప్రాథమిక మూలాలతో ప్రత్యక్ష నిశ్చితార్థాన్ని నొక్కి చెప్పడం ద్వారా చరిత్రను బోధించే మరియు పరిశోధించే విధానాన్ని మార్చింది. విద్యార్థులు, పండితులు సమిష్టిగా చారిత్రక పత్రాలను విశ్లేషించడానికి మరియు చర్చించడానికి ర్యాంకే సెమినార్లను ఏర్పాటు చేశారు. ఈ విధానం ప్రయోగాత్మక మరియు సహకార అభ్యాస అనుభవాన్ని సులభతరం చేసింది. చారిత్రక మూలాలను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయడానికి మరియు అర్థం చేసుకోవడానికి పండితులను ప్రోత్సహిస్తుంది. సెమినార్ పద్ధతి పండితుల విచారణ సంస్కృతిని ప్రోత్సహించింది. ఇక్కడ చరిత్రకారులు కేవలం ద్వితీయ పత్రాలపై ఆధారపడకుండా అసలు పత్రాల పరిశీలనలో చురుకుగా పాల్గొంటారు. మూలాధారాలతో ప్రత్యక్ష నిశ్చితార్థానికి ర్యాంకే యొక్క ప్రాధాన్యత చారిత్రక పరిశోధన మరియు విద్య యొక్క ముఖ్య లక్షణంగా మారింది. ఇది తరువాతి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది.

చరిత్ర రచన యొక్క సంభావిత నిర్మాణాన్ని ప్రభావితం చేయడానికి ర్యాంకే ప్రభావం పద్ధతి మార్పులకు మించి విస్తరించింది. వ్యక్తిగత పక్షపాతాలు లేదా నైతిక తీర్పులు లేకుండా, చారిత్రక సంఘటనలు సంభవించినప్పుడు వాటిని ప్రదర్శించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను అతను నొక్కి చెప్పాడు. చారిత్రక కథనాలలో నిష్పాక్షికత మరియు ఖచ్చితత్వంపై ర్యాంకే యొక్క పట్టుదల, చరిత్రకారులు చరిత్ర రచనను ఎలా సంప్రదించారనే దానిలో మార్పు వచ్చింది.

వాస్తవాలు మరియు సంఘటనలను సాధ్యమైనంత వరకు నిష్పక్షపాతంగా ప్రదర్శించడంపై దృష్టి సారించడం రాంకేన్ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రధాన సిద్ధాంతంగా మారింది. ర్యాంకే సంప్రదాయాన్ని అనుసరించే చరిత్రకారులు, ప్రైమరీ మూలాధారాలను నిశితంగా పరిశీలించడానికి ప్రాధాన్యతనిస్తూ అనుభవ సాక్ష్యాల ఆధారంగా గతాన్ని పునర్నిర్మించాలనే లక్ష్యంతో ఉన్నారు. చరిత్ర రచన యొక్క సంభావిత నిర్మాణంపై ర్యాంకే ప్రభావం కొనసాగింది. చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క పథాన్ని రూపొందించడం మరియు ఆధునిక చరిత్ర చరిత్ర అభివృద్ధికి దోహదపడింది.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క సంభావిత ఛట్రం ప్రాథమికంగా అనుభావిక చరిత్రకథపై లోతైన దృష్టిని కలిగి ఉంటుంది. అతను తన కాలంలో ప్రబలంగా ఉన్న మరింత ఆత్మాశ్రయ మరియు ఊహాజనిత విధానాల నుండి వైదొలిగి, అనుభావిక సాక్ష్యాల ఆధారంగా చరిత్ర యొక్క శాస్త్రీయ మరియు లక్ష్యం అధ్యయనం కోసం వాదించాడు. ర్యాంకే ద్వారా అందించబడిన అనుభావిక చరిత్రకథ, ప్రాథమిక మూలాల వినియోగానికి మరియు చారిత్రక పత్రాలతో ప్రత్యక్ష నిశ్చితార్థానికి ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. వ్యక్తిగత పక్షపాతాలు మరియు వివరణల ప్రభావాన్ని తగ్గించడం, చారిత్రక సంఘటనల యొక్క మరింత వాస్తవిక మరియు ఖచ్చితమైన ప్రాతినిధ్యాన్ని స్థాపించడం లక్ష్యంగా ప్రయోగాత్మక సాక్ష్యాలపై దృష్టి పెట్టింది. అనుభవవాదం పట్ల ర్యాంకే యొక్క నిబద్ధత చరిత్రను కఠినమైన శాస్త్రం యొక్క స్థితికి పెంచింది. దానిని ఇతర అనుభావిక విభాగాల ప్రమాణాలతో సమలేఖనం చేసింది.

రాంకే ప్రకారం, చరిత్రకారులు వారి ప్రత్యేక చారిత్రక సందర్భంలో సంఘటనలను విశ్లేషించి, వర్తమాన దృక్కోణాలు లేదా

పక్షపాతాలను విధించకుండా ఉండవలసి ఉంటుంది. మూల్యాంకనం మరియు వివరణల కలయిక ఒక పద్ధతి పునాదిని ఏర్పరుస్తుంది. ఇది పాండిత్యపు కఠినతతో గతాన్ని పునర్నిర్మించడంలో చరిత్రకారులకు మార్గనిర్దేశం చేసింది.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే క్రమశిక్షణను రూపొందించే విభిన్న అభిప్రాయాలను అందించి, రాజకీయ చరిత్ర రంగంలో గణనీయమైన కృషి చేశారు. రాజకీయ చరిత్రకు ర్యాంకే యొక్క విధానం అనుభావిక సాక్ష్యాలకు నిబద్ధత, నిష్పాక్షికత మరియు చారిత్రక మూలాల యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశీలన ద్వారా వర్గీకరించబడింది. వర్తమాన దృక్కోణాలు లేదా పక్షపాతాలను విధించకుండా రాజకీయ సంఘటనలను ఖచ్చితత్వంతో ప్రదర్శించడం యొక్క ప్రాముఖ్యతను ఆయన నొక్కి చెప్పారు. రాజకీయ చరిత్రను శాస్త్రీయంగా సంప్రదించినప్పుడు దేశాలు మరియు సమాజాల అభివృద్ధి మరియు గతిశీలతపై అంతర్దృష్టులను అందించగలదని రాంకే విశ్వసించారు.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క పద్ధతి చారిత్రక సంఘటనలను ప్రత్యేకమైన సంఘటనలుగా పరిగణించడాన్ని నొక్కి చెప్పింది. ర్యాంకే చారిత్రక సంఘటనలను సాధారణీకరించడానికి లేదా విశ్వవ్యాప్తం చేయడానికి వ్యతిరేకంగా వాదించాడు. ప్రతి సంఘటనను దాని నిర్దిష్ట చారిత్రక సందర్భంలో సూక్ష్మంగా అర్థం చేసుకోవడానికి వాదించాడు. అతని విధానం ముందుగా నిర్ణయించిన నమూనాలు లేదా విస్తృతమైన సిద్ధాంతాల ద్వారా సంఘటనలను చూసే ధోరణిని తిరస్కరించింది. ప్రతి చారిత్రక సంఘటనకు దాని స్వంత ప్రత్యేక కారణాలు, పర్యవసానాలు మరియు ప్రాముఖ్యత ఉందని రాంకే విశ్వసించాడు. చారిత్రాత్మక సంఘటనల యొక్క ప్రత్యేకతపై దృష్టి సారించడం, చరిత్రను జరిగినట్లుగా ప్రదర్శించడానికి ముందస్తు భావనలు లేదా సాధారణీకరణల ప్రభావం లేకుండా ర్యాంకే యొక్క నిబద్ధత దోహదపడింది.

ర్యాంకే యొక్క పద్ధతి యొక్క ముఖ్య అంశం చారిత్రక మూలాలకు భాషాపరమైన విమర్శలను ఉపయోగించడం. ఫిలోలాజికల్ విమర్శ అనేది చారిత్రక పత్రాలలో భాషా అంశాలు మరియు సందర్భోచిత సూక్ష్మ నైపుణ్యాల యొక్క కఠినమైన విశ్లేషణను కలిగి ఉంటుంది. ఖచ్చితత్వం మరియు ప్రామాణికతను నిర్ధారించడానికి భాషాపరంగా మూలాలను పరిశీలించాలని ర్యాంకే సూచించాడు. ఈ పద్ధతికి చరిత్రకారులు ప్రాథమిక మూలాలను విమర్శనాత్మక దృష్టితో పరిశీలించాల్సిన అవసరం ఉంది. రచయితల భాష, శైలి మరియు సాధ్యమైన పక్షపాతాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. మూలాధారాలను భాషాపరమైన విమర్శలకు గురి చేయడం ద్వారా ర్యాంకే చారిత్రక ఫలితాల యొక్క వాస్తవికతను స్థాపించడం మరియు తప్పుడు వివరణ ద్వారా ప్రవేశపెట్టబడిన సంభావ్య దోషాలను తొలగించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు.

ర్యాంకే చారిత్రక పద్ధతిలో కీలకమైన అంశంగా ఖచ్చితమైన కాలక్రమానికి గణనీయమైన ప్రాముఖ్యతనిచ్చాడు. చారిత్రాత్మక ప్రక్రియల యొక్క ఆవిర్భావాన్ని సంగ్రహించడానికి సంఘటనల క్రమాన్ని ఖచ్చితంగా పునర్నిర్మించాలని అతను విశ్వసించాడు. ర్యాంకే చారిత్రక పరిణామాలకు విశ్వసనీయమైన ప్రాతినిధ్యాన్ని ప్రదర్శించడానికి కాలక్రమానుసారం సంఘటనల యొక్క ఖచ్చితమైన అమరిక చాలా అవసరం. అనుభావిక చరిత్రకథకు రాంకే యొక్క నిబద్ధతకు సూచనలు ఆధారం. ప్రాథమిక మూలాధారాలకు సంబంధించిన నిర్దిష్ట సూచనల ద్వారా వాదనలు మరియు ప్రకటనలకు మద్దతు ఇవ్వాలని ఆయన పట్టుబట్టారు. ర్యాంకే యొక్క పద్ధతి చరిత్రకారులు కాలక్రమానుసారమైన సంఘటనల యొక్క స్పష్టమైన మరియు క్రమబద్ధమైన సమర్పణను అందించడం, చారిత్రక కథనాల యొక్క ప్రామాణికత మరియు తార్కిక పొందికను పెంపొందించడం

అవసరం. ర్యాంకే యొక్క రచనలను పరిశీలిస్తే, చరిత్ర పట్ల అతని విధానం కేవలం పద్ధతుల సమాహారం మాత్రమే కాకుండా క్రమశిక్షణ యొక్క సంపూర్ణ పునర్నిర్వచనం అని స్పష్టమవుతుంది. అతని వారసత్వం నేడు చరిత్రకారులు ఉపయోగించే ఖచ్చితమైన పద్ధతులలో కొనసాగుతుంది. నిష్పాక్షికత, ప్రాథమిక మూలాలపై ఆధారపడటం మరియు వివరణకు ముందు ఒక దృఢమైన అనుభావిక పునాదిని ఏర్పరుస్తుంది.

ర్యాంకే యొక్క అధ్యయన శ్రేణి 15 నుండి 18వ శతాబ్దం వరకు విస్తరించింది. ఇది ఆధునిక చరిత్ర అధ్యయనానికి శాస్త్రీయ ఆధారాన్ని అందిస్తుంది. నిష్పాక్షికత, డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలపై ఆధారపడటం, చరిత్ర యొక్క స్వయం ప్రతిపత్తి, శృంగార మరియు మతపరమైన అంశాల సంశ్లేషణ వంటి సూత్రాలలో నిక్షిప్తమైన చారిత్రక ఆలోచనకు అతని రచనలు చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క ఆకృతిని ఆకృతి చేస్తూనే ఉన్నాయి. ర్యాంకే సహజమైన, ఊహాత్మక వనరులపై ఆధారపడటాన్ని తోసిపుచ్చారు, వారి విశ్వసనీయతను నొక్కి చెప్పారు. బదులుగా అతను చారిత్రక విచారణ యొక్క పునాదిగా డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాన్ని ఉపయోగించడాన్ని సమర్థించాడు. ప్రాథమిక మూలాల యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశీలన కోసం వాదించాడు. ఖచ్చితమైన కాలక్రమంలో సంఘటనల యొక్క ఖచ్చితమైన అమరిక రాంకేన్ చరిత్ర చరిత్ర యొక్క ముఖ్య లక్షణంగా మారింది. కాలక్రమానుసారం ఈ నిబద్ధత ప్రామాణికతకు మాత్రమే కాకుండా చారిత్రక ఖాతాలలో తార్కిక కథనాలను పెంపొందించడానికి కూడా చాలా అవసరం.

ర్యాంకే ప్రస్తావనలు, ప్రకటనలకు మద్దతునిచ్చే పునాదిగా సూచనల యొక్క కీలక పాత్రను నొక్కి చెప్పారు. క్షుణ్ణంగా ప్రస్తావించడంపై ఈ ఉద్ఘాటన చారిత్రక పరిశోధనకు అదనపు కఠిన పొరను జోడించింది. చరిత్రకారుల ప్రాథమిక బాధ్యత వారి వివరణను ప్రారంభించే ముందు వాస్తవాలను స్థాపించడం అని రాంకే అభిప్రాయపడ్డారు. ఈ పద్ధతిపరమైన వైఖరి చారిత్రక కథనాలకు దృఢమైన అనుభావిక పునాదిని నిర్ధారించే లక్ష్యంతో ఉంది.

చారిత్రాత్మక ఆలోచనకు ర్యాంకే యొక్క సహకారాన్ని ఈ క్రింది విధంగా సంగ్రహించవచ్చు :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే 19వ శతాబ్దపు ప్రముఖ చరిత్రకారుడు. చరిత్రకళా రంగానికి తన పునాది రచనలకు ప్రసిద్ధి చెందిన రాంకే చరిత్రను అధ్యయనం చేసే మరియు వ్రాసే విధానాన్ని రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించాడు. భాషాశాస్త్రంలో విద్యను పొందాడు. వేదాంతశాస్త్రం, హాల్ మరియు బెర్లిన్‌లోని క్లాసిక్‌లు అతని మేధోపరమైన సాధనలకు బహువిద్యా విధానాన్ని ప్రదర్శించారు. చారిత్రక పద్ధతులలో గణనీయమైన మార్పులతో గుర్తించబడిన యుగంలో తనను తాను మార్గదర్శక వ్యక్తిగా స్థాపించారు.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే అనుభావిక చరిత్రకథ యొక్క వ్యవస్థాపక తండ్రిగా విస్తృతంగా గుర్తించబడ్డాడు. 19వ శతాబ్దపు జర్మనీలో ర్యాంకే మొదటి శాస్త్రీయ రాజకీయ చరిత్రను స్థాపించినప్పుడే చరిత్రకారులు మూల్యాంకన పద్ధతిని, అలాగే వివరణలు మరియు అంతర్ దృష్టిని అనుసరించే పద్ధతిని అనుసరించడం ప్రారంభించారు. ఇది చరిత్ర రచనలో ఒక కొత్త సంప్రదాయానికి నాంది పలికింది. చరిత్రకారులు, పరిశోధకులచే చారిత్రక మూలాల యొక్క సంభావిత నిర్మాణం మరియు విమర్శనాత్మక చికిత్సను నేరుగా ప్రభావితం చేసింది.

1. ఆబ్జెక్టివ్ హిస్టరీకి ఆద్యుడు, ఈవెంట్లు జరిగినట్లే రికార్డింగ్ చేయడం గురించి నొక్కి చెప్పడం.

2. సాక్ష్యాల ఆధారంగా చరిత్ర, సంప్రదాయాలను నొక్కి చెప్పడం, వినికిడి మరియు గాసిప్ తిరస్కరించడం.
3. మతం, వేదాంతశాస్త్రం మరియు తత్వశాస్త్రం నుండి విడదీయడం ద్వారా చరిత్రను స్వయం ప్రతిపత్తిగా మార్చింది.
4. చరిత్ర మతంతో సంశ్లేషణ చేసింది. సార్వత్రిక చరిత్ర మరియు వ్యక్తివాదాన్ని ఏకం చేసింది.

14.5. రాంకే చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన :

చారిత్రక పద్ధతిలో అనుభవవాదం యొక్క స్థానం గురించి పండితులు చర్చలు కొనసాగిస్తున్నారు. ప్రాథమిక మూలాల యొక్క కఠినమైన పరిశీలనపై ర్యాంకే యొక్క ప్రాధాన్యత కీలకంగా ఉందని కొందరు వాదించగా, మరికొందరు పూర్తిగా అనుభావిక విధానాల పరిమితులు మరియు సవాళ్లను అన్వేషిస్తారు. ర్యాంకీన్ హిస్టోరియోగ్రఫీలో యూరోసెంట్రిజంపై చర్చ కొనసాగుతోంది. చారిత్రక కథనాలను ప్రపంచీకరించడానికి మరియు విభిన్న దృక్కోణాలను చేర్చడానికి కొనసాగుతున్న ప్రయత్నాలతో పండితులు చరిత్ర యొక్క సాంప్రదాయ పాశ్చాత్య, కేంద్రీకృత అభిప్రాయాలలో అంతర్లీనంగా ఉన్న పక్షపాతాలను పరిష్కరించడానికి ప్రయత్నిస్తారు.

చరిత్రను వివరించడంలోనూ అందించడంలోనూ చరిత్రకారుడి పాత్రపై చర్చలు ప్రధానమైనవి. నిష్పాక్షికత మరియు ఆత్మాశ్రయత మధ్య ఉద్రిక్తత మరియు కథన నిర్మాణంపై చరిత్రకారుడి ప్రభావం యొక్క అంగీకారం, పండితుల విచారణకు సంబంధించిన అంశంగా కొనసాగుతుంది. రాంకే యొక్క హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ విధానం దాని గ్రహించిన పరిమితుల కోసం విమర్శలను ఎదుర్కొంది. ఇది చరిత్ర రచనలో ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాల ఆవిర్భావానికి దారితీసింది. అనుభవవాదం యొక్క ఔచిత్యం, ప్రపంచ దృక్పథాల ఆవశ్యకత మరియు చారిత్రక కథనాలను రూపొందించడంలో చరిత్రకారుడి యొక్క సూక్ష్మ పాత్రపై కొనసాగుతున్న చర్చలు కేంద్రంగా ఉన్నాయి. ఈ చర్చలు చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క పరిణామ స్వభావానికి దోహదం చేస్తాయి.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే “శాస్త్రీయ చరిత్ర యొక్క పితామహుడు”గా విస్తృతంగా గుర్తింపు పొందారు. ఈ రంగానికి ఆయన చేసిన అద్భుతమైన సేవలకు ఈ బిరుదు ఇవ్వబడింది. ర్యాంకేను శాస్త్రీయ చరిత్రకు మూలపురుషుడిగా గుర్తించడం చరిత్రను కఠినమైన మరియు అనుభావిక క్రమశిక్షణగా స్థాపించడంలో అతని పాత్రను ప్రముఖం చేస్తుంది. నిష్పాక్షికతపై ర్యాంకే యొక్క పట్టుదల, క్షుణ్ణంగా పరిశోధన మరియు ఒక పద్ధతి విధానం ఒక ప్రమాణాన్ని నిర్దేశించాయి. ఇది ఒక శాస్త్రీయ సాధనగా చరిత్ర యొక్క స్థితిని పెంచింది. హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క పథాన్ని రూపొందించడంలో రాంకే యొక్క కీలక పాత్రను గుర్తిస్తుంది. దానిని ఊహాజనిత మరియు ఆత్మాశ్రయ పద్ధతుల నుండి మరింత క్రమబద్ధమైన మరియు సాక్ష్యం, ఆధారిత విధానం వైపు నడిపిస్తుంది. “శాస్త్రీయ చరిత్ర పితామహుడు”గా ర్యాంకే యొక్క శాశ్వత గుర్తింపు విద్యా క్రమశిక్షణపై మరియు చరిత్ర అధ్యయనంలో అతని సూత్రాల యొక్క నిరంతర ఔచిత్యంపై ఆయన చేసిన కృషి యొక్క శాశ్వత ప్రభావాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

రాంకే యొక్క రాజకీయ దృష్టికి ప్రతిస్పందనగా, సామాజిక చరిత్రకారులు ఉద్భవించారు. సాధారణ ప్రజల అనుభవాలు, సామాజిక నిర్మాణాలు మరియు సాంస్కృతిక పరిణామాలను నొక్కి చెప్పారు. ఈ విధానం రాజకీయ సంఘటనలకు అతీతంగా చారిత్రక విచారణ పరిధిని విస్తృతం చేస్తుంది.

చరిత్రను రూపొందించడంలో ఆర్థిక నిర్మాణాలు మరియు వర్గ పోరాటాల పాత్రను తగినంతగా ప్రస్తావించనందుకు మార్క్సిస్ట్

చరిత్రకారులు రాంకేని విమర్శిస్తున్నారు. మార్క్సిస్ట్ చరిత్ర చరిత్ర సామాజిక మరియు ఆర్థిక సంబంధాల దర్పణం ద్వారా చారిత్రక సంఘటనలను విశ్లేషించడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. చారిత్రక సత్యాల పట్ల రాంకే యొక్క నిబద్ధతను ఆధునిక చరిత్రకారులు, పండితులు సవాలు చేశారు. చారిత్రక కథనాలు స్వాభావికంగా నిర్మించబడ్డాయి. వివిధ దృక్కోణాలపై ఆధారపడి ఉన్నాయని వాదించారు. వారు చారిత్రక రచనలో ఒకే ఆబ్జెక్టివ్ సత్యం యొక్క ఆలోచనను ప్రశ్నిస్తారు.

రాంకే అనుభవవాదం, నిష్పాక్షికతను సమర్థించగా విమర్శకులు చారిత్రక రచనలో పూర్తి నిష్పాక్షికతను సాధించలేరని వాదించారు. వారి స్వంత దృక్కోణాలు మరియు పక్షపాతాలతో ప్రభావితమైన చరిత్రకారులు, వారి వివరణలకు అంతర్గతంగా ఆత్మాశ్రయతను తీసుకువస్తారని వారు వాదించారు. కొంతమంది పండితులు ర్యాంకేను యూరోసెంట్రిక్ దృష్టితో విమర్శిస్తారు. అతని విధానం యూరప్ వెలుపలి చరిత్రలను విస్మరించి లేదా అట్టడుగున చేసి ఉండవచ్చని సూచిస్తున్నారు. రాంకీన్ హిస్టారియోగ్రఫీలో యూరోపియన్ కథనాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం మరింత సమగ్ర ప్రపంచ చరిత్ర యొక్క పరిధిని పరిమితం చేస్తుంది.

రాజకీయ, దౌత్య చరిత్రపై రాంకే యొక్క ప్రాముఖ్యత సమాజాలను రూపొందించే సామాజిక, ఆర్థిక కోణాలను విస్మరించిందని విమర్శకులు వాదించారు. రాజకీయ సంఘటనలు, యుద్ధాలు మరియు పాలకుల ప్రత్యేక దృష్టి చారిత్రక పరిణామాలపై సంకుచిత దృక్పథాన్ని అందించడం విమర్శించబడింది. ర్యాంకే యొక్క భావన చరిత్రను ఒక కఠినమైన శాస్త్రంగా పరిగణించాలని ఉద్ఘాటించింది. మెటాఫిజికల్ ఊహాగానాలు మరియు విలువ తీర్పులకు దూరంగా ఉంటుంది. చరిత్రకారులు తమ అన్వేషణల యొక్క వాస్తవికతను నిర్ధారించడానికి మూలాధారాలను భాషాపరమైన విమర్శలకు గురిచేయాలని అతను నొక్కి చెప్పాడు. ర్యాంకే రాజకీయ సంఘటనలను సాధారణంగా చూడకుండా వాటి ప్రత్యేకతను నొక్కి చెప్పారు. రాజకీయ చరిత్ర మరింత సాంప్రదాయంగా ఉన్నప్పటికీ చరిత్రలోని ఇతర శాఖలు మరింత ఆధునికంగా మారాయి.

ర్యాంకే యొక్క సంప్రదాయం ప్రపంచవ్యాప్త ఆమోదం పొంది, అతని శుద్ధి విధానం కీలక సూత్రాలను కలిగి ఉంది :

1. చరిత్ర అధ్యయనం మరియు కథనం ప్రస్తుత–కేంద్రీకృతంగా కాకుండా గత–కేంద్రీకృతమై ఉండాలి, ఆ రోజుల్లో ఉన్న చరిత్రను అర్థం చేసుకోవాలి, ప్రస్తుత సందర్భం/భావనల పరంగా కాదు.
2. చరిత్రకారుల సహజమైన మరియు ఊహాత్మక వనరులు నమ్మదగినవి కావు.
3. ప్రామాణికత మరియు తర్కం కోసం ఖచ్చితమైన కాలక్రమం మరియు క్రమబద్ధమైన సమర్పణ అవసరం.
4. సూచనలు మరియు ప్రకటనలకు మద్దతు ఇవ్వగల ఆధారం సూచనలు.
5. వాస్తవాలను వివరించే ముందు వాటిని స్థాపించడం చరిత్రకారుల ప్రాథమిక పని.

చారిత్రాత్మక ఆలోచనకు ర్యాంకే అందించిన రచనల మూలాంశాన్ని కీలక అంశాలుగా విభజించవచ్చు :

ర్యాంకే ఆబ్జెక్టివ్ హిస్టరీ అనే భావనకు మార్గదర్శకత్వం వహించాడు, సంఘటనలు జరిగినట్లే వాటి యొక్క ఖచ్చితమైన రికార్డింగ్ కోసం వాదించాడు. నైతిక తీర్పులు మరియు రోగనిర్ధారణల నుండి ఈ నిష్క్రమణ చారిత్రక పద్ధతిలో ఒక నమూనా మార్పును గుర్తించింది. సంప్రదాయాలు, వినికిడి మరియు గాసిప్లపై ఆధారపడటాన్ని తిరస్కరిస్తూ డాక్యుమెంటరీ సాక్ష్యాలను

ఉపయోగించడాన్ని ర్యాంకే సమర్థించాడు. ఆర్కైవల్ మెటీరియల్ యొక్క కఠినమైన పరీక్ష మరియు పరిశీలన పట్ల అతని నిబద్ధత విమర్శనాత్మక చరిత్ర చరిత్ర యుగాన్ని ప్రారంభించింది.

ర్యాంకే చరిత్రను మతం, వేదాంతశాస్త్రం మరియు తత్వశాస్త్రం నుండి విడదీయడంలో కీలక పాత్ర పోషించాడు. దానిని ప్రత్యేక అధ్యయన రంగంగా స్థాపించాడు. అతను చరిత్రను వృత్తిపరంగా తీర్చిదిద్దాడు. ప్రత్యేక శిక్షణను కోరుకునే విద్యాసంబంధ ధోరణిని అందించాడు. ర్యాంకే యొక్క శైలి మతపరమైన సంశ్లేషణ సార్వత్రిక చరిత్ర మరియు వ్యక్తివాదం మధ్య కలయికను సులభతరం చేసింది. అతను మధ్యయుగ మరియు ఆధునిక కాలాల మధ్య అంతరాన్ని తగ్గించాడు. ప్రతి చారిత్రక యుగానికి ప్రత్యేకతను ఆపాదించాడు.

14.6. చరిత్ర రచన రంగంలో ర్యాంకే యొక్క ప్రాముఖ్యత :

ర్యాంకే "శాస్త్రీయ చరిత్ర యొక్క పితామహుడు"గా విస్తృతంగా గుర్తించబడ్డాడు. ఇది చారిత్రక రచనకు మునుపటి, మరింత ఆత్మాశ్రయ విధానాల నుండి నిష్క్రమణను సూచిస్తుంది. ప్రాథమిక మూలాల యొక్క ప్రత్యక్ష విశ్లేషణను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా చరిత్రను బోధించే మరియు పరిశోధించే విధానాన్ని మార్చే సెమినార్ పద్ధతిని పరిచయం చేసింది. చారిత్రక సంఘటనల యొక్క అనుభావిక మరియు ఆబ్జెక్టివ్ పరిశీలన కోసం వాదిస్తూ చారిత్రక కథనాల సంభావిత పునర్నిర్మాణానికి దోహదపడింది. ఖచ్చితమైన మూల విశ్లేషణ మరియు కాలక్రమానుసార ఖచ్చితత్వంపై అతని ప్రాధాన్యత చారిత్రక పద్ధతికి కొత్త ప్రమాణాలను ఏర్పాటు చేసింది. రాంకీన్ సంప్రదాయాన్ని ప్రారంభించింది. తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసి, ఆధునిక చారిత్రక స్కాలర్‌షిప్ పునాదులను రూపొందించింది.

అనుభావిక సాక్ష్యం మరియు లక్ష్య విశ్లేషణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పడం ద్వారా చరిత్ర యొక్క స్థితిని కఠినమైన శాస్త్రంగా ఉన్నతీకరించారు. అతని పద్ధతులకు ప్రపంచ ఆమోదాన్ని ప్రేరేపించారు. చారిత్రక పరిశోధన మరియు రచనలలో రాంకేన్ సూత్రాలను విస్తృతంగా స్వీకరించడానికి దారితీసింది. అతని విస్తృతమైన పని ద్వారా రాంకే చారిత్రిక సంఘటనలను డాక్యుమెంట్ చేయడమే కాకుండా గతాన్ని వివరించేందుకు మరింత క్లిష్టమైన మరియు విశ్లేషణాత్మకమైన విధానానికి పునాది వేసింది. లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే వారసత్వంతో నిమగ్నమవ్వడం, చర్చించడం కొనసాగించిన పండితులు మరియు అభ్యాసకులు అతని జీవితకాలం దాటి చరిత్ర రచనపై అతని ప్రభావం విస్తరించింది.

ర్యాంకే యొక్క పద్ధతి రచనలు చరిత్ర అధ్యయనాన్ని ఆకృతి చేస్తూనే ఉన్నాయి. అనుభావిక సాక్ష్యం, విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ మరియు మూలాధారాలకు ఖచ్చితమైన విధానం వంటి వాటిపై ప్రాధాన్యత చారిత్రక పరిశోధనకు పునాదిగా మిగిలిపోయింది. రాంకీన్ సంప్రదాయం ప్రపంచవ్యాప్త ఆమోదం పొందింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది. ర్యాంకే యొక్క సూత్రాలు చారిత్రాత్మక పాండిత్యం కోసం ఒక చట్రం అందించాయి. రాంకే యొక్క విధానం విమర్శలను ఎదుర్కొనింది. ప్రత్యామ్నాయ దృక్పథాలు ఉద్భవించాయి. అతని వారసత్వం చారిత్రక విధానాలలో మార్పును ప్రేరేపించింది. పండితులు రాంకేన్ చరిత్ర చరిత్ర ద్వారా ఎదురయ్యే సవాళ్ళు మరియు సహకారాలతో నిమగ్నమై ప్రతిస్పందిస్తూనే ఉన్నారు.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క శాశ్వతమైన వారసత్వం అతనికి "శావస్త్రీయ చరిత్ర యొక్క పితామహుడు" అనే

బిరుదును సంపాదించిపెట్టింది. ఈ గుర్తింపు అనుభావిక పద్ధతులతో కూడిన శాస్త్రీయ క్రమశిక్షణకు చరిత్రను ఉన్నతీకరించడంలో అతని పాత్రను ప్రముఖం చేస్తుంది. ర్యాంకే వారసత్వం ఆబ్జెక్టివిటీ, యూరోసెంట్రిజం మరియు చరిత్రకారుడి పాత్ర వంటి అంశాలపై కొనసాగుతున్న చర్చలను రేకెత్తిస్తుంది. ఈ చర్చలు చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క గతి శీలత స్వభావానికి దోహదం చేస్తాయి. ర్యాంకే యొక్క రచనలు అతని జీవితకాలానికి మించి విస్తరించి, తరువాతి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేశాయి. అతని వారసత్వం చారిత్రక పరిశోధన మరియు వ్యాఖ్యానం యొక్క పునాది సూత్రాలలో పొందుపరచబడి ఉంది.

హిస్టోరియోగ్రఫీపై లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క గాఢమైన ప్రభావం శాస్త్రీయ చరిత్ర చరిత్రకు మార్గదర్శకుడిగా అతని పాత్ర, సెమినార్ పద్ధతిని పరిచయం చేయడం మరియు ప్రపంచవ్యాప్తంగా చరిత్ర అధ్యయనాన్ని ఆకృతి చేయడం కొనసాగించే శాశ్వత వారసత్వం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. అనుభావిక సాక్ష్యం, విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ మరియు చరిత్రను ఒక శాస్త్రంగా ప్రదర్శించాలనే నిబద్ధతపై ఆయన చూపిన ప్రాధాన్యత చరిత్ర రచన రంగంలో అతని శాశ్వత ప్రభావాన్ని పటిష్టం చేస్తుంది. లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే యొక్క వారసత్వం ప్రముఖంగా రాంకీన్ సంప్రదాయంతో ముడిపడి ఉంది. ఇది చరిత్ర రచన రంగంలో విస్తృత ఆమోదం పొందింది. రాంకీన్ సంప్రదాయం అనుభావిక చరిత్రకథకు ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. చారిత్రక సంఘటనలను ప్రత్యేకమైన సంఘటనలుగా పరిగణించే నిబద్ధత మరియు ప్రాథమిక మూలాల యొక్క కఠినమైన పరిశీలన. ర్యాంకే యొక్క ప్రభావం జర్మనీకి మించి విస్తరించి, అతని పద్ధతి ప్రపంచవ్యాప్తంగా స్వీకరించబడింది. చరిత్రకారులు చరిత్ర అధ్యయనాన్ని సంప్రదించే విధానాన్ని రూపొందించారు.

రాంకేన్ సంప్రదాయం ఊహాజనిత, సైద్ధాంతిక విధానాల నుండి వైదొలగడం, చారిత్రక సంఘటనల యొక్క మరింత క్రమశిక్షణ, క్రమబద్ధమైన పరిశీలనకు పునాదిని ఏర్పరుస్తుంది. నిష్పాక్షికతపై ర్యాంకే యొక్క పట్టుదల, ప్రాథమిక వనరులపై ఆధారపడటం మరియు కాలక్రమంపై నిశిత శ్రద్ధ చారిత్రక పాండిత్యాన్ని ప్రభావితం చేసే ఒక ప్రమాణాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. హిస్టారికల్ మెథడాలజీపై లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే ప్రభావం కొనసాగుతుంది. అతని సూత్రాలు వారి పరిశోధన మరియు విశ్లేషణలో చరిత్రకారులకు మార్గనిర్దేశం చేస్తూనే ఉన్నాయి. ర్యాంకే ప్రవేశపెట్టిన అనుభావిక సాక్ష్యం, ఖచ్చితమైన కాలక్రమం మరియు భాషాపరమైన విమర్శలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం చారిత్రక పరిశోధన యొక్క పండితుల అభ్యాసానికి అంతర్భాగంగా ఉంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఉన్న చరిత్రకారులు ఇప్పటికీ చరిత్రను "వాస్తవంగా జరిగినట్లుగా" ప్రదర్శించడానికి ర్యాంకే యొక్క నిబద్ధత నుండి స్ఫూర్తిని పొందుతున్నారు. గతానికి సంబంధించిన వాస్తవిక మరియు వివరణాత్మక విధానాన్ని నొక్కి చెప్పారు.

వ్యక్తిగత చారిత్రక సంఘటనల యొక్క సూక్ష్మ అవగాహనకు అనుకూలంగా సాధారణీకరణలను ర్యాంకే తిరస్కరించడం చారిత్రక పద్ధతి యొక్క మూలస్తంభంగా మిగిలిపోయింది. ప్రాథమిక మూల విశ్లేషణ, చారిత్రక మూలాల విమర్శనాత్మక పరిశీలన, ఖచ్చితమైన మరియు నిష్పాక్షికమైన చారిత్రక కథనాలను ప్రదర్శించడానికి అంకితభావంపై ఉంచిన నిరంతర ప్రాముఖ్యతలో రాంకీన్ వారసత్వం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

14.7. సంక్షిప్తంగా :

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే పందొమ్మిదవ శతాబ్దానికి చెందిన జర్మన్ చరిత్రకారుడు. అనుభావిక చరిత్రకథకు పూర్వీకుడిగా విస్తృతంగా గుర్తించబడ్డాడు. జర్మనీలో 19వ శతాబ్దంలో మొదటి శాస్త్రీయ రాజకీయ చరిత్ర స్థాపనలో అతని శాశ్వత వారసత్వం ఉంది. ఈ పరీవాహక ఘట్టం చారిత్రక పాండిత్యంలో ఒక కొత్త సంప్రదాయానికి నాంది పలికింది. చారిత్రక రచన యొక్క ప్రకృతి దృశ్యాన్ని పునర్నిర్మించింది. చారిత్రక మూలాలను మూల్యాంకనం చేయడంలోనూ వివరించడంలోనూ చరిత్రకారులు, పరిశోధకులు ఉపయోగించే పద్ధతులపై చెరగని ప్రభావాన్ని చూపుతుంది.

ర్యాంకే యొక్క ప్రభావం జర్మనీ పరిమితులు దాటి విస్తరించింది. చారిత్రక పాండిత్యం ప్రపంచ అధికారంగా అతనికి గుర్తింపు వచ్చింది. అతని 70 సంవత్సరాల వయస్సులో "వాన్" ఉపసర్గతో ఉన్నత స్థాయికి ఎదగడం మరియు అమెరికన్ హిస్టారికల్ అసోసియేషన్‌లో మొట్టమొదట ఎన్నికైన సభ్యునిగా అతని ప్రత్యేకత, అతని రచనల ద్వారా లభించిన అంతర్జాతీయ ప్రశంసలను నొక్కి చెప్పాయి. 75 సంవత్సరాల వయస్సులో పదవీ విరమణ చేసిన తర్వాత, రాంకే తన జీవితంలోని మిగిలిన సంవత్సరాలను చారిత్రక పరిశోధన మరియు రచనకు అంకితం చేశాడు. "1494 నుండి 1514 కాలంలోని చరిత్రకారుల విమర్శనాత్మక వ్యాసం", "లాటిన్ మరియు ట్యూటోనిక్ దేశాల చరిత్రలు," "సెర్బియా చరిత్ర," "ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఫ్రాన్స్," "ఇంగ్లండ్ చరిత్ర"తో సహా అతని విస్తృతమైన రచన. "హిస్టరీ ఆఫ్ ప్రష్యా," మరియు "హిస్టరీ ఆఫ్ ది వరల్డ్" అతని పాండిత్యం యొక్క విస్తృతిని ధృవీకరిస్తుంది.

ర్యాంకే యొక్క రాజకీయ చరిత్ర యొక్క భావన శాస్త్రీయ మరియు అనుభావిక విధానం, భావజాలాన్ని చోదక శక్తిగా పరిగణించడం మరియు వ్యక్తిగత దేశాలు మరియు వారి రాజకీయ అభివృద్ధిపై దృష్టి కేంద్రీకరించడం ద్వారా వర్గీకరించబడింది. అతని అభిప్రాయాలు రాజకీయ చరిత్ర యొక్క క్రమశిక్షణతో మరియు కఠినమైన అధ్యయనానికి పునాది వేసింది. మానవ సమాజాల రాజకీయ కోణాలను అన్వేషించడంలో తదుపరి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది. రాంకే యొక్క సంభావిత ఛట్రం చరిత్రకారులు మూల్యాంకనం మరియు వివరణ యొక్క పద్ధతిని అనుసరించమని ప్రోత్సహించబడ్డారు. అన్ని మూలాధారాలు సమానంగా నమ్మదగినవి లేదా ఖచ్చితమైనవి కావు అని గుర్తించి, చారిత్రక మూలాలను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయవలసిన అవసరాన్ని ర్యాంకే అంగీకరించాడు. మూల్యాంకన పద్ధతిలో మూలాధారాలను భాషాపరమైన విమర్శలకు గురిచేయడం, భాషాపరమైన ఖచ్చితత్వం మరియు సందర్భోచిత అవగాహనను నిర్ధారించడం, కఠినమైన మూల్యాంకన విధానాన్ని ఉపయోగించడం ద్వారా చరిత్రకారులు వారి అన్వేషణల యొక్క వాస్తవికతను స్థాపించడానికి చారిత్రక పదార్థాల యొక్క విస్తారమైన శ్రేణిని వడపోత పట్టవచ్చు.

రాంకే యొక్క సంభావిత చట్రంలో రాజకీయ చరిత్ర యొక్క అధ్యయనం చారిత్రక మార్పు వెనుక ఒక చోదకశక్తిగా భావజాలాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. రాజకీయ పరిణామాలను అర్థం చేసుకోవడానికి సైద్ధాంతిక విభేదాలను వాటి చిక్కులను అర్థం చేసుకోవడం చాలా కీలకమని ఆయన వాదించారు. వ్యక్తులు మరియు సమాజాల చర్యలను రూపొందించడం, చారిత్రక సంఘటనలకు ప్రేరేపించే అంశంగా భావజాలం పాత్రను ర్యాంకే గుర్తించాడు. రాంకే ప్రకారం రాజకీయ చరిత్ర అధ్యయనం, రాజకీయ నిర్ణయాలను, ఉద్యమాలను ప్రభావితం చేసే సైద్ధాంతిక మూలాధారాల అన్వేషణ అవసరం.

ర్యాంకే యొక్క రాజకీయ చరిత్ర భావన తరచుగా వ్యక్తిగత దేశాలు మరియు వారి ప్రత్యేక రాజకీయ అభివృద్ధిపై దృష్టి కేంద్రీకరించింది. ఒక దేశం యొక్క రాజకీయ చరిత్రను క్షుణ్ణంగా పరిశీలించడం దాని సాంస్కృతిక, సామాజిక మరియు ఆర్థిక పరిణామంపై అంతర్దృష్టులను అందించగలదని అతను నమ్మాడు. వ్యక్తిగత దేశాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వలన ర్యాంకే రాజకీయ మార్పు, అభివృద్ధి యొక్క ప్రత్యేకతలను లోతుగా పరిశోధించడానికి అనుమతించింది. అతిగా సాధారణీకరించబడిన లేదా సార్వత్రిక దృక్కోణాలను తప్పించింది. ర్యాంకే యొక్క విధానం చరిత్రకారులను ఒక నిర్దిష్ట దేశం యొక్క చారిత్రక పథం యొక్క సందర్భంలో రాజకీయ సంఘటనలను అధ్యయనం చేయమని ప్రోత్సహించింది. ప్రతి సందర్భంలోని సూక్ష్మబేధాలు మరియు ప్రత్యేకతలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటుంది. ర్యాంకే రాజకీయ చరిత్ర యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించినప్పటికీ అతని కాలంలో చరిత్రలోని ఇతర శాఖలు మరింత ఆధునికమైనవిగా మారాయని కూడా అతను అంగీకరించాడు.

లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే అనుభావిక చరిత్రకథ యొక్క వ్యవస్థాపక తండ్రిగా విస్తృతంగా గుర్తింపు పొందాడు. అతని రచనలు చరిత్ర అధ్యయనాన్ని విప్లవాత్మకంగా మార్చాయి. కఠినమైన, క్రమబద్ధమైన విధానాన్ని ప్రవేశపెట్టాయి. ర్యాంకే యొక్క వైజ్ఞానిక చరిత్ర చరిత్ర స్థాపన ఈ రంగంలో ఒక కీలక ఘట్టం. అతను చారిత్రక పరిశోధనలో అనుభావిక సాక్ష్యం, ప్రాథమిక మూలాలు మరియు లక్ష్య విశ్లేషణ యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పాడు. ర్యాంకే సెమినార్ పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టారు. చరిత్రను బోధించే, పరిశోధించే విధానాన్ని మార్చారు. ఈ పద్ధతి ప్రాథమిక వనరులతో క్లిష్టమైన నిశ్చితార్థాన్ని ప్రోత్సహించింది. చారిత్రక విచారణకు సహకార విధానాన్ని ప్రోత్సహించింది. అతని సంభావిత చారిత్రక సంఘటనల ప్రత్యేకత, మూలాల భాషాపరమైన విమర్శ మరియు సంఘటనల యొక్క ఖచ్చితమైన కాలక్రమానికి ప్రాధాన్యతనిస్తుంది. రాంకే యొక్క విధానం మెటాఫిజికల్ ఊహాగానాలు లేకుండా "వాస్తవంగా జరిగినట్లుగా" చరిత్రను ప్రదర్శించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

రాజకీయ చరిత్రపై రాంకే అభిప్రాయాలు, భావజాల అధ్యయనాన్ని మరియు రాజకీయ సంఘటనల ప్రత్యేకతను నొక్కిచెప్పడం, క్రమశిక్షణపై తీవ్ర ప్రభావం చూపింది. అతని ప్రభావం "ది ఒట్టోమన్ అండ్ ది స్పానిష్ ఎంపైర్స్" మరియు "ది పోప్స్ ఆఫ్ రోమ్" వంటి బహుళ-వాల్యూమ్ రచనలకు విస్తరించింది. ర్యాంకే యొక్క సంభావిత ఛట్రం, చరిత్ర ఒక కఠినమైన శాస్త్రం అనే నమ్మకంతో పాతుకుపోయింది. మెటాఫిజికల్ ఊహాగానాలు మరియు విలువ తీర్పుల నుండి దూరంగా ఉండటం యొక్క ఆవశ్యకతను నొక్కి చెబుతుంది. చారిత్రిక మూలాధారాలను భాషాపరమైన విమర్శలకు గురిచేయాలనే అతని పట్టుదల చారిత్రిక అన్వేషణల యథార్థతను సమర్థించాలనే నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది. ముఖ్యంగా చారిత్రక విశ్లేషణలో ప్రబలంగా ఉన్న ధోరణులను సవాలు చేస్తూ, సాధారణ అవగాహన కంటే రాజకీయ సంఘటనల ప్రత్యేకతను మెచ్చుకోవాలని రాంకే వాదించారు.

రాజకీయ చరిత్ర యొక్క రంగం సాంప్రదాయ విధానాలలో స్థిరపడినప్పటికీ, రాంకే ప్రభావం చరిత్రలోని ఇతర శాఖలలో పరివర్తనను ఉత్ప్రేరకపరిచింది. వాటిని మరింత ఆధునిక భావంతో నింపింది. చారిత్రక పాండిత్యం ప్రతిధ్వనించే కీలక సూత్రాల ద్వారా వర్గీకరించబడిన ర్యాంకే యొక్క శుద్ధి విధానం యొక్క ప్రపంచ ఆమోదానికి ఈ నమూనా మార్పు కారణమని చెప్పవచ్చు. చరిత్ర అధ్యయనం మరియు కథనం ప్రస్తుత కేంద్రీకృతానికి లొంగిపోకుండా, గత కేంద్రీకృత దృక్పథాన్ని అనుసరించాలని ర్యాంకే నొక్కి చెప్పారు. పక్షపాతాలు ర్యాంకే సంప్రదాయానికి కట్టుబడి ఉన్న చరిత్రకారులకు వారి స్వంత సమయ సందర్భంలో చారిత్రక సంఘటనలను అర్థం చేసుకోవడం ఒక పునాది సూత్రంగా మారింది.

సారాంశంలో రాంకే యొక్క పద్ధతి చారిత్రక సంఘటనలను ప్రత్యేకమైనదిగా పరిగణించడం, భాషాపరమైన ఖచ్చితత్వం కోసం మూలాధారాలకు భాషాపరమైన విమర్శలను ఉపయోగించడం వంటివి ఉన్నాయి. అంతేకాకుండా చారిత్రక పాండిత్యానికి అనుభావిక పునాదిని నిర్ధారించడానికి ఖచ్చితమైన కాలక్రమం మరియు సూచనలపై పట్టుబట్టడం వంటివి ఉన్నాయి. అతని విధానం చరిత్రను మరింత క్రమశిక్షణతోనూ క్రమబద్ధమైన అధ్యయనానికి పునాది వేసింది. ఇది హిస్టారియోగ్రాఫికల్ పద్ధతుల పరిణామాన్ని ప్రభావితం చేసింది.

14.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. చరిత్ర రచనలో లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే స్థానాన్ని అంచనా వేయండి.
2. లియోపోల్డ్ వాన్ రాంకే రచనలపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన చేయండి.

14.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Philips, C.H. : Historians and Historiography in Modern India.
2) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
3) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method
4) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
5) Subrhmanyam, N : Historiography

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 15

చరిత్రకారులు - ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ, ఆర్.సి. మజుందార్

లక్ష్యము :

ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ, ఆర్.సి. మజుందార్ రచనలలోని హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

15.1. పరిచయం

15.2. ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ రచనలు– హిస్టోరియోగ్రఫీకి టోయిన్బీ యొక్క కృషి

15.3. టోయిన్బీ చరిత్ర రచన పై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో టోయిన్బీ ప్రాముఖ్యత

15.4. ఆర్.సి. మజుందార్

15.5. ఆర్.సి. మజుందార్ రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి ఆర్.సి. మజుందార్ యొక్క కృషి

15.6. ఆర్.సి. మజుందార్ చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో ఆర్.సి.మజుందార్ ప్రాముఖ్యత

15.7. సంక్షిప్తంగా

15.8. మాదిరి ప్రశ్నలు

15.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

15.1. పరిచయం :

20వ శతాబ్దపు చరిత్ర చరిత్రలో మహోన్నతమైన వ్యక్తి అయిన ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ ఏప్రిల్ 14, 1889న లండన్‌లో జన్మించాడు. అతని విద్యా ప్రయాణం గ్రీకు మరియు లాటిన్ క్లాసిక్‌లపై దృష్టి సారించడంతో ప్రారంభమైంది. పురాతన గ్రంథాలు మరియు సంస్కృతులతో అతని తదుపరి నిశ్చితార్థానికి బలమైన పునాదిని అందించింది. బల్లియోల్ కాలేజ్, ఆక్స్‌ఫర్డ్, క్లాసికల్ స్టడీస్‌పై అతని అవగాహనను మెరుగుపరచడంలో కీలక పాత్ర పోషించింది. అతన్ని చరిత్రరంగంలోని ప్రముఖ పండితులకు పరిచయం చేసింది. టాయిన్బీ యొక్క విద్యాపరమైన కార్యకలాపాలు ఏథెన్స్‌లోని బ్రిటిష్ పురావస్తు పాఠశాల వరకు విస్తరించాయి, అక్కడ అతను ప్రాచీన నాగరికతలను ప్రత్యక్షంగా అధ్యయనం చేయడంలో మునిగిపోయాడు.

బల్లియోల్‌లో అధ్యాపక వృత్తి, బ్రిటిష్ విదేశాంగ కార్యాలయానికి ప్రభుత్వ సేవ మరియు 1946లో పారిస్ పీస్ కాన్ఫరెన్స్‌లో పాల్గొనడం వంటి విభిన్న పాత్రలను అతని జీవిత గమనం కలిగి ఉంది. 1919 నుండి కింగ్స్ కాలేజ్, యూనివర్సిటీ ఆఫ్ లండన్‌లో పదవులతో పాటు విద్యాపరమైన పాత్రలు అనుసరించబడ్డాయి. తరువాత 1924 వరకు ఆధునిక గ్రీక్ మరియు బైజాంటైన్ అధ్యయనాల ప్రొఫెసర్‌గా ఉన్నారు. 1925 నుండి 1955 వరకు అతను రాయల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ అఫైర్స్ మరియు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ లండన్‌లో పదవులను నిర్వహించారు.

టోయిన్బీ చరిత్ర మరియు నాగరికత యొక్క వివిధ కోణాలను అన్వేషిస్తూ ఫలవంతమైన రచయితగా మారడంతో అతని

ప్రభావం చరిత్ర మించి విస్తరించింది. సంక్లిష్టమైన చారిత్రక భావనలను విస్తృత ప్రేక్షకులకు తెలియజేయగల అతని సామర్థ్యం విద్యా రంగానికి మించి అతని ప్రభావానికి దోహదపడింది. అతని ప్రారంభ జీవితం మరియు విద్యాభ్యాసం అతను తరువాత చేపట్టబోయే మేధోపరమైన సవాళ్ళ కోసం ఉద్దేశపూర్వకంగా మరియు సమగ్రమైన తయారీని ప్రతిబింబిస్తుంది. ప్రసిద్ధ విద్యాసంస్థలలో శాస్త్రీయ భాషలలో మరియు అనుభవాలలో టోయిన్బీ యొక్క ఇమ్మర్షన్ చరిత్రకథ యొక్క ప్రకృతి దృశ్యాన్ని గణనీయంగా ప్రభావితం చేసిన పండిత వృత్తికి పునాది వేసింది. అతను అక్టోబర్ 1975లో లండన్‌లో మరణించాడు.

15.2. ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి టోయిన్బీ యొక్క కృషి :

ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ యొక్క ముఖ్యమైన పనితనం దాని లోతు మరియు వెడల్పుతో వర్ణించబడింది. అతని గొప్ప రచన "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ" (1934–1961). అతని రచనలకు పరాకాష్టగా నిలుస్తుంది. పన్నెండు సంపుటాలుగా విస్తరించి, అనేక దశాబ్దాలుగా ప్రచురించబడిన ఈ సమగ్ర రచన నాగరికతల పెరుగుదల మరియు పతనాలను అన్వేషిస్తుంది. టోయిన్బీ చక్రీయ నమూనాలను నొక్కి చెబుతుంది మరియు చరిత్ర యొక్క గమనాన్ని రూపొందించడంలో ఉన్నత వర్గాల యొక్క కీలక పాత్రను నొక్కి చెబుతుంది.

మరొక ముఖ్యమైన పని "నేషనాలిటీ అండ్ వార్" (1915), మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సమయంలో టోయిన్బీ చారిత్రక విశ్లేషణతో ప్రారంభ నిశ్చితార్థానికి ప్రతిబింబం. ఈ పని జాతీయత మరియు యుద్ధం యొక్క డైనమిక్స్ మధ్య సంక్లిష్ట సంబంధాన్ని పరిశోధిస్తుంది. టోయిన్బీ యొక్క విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యాన్ని అతని నిర్మాణంలో కూడా ప్రదర్శిస్తుంది. మరణానంతరం ప్రచురించబడిన, "మ్యాన్‌కైండ్ అండ్ మదర్ ఎర్త్" (1976) పర్యావరణంతో మానవాళికి గల సంబంధంపై టోయిన్బీ యొక్క ప్రతిబింబాలను అందిస్తుంది. ఇది పర్యావరణ సవాళ్ళను మరియు నాగరికతలపై వాటి ప్రగాఢ ప్రభావాన్ని పరిష్కరిస్తుంది. మానవత్వం మరియు ప్రకృతి యొక్క ఖండన గురించి చర్చలలో టోయిన్బీ యొక్క శాశ్వత ఔచిత్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది.

"హెలెనిజం : ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఎ సివిలైజేషన్" (1959) అనేది హెలెనిస్టిక్ నాగరికత యొక్క చారిత్రక అభివృద్ధి మరియు సహకారాలపై దృష్టి సారించే మరొక ముఖ్య సహకారం. ఈ పని హెలెనిస్టిక్ సమాజం యొక్క సాంస్కృతిక, రాజకీయ మరియు సామాజిక కోణాలపై లోతైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది.

"ఈస్ట్ టు వెస్ట్ : ఎ జర్నీ రౌండ్ ది వరల్డ్" (1958)లో టోయిన్బీ యొక్క గ్లోబల్ దృక్కోణాలు ముందంజలో ఉన్నాయి, అక్కడ అతను గ్లోబల్ లెక్చర్ టూర్‌లో తన అనుభవాలు మరియు పరిశీలనలను వివరించాడు. ఈ పని విభిన్న సంస్కృతులు మరియు నాగరికతలతో అతను ఎదుర్కొన్న ప్రత్యక్ష కథనాన్ని అందిస్తుంది. ప్రపంచ గతిశీలత గురించి పాఠకుల అవగాహనను సుసంపన్నం చేస్తుంది.

అతని "ఆత్మకథ" (1934)లో, టోయిన్బీ తన జీవితం, ప్రభావాలు మరియు మేధో వికాసానికి సంబంధించిన వ్యక్తిగత కథనాన్ని అందించాడు. ఈ రచన అతని చారిత్రక విచారణల వెనుక సందర్భం మరియు ప్రేరణలపై విలువైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. పాఠకులకు చరిత్రకారుడి మనస్సులోకి ఒక సంగ్రహావలోకనం ఇస్తుంది. అదనంగా అంతర్జాతీయ సంబంధాలు మరియు సంఘటనలను పరిశీలించే వార్షిక ప్రచురణ అయిన "సర్వే ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ అఫైర్స్" (1925–1955)లో సమకాలీన భౌగోళిక రాజకీయ సమస్యలతో టోయిన్బీ నిశ్చితార్థం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ఇది అతని జీవితకాలంలో

ప్రపంచంలోని అభివృద్ధి చెందుతున్న గతిశీలతలను అర్థం చేసుకోవడంలో టోయిన్బీకి ఉన్న ఆసక్తి మరియు నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

"ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ"తో సహా వివిధ రచనల రచయిత :

ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ అత్యంత ముఖ్యమైన సహకారం నిస్సందేహంగా "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ". అతను 1934 మరియు 1961 మధ్య ప్రచురించిన ఒక స్మారక పన్నెండు వాల్యూమ్ సిరీస్. ఈ గొప్ప పనిలో టోయిన్బీ చరిత్రలోని సంక్లిష్టతలను పరిశోధించాడు. సమయం మరియు ప్రదేశంలో నాగరికతలను పరిశీలిస్తాడు. సాధారణ నమూనాలను గుర్తించడం మరియు వాటి అభివృద్ధిపై లోతైన అంతర్దృష్టులను అందించడం అతని లక్ష్యం. ఈ గొప్ప పనికి మించి, టోయిన్బీ చరిత్రలోని విభిన్న అంశాలను అన్వేషించే వివిధ రచనలలో తన విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించాడు. వీటిలో "జాతీయత మరియు యుద్ధం," "మానవజాతి మరియు మదర్ ఎర్త్," "హెలెనిజం : ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఎ సివిలైజేషన్," వంటివి ఉన్నాయి.

సమకాలీన భౌగోళిక రాజకీయ గతిశీలతను అర్థం చేసుకోవడంలో టోయిన్బీ యొక్క నిబద్ధత అతని వార్షిక ప్రచురణ అయిన "సర్వే ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ అఫైర్స్"లో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. ప్రపంచ వ్యవహారాలకు దూరంగా ఉండి చర్చలకు సహకరించడంలో అతని అంకితభావాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

హిస్టోరియోగ్రఫీకి ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ యొక్క ముఖ్యమైన రచనలు, ముఖ్యంగా అతని గొప్ప రచన "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ" ద్వారా నాగరికతలను విశ్లేషించే పద్ధతిలో విప్లవాత్మక మార్పులు చేశారు. ఈ సంచలనాత్మక పని చక్రీయ నమూనాలు మరియు ఉన్నత వర్గాల యొక్క కీలక పాత్రపై దృష్టి సారించింది. ఇది తదుపరి పండితులను ప్రభావితం చేసిన మరియు చరిత్రలో కొనసాగుతున్న చర్చలను సుసంపన్నం చేసే గీటురాయిగా మారింది. టోయిన్బీ యొక్క విధానం పాశ్చాత్య సందర్భానికి మించి విస్తరించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా చారిత్రక విచారణ పరిధిని విస్తృతం చేయడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తోంది. అతని రచనలు ఉత్ప్రేరకాలుగా పనిచేశాయి. పండితులను మరింత సమగ్ర దృక్పథాన్ని అవలంబించమని ప్రోత్సహిస్తాయి. పాతుకుపోయిన యూరోసెంట్రిక్ కథనాలను సవాలు చేశాయి. అంతేకాకుండా "మ్యాన్‌కైండ్ అండ్ మదర్ ఎర్త్"లో పర్యావరణ సమస్యలపై టోయిన్బీ యొక్క ముందస్తు అవగాహన, చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క విస్తృత ఉపన్యాసంలో పర్యావరణ చరిత్ర యొక్క ఏకీకరణకు గణనీయంగా దోహదపడింది. అతని పద్ధతి ప్రభావానికి మించి టోయిన్బీ యొక్క సాహిత్య నైపుణ్యం, ముఖ్యంగా "ఈస్ట్ టు వెస్ట్" మరియు "ఆటోబయోగ్రఫీ" వంటి రచనలలో ప్రదర్శించబడింది. విభిన్న పాఠకులను ప్రతిధ్వనించింది, సాంప్రదాయ విద్యా వృత్తులకు మించి అతని ప్రజాదరణకు దోహదపడింది.

నాగరికతల విచ్ఛిన్నంపై టోయిన్బీ యొక్క దృక్కోణాలు ప్రబలమైన ఆర్థిక నిర్ణయాత్మకత నుండి వేరు చేయబడ్డాయి. అటువంటి విచ్ఛిన్నాలను ఆర్థిక కారకాలు మాత్రమే నిర్దేశిస్తాయనే భావనకు విరుద్ధంగా అతను మరింత సమగ్ర విశ్లేషణ కోసం వాదించాడు. నాగరికతల క్షీణతను అర్థం చేసుకోవడంలో కీలకమైన అంతర్గత గతిశీలత మరియు నైతిక భాగాలను అర్థం చేసుకోవడాన్ని టోయిన్బీ నొక్కి చెప్పారు. అతను "అంతర్గత అనారోగ్యం" అనే భావనను విచ్ఛిన్నాలకు దారితీసే ముఖ్యమైన కారకంగా పరిచయం చేశాడు. సృజనాత్మక మైనారిటీ యొక్క ఆధిపత్యం పెద్ద, తక్కువ గతిశీలత మెజారిటీతో ఏర్పాటును సృష్టించగలదని, ఫలితంగా సామాజిక సమన్వయం క్షీణిస్తుంది. ఇంకా టోయిన్బీ యొక్క ప్రత్యేక దృక్పథం

పాశ్చాత్య నాగరికత పూర్తిగా విచ్ఛిన్నం కాకుండానే కొనసాగిందని సూచించింది. అతను ఈ సహనానికి పాశ్చాత్య సమాజాల యొక్క అనుకూలత మరియు పరివర్తన సామర్థ్యానికి కారణమని చెప్పాడు. అతను ఇతర నాగరికతలలో లేవని వాదించిన కొనసాగింపును కొనసాగించాడు.

అయినప్పటికీ ఈ వినూత్న అభిప్రాయాలు ఉన్నప్పటికీ టోయిన్బీ యొక్క దృక్కోణాలు అతని వాదనల యొక్క అనుభావిక ప్రాతిపదికను మరియు అతని సిద్ధాంతాలను విశ్వవ్యాప్తంగా ఎంతవరకు అన్వయించవచ్చో ప్రశ్నిస్తూ పండితుల నుండి విమర్శలను ఎదుర్కొన్నారు. విమర్శకు సంబంధించిన ఈ అంగీకారం నాగరికతల సంక్లిష్టతలు మరియు వాటి క్షీణతలకు సంబంధించి పండితుల సంఘంలో కొనసాగుతున్న సంభాషణను నొక్కి చెబుతుంది. 1914లో జరిగిన అల్లకల్లోలమైన సంఘటనల తర్వాత నాగరికతల దుర్బలత్వం పట్ల తీవ్ర ఆందోళనతో టోయిన్బీ తన స్మారక ప్రాజెక్టును ప్రారంభించాడు. దీని ద్వారా ప్రేరణ పొంది, అతను నాగరికతల మూలం, పెరుగుదల, అభివృద్ధి మరియు విచ్ఛిన్నంపై తాత్విక విచారణను ప్రారంభించాడు.

మానవ చరిత్రలో ఇటీవలి దృగ్విషయంగా నాగరికతను సమీపిస్తూ టోయిన్బీ ఆదిమ సమాజాల నుండి వారి మూలానికి వెనుక ఉన్న రెండు ప్రధాన కారకాలను గుర్తించింది: ఉన్నత వర్గాల ఉనికి, సృజనాత్మక మైనారిటీలు అని పిలుస్తారు మరియు అధిక చర్యను ప్రోత్సహించని లేదా బద్ధకాన్ని ప్రోత్సహించని సమతుల్య వాతావరణం. అతని అన్వేషణలో ప్రధానమైనది 'సవాలు మరియు ప్రతిస్పందన' అనే భావన. వివిధ అంశాల మధ్య ఎన్‌కౌంటర్ మరియు పరస్పర చర్యకు నాగరికత యొక్క మూలాన్ని ఆపాదించింది. వివరించడానికి అతను ఆఫ్రికన్ చిత్తడి నేలలను సూచించాడు. అక్కడ సమీపంలో నివసించే వారికి మాత్రమే మనుగడ ఉంటుంది. ఈజిప్టు నాగరికత యొక్క పెరుగుదల, టోయిన్బీ ప్రకారం ఈ చిత్తడి నేలలు మరియు అరణ్యాలను పారద్రోలడం మరియు క్లియర్ చేయడం యొక్క పరిణామం.

టోయిన్బీ 'ఎథెరియలైజేషన్' అనే భావనను పరిచయం చేసింది. వృద్ధి లేదా పురోగతి సాంకేతికతలను సరళీకృతం చేయడంతో పాటు ఉంటుందని పేర్కొంది. నాగరికతల పథాన్ని నడిపించడంలో ఉన్నత వర్గాల లేదా సృజనాత్మక మైనారిటీల యొక్క కీలక పాత్రను అతను హైలైట్ చేశాడు. వృద్ధిని ప్రేరేపించడంలో వారి పాత్రను నొక్కి చెప్పాడు. ఆర్థిక నిర్ణాయకవాదానికి పూర్తి విరుద్ధంగా, నాగరికత విచ్ఛిన్నాలు పూర్తిగా ఆర్థిక కారకాలచే నడపబడుతున్నాయనే భావనను టోయిన్బీ తిరస్కరించారు. బదులుగా అతను అంతర్గత అనారోగ్యం, ముఖ్యంగా సృజనాత్మక మైనారిటీ యొక్క ఆధిపత్యం తక్కువ డైనమిక్ మెజారిటీతో డిస్‌కనెక్ట్‌కు దారితీస్తుందని, విచ్ఛిన్నాలకు నిజమైన కారణం అని వాదించాడు. టోయిన్బీ ప్రకారం పాశ్చాత్య నాగరికత యొక్క ఓర్పు, విచ్ఛిన్నమైన లేదా రాబోయే పతనానికి సంబంధించిన సంకేతాలను ప్రదర్శిస్తున్న ఇతరులతో పోల్చితే, దాని చారిత్రక పథం యొక్క ప్రత్యేకతను నొక్కి చెప్పింది.

15.3. టోయిన్బీ చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో టోయిన్బీ ప్రాముఖ్యత :

ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ, హిస్టోరియోగ్రఫీకి గణనీయమైన కృషి చేసినప్పటికీ, చరిత్రగా అతని పని యొక్క స్వభావాన్ని ప్రశ్నించే విమర్శలను ఎదుర్కొన్నాడు. ఆర్థర్ మార్విక్‌తో సహా విరోధులు, "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ"లో టోయిన్బీ సమర్పించినది చరిత్ర యొక్క సారాంశంతో సరిపోలడం లేదని వాదించారు. హెచ్.సి. బర్న్ మరింత ముందుకు వెళ్ళాడు. అతను తీవ్రమైన

వేదాంత ప్రాంగణంగా భావించిన వాటిని విమర్శించాడు. టోయిన్స్ యొక్క పని ఒక థియోడిసిని పోలి ఉందని సూచించాడు. చెడును ఎదుర్కొనే దేవత యొక్క మంచితనాన్ని సమర్థించడం, కఠినమైన చారిత్రక విశ్లేషణ కంటే ఎక్కువ. అయినప్పటికీ విమర్శల మధ్య టోయిన్బీ తన కవిత్వానికి మరియు పనితనానికి విలువనిచ్చే ఆరాధకులను కనుగొన్నాడు. ఫ్రిట్జ్ స్టెర్న్, టోయిన్బీ యొక్క పని యొక్క అసంబద్ధతను అంగీకరిస్తూ, దాని ప్రజాదరణ మరియు ప్రభావాన్ని గుర్తించాడు. స్టెర్న్ పండితులు దాని సైద్ధాంతిక అండర్ పిన్నింగ్‌ల వద్ద భ్రమపడవచ్చని పేర్కొన్నాడు. అయితే వారు టోయిన్బీ విజయానికి గల కారణాలను లెక్కించాల్సి వచ్చింది.

టోయిన్బీ యొక్క పని, విమర్శకు లోబడి చరిత్ర యొక్క విస్తృత అవగాహనకు ముఖ్యమైన చిక్కులను కలిగి ఉంది. ముఖ్యంగా రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం తర్వాత, ఇది యూరోసెంట్రిక్ హిస్టోరియోగ్రఫీని సవాలు చేయడంలో కీలకపాత్ర పోషించింది. ఆర్థర్ మార్విక్, ఆధ్యాత్మిక అంశాలు ఉన్నప్పటికీ టోయిన్బీ గతాన్ని అర్థం చేసుకోవడంలో నిజమైన సహకారం అందించారని, ప్రత్యేకించి “సవాలు మరియు ప్రతిస్పందన” వంటి భావనల ద్వారా పేర్కొన్నాడు. ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ యొక్క వారసత్వం పండితుల ఉపన్యాసానికి సంబంధించిన అంశంగా మిగిలిపోయింది. ఇది ప్రశంసలు మరియు విమర్శల ద్వారా గుర్తించబడింది. అతని నాగరికతలను అన్వేషించడం యూరోసెంట్రిజం దాటి చారిత్రక దృక్కోణాలను రూపొందించడంలో శాశ్వత ప్రభావంతో కొనసాగుతున్న చరిత్రాత్మక సంభాషణకు దోహదం చేస్తుంది. హిస్టారియోగ్రఫీలో అతని వేదాంత ప్రాంగణాలు మరియు ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాల చుట్టూ చర్చలు ఉన్నప్పటికీ, టోయిన్బీ యొక్క పని మానవ నాగరికత యొక్క గమనాన్ని వివరించడంలో అంతర్లీనంగా ఉన్న సంక్లిష్ట సవాళ్ళకు నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది.

టోయిన్బీ యొక్క వారసత్వం అతని విమర్శలు మరియు ప్రశంసలకు మించి విస్తరించింది. అంతర్జాతీయ ప్రభావం, పండితులపై ప్రభావం, గొప్ప కవి మరియు చరిత్రకారుడిగా గుర్తింపు మరియు యూరోసెంట్రిజం దాటి చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి విస్తృత సహకారం అందిస్తాయి. అంతర్జాతీయంగా టోయిన్బీ ఆలోచనలు గుర్తింపు పొందాయి. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా పండితులను ప్రభావితం చేశాయి. బహుళ భాషల్లోకి అతని రచనల అనువాదాలు అతని స్థానిక బ్రిటన్ సరిహద్దులు దాటి వాటి వ్యాప్తికి దోహదపడ్డాయి.

‘సవాలు మరియు ప్రతిస్పందన’ వంటి అతని భావనలు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఉన్న చరిత్రకారులలో ప్రతిధ్వనించాయి. చారిత్రక ప్రక్రియలపై భాగస్వామ్య అవగాహనను పెంపొందించాయి. విమర్శలు ఉన్నప్పటికీ టోయిన్బీ యొక్క సాహిత్య నైపుణ్యం మరియు చారిత్రక అంతర్దృష్టి మరియు అందుబాటులో ఉండే గద్యాల యొక్క అద్వితీయ సమ్మేళనం అతనిని సాంప్రదాయ విద్యా వర్గాల కంటే గౌరవనీయ వ్యక్తిగా చేసింది. అతని కాలంలో ప్రబలంగా ఉన్న యూరోసెంట్రిక్ కథనాలను సవాలు చేయడంలో టోయిన్బీ యొక్క పని కీలక పాత్ర పోషించింది. పాశ్చాత్య సందర్భానికి మించిన నాగరికతలను అన్వేషించడం ద్వారా అతను చరిత్రపై మరింత సార్వత్రిక అవగాహనకు దోహదపడ్డాడు. విభిన్న సంస్కృతులు మరియు ప్రాంతాల గొప్పతనాన్ని అభినందించడానికి పండితులను ప్రోత్సహించాడు.

ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ యొక్క వారసత్వం బహుముఖంగా ఉంది. ఇది పాండిత్య చర్చలు మరియు చరిత్రకు శాశ్వతమైన రచనలు రెండింటి ద్వారా గుర్తించబడింది. నాగరికతల అన్వేషణ, పద్ధతి ఆవిష్కరణలు, సాహిత్య ప్రభావం, నైతిక పరిగణనలు మరియు సమకాలీన ఉపన్యాసంలో నిరంతర ఔచిత్యం చరిత్ర అధ్యయనంలో పరివర్తన చెందిన వ్యక్తిగా అతని

స్థానాన్ని పటిష్టం చేశాయి.

15.4. ఆర్.సి. మజుందార్ :

ఆర్.సి. మజుందార్‌గా ప్రసిద్ధి చెందిన రాఖల్‌దాస్ ఆర్.సి. మజుందార్, భారతీయ చరిత్రలో ఒక విశిష్ట వ్యక్తిగా నిలుస్తారు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటం మరియు తదనంతర సామాజిక, రాజకీయ పరివర్తనల నేపథ్యంలో సాగిన అతని లోతైన రచనలు భారతీయ చరిత్రపై అవగాహనను గణనీయంగా అభివృద్ధి చేశాయి.

తూర్పు బెంగాల్ (ప్రస్తుత బంగ్లాదేశ్) లోని సిములియా గ్రామంలో డిసెంబర్ 4, 1888న జన్మించిన ఆర్.సి.మజుందార్ యొక్క మేధో ప్రయాణం సాంస్కృతిక కేంద్రమైన బెంగాల్‌లో ప్రారంభమైంది. స్థానిక స్థానిక పాఠశాలలో విద్యాభ్యాసం ప్రారంభించిన అతను ఉన్నత విద్యకు పునాది వేశాడు. కలకత్తాలోని ప్రతిష్ఠాత్మకమైన ప్రెసిడెన్సీ కళాశాల మజుందార్ యొక్క పాండిత్యాన్ని రూపొందించడంలో కీలకపాత్ర పోషించింది. ప్రఖ్యాత పండితులతో చుట్టుముట్టబడి, అతను చరిత్రలోకి ప్రవేశించాడు. కళాశాల యొక్క శక్తివంతమైన మేధో వాతావరణంలో అభివృద్ధి చెందిన అభిరుచిని పెంపొందించాడు. ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో మజుందార్ యొక్క నిర్మాణాత్మక సంవత్సరాలు అతనిని విభిన్న విద్యాపరమైన ప్రభావాలకు గురిచేసింది. బెంగాల్ సాంస్కృతిక మరియు మేధో కార్యకలాపాలు అతని చారిత్రక జిజ్ఞాసను మరింత మెరుగుపరిచాయి. 20వ శతాబ్దం ప్రారంభంలో బెంగాల్ పునరుజ్జీవనం యొక్క ప్రబలమైన ప్రవాహాల ప్రభావంతో మజుందార్ యొక్క ప్రారంభ దృక్పథాలు చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక మూలాల అన్వేషణతో సంక్లిష్టంగా అల్లినవి.

ఆ సమయంలో జాతీయవాద ఆవేశం మరియు సామాజిక, రాజకీయ గతిశీలత మజుందార్ యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న దృక్కోణాలపై చెరగని ముద్ర వేసింది. స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాటం మరియు విలక్షణమైన భారతీయ గుర్తింపు కోసం తపన అతని మేధో దృశ్యంలో అంతర్భాగంగా మారాయి. అతని విద్యాభ్యాసం సమయంలో సాంస్కృతిక గొప్పతనం, విద్యాపరమైన నైపుణ్యం మరియు సమకాలీన సామాజిక, రాజకీయ సందర్భాలను బహిర్గతం చేయడం చారిత్రక పరిశోధనపై అతని జీవితకాల నిబద్ధతకు పునాది వేసింది.

ఆర్.సి. మజుందార్ యొక్క ప్రారంభ జీవితం మరియు విద్యాభ్యాసం ఒక బలమైన పునాదిని అందించింది. సాంస్కృతిక లోతు మరియు విద్యాపరమైన కఠినతను మిళితం చేసింది. ఈ ప్రత్యేకమైన కలయిక అతని మేధోపథాన్ని రూపొందించడంలో కీలకపాత్ర పోషించింది. ఇది భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి అతని భవిష్యత్ సహకారాలకు పునాది వేసింది. ఇది చరిత్రకథ రంగాన్ని గణనీయంగా ప్రభావితం చేసే పండితుల ప్రయాణం యొక్క ప్రారంభాన్ని సూచిస్తుంది.

12.5. ఆర్.సి. మజుందార్ రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి ఆర్.సి. మజుందార్ యొక్క కృషి :

భారతీయ చరిత్రలో కీలకమైన వ్యక్తి ఆర్.సి. మజుందార్, భారతదేశ చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి గణనీయంగా దోహదపడే అనేక రచనల ద్వారా చెరగని ముద్ర వేశారు. అతని ప్రచురణలు వివిధ చారిత్రక కాలాలు మరియు ఇతివృత్తాలను కలిగి ఉంటాయి. ఇవి సమగ్ర విధానాన్ని ప్రతిబింబిస్తాయి.

“ది హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ పీపుల్” (11 సంపుటాలలో) :

ఇతర చరిత్రకారులతో కలిసి రచించిన మజుందార్ యొక్క గొప్ప రచన, ప్రాచీన కాలం నుండి స్వాతంత్ర్యం తర్వాత వరకు భారతదేశ చరిత్రను సమగ్రంగా కవర్ చేస్తుంది. ఇది రాజకీయ, సామాజిక, ఆర్థిక మరియు సాంస్కృతిక అంశాలను కలిగి ఉంటుంది. ఇది పండితులకు మరియు విద్యార్థులకు అమూల్యమైన వనరుగా ఉపయోగపడుతుంది.

"ప్రాచీన భారతదేశం" (2 సంపుటాలలో) :

ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రపై దృష్టి సారించి, ఈ పని చరిత్ర పూర్వ మరియు ప్రారంభ చారిత్రాత్మక కాలాలను పరిశీలిస్తుంది. పురావస్తు మరియు సాహిత్య మూలాల యొక్క లోతైన విశ్లేషణను అందిస్తుంది.

"భారతదేశంలో స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ చరిత్ర" (3 సంపుటాలలో) :

స్వాతంత్ర్యం కోసం భారతదేశం యొక్క పోరాటం యొక్క ఈ వివరణాత్మక కథనం సంఘటనలు, ఉద్యమాలు మరియు ముఖ్య వ్యక్తులను వివరిస్తుంది. ఇది స్వాతంత్ర్య ఉద్యమం యొక్క కాలక్రమానుసారం మరియు విశ్లేషణాత్మక ఖాతాను అందిస్తుంది.

"అడ్వాన్స్డ్ స్టడీ ఇన్ ది హిస్టరీ ఆఫ్ మెడీవల్ ఇండియా" (3 సంపుటాలలో) :

మధ్యయుగ కాలంపై దృష్టి సారించి, ఈ సిరీస్ ప్రాథమిక మూలాల యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు విశ్లేషణ ద్వారా రాజకీయ, సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక, ఆర్థిక గతిశీలతను పరిశీలిస్తుంది.

"ప్రాచీన భారతదేశంలో కార్పొరేట్ జీవితం" :

ఈ మోనోగ్రాఫ్ పురాతన భారతదేశం యొక్క ఆర్థిక మరియు సామాజిక నిర్మాణాలను అన్వేషిస్తుంది. గిల్డ్లు, వాణిజ్యం మరియు వాణిజ్యంపై దృష్టి సారిస్తుంది. ఆర్థిక చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదపడుతుంది.

"యాన్ అడ్వాన్స్డ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా" :

భారతీయ చరిత్ర యొక్క సమగ్ర అవలోకనాన్ని అందించే ఒక ప్రాథమిక రచన, అకడమిక్ సర్కిల్లలో పాఠ్య పుస్తకంగా మరియు రిఫరెన్స్ మెటీరియల్గా విస్తృతంగా ఉపయోగించబడుతుంది.

"ఎ కాంప్రెహెన్సివ్ హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియా" :

భారతదేశ చరిత్ర యొక్క మొత్తం పరిధిని కవర్ చేసే ఒక సమగ్ర రచన. చారిత్రక పరిణామాల గురించి బాగా పరిశోధించబడిన మరియు సమతుల్యమైన ఖాతాని అందించడంలో మజుందార్ యొక్క నిబద్ధతను ప్రదర్శిస్తుంది.

ఆర్.సి.మజుందార్ యొక్క ప్రముఖ రచనలు అనేక విధాలుగా భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనాన్ని తీవ్రంగా ప్రభావితం చేశాయి :

అతని "ది హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ పీపుల్" సిరీస్ భారతదేశం యొక్క గతం గురించి సమగ్రమైన అవగాహనను కోరుకునే విద్వాంసులు మరియు విద్యార్థులకు పునాది వనరులను అందిస్తుంది. మజుందార్ యొక్క అనేక పుస్తకాలు ప్రాచీన, మధ్యయుగ మరియు ఆధునిక భారతదేశాన్ని కవర్ చేస్తూ, అకడమిక్ సర్కిల్లో విస్తృతంగా ప్రస్తావించబడుతున్నాయి. ఇది ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు వివరణాత్మక విశ్లేషణలను ప్రతిబింబిస్తుంది. అతని రచనలు

వివిధ చారిత్రక కాలాల్లోని రాజకీయ, ఆర్థిక, సామాజిక మరియు సాంస్కృతిక అంశాలకు సంబంధించిన విలువైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తాయి, భారతీయ చరిత్రను అధ్యయనం చేసే మరియు పరిశోధించే వారికి అవసరమైన పఠనం.

జాతీయవాద చరిత్రకథతో మజుందార్ నిశ్చితార్థం. ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంపై అతని రచనలలో ఈ క్లిష్టమైన కాలంలో నాయకులు మరియు ఉద్యమాల త్యాగాలు మరియు సహకారాన్ని చిత్రించడంలో కీలకపాత్ర పోషించారు. ఆర్.సి.మజుందార్ యొక్క ప్రముఖ రచనలు భారతీయ చరిత్రకు పునాది రచనలుగా నిలిచి ఉన్నాయి. ఉపన్యాసాన్ని రూపొందించడంతో పాటు భారతదేశం యొక్క గొప్ప మరియు సంక్లిష్టమైన చరిత్ర యొక్క అన్వేషణకు పండిత పునాదిని అందిస్తాయి.

ఆర్.సి. మజుందార్ : మెథడాలాజికల్ అప్రోచ్ అండ్ ఇన్నోవేషన్స్ :

ఆర్.సి. మజుందార్ భారతీయ చరిత్రలో కీలక వ్యక్తి. తన పద్ధతి సంబంధమైన కఠినత మరియు ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానం ద్వారా శాశ్వత ప్రభావాన్ని మిగిల్చాడు. ఎపిగ్రఫీ, పురావస్తు శాస్త్రం మరియు సాహిత్యం వంటి విభిన్న చారిత్రక మూలాల నుండి మజుందార్ భారతదేశ చరిత్ర యొక్క సూక్ష్మ కథనాన్ని నిర్మించారు. విమర్శనాత్మక విశ్లేషణకు అతని నిబద్ధత స్థాపించబడిన కథనాలను ప్రశ్నించింది. చారిత్రక సంఘటనలు మరియు వ్యక్తులపై లోతైన అవగాహనను పెంపొందించింది. మజుందార్ యొక్క సంభావిత ఫ్రేమ్‌వర్క్ చరిత్ర యొక్క తత్వశాస్త్రం యొక్క లోతైన అవగాహనలో లోతుగా పాతుకుపోయింది. నిష్పాక్షికతను నొక్కిచెబుతూ చరిత్రకారులు పక్షపాతాలు లేకుండా విషయాలను చేరుకోవాలని అతను నమ్మాడు. వివరణలకు మార్గనిర్దేశం చేయడానికి సాక్ష్యాలను అనుమతిస్తుంది. అతని అనుభావిక విధానం ఊహాజనిత వివరణలను తిరస్కరిస్తూ ప్రత్యక్ష సాక్ష్యంపై ఆధారపడింది.

చారిత్రక సంఘటనలు మరియు పాత్రల వివరణ :

విమర్శనాత్మక విశ్లేషణకు ప్రసిద్ధి చెందిన మజుందార్ తాజా దృక్కోణాలను అందిస్తూ చారిత్రక సంఘటనలను పరిశీలించారు. అతని సూక్ష్మ అవగాహన మానవ ప్రేరణల సంక్లిష్టతలను అంగీకరించింది. తగ్గింపువాద వివరణలను నిరోధించింది. భారతదేశ చరిత్ర యొక్క సమగ్ర చిత్రణకు దోహదపడింది. మజుందార్ యొక్క సంభావితీకరణలో ప్రాంతీయ వైవిధ్యాలు మరియు విభిన్న కాలాల వివరణాత్మక పరిశీలన ఉంటుంది. ఇది సూక్ష్మ అవగాహనను పెంపొందించింది. సాంస్కృతిక మరియు రాజకీయ చరిత్రను ఏకీకృతం చేస్తూ, అతని రచనలు చారిత్రక పరిణామాల యొక్క సమగ్ర అన్వేషణ యొక్క అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పాయి. విద్యాపరమైన కఠినత్వం పట్ల అతని నిబద్ధత భవిష్యత్ చరిత్రకారులకు ఉన్నత ప్రమాణాలను నెలకొల్పింది.

భారతదేశ గతం గురించి విలువైన అంతర్దృష్టులను అందించడం ద్వారా వివిధ చారిత్రాత్మక ఇతివృత్తాలు మరియు కాలాల్లో మజుందార్ చరిత్ర రచనకు అందించిన రచనలు. ప్రాచీన భారతీయ చరిత్రలో అతను వేద కాలం, మౌర్య మరియు గుప్త సామ్రాజ్యాలను విశ్లేషించాడు. మధ్యయుగ కాలంలో ఢిల్లీ సుల్తానేట్, మొఘల్ సామ్రాజ్యం మరియు ప్రాంతీయ శక్తుల పరిశీలన జరిగింది. ఆధునిక భారతీయ చరిత్రలో అతను బ్రిటిష్ పాలన, సంఘ సంస్కరణ ఉద్యమాలు మరియు స్వాతంత్ర్య పోరాటం యొక్క ప్రభావంతో నిమగ్నమయ్యాడు.

చారిత్రాత్మకంగా, %=. జ%. మజుందార్ యొక్క విస్తృతమైన పని, పురాతన నాగరికతల నుండి సమకాలీన యుగం

వరకు, చారిత్రక పాండిత్యానికి ఉన్నత ప్రమాణాలను నెలకొల్పింది. గ్రంథాలు, కళాఖండాలు మరియు శాసనాల విమర్శనాత్మక పరిశీలనకు పేరుగాంచిన అతను భారతదేశ గతాన్ని మరింత ఖచ్చితమైన చిత్రణకు దోహదపడ్డాడు. అతని సమతుల్య విధానం, సైద్ధాంతిక పక్షపాతాలను నివారించడం మరియు డాకా విశ్వవిద్యాలయం వైస్-ఛాన్సలర్ వంటి విద్యాసంబంధ నాయకత్వ పాత్రలు, చారిత్రక దృక్పథాలను రూపొందించడంలో అతని ప్రభావాన్ని ప్రదర్శించాయి. అతని రచన, ప్రత్యేకించి “ది హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ పీపుల్” అనే స్మారక ధారావాహిక, చారిత్రక జ్ఞానాన్ని విస్తృత పాఠకులకు అందుబాటులోకి తెచ్చింది. %=. జ%. మజుందార్ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రాముఖ్యత, అకడమిక్ ఎక్సలెన్స్, మెథడాలాజికల్ కఠినత మరియు భారతదేశం యొక్క గొప్ప చారిత్రక వస్త్రాల సమగ్ర అన్వేషణలో అతని నిబద్ధతలో ఉంది. అతని రచనలు చరిత్రకారులు మరియు పండితుల దృక్కోణాలను రూపొందిస్తూనే ఉన్నాయి.

15.6. ఆర్.సి. మజుందార్ చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన - చరిత్ర రచనలో ఆర్.సి.మజుందార్ ప్రాముఖ్యత :

భారతీయ చరిత్ర చరిత్రకు ఆర్.సి. మజుందార్ చేసిన కృషి, విస్తృతంగా గుర్తించబడినప్పటికీ, విమర్శలు లేకుండా లేవు. కొంతమంది పండితులు అతని రచనలు జాతీయవాద సిద్ధాంతాలచే ప్రభావితమైన రాజకీయ పక్షపాతాన్ని చూపుతాయని వాదించారు. మరొక విమర్శ భారతీయ సమాజం యొక్క అసంపూర్ణ చిత్రణను సమర్ధవంతంగా అందించే రాజకీయ చరిత్రపై ఆయన నొక్కి చెప్పడానికి సంబంధించినది. విమర్శకులు అతనిని చారిత్రాత్మక మూలాధారాలను ఎంచుకున్నారని, అతని విశ్లేషణల నిష్పాక్షికత గురించి ప్రశ్నలను లేవనెత్తారని కూడా ఆరోపించారు.

విమర్శలకు ప్రతిస్పందనగా, ప్రత్యామ్నాయ చారిత్రక దృక్పథాలు ఉద్భవించాయి. కొందరు సామాజిక చరిత్రను నొక్కి చెబుతారు. సాధారణ ప్రజల జీవితాలను మరియు సామాజిక, ఆర్థిక నిర్మాణాలను అన్వేషిస్తారు. మరికొందరు వివిధ సాంస్కృతిక మరియు ప్రాంతీయ దృక్కోణాలను స్వీకరించి, మరింత సమగ్రమైన మరియు విభిన్నమైన చరిత్ర కోసం వాదించారు. ఒక పోస్ట్ కలోనియల్ దృక్పథం చారిత్రాత్మక కథనాలలో వలసవాద, యుగం పక్షపాతాలను ప్రశ్నిస్తుంది. మజుందార్ రచనల చుట్టూ చర్చలు కొనసాగుతున్నాయి. చరిత్ర యొక్క రాజకీయ మరియు ఇతర కోణాల మధ్య సమతుల్యత గురించి చర్చలు కొనసాగుతున్నాయి. సమకాలీన చరిత్రలో అతని పని యొక్క ఔచిత్యంతో పండితులు పట్టుబడుతున్నారు. అభివృద్ధి చెందుతున్న చారిత్రక పద్ధతులు మరియు కొత్త దృక్కోణాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటారు. ఆర్.సి.మజుందార్ యొక్క పని చుట్టూ ఉన్న విమర్శలు మరియు చర్చలు చరిత్రకథ యొక్క చైతన్యవంతమైన స్వభావాన్ని హైలైట్ చేస్తాయి. విద్వాంసులు విభిన్న దృక్కోణాలు మరియు విధానాలతో పట్టుబడుతున్నప్పుడు, కొనసాగుతున్న సంభాషణ నిరంతర శుద్ధికి దోహదం చేస్తుంది.

చరిత్ర రచనకు ఆర్.సి. మజుందార్ చేసిన కృషి అతనికి విస్తృతమైన గుర్తింపును తెచ్చిపెట్టింది. అతని ఖచ్చితమైన పాండిత్యం, నిష్పాక్షికత పట్ల నిబద్ధత మరియు సమగ్ర విశ్లేషణలు అతన్ని భారతీయ చరిత్రలో ప్రముఖ వ్యక్తిగా స్థాపించాయి. అతని ప్రభావం అతని యుగానికి మించి విస్తరించి, తదుపరి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది. మజుందార్ యొక్క వారసత్వం సమకాలీన చరిత్ర చరిత్రలో సంబంధితంగా ఉంది. ఇది కొనసాగుతున్న చర్చలు మరియు చర్చలకు దోహదం చేస్తుంది.

మజుందార్ ఆలోచనలు సంబంధితంగా ఉంటాయి. చరిత్రకారులకు పద్ధతి సంబంధమైన కఠినతను కొనసాగించడంలో మరియు అనుభావిక సాక్ష్యాలను నొక్కి చెప్పడంలో మార్గనిర్దేశం చేస్తాయి. సూక్ష్మ అవగాహనపై అతని దృష్టి హిస్టోరియోగ్రఫీ యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఉంటుంది. మజుందార్ సమర్థించిన సాంస్కృతిక మరియు రాజకీయ చరిత్ర యొక్క ఏకీకరణ ప్రభావవంతంగా కొనసాగుతుంది. ఈ కోణాల పరస్పర అనుసంధానాన్ని గుర్తిస్తుంది. ఆర్.సి. మజుందార్ వారసత్వం కొనసాగుతుంది. భారతదేశ చారిత్రక వారసత్వాన్ని అధ్యయనం చేస్తుంది. అకడమిక్ ప్రాక్టీసెస్, మెథడాలాజికల్ అప్రోచ్‌లు మరియు ఇండియన్ హిస్టరీ యొక్క కాన్సెప్ప్యులైజేషన్‌పై అతని ప్రభావం స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది, అతని రచనలు ఈ రంగాన్ని ప్రభావితం చేస్తూనే ఉన్న గౌరవనీయ వ్యక్తిగా మారాయి.

రమేష్ చంద్ర మజుందార్ యొక్క రచనలు భారతదేశ చరిత్ర యొక్క అవగాహనపై చెరగని ముద్ర వేసాయి. అతని స్మారక ధారావాహిక "ది హిస్టరీ అండ్ కల్చర్ ఆఫ్ ది ఇండియన్ పీపుల్", 11 సంపుటాలు విస్తరించి, భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంలో ఒక మూలస్తంభం. మజుందార్ జాతీయవాద చరిత్రతో నిశ్చితార్థం, ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ చరిత్రలో సూక్ష్మమైన చిత్రణను అందిస్తుంది. అతని ఖచ్చితమైన పాండిత్యం మరియు విస్తృతమైన పరిశోధన అతనికి విద్యాపరమైన గౌరవాన్ని సంపాదించిపెట్టాయి. అతని వారసత్వం కొనసాగుతుంది. అతని రచనలు ప్రస్తావించడం మరియు అధ్యయనం చేయడం కొనసాగుతుంది. మజుందార్ యొక్క ప్రత్యేకమైన అంతర్దృష్టులు, సమతుల్య పద్ధతిలో అందించబడ్డాయి. భారతదేశం యొక్క గతాన్ని సూక్ష్మంగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదం చేస్తాయి.

చరిత్రపై ఆర్.సి. మజుందార్ యొక్క ప్రభావం సమగ్ర కథనాలను అందించడం, జాతీయవాద చరిత్రతో నిమగ్నమవ్వడం, ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానాలను అవలంబించడం మరియు భారతదేశం యొక్క గొప్ప చారిత్రక వారసత్వం యొక్క అధ్యయనాన్ని ఆకృతి చేయడం కొనసాగించే వారసత్వాన్ని వదిలివేయడంలో అతని నిబద్ధతలో ఉంది. సంక్లిష్టమైన చారిత్రక కథనాలను స్పష్టమైన పద్ధతిలో ప్రదర్శించగల అతని సామర్థ్యం అతని రచనలను విద్యార్థులకు మరియు ఔత్సాహికులకు విలువైన వనరులను చేస్తుంది.

15.7. సంక్షిప్తంగా :

ఏప్రిల్ 14, 1889న లండన్‌లో జన్మించిన ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ 20వ శతాబ్దపు చరిత్రలో మహోన్నత వ్యక్తిగా ఎదిగాడు. ఆక్స్‌ఫర్డ్‌లోని బెల్లియోల్ కాలేజీలో గ్రీక్ మరియు లాటిన్ క్లాసిక్‌లలో అతని విద్యా పునాది పురాతన గ్రంథాలతో లోతైన చరిత్రకి పునాది వేసింది. ఏథెన్స్‌లోని బ్రిటీష్ ఆర్కియాలజికల్ స్కూల్‌లో తదుపరి అధ్యయనాలు అతన్ని ప్రాచీన నాగరికతల అధ్యయనంలో ముంచెత్తాయి. టోయిన్బీ యొక్క విభిన్న పాత్రలు, బెల్లియోల్లో బోధన నుండి ప్రభుత్వ సేవ మరియు పారిస్ శాంతి సమావేశంలో పాల్గొనడం వరకు అతని బహుముఖ వృత్తిని ఆకృతి చేసింది. కింగ్స్ కాలేజ్ మరియు యూనివర్సిటీ ఆఫ్ లండన్‌లో అతని విద్యా స్థానాలు 1919 నుండి 1924 వరకు ముఖ్యమైన అధ్యాయాలను గుర్తించాయి. తరువాతి సంవత్సరాలు 1925 నుండి 1955 వరకు, అతను రాయల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ అఫైర్స్ మరియు యూనివర్శిటీ ఆఫ్ లండన్‌కు తన సహకారాన్ని అందించాడు.

అతను చరిత్ర మరియు నాగరికత యొక్క వివిధ కోణాలను అన్వేషించే ఫలవంతమైన రచయితగా మారినందున, టోయిన్బీ యొక్క విస్తృతమైన ప్రభావం అకాడెమియాను అధిగమించింది. అతని మాగ్నమ్ ఓపస్, "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ"

(1934–1961), పన్నెండు సంపుటాలకు పైగా నాగరికతల యొక్క ఆటుపోట్లు మరియు ప్రవాహాన్ని పరిశీలిస్తూ అతని రచనలలో ప్రత్యేకంగా నిలుస్తుంది. దీనికి మించి "నేషనాలిటీ అండ్ వార్" (1915) మొదటి ప్రపంచ యుద్ధం సమయంలో అతని ప్రారంభ విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది. మరణానంతరం, "మ్యాన్‌కైండ్ అండ్ మదర్ ఎర్త్" (1976) పర్యావరణ సవాళ్ళను పరిష్కరిస్తుంది. టోయిన్బీ యొక్క శాశ్వత ఔచిత్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుంది. "హెలెనిజం : ఎ హిస్టరీ ఆఫ్ ఎ సివిలైజేషన్" (1959) హెలెనిస్టిక్ నాగరికత యొక్క పరిమాణాలను లోతుగా పరిశోధిస్తుంది. ఇది లోతైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. "ఈస్ట్ టు వెస్ట్ : ఎ జర్నీ రౌండ్ ది వరల్డ్" (1958) ప్రపంచ అనుభవాలను వివరిస్తుంది. అయితే అతని "ఆత్మకథ" (1934) వ్యక్తిగత అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. అదనంగా "సర్వే ఆఫ్ ఇంటర్నేషనల్ అఫైర్స్" (1925–1955) సమకాలీన భౌగోళిక రాజకీయాలతో టోయిన్బీ యొక్క నిశ్చితార్థాన్ని ప్రతిబింబిస్తుంది.

టోయిన్బీ యొక్క ప్రధాన సహకారం "ఎ స్టడీ ఆఫ్ హిస్టరీ"లో ఉంది. ఇది ప్రపంచవ్యాప్తంగా పండితులను ప్రభావితం చేసిన నాగరికతలకు సంబంధించిన అద్భుతమైన అన్వేషణ. అతని మెథడాలాజికల్ ఆవిష్కరణలు చక్రీయ నమూనాలను పరిచయం చేశాయి. చరిత్రలో కొనసాగుతున్న చర్చలను ప్రభావితం చేస్తూ, ప్రముఖుల యొక్క కీలక పాత్రను హైలైట్ చేసింది. టోయిన్బీ యొక్క ప్రపంచ దృక్పథాలు యూరోసెంట్రిక్ కథనాలను సవాలు చేస్తూ చారిత్రక విచారణను విస్తృతం చేశాయి. అతని సాహిత్య నైపుణ్యం, "తూర్పు నుండి పడమర" మరియు "ఆత్మకథ" వంటి రచనలలో స్పష్టంగా కనిపించింది. అతని ప్రభావాన్ని విద్యారంగానికి మించి విస్తరించింది. చరిత్ర అధ్యయనంపై అతని ప్రభావం "మానవజాతి మరియు మదర్ ఎర్త్"లో పర్యావరణ సమస్యలపై అతని ముందస్తు అవగాహన ద్వారా మరింత నొక్కి చెప్పబడింది. టోయిన్బీ యొక్క వారసత్వం పండితుల ఉపన్యాసానికి సంబంధించిన అంశంగా మిగిలిపోయింది. ఇది ప్రశంసలు మరియు విమర్శల ద్వారా గుర్తించబడింది. చారిత్రక దృక్పథాలపై అతని శాశ్వత ప్రభావాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

ఆర్.సి. మజుందార్ భారతీయ చరిత్రలో కీలక వ్యక్తి. భారతదేశ చరిత్ర యొక్క అవగాహనను గణనీయంగా ప్రభావితం చేశారు. బెంగాల్ పునరుజ్జీవనం ప్రభావంతో మజుందార్ యొక్క ప్రారంభ దృక్పథాలు చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక మూలాల అన్వేషణతో ముడిపడి ఉన్నాయి. ఆర్.సి. మజుందార్ విద్యాపరమైన నైపుణ్యం మరియు సామాజిక, రాజకీయ గతిశీలత యొక్క సమ్మేళనం చారిత్రక పరిశోధనపై అతని జీవితకాల నిబద్ధతకు పునాది వేసింది. "భారతీయ ప్రజల చరిత్ర మరియు సంస్కృతి"తో సహా మజుందార్ యొక్క ప్రముఖ రచనలు భారతదేశ చరిత్రలో సమగ్రమైన అంతర్దృష్టులను అందిస్తూ వివిధ కాలాలను కలిగి ఉన్నాయి. అతని మాగ్నమ్ ఓపస్ పురాతన కాలం నుండి స్వాతంత్ర్యం తర్వాత కాలాలను కవర్ చేస్తుంది. ఇది పునాది వనరుగా పనిచేస్తుంది. "ప్రాచీన భారతదేశం" మరియు "భారతదేశంలో స్వాతంత్ర్య ఉద్యమ చరిత్ర" వంటి ఇతర రచనలు ఖచ్చితమైన పరిశోధనతో నిర్దిష్ట చారిత్రక ఇతివృత్తాలను పరిశీలిస్తాయి.

అతని రచనలు భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనాన్ని తీవ్రంగా ప్రభావితం చేస్తాయి. అకడమిక్ సర్కిల్‌లో విస్తృతంగా ప్రస్తావించబడిన పునాది వనరులను అందిస్తాయి. మజుందార్ జాతీయవాద చరిత్రతో నిశ్చితార్థం, ముఖ్యంగా స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంపై రచనలలో, ఆ క్లిష్టమైన కాలంలో త్యాగాలు మరియు విరాళాలను చిత్రించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు. అతని రచనలు భారతీయ చరిత్ర చరిత్రలో పునాది అంశాలుగా నిలిచి, పండిత ప్రసంగాన్ని రూపొందిస్తాయి.

చరిత్ర యొక్క తత్వశాస్త్రంలో పాతుకుపోయిన, నిష్పాక్షికత మరియు అనుభావిక సాక్ష్యాలపై అతని ప్రాధాన్యత చారిత్రక విశ్లేషణను ప్రభావితం చేసింది. రిడక్షనిస్ట్ వివరణలకు దూరంగా, చారిత్రక సంఘటనలపై ఆయన చేసిన విమర్శనాత్మక విశ్లేషణ భారతదేశ చరిత్రపై సమగ్ర అవగాహనకు దోహదపడింది. అతని రచనలు పురాతన, మధ్యయుగ మరియు ఆధునిక భారతదేశాన్ని అన్వేషిస్తూ వివిధ చారిత్రక ఇతివృత్తాలు మరియు కాలాలను విస్తరించాయి. గ్రంథాలు, కళాఖండాలు మరియు శాసనాల విమర్శనాత్మక పరిశీలనకు ప్రసిద్ధి చెందిన మజుందార్ యొక్క విస్తృతమైన పని, చారిత్రక పాండిత్యానికి ఉన్నత ప్రమాణాలను నిర్దేశించింది. అతని సమతుల్య విధానం, పక్షపాతాలను నివారించడం మరియు విద్యాసంబంధ నాయకత్వ పాత్రలు చారిత్రక దృక్పథాలను రూపొందించడంలో అతని ప్రభావాన్ని ప్రదర్శించాయి.

మజుందార్ యొక్క పని విమర్శలకు తావు లేకుండా లేదు. కొందరు సంభావ్య రాజకీయ పక్షపాతాలను సూచిస్తారు. ఇతర కోణాల వ్యయంతో రాజకీయ చరిత్రపై దృష్టి పెట్టారు. ప్రత్యామ్నాయ హిస్టారియోగ్రాఫికల్ దృక్పథాలు ఉద్భవించాయి, చేరికను నొక్కిచెప్పడం మరియు వలసవాద, యుగం పక్షపాతాలను ప్రశ్నించడం. అతని రచనలు, సమకాలీన యుగం వరకు పురాతన నాగరికతలను విస్తరించి, చారిత్రక పాండిత్యానికి ఉన్నత ప్రమాణాలను నెలకొల్పాయి. “భారత ప్రజల చరిత్ర మరియు సంస్కృతి” అనే స్మారక ధారావాహిక భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనంలో ఒక మూలస్తంభంగా మిగిలిపోయింది. చరిత్ర రచనపై మజుందార్ ప్రభావం సమగ్ర కథనాలను అందించడం, జాతీయవాద చరిత్ర రచనతో నిమగ్నమవడం మరియు ఇంటర్ డిసిప్లినరీ విధానాలను అవలంబించడంలో అతని నిబద్ధతలో ఉంది. సంక్లిష్టమైన చారిత్రక కథనాలను స్పష్టమైన పద్ధతిలో ప్రదర్శించగల అతని సామర్థ్యం అతని రచనలను విద్యార్థులకు మరియు ఔత్సాహికులకు విలువైన వనరులను చేస్తుంది.

15.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. చరిత్ర రచనలో ఆర్నాల్డ్ జోసెఫ్ టోయిన్బీ స్థానాన్ని అంచనా వేయండి
2. ఆర్.సి. మజుందార్ రచనలపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన చేయండి

15.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
2) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
3) Subrhmanyam, N : Historiography
4) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method
5) Philips, C.H. : Historians and Historiography in Modern India.

– డా. డి. సహదేవుడు

పాఠం - 16

చరిత్రకారులు - జె.ఎన్. సర్కార్, నిహర్రంజన్ రే

లక్ష్యము :

జె.ఎన్. సర్కార్, నిహర్రంజన్ రే రచనలలోని హిస్టోరియోగ్రఫీ చారిత్రక ఆలోచన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అవగాహనను అందించడం ఈ పాఠం ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

పాఠ్యనిర్మాణ క్రమం :

16.1. పరిచయం

16.2. జె.ఎన్. సర్కార్ రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క కృషి

16.3. జె.ఎన్. సర్కార్ చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో జె.ఎన్. సర్కార్ ప్రాముఖ్యత

16.4. నిహర్రంజన్ రే

16.5. నిహర్రంజన్ రే రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి నిహర్రంజన్ రే యొక్క కృషి

16.6. నిహర్రంజన్ రే చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో నిహర్రంజన్ రే ప్రాముఖ్యత

16.7. సంక్షిప్తంగా

16.8. మాదిరి ప్రశ్నలు

16.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు

16.1. పరిచయం :

జె.ఎన్. సర్కార్, డిసెంబర్ 10, 1870న జాదునాథ్ సర్కార్‌గా జన్మించారు. భారతదేశ చారిత్రక ప్రకృతి దృశ్యంపై అతని అవగాహనను లోతుగా ప్రభావితం చేసిన విభిన్న సాంస్కృతిక వాతావరణం నుండి ఉద్భవించారు. అతని జన్మస్థలం, పెంపకం యొక్క చిక్కులు, దేశం యొక్క గొప్ప చారిత్రక మరియు సాంస్కృతిక వస్త్రాలపై అతని అవగాహనను రూపొందించడంలో కీలక పాత్ర పోషించాయి.

సర్కార్ యొక్క ప్రారంభ పాఠశాల విద్య అతని మేధో కార్యకలాపాలకు పునాది వేసింది. అతను ఉన్నత విద్యకు చేరుకున్నప్పుడు చారిత్రక పాండిత్యానికి సంబంధించిన అంశాలతో అతని పట్టు రూపుదిద్దుకోవడం ప్రారంభమైంది. ఈ నిర్మాణ సంవత్సరాల్లో ప్రభావవంతమైన ఉపాధ్యాయులు మరియు మార్గదర్శకులు అతని మేధో ఉత్సుకతను పెంపొందించడంలో మరియు అతని విద్యా పథాన్ని నడిపించడంలో కీలక పాత్ర పోషించారు.

సర్కార్ యొక్క విద్యా ప్రయాణం చారిత్రక అధ్యయనాలలో అతని అన్వేషణకు నాంది పలికింది. ఆ సమయంలోని మేధోపరమైన వాతావరణం, అతని అనుభవాలతో కలిసి భారతదేశ గతంపై అతని ప్రారంభ దృక్కోణాలను రూపొందించడం ప్రారంభించింది. ఈ ప్రారంభ నిర్మాణాత్మక ప్రభావాలు చారిత్రక పరిశోధనలో సర్కార్ యొక్క భవిష్యత్తు ప్రయత్నాలకు వేదికగా నిలిచాయి. అతని శకంలోని మేధోపరమైన ప్రకృతి దృశ్యానికి దోహదపడింది. జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క ప్రారంభ జీవితం మరియు విద్యను అర్థం చేసుకోవడం అతని మేధో వికాసాన్ని ఆకృతి చేసిన సందర్భోచిత కారకాలను ఆవిష్కరిస్తుంది. భారతీయ చరిత్ర చరిత్రకు అతని తరువాతి రచనలకు పునాది వేసింది.

16.2. జె.ఎన్. సర్కార్ రచనలు - హిస్టోరియోగ్రఫీకి జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క కృషి :

భారతీయ చరిత్ర చరిత్రపై జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క ముద్ర చెరగనిది. చారిత్రక ఇతివృత్తాలు మరియు కాలాల శ్రేణిని విస్తరించింది. ప్రాచీన యుగాల నుండి మధ్యయుగ కాలంతో పాటు ఆధునిక యుగం వరకు, సర్కార్ పరిశోధన భారతదేశ చరిత్ర యొక్క విస్తృత దృశ్యాన్ని అందిస్తుంది. అతని సమగ్ర విధానం రాజకీయ, సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక, ఆర్థిక అంశాలను అధ్యయనం చేస్తుంది. దేశం యొక్క పరిణామంపై సూక్ష్మ మరియు బహుముఖ అవగాహనను అందిస్తుంది.

చారిత్రక పరిశోధన రంగంలో సర్కార్ వినూత్న పద్ధతులను ప్రవేశపెట్టాడు. అది ఒక నమూనా మార్పును సూచిస్తుంది. భారతదేశం యొక్క గతాన్ని డాక్యుమెంట్ చేయడానికి మరియు విశ్లేషించడానికి కొత్త విధానాలకు మార్గదర్శకత్వం వహించడం, ప్రాథమిక వనరులు మరియు ఆర్కైవల్ మెటీరియల్‌లను అతని ఖచ్చితమైన ఉపయోగం పండితుల కఠినతకు ఉన్నత ప్రమాణాలను మార్గదర్శనం చేసింది. సర్కార్ యొక్క చారిత్రక ఆవిష్కరణలు చారిత్రక పరిశోధన యొక్క నాణ్యతను పెంచడమే కాకుండా భారతీయ చారిత్రక సందర్భంలో పరిశోధనా పద్ధతుల పరిణామానికి గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి. చరిత్రకు సర్కార్ యొక్క రచనలు విస్తృతమైన అన్వేషణ మరియు పద్ధతి ఆవిష్కరణల ద్వారా వర్గీకరించబడ్డాయి. భారతదేశం యొక్క గొప్ప చారిత్రక కథనం యొక్క సంక్లిష్టతలను విప్పడంలో అతని నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క గుర్తించదగిన రచనలు మరియు వాటి ప్రభావం :

"ఆధునిక భారతదేశం" (1906) : జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క ప్రారంభ రచన, "ఆధునిక భారతదేశం", మొఘల్ సామ్రాజ్యం క్షీణత నుండి 20వ శతాబ్దం ప్రారంభం వరకు భారతదేశ చరిత్ర యొక్క పునాది అన్వేషణగా పనిచేస్తుంది. ఈ కీలకమైన కాలంలో భారతదేశంలో రాజకీయ, సామాజిక మార్పులను పరిశీలించడంలో సర్కార్ యొక్క ప్రారంభ ప్రయత్నాన్ని పుస్తకం ప్రతిబింబిస్తుంది.

"ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఔరంగజేబ్ " (1912-1924) : ఒక స్మారక బహుళ - వాల్యూమ్ బయోగ్రఫీ. "ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఔరంగజేబ్" అనేది మొఘల్ చక్రవర్తి ఔరంగజేబ్ జీవితం మరియు పాలన యొక్క క్లిష్టమైన విశ్లేషణగా నిలుస్తుంది. ఈ రచనలో సర్కార్ యొక్క ఖచ్చితమైన పరిశోధన మరియు సూక్ష్మ పరిశీలన ఔరంగజేబ్ యొక్క సంక్లిష్ట నియమాన్ని మన అవగాహనకు గణనీయంగా దోహదపడింది.

"శివాజీ అండ్ హిస్ టైమ్స్" (1919) : మరాఠా యోధుడు, రాజు శివాజీపై దృష్టి సారిస్తూ, ఈ పుస్తకం మరాఠా సామ్రాజ్యం యొక్క రాజకీయ మరియు సైనిక చరిత్రను పరిశీలిస్తుంది. శివాజీ జీవితం మరియు అతని కాలంలోని సామాజిక, రాజకీయ దృశ్యాలను సర్కార్ నిశితంగా పరిశీలించడం మరాఠా చరిత్రపై దృక్కోణాలను రూపొందించడంలో ప్రభావవంతంగా ఉంది.

"ఇండియా ఆఫ్ ఔరంగజేబ్" (5 సంపుటాలు, 1919-1924) : మొఘల్ చరిత్రకు మరో ముఖ్యమైన సహకారం, ఈ బహుళ - వాల్యూమ్ సిరీస్ ఔరంగజేబ్ పాలనలోని సామాజిక, రాజకీయ పరిస్థితులను విశ్లేషిస్తుంది. ప్రాథమిక మూలాలు మరియు వివరణాత్మక కథనంపై సర్కార్ యొక్క ప్రాధాన్యత ఈ రచన మొఘల్ ఇండియా అధ్యయనంలో ఒక మూలస్తంభంగా చేసింది.

"ది ఫాల్ ఆఫ్ ది మొఘల్ ఎంపైర్" (4 సంపుటాలు, 1932-1939) : మొఘల్ సామ్రాజ్యం యొక్క క్షీణత గురించి సర్కార్ యొక్క అన్వేషణ ఈ బహుళ - వాల్యూమ్ సిరీస్‌లో పొందుపరచబడింది. ఈ రచన మొఘల్ అధికారం పతనానికి దోహదపడే అంశాలను విమర్శనాత్మకంగా విశ్లేషిస్తుంది. భారతదేశ చారిత్రక పరివర్తన యొక్క సంక్లిష్టతలపై అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది.

చరిత్ర అధ్యయనంపై ఈ రచనల ప్రభావం :

జె.ఎన్. సర్కార్ రచనలు, ఆర్కైవల్ మూలాలతో లోతైన అధ్యనం మరియు కథన శైలిని కలిగి ఉంటాయి. ఇవి భారతదేశంలో చారిత్రక పరిశోధనలకు ఒక ఉదాహరణగా నిలిచాయి. ప్రాథమిక మూలాధారాలు మరియు ఖచ్చితమైన డాక్యుమెంటేషన్‌పై అతని ప్రాధాన్యత తదుపరి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేసింది. చారిత్రక పరిశోధన పద్దతి శాస్త్ర ప్రకృతి దృశ్యాన్ని రూపొందించింది.

సర్కార్ యొక్క వివరణాత్మక జీవిత చరిత్రలు మరియు చారిత్రక కథనాలను రూపొందించడంలో దోహదపడ్డాయి, ముఖ్యంగా మొఘల్ కాలం మరియు మరాఠా సామ్రాజ్యం గురించి, రాజకీయ సంఘటనలు మరియు పాత్రల యొక్క అతని సూక్ష్మ విశ్లేషణ భారతదేశ సంక్లిష్ట గతాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి పునాదిని అందించింది.

సర్కార్ యొక్క రచనలు గుర్తించబడినప్పటికీ, అతని పద్ధతులు మరియు వివరణలకు సంబంధించి కొనసాగుతున్న చర్చ, విమర్శ భారతదేశంలోని చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క చైతన్యవంతమైన స్వభావాన్ని ప్రస్ఫుటం చేస్తుంది. అతని రచనలతో నిరంతర శోధన ఈ రంగంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న దృక్కోణాలను నొక్కి చెబుతుంది. జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క ముఖ్యమైన రచనలు భారతీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి దోహదపడటమే కాకుండా పద్ధతులు, కథనాలు మరియు చారిత్రక పాండిత్యంలో కొనసాగుతున్న ఉపన్యాసంపై శాశ్వత ప్రభావాన్ని చూపాయి.

జె.ఎన్. సర్కార్ - వారసత్వం మరియు ప్రభావం :

జె.ఎన్. సర్కార్ వారసత్వం భారతదేశంలో మరియు అంతర్జాతీయంగా చారిత్రక రచనలో అతని విస్తృత గుర్తింపుకు నిదర్శనం. హిస్టోరియోగ్రఫీకి అతని గణనీయమైన సహకారం తోటి పండితుల నుండి గౌరవం మరియు మన్ననలను పొందింది. అతనిని క్రమశిక్షణలో ప్రముఖ వ్యక్తిగా స్థిరపరిచింది. సర్కార్ ప్రభావం అతని తక్షణ సమకాలీనులకు మించి విస్తరించింది. అతని పని యొక్క ప్రాముఖ్యతను గుర్తించిన తరువాతి తరాల చరిత్రకారులతో ప్రతిధ్వనించింది.

జె.ఎన్. సర్కార్ తదుపరి తరాల చరిత్రకారులపై తీవ్ర ప్రభావం వారు చారిత్రక పరిశోధన మరియు వ్యాఖ్యానం పట్ల అనుసరించిన విభిన్న విధానాలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. పండితులు సర్కార్ యొక్క పద్దతి విధానాలు, సంభావిత చట్రాలు మరియు చారిత్రక ఇతివృత్తాలపై అంతర్దృష్టుల నుండి ప్రేరణ పొందారు. చరిత్ర యొక్క విస్తృత రంగంలో విభిన్న దృక్కోణాలను రూపొందించడంలో అతని ప్రభావం కీలక పాత్ర పోషించింది. గొప్ప మరియు సూక్ష్మమైన ఉపన్యాసానికి దోహదపడింది.

కాలం గడిచినా జె.ఎన్. సర్కార్ ఆలోచనలు సమకాలీన చరిత్ర రచనలో ప్రతిధ్వనిస్తూనే ఉన్నాయి. ప్రస్తుత చారిత్రక ఉపన్యాసంలో నిమగ్నమైన పండితులు తరచుగా సర్కార్ యొక్క భావనలను సూచిస్తారు. సమకాలీన పరిశోధన ప్రశ్నలను

పరిష్కరించడానికి వాటిని స్వీకరించడం మరియు నిర్మించడం, సర్కార్ ఆలోచనల యొక్క శాశ్వతమైన ఔచిత్యం వారి శాశ్వత స్వభావాన్ని మరియు ఫీల్డ్‌లో కొనసాగుతున్న చర్చలను తెలియజేయగల సామర్థ్యాన్ని నొక్కి చెబుతుంది.

జె.ఎన్. సర్కార్ యొక్క వారసత్వం విస్తృతమైన గుర్తింపు, తదుపరి తరాల చరిత్రకారులపై తీవ్ర ప్రభావం మరియు సమకాలీన చరిత్రలో నిరంతర ఔచిత్యాన్ని కలిగి ఉంటుంది. అతని మేధో పాదముద్ర చారిత్రాత్మక విచారణ యొక్క సంక్లిష్టతలను మార్గదర్శనం చేసే పండితులకు ప్రేరణ మూలంగా నిలుస్తుంది.

16.3. జె.ఎన్. సర్కార్ చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన – చరిత్ర రచనలో సర్కార్ ప్రాముఖ్యత :

సర్కార్ మెథడాలజీపై విమర్శల పరిశీలన : జె.ఎన్. సర్కార్ చరిత్ర రచనకు గణనీయమైన కృషి చేసినప్పటికీ, అతని పద్ధతి వివిధ వర్గాల నుండి విమర్శలను ఎదుర్కొంది. కొంతమంది చరిత్రకారులు సర్కార్ యొక్క వివరణలలో గ్రహించిన ఆత్మాశ్రయతను ప్రశ్నించారు. అతని విశ్లేషణలపై వ్యక్తిగత పక్షపాతం యొక్క సంభావ్య ప్రభావం గురించి ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఆర్కైవల్ మూలాలు మరియు అనుభావిక డేటాతో మరింత కఠినమైన నిశ్చితార్థం కోసం వాదిస్తూ, కథనం మరియు వృత్తాంత సాక్ష్యంపై సర్కార్ ఆధారపడటాన్ని విమర్శకులు హైలైట్ చేశారు.

హిస్టోరియోగ్రఫీలో ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాలు : సర్కార్ యొక్క పద్ధతిపై నిర్దేశించిన విమర్శలు హిస్టోరియోగ్రఫీలో ప్రత్యామ్నాయ దృక్కోణాల ఆవిర్భావాన్ని ప్రేరేపించాయి. విరుద్ధమైన దృక్కోణాలు కలిగిన చరిత్రకారులు చారిత్రక సంఘటనలు మరియు పాత్రలను వివరించడానికి మరింత లక్ష్యం మరియు అనుభవ పూర్వకమైన విధానాలను ఏర్పాటు చేసేందుకు ప్రయత్నించారు. ఆలోచన యొక్క ప్రత్యామ్నాయ పాఠశాలలు ఇంటర్ డిసిప్లినరీ మెథడాలజీల యొక్క ప్రాముఖ్యతను మరియు విభిన్న వనరులతో క్లిష్టమైన నిశ్చితార్థాన్ని నొక్కి చెప్పాయి.

సర్కార్ విరాళాల యోగ్యతలు మరియు పరిమితులపై కొనసాగుతున్న చర్చలు : సర్కార్ యొక్క పనికి సంబంధించిన చర్చలు సమకాలీన చరిత్ర చరిత్రలో కొనసాగుతున్నాయి. సర్కార్ సంభావిత చట్రాలు, చారిత్రక వివరణలు మరియు పద్ధతి ఎంపికల యొక్క అర్హతలు మరియు పరిమితుల గురించి పండితులు కొనసాగుతున్న చర్చలలో పాల్గొంటారు. కొంతమంది చరిత్రకారులు సర్కార్ యొక్క రచనలు పునాదిగా ఉన్నాయని వాదించారు. అతను పనిచేసిన చారిత్రక సందర్భాన్ని అభినందించాల్సిన అవసరాన్ని నొక్కి చెప్పారు. మరికొందరు మరింత విమర్శనాత్మక పునఃపరిశీలన కోసం వాదించారు.

సర్కార్ యొక్క పద్ధతి చుట్టూ ఉన్న విమర్శలు మరియు చర్చలు చారిత్రక ఉపన్యాసం యొక్క గతిశీలక స్వభావాన్ని నొక్కి చెబుతున్నాయి. అతని పని చారిత్రక రచనలో చెరగని ముద్ర వేసినప్పటికీ, కొనసాగుతున్న చర్చలు చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న స్వభావాన్ని మరియు పద్ధతి యొక్క కఠినత మరియు వివరణాత్మక సూక్ష్మభేదం కోసం నిరంతర అన్వేషణను ప్రతిబింబిస్తాయి.

జె.ఎన్. సర్కార్ – భారతీయ చరిత్ర రచనలో ప్రాధాన్యత :

హిస్టోరియోగ్రఫీ రంగంలో శాశ్వత ప్రభావం : చరిత్ర రచనలో సర్కార్ యొక్క శాశ్వత ప్రభావం అనేక కోణాలలో వ్యక్తమవుతుంది, ఇది అతని మార్గదర్శక రచనలను ప్రతిబింబిస్తుంది:

మెథడాలాజికల్ ఇన్నోవేషన్స్ : ప్రాథమిక మూలాధారాలపై ఆధారపడిన కఠినమైన చారిత్రక పరిశోధనపై సర్కార్ యొక్క పట్టుదల, పద్ధతి కోసం ఒక ఉన్నత ప్రమాణాన్ని నెలకొల్పింది. ఆర్కైవల్ మెటీరియల్స్‌పై అతని ఖచ్చితమైన అన్వేషణ ఒక బెంచ్‌మార్క్‌గా మారింది. అదే విధమైన ఖచ్చితమైన విధానాన్ని స్వీకరించిన తదుపరి పండితులపై చెరగని ముద్ర వేసింది.

కథన శైలి : సర్కార్ యొక్క విలక్షణమైన కథన శైలి, వివరణాత్మక కథనాన్ని మరియు విశ్లేషణాత్మక లోతును కలిగి ఉంటుంది. చారిత్రక అవగాహనను ప్రజాస్వామ్యీకరించింది. సంక్లిష్టమైన చారిత్రక సంఘటనలు మరియు బొమ్మలను అందుబాటులో ఉంచడం ద్వారా అతను చరిత్రతో ప్రజల అవగాహనను మెరుగుపరిచడంతో పాటు మరింత స్పష్టమైన అర్థమయ్యే చారిత్రక కథనాన్ని రూపొందించాడు.

రాజకీయ చరిత్రపై దృష్టి : రాజకీయ చరిత్రపై సర్కార్ నొక్కి చెప్పడం. ముఖ్యంగా ఔరంగజేబ్ మరియు శివాజీ వంటి వ్యక్తుల జీవిత చరిత్రల ద్వారా భారతదేశంలోని క్లిష్టమైన రాజకీయ ప్రక్రియలపై దృష్టిని ఆకర్షించింది. అతని మార్గదర్శక పని భారతీయ సందర్భంలో రాజకీయ చరిత్ర అధ్యయనానికి పునాది వేసింది. దేశం యొక్క గత రాజకీయ చిక్కులను అన్వేషించడానికి పండితులను ప్రభావితం చేసింది.

మొఘల్ అధ్యయనాలలో వారసత్వం : మొఘల్ సామ్రాజ్యంపై సర్కార్ యొక్క విస్తృతమైన పరిశోధన. ముఖ్యంగా "ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఔరంగజేబ్" మరియు "ది ఫాల్ ఆఫ్ ది మొఘల్ ఎంపైర్" వంటి రచనలలో మొఘల్ అధ్యయనాలలో పునాదిగా మిగిలిపోయింది. విద్వాంసులు అతని వివరణలతో నిమగ్నమవ్వడం, నిర్మించడం చేస్తూ, కొనసాగుతున్న పండితుల సంభాషణకు దోహదం చేస్తారు.

చారిత్రక రచనపై ప్రభావం : భారతీయ చరిత్రకారుల వరుస తరాలు అతని రచనలతో నిమగ్నమై, ప్రతిస్పందించడంతో సర్కార్ ప్రభావం అతని జీవితకాలం దాటి ప్రతిధ్వనిస్తుంది. అతని చారిత్రక రచనలో కథన నైపుణ్యంతో కూడిన విద్యాపరమైన కఠినత్వం భారతీయ చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క విస్తృత భూభాగంలో చెరగని ముద్ర వేసింది.

సర్కార్ యొక్క విశిష్ట అంతర్దృష్టులు మరియు దృక్కోణాల గుర్తింపు : సర్కార్ యొక్క విశిష్టత మరియు పాండిత్యపు లోతు కోసం అతని రచనలు జరుపుకుంటారు. అతనిని భారతీయ చరిత్ర రచనలో ఒక విలక్షణమైన వ్యక్తిగా గుర్తించడం:

ఆధారాల అన్వేషణ : ఆర్కైవల్ మూలాలను అన్వేషించడంలో సర్కార్ యొక్క అద్భుతమైన నిబద్ధత భారతీయ చరిత్ర యొక్క ప్రకృతి దృశ్యాన్ని పునర్నిర్మించింది. చారిత్రాత్మక పత్రాలను వెలికితీసే, వివరించే అతని సామర్థ్యం గతం యొక్క అవగాహనను సుసంపన్నం చేయడమే కాకుండా కఠినమైన ఆర్కైవల్ పరిశోధనలకు శాశ్వతమైన ఉదాహరణగా నిలిచింది.

చారిత్రక పాత్రల సంక్లిష్టత : సర్కార్ జీవిత చరిత్రలు. ముఖ్యంగా ఔరంగజేబ్ మరియు శివాజీల జీవిత చరిత్రలు, చారిత్రక పాత్రల యొక్క సూక్ష్మ చిత్రణను ప్రదర్శించాయి. వాటిని ఒక డైమెన్షనల్ బొమ్మలుగా ప్రదర్శించడానికి బదులు అతను చిక్కుల ద్వారా వివరణ చేశాడు. వాటిని సంక్లిష్ట చారిత్రక పరిస్థితుల ఉత్పత్తులుగా గుర్తించాడు. భారతీయ చరిత్రపై మరింత అధునాతన అవగాహనకు దోహదపడ్డాడు.

విమర్శతో ప్రేరణ : సర్కార్ రచనలు కొనసాగుతున్న చర్చలు మరియు విమర్శలను ప్రేరేపించాయి. అతని పద్ధతి మరియు వ్యాఖ్యానాలలోని కొన్ని అంశాలు పరిశీలనను ఎదుర్కొంటున్నప్పటికీ, అతని ఆలోచనలతో నిరంతర నిశ్చితార్థం చారిత్రక పాండిత్యం యొక్క గతిశీలక స్వభావాన్ని ధృవీకరిస్తుంది. కొనసాగుతున్న ఉపన్యాసం విమర్శనాత్మక మూల్యాంకనం మరియు పరిణామానికి పండితుల సంఘం యొక్క నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

జె.ఎన్. సర్కార్ చరిత్ర చరిత్రకు అందించిన విధానపరమైన ఆవిష్కరణలు, కథన నైపుణ్యం మరియు భారత రాజకీయ చరిత్రలో లోతైన అంతర్దృష్టుల ద్వారా ఆయన చేసిన కృషి శాశ్వతంగా ఉంటుంది. అతని వారసత్వం భారతదేశంలో చరిత్ర అధ్యయనాన్ని ఆకృతి చేస్తూనే ఉంది. ఈ రంగంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న ఉపన్యాసంలో అంతర్భాగంగా మిగిలిపోయింది.

16.4. నిహర్రంజన్ రే (1903-1981) :

భారతీయ బెంగాలీ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రముఖుడైన నిహర్రంజన్ రే, కళ మరియు భారతీయ చరిత్రను అర్థం చేసుకోవడంలో తన గాఢమైన కృషికి ప్రసిద్ధి చెందారు. బెంగాల్ (ప్రస్తుత బంగ్లాదేశ్)లోని మైమెన్సింగ్ జిల్లాలోని కయేత్గ్రామ్ అనే గ్రామంలో జనవరి 14, 1903న జన్మించిన రే యొక్క మేధో ప్రయాణం మైమెన్‌సింగ్‌లోని మృత్యుంజయ పాఠశాల మరియు ఆనంద మోహన్ కళాశాలలో అతని ప్రారంభ విద్యతో ప్రారంభమైంది.

1924లో రే తన బి.ఏ. ఉత్తీర్ణత ద్వారా ఒక ముఖ్యమైన మైలురాయిని సాధించాడు. మురారి చంద్ కళాశాల, సిల్హెట్ నుండి చరిత్రలో 1926లో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో ప్రాచీన భారత చరిత్ర మరియు సంస్కృతిలో యం.ఏ. పరీక్షలో అగ్రస్థానంలో నిలిచినందున అతని విద్యా నైపుణ్యం ప్రకాశిస్తూనే ఉంది. అతని అసాధారణమైన పని, "పొలిటికల్ హిస్టరీ ఆఫ్ నార్తర్న్ ఇండియా, ఎ.డి. 600-900" అతనికి మృణాళిని బంగారు పతకాన్ని సంపాదించిపెట్టింది. తదనంతరం, 1928లో అతనికి ప్రేమ్‌చంద్ రాయ్‌చంద్ విద్యార్థి పురస్కారం లభించింది. 1935లో లండన్ యూనివర్సిటీ కాలేజీ నుండి లైబ్రేరియన్‌షిప్‌లో డిప్లొమా పొందడం ద్వారా రే తన విద్యా నేపథ్యాన్ని మరింత మెరుగుపరిచాడు.

మణికాతో వివాహంతో రే వ్యక్తిగత జీవితం విశదమైంది. వారికి ఇద్దరు కుమారులు మరియు ఒక కుమార్తెలను పెంచారు. ముఖ్యంగా అతని కుమారుడు ప్రణబ్రంజన్ రే, అతని అడుగుజాడలను అనుసరించి, చరిత్రకారుడిగా మారారు. ఆగష్టు 30, 1981న పశ్చిమ బెంగాల్‌లోని కోల్‌కత్తాలో నిహర్రంజన్ రే యొక్క విశిష్ట జీవితానికి తెర పడింది. మేధోపరమైన ప్రకాశం యొక్క వారసత్వాన్ని వదిలివేసింది.

నిహర్రంజన్ రే చారిత్రక రచన ప్రయాణం :

రే యొక్క వృత్తిపరమైన ప్రయాణం ముఖ్యమైన నియామకాలు మరియు విద్యాసంబంధ నాయకత్వ పాత్రలతో గుర్తించబడింది. 1936లో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలోని సెంట్రల్ లైబ్రరీలో చీఫ్ లైబ్రేరియన్‌గా బాధ్యతలు చేపట్టారు. ఒక దశాబ్దం తర్వాత 1946లో అతను కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో బాగేశ్వరి ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ ఫైన్ ఆర్ట్స్‌గా నియమితుడయ్యాడు. అతను 1965లో పదవీ విరమణ చేసేవరకు ఆ పదవిలో కొనసాగాడు. విద్యా సంస్థల పట్ల అతని నిబద్ధత, కలకత్తాలోని ఏషియాటిక్ సొసైటీకి జనరల్ సెక్రటరీగా అతని పాత్ర వరకు విస్తరించింది.

1949 నుండి 1950 వరకు రే కెరీర్‌లో కీలకమైన అధ్యాయం 1965లో సిమ్లాలోని ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ అడ్వాన్స్‌డ్ స్టడీకి మొదటి డైరెక్టర్‌గా అవతరించింది. ఆ పదవిలో అతను 1970 వరకు కొనసాగాడు. ప్రజా సేవ పట్ల తన నిబద్ధతను మరింతగా ప్రదర్శిస్తూ, రే మూడవ వేతన సంఘం సభ్యునిగా 1970 నుండి 1973 వరకు పనిచేశాడు.

జాతీయవాదం మరియు రాజకీయ కార్యాచరణ :

రే జీవితం భారతదేశ రాజకీయ దృశ్యంతో ముడిపడి ఉంది. తీవ్రమైన జాతీయవాది, అతను క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో చురుకుగా పాల్గొన్నాడు. 1943 నుండి 1944 వరకు జైలు శిక్షను ఎదుర్కొన్నాడు. భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో అతని అంకితభావాన్ని ప్రతిబింబించాడు.

16.5. నిహార్రంజన్ రే రచనలు – హిస్టోరియోగ్రఫీకి నిహార్రంజన్ రే యొక్క కృషి :

బెంగాలీలో రే యొక్క గొప్ప రచన, "బంగాలీర్ ఇతిహాస్ : ఆదిపర్బా" (బెంగాలీ ప్రజల చరిత్ర : ప్రారంభ కాలం) 1949లో మొదటిసారిగా ప్రచురించబడింది. సాక్షరత ప్రకాశన్ తరువాత 1980లో రెండు సంపుటాలుగా విస్తారిత మరియు సవరించిన సంచికను విడుదల చేసింది. ఈ ప్రాథమిక రచన రే యొక్క రచనలను ప్రదర్శించింది. బెంగాలీ ప్రజల చారిత్రక చిక్కులను విప్పడంలో పాండిత్యం. రే యొక్క మేధోపరమైన విస్తృతి వివిధ ఇతివృత్తాలలో విస్తరించింది. ఇది అతని ముఖ్యమైన రచనలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది:

- "బ్రాహ్మణ దేవతలు ఆఫ్ బర్మా" (1932)
- "బర్మాలో సంస్కృత బౌద్ధమతం" (1936)
- "రవీంద్ర సాహితీర్ భూమిక" (రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ రచనలకు ఒక పరిచయం) (1940)
- "మౌర్య మరియు శుంగ కళ" (1947) (1976లో "మౌర్య మరియు పోస్ట్–మౌర్య కళ"గా సవరించబడింది మరియు విస్తరించబడింది)
- "ది సిక్కు గురువులు మరియు సిక్కు సంఘం" (1975)
- "ఈస్టర్న్ ఇండియన్ కాంస్యాలు" (1986)

ఈ రచనలు రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ యొక్క కళ, సాహిత్యం నుండి బౌద్ధమతం మరియు భారతీయ చరిత్ర యొక్క లోతైన అధ్యయనం వరకు రే యొక్క విభిన్న ఆసక్తులను ప్రతిబింబిస్తాయి.

అవార్డులు మరియు గౌరవాలు :

రే యొక్క మేధో పరాక్రమం ప్రతిష్టాత్మక అవార్డులు మరియు గౌరవాల ద్వారా గుర్తించబడింది.

- 1950లో "బంగాలీర్ ఇతిహాస్: ఆదిపర్బ" కోసం రవీంద్ర పురస్కారం, పశ్చిమ బెంగాల్లో మొదటి గ్రహీత.
- 1969లో ఆయన చేసిన విశేష కృషికి పద్మభూషణ్ పురస్కారం లభించింది.
- "యాన్ ఆర్టిస్ట్ ఇన్ లైఫ్" కోసం సాహిత్య అకాడమీ అవార్డును అందుకున్నారు.

నిహార్రంజన్ రే జీవితం మరియు రచనలు పండిత నైపుణ్యం, విద్యాసంబంధ నాయకత్వం మరియు రాజకీయ క్రియాశీలత యొక్క సామరస్య సమ్మేళనాన్ని సూచిస్తాయి. అతని శాశ్వతమైన వారసత్వం చరిత్రకారులు, మేధావుల మార్గాన్ని ప్రకాశవంతం చేస్తూనే ఉంది. భారతీయ చరిత్ర చరిత్రకు ఆయన చేసిన కృషి యొక్క లోతు మరియు పరిశోధన ప్రతిబింబిస్తుంది.

నిహార్రంజన్ రే యొక్క హిస్టోరియోగ్రాఫికల్ లెగసీ యొక్క క్లిష్టమైన విశ్లేషణ :

భారతీయ బెంగాలీ చరిత్ర చరిత్రలో ప్రముఖ వ్యక్తి అయిన నిహార్రంజన్ రే, కళ మరియు భారతీయ చరిత్రపై అవగాహనపై చెరగని ముద్ర వేశారు. అతని జీవితం విద్యా ప్రయాణం, ఫలవంతమైన రచనలు పండితుల నైపుణ్యం, విద్యాసంబంధ నాయకత్వం మరియు రాజకీయ క్రియాశీలత యొక్క సూక్ష్మ సమ్మేళనాన్ని వెల్లడిస్తాయి.

రే యొక్క ప్రారంభ విద్యా విషయక విజయాలు. ముఖ్యంగా ప్రాచీన భారతీయ చరిత్ర మరియు సంస్కృతిలో అతని యం.ఏ. పరీక్ష విశేషమైన వృత్తికి నాంది పలికింది. అతని ప్రశంసలు పొందిన పని, "ఉత్తర భారతదేశ రాజకీయ చరిత్ర, ఎ.డి. 600-900". అతని విశ్లేషణాత్మక నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించింది. తదుపరి విజయాలకు పునాది వేసింది. రే యొక్క వృత్తిపరమైన ప్రయాణంలో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలోని సెంట్రల్ లైబ్రరీలో చీఫ్ లైబ్రేరియన్‌గానూ, కలకత్తా యూనివర్శిటీలో ఫైన్ ఆర్ట్స్‌లో బాగేశ్వరి ప్రొఫెసర్‌గానూ ముఖ్యమైన పాత్రలు ఉన్నాయి. ఈ సంస్థాగత నిశ్చితార్థం విద్యా రంగానికి అతని నిబద్ధతను నొక్కి చెప్పింది.

క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో చురుగ్గా పాల్గొనడంతో పాటు భారతదేశ రాజకీయ దృశ్యంతో రే జీవితం పెనవేసుకోవడం అతని వారసత్వానికి రాజకీయ క్రియాశీలతను జోడించింది. ఈ పరిమాణం అతని మేధో కార్యకలాపాలకు, స్వాతంత్ర్యం కోసం భారతదేశం యొక్క పోరాటానికి తీవ్రమైన అంకితభావం మధ్య లోతైన సంబంధాన్ని సూచిస్తుంది.

రే యొక్క గొప్ప రచన, "బంగాలిర్ ఇతిహాస్ : ఆదిపర్బా" బెంగాలీ ప్రజల చారిత్రక చిక్కులను విప్పడంలో అతని నైపుణ్యానికి నిదర్శనంగా నిలుస్తుంది. 1980లో విస్తరించిన ఎడిషన్ దాని ప్రాముఖ్యతను మరింత పటిష్టం చేసింది. అంతేకాకుండా అతని విభిన్న రచనలు, బ్రాహ్మణ దేవతల నుండి సిక్కు గురువుల వరకు విస్తృతమైన మేధో ఉత్సుకతను ప్రదర్శిస్తాయి.

రవీంద్ర పురస్కారం, పద్మభూషణ్ మరియు సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు వంటి గుర్తింపులు రే యొక్క మేధో నైపుణ్యాన్ని ధృవీకరించాయి. ఈ ప్రశంసలు అతనిని చారిత్రక ప్రకృతి దృశ్యంలో ఒక ప్రకాశవంతంగా నిలిపాయి.

16.6. నిహార్రంజన్ రే చరిత్ర రచనపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన - చరిత్ర రచనలో నిహార్రంజన్ రే ప్రాముఖ్యత :

రే యొక్క రచనలను విమర్శనాత్మకంగా అంచనా వేయడంలో అతని రచనల యొక్క నేపథ్య లోతు మరియు పద్ధతి విధానాలను అన్వేషించవచ్చు. అతని ఆలోచనల స్వీకరణను, చరిత్రపై వాటి ప్రభావాన్ని విశ్లేషించడం అతని చారిత్రక రచనలు పాండిత్యం యొక్క శాశ్వత ఔచిత్యంపై అంతర్దృష్టులను అందిస్తుంది. అంతేకాకుండా రాజకీయ క్రియాశీలతతో అతని విద్యాసంబంధమైన ఖండన అతని చారిత్రక వివరణలపై సైద్ధాంతిక పరిశీలనల సంభావ్య ప్రభావం గురించి ప్రశ్నలను లేవనెత్తుతుంది.

రే యొక్క వారసత్వం జరుపుకునే సమయంలో ఒక క్లిష్టమైన పరీక్ష పండితులను అతని పద్ధతులు, అతని దృక్పథాల యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న స్వభావం మరియు అతను పనిచేసిన విస్తృత చారిత్రక సందర్భంలోని సూక్ష్మ నైపుణ్యాలను అన్వేషించడానికి ఆహ్వానిస్తుంది. ఇటువంటి విశ్లేషణలు భారతీయ చరిత్రపై రే యొక్క శాశ్వత ప్రభావాన్ని సమగ్రంగా అర్థం చేసుకోవడానికి దోహదం చేస్తాయి.

16.7. సంక్షిప్తంగా :

జె.ఎన్. సర్కార్ డిసెంబర్ 10, 1870న జాదునాథ్ సర్కార్‌గా జన్మించారు. భారతదేశ చరిత్రపై అతని ప్రత్యేక దృక్పథాన్ని ప్రభావితం చేసిన అతని సాంస్కృతిక పెంపకంతో భారతీయ చరిత్రలో కీలక వ్యక్తిగా ఉద్భవించాడు. అతని ప్రారంభ విద్య మేధో కార్యకలాపాలకు పునాది వేసింది. ప్రభావవంతమైన మార్గదర్శకులు అతని విద్యా ప్రయాణానికి మార్గనిర్దేశం చేశారు. సర్కార్ యొక్క చారిత్రక అధ్యయనాల అన్వేషణ ఈ నిర్మాణ కాలంలో ప్రారంభమైంది. భారతీయ చరిత్రకు అతని భవిష్యత్ రచనలకు వేదికగా నిలిచింది.

విభిన్న చారిత్రక ఇతివృత్తాలను, కాలాలను అనుసంధానం చేస్తూ భారతీయ చరిత్రపై సర్కార్ ప్రభావం చాలా లోతైనది. అతని వినూత్న పద్ధతులు, ప్రాథమిక వనరులు మరియు ఖచ్చితమైన ఆర్కైవల్ పరిశోధనలను నొక్కి చెప్పడం, భారతదేశంలో చారిత్రక విచారణ యొక్క ప్రమాణాలను పెంచింది. ప్రాచీన యుగాల నుండి ఆధునిక యుగం వరకు సర్కార్ పరిశోధన భారతదేశ రాజకీయ, సాంస్కృతిక మరియు సామాజిక, ఆర్థిక పరిణామంపై సమగ్ర అవగాహనను అందిస్తుంది.

“ఆధునిక భారతదేశం”, “ది హిస్టరీ ఆఫ్ ఔరంగజేబ్” మరియు “శివాజీ అండ్ హిస్ టైమ్స్” సహా సర్కార్ యొక్క ప్రముఖ రచనలు చెరగని ముద్రను వేసాయి. “ది ఫాల్ ఆఫ్ ది మొఘల్ ఎంపైర్”, ఇతర రచనలలో మొఘల్ సామ్రాజ్యం యొక్క క్షీణత గురించి అతని ఖచ్చితమైన అన్వేషణ చారిత్రక కథనాలను రూపొందించడం కొనసాగుతుంది. సర్కార్ యొక్క మెథడాలాజికల్ ఆవిష్కరణలు ఒక పూర్వజన్మను నెలకొల్పాయి. తరువాతి తరాల చరిత్రకారులను ప్రభావితం చేస్తాయి. అతని వారసత్వం చారిత్రక రచనలో కొనసాగుతున్న ఉపన్యాసంలో కొనసాగుతుంది.

సర్కార్ వారసత్వం ప్రపంచ వ్యాప్తంగా అకడమిక్ సర్కిల్‌లలో విస్తృతమైన గుర్తింపుతో గుర్తించబడింది. తరువాతి తరాల చరిత్రకారులపై అతని ప్రగాఢ ప్రభావం, వారు చారిత్రక పరిశోధన మరియు వివరణలో అనుసరించిన విభిన్న విధానాలలో స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది. కాలం గడిచినా, సర్కార్ ఆలోచనలు సమకాలీన చరిత్ర చరిత్రలో సంబంధితంగా ఉన్నాయి. అతని రచనల యొక్క శాశ్వత స్వభావాన్ని వివరిస్తుంది. సర్కార్ యొక్క మెథడాలజీ చుట్టూ ఉన్న గతిశీలక చర్చలు ఈ రంగంలో అభివృద్ధి చెందుతున్న దృక్కోణాలను హైలైట్ చేస్తాయి. పద్ధతి సంబంధమైన కఠినత మరియు వివరణాత్మక సూక్ష్మభేదం కోసం నిరంతర అన్వేషణను నొక్కి చెబుతాయి.

భారతీయ బెంగాలీ చరిత్రలో ప్రముఖుడైన నిహార్రంజన్ రే, కళ మరియు భారతీయ చరిత్రపై అవగాహనకు శాశ్వతమైన కృషి చేశారు. జనవరి 14, 1903న కయెత్‌గ్రామ్ గ్రామంలో జన్మించిన రే యొక్క విద్యా ప్రయాణం మృత్యుంజయ పాఠశాలలో ప్రారంభమైంది. 1926లో ప్రాచీన భారత చరిత్ర మరియు సంస్కృతిలో గుర్తించదగిన చరిత్రలో గణనీయమైన

విజయాలకు దారితీసింది. అతని అసాధారణమైన పని "ఉత్తర భారతదేశ రాజకీయ చరిత్ర ఎ.డి. 600–900". అతను ఒక విశిష్ట కెరీర్‌కు వేదికగా నిలిచాడు.

రే యొక్క వృత్తిపరమైన పథంలో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలోని సెంట్రల్ లైబ్రరీలో చీఫ్ లైబ్రేరియన్‌గానూ, కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయంలో ఫైన్ ఆర్ట్స్‌లో బాగేశ్వరి ప్రొఫెసర్‌గానూ పాత్రలు ఉన్నాయి. తీవ్రమైన జాతీయవాది అయిన ఆయన క్విట్ ఇండియా ఉద్యమంలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు. రే యొక్క గొప్ప రచన "బంగలిర్ ఇతిహాస్ : ఆదిపర్బ". అతని నైపుణ్యాన్ని ప్రదర్శించింది మరియు బౌద్ధమతం నుండి రవీంద్రనాథ్ ఠాగూర్ కళ వరకు అతని విభిన్న ఆసక్తులను ప్రతిబింబించే అనేక రకాల రచనలను అనుసరించింది.

రవీంద్ర పురస్కారం, పద్మ భూషణ్ మరియు సాహిత్య అకాడమీ అవార్డు వంటి ప్రతిష్టాత్మక అవార్డులతో రే యొక్క రచనలు తగిన విధంగా గుర్తించబడ్డాయి. నిహర్రంజన్ రే యొక్క వారసత్వం భారతీయ చరిత్రలో చరిత్రకారులు మరియు మేధావులను ప్రేరేపించడం కొనసాగించడం, పండిత నైపుణ్యం, విద్యాపరమైన నాయకత్వం మరియు రాజకీయ క్రియాశీలతకు ఉదాహరణ.

16.8. మాదిరి ప్రశ్నలు :

1. చరిత్ర రచనలో జె.ఎన్. సర్కార్ స్థానాన్ని అంచనా వేయండి.
2. నిహర్రంజన్ రే రచనలపై విమర్శనాత్మక పరిశీలన చేయండి.

16.9. ఉపయుక్త గ్రంథాలు :

1) Thapar, Romila : Past and Prejudice Communalism in Indian Historical Writing
2) Subrhmanyam, N : Historiography
3) Philips, C.H. : Historians and Historiography in Modern India.
4) Sen. S.P. : Historians and Historiography in Modern India
5) Sheik Ali, B. : History : Its Theory and Method

– డా. డి. సహదేవుడు